Abba Hillel Silver Collection Digitization Project

Featuring collections from the Western Reserve Historical Society and
The Jacob Rader Marcus Center of the American Jewish Archives

MS-4787: Abba Hillel Silver Papers, 1902-1989.
Series VIII: Scrapbooks, 1902-1964, undated.
Sub-series A: Clippings Scrapbooks, 1902-1964, undated.

Reel	Box	Folder
228	96	21

American Jewish Conference, news clippings and articles, 1943.

Western Reserve Historical Society
10825 East Boulevard, Cleveland, Ohio 44106
(216) 721-5722
wrhs.org

American Jewish Archives
3101 Clifton Avenue, Cincinnati, Ohio 45220
(513) 487-3000
AmericanJewishArchives.org

אידישע קאנפערענץ
אפעלירט צו ראטעווען אידען פון אייראָפּ

Forward Aug 30, 1943

האבען גערעדט נעכטען ביי דער ערעפענונג פון אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ

דר. סטיפען ס. וואיז — יוסף וויינבערג — דר. איזראעל גאלדשטיין — הענרי מאנסקי — רושאדוש דזש. פראסקאוער — גדליה בובליק — ברוך צוקערמאן

קאנפערענץ נעכטען געעפענט אין וואלדארף אסטאריא האטעל. — שטעלט אוועק באלדיגע רעטונג פון די אידען אין היטלער לענדער אלס וויכטיגסטע אויפגאבע. — אידישער ארבייטער קאמיטעט שטעלט ארויס זיינע פאדערונגען.

די אמעריקאנער-אידישע קאנפערענץ, וואס האט זיך נעכטען ביי-טאג געעפענט אין וואלדארף אסטאריא האטעל, האט אויסגעהערט א ריהרענדען אפיל פון הענרי מאנסקי, פרעזידענט פון „בני ברית", וועגען ראטעווען די אידען פון נאצישען גהינום. ער האט געפאדערט, אז די אידישע קאנפערענץ זאל זיך אפגעבען מיט דעם פראבלעם פון פיזישען און גייסטיגען ווידעראויפבוי פון דעם אידישען לעבען און ווידער-אויפריכטונג פון די אידען אין די צושטערטע קריגס-געגענדען. אין א לאנגער רעדע האט ער געשילדערט די גרויסע טראגעדיע, וואס די אידען אין אייראפע לעבען איצטער איבער, און ער האט אנגעווארפען פלענער, מיט וועלכע די אידישע קאנפערענץ דארף זיך באשעפטיגען.

ביי דער ערעפענונגס-זיצונג איז דער זאל געווען איבערפילט. אונטען אין זאל זיינען געזעסען די 500 דעלעגאטען, און ארום 1,500 געסט האבען אנגעפילט די גאלעריעס.

8 אזייגער נאכמיטאג זיינען אריינגעקומען אין דעם אנגעפילטען זאל: דזשאזעף פראסקאוער, פרעזידענט פון דער אמעריקען-דזשואיש קאמיטע; הענרי מאנסקי, פרעזידענט פון „בני ברית"; דר. סטיפען ס. וויז, פרעזידענט פון אמעריקען דזשואיש קאנגרעס; לואי ליפסקי, פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, — די אלע, וואס האבען זיך פארנומען מיט דער פארבארייטונג פון דער קאנפערענץ.

הינטער דעם פרעזידיום-טיש, האבען אויבנאן פארנומען זייערע פלעצער די פיהרער פון דעם אידישען עפענטליכען לעבען אין אמעריקע. די פרעזידענטען פון אלע וויכטיגסטע אידישע ארגאניזאציעס און אויך אייניגע וויכטיגע געסט פון ארץ-ישראל, וועלכע געפינען זיך איצטער אין ניו יארק.

די פייערליכע צערעמאניע פון דער ערעפענונג האט זיך אנגעהויבען מיט דעם געזאנג פון אמעריקאנער הימן „סטאר ספענגעלד באנער", און מיט „התקוה". די הויפט-זינגערין איז געווען מרס. פמא שאוער. פיער רבנים: רבי וויליאם דרעיזן, פון סאוואנא, דזשארדזשיא, פרעזידענט פון ראבינישאל קאונסיל אוו אמעריקא; רבי סאלאמאן פריהאף, פון פיטסבורג, פרעזידענט פון סענטראל קאנפערענס אוו אמעריקען ראבבייס; רבי לואיס מ. לעוויצקי, פון נוארק, נ. דזש., פרעזידענט אוו דהי ראבינינקעל אסעמבלי אוו אמעריקא, און רבי נפתלי ריף, פון קעמדען, נ. דזש., וויס-פרעזידענט אוו דהי יוניאן אוו ארטאדאקס ראבאים, — די פיער רבנים האבען געזאגט תהלים, קדיש און געמאכט אן אזכרה נאך די אידישע קרבנות, וועלכע היטלער האט אומגעבראכט. ביים קדיש זאגען און ביי דער אזכרה האבען זיך געהערט אין זאל שטילע געוויינען.

נאך דעם האט דער עלטסטער פון די אמעריקאנער רבנים, הרב לעווענטאל, פון פילאדעלפיע, געזאגט א תפילה פאר דעם ערפאלג פון דער אידישער קאנפערענץ און האט אויך, אלס כהן, געבענטשט דעם פרעזידענט רוזוועלט, די אמעריקאנער רעגירונג און אלע פארזאמעלטע.

נאך דער קורצער צערעמאניע פון דער ערעפענונג, האט הענרי מאנסקי געהאלטען א רעדע.

הענרי מאנסקי'ס רעדע

די דאזיגע קאנפערענץ איז ערמעגליכט געווארען א דאנק דעם, וואס דאס אמעריקאנער אידענטום האט ערנסט און טיף זיך אפגעגעבען א רעכענונג וועגען דער פאראנטווארטליכקייט, וואס ליגט אויף איהם פאר דער רעטונג און פאר דעם צוקונפטיגען שיקזאל פון אידישען פאלק. די קאנפערענץ איז דער אויסדרוק פון דעם ווילען צו ערפילען זיין דאזיגען חוב.

מיר האבען זיך צוגעוואוינט צו באגעגענען זיך מיט שעהנע ווערטער און אפקומען רעדעס. איך וויל פאראויס באמערקען, אז די דאזיגע קאנפערענץ איז מעהר פאראינטערעסירט אין פראקטישע טהאטען ווי אין רעדעס; די קאנפערענץ וועט זיך מעהר זארגען וועגען א פראגראם און וועגען די מיטלען דורכצופיהרען די רעטונג פון די אידען, ווי וועגען דיסקוסיעס.

מיט דאנקבארקייט און צופרידענקייט קענען מיר איצטער דערמאנען דעם היסטארישען מיטינג, וואס איז פארגעקומען אין פיטסבורג אין יאנואר, 1943, אויף וועלכען עס האבען זיך באטייליגט 32 נאציאנאלע אידישע ארגאניזאציעס, וואס פארמאגען א מיטגלידערשאפט פון א מיליאן אידען אין אמעריקע. דער מיטינג אין פיטסבורג איז געווען א פארקאנפערענץ צו באטראכטען די מעגליכקייטען פון א געמיינזאמער ארבייט בנוגע דער לאגע פון די אידען נאכ'ן קריג און בנוגע דעם אויפבוי פון א אידיש ארץ-ישראל.

שוין די פיטסבורגער קאנפערענץ האט פאר אלעם געזאלט אויסארבייטען א פלאן וועגען דעם אופן, ווי אזוי צו באזייטיגען די הויפט מיינונגס-פארשיידענהייטען. די פארשטעהער, וועלכע האבען זיך פארזאמעלט אין פיטסבורג, האבען זיך אפגעגעבען א רעכענונג וועגען דעם, אז דער שיקזאל פון אונזער פאלק, אויב נישט די גאנצע עקזיסטענץ פון אידישען פאלק, איז אפהענגיג פון דער פאראייניגטער האנדלונג פון אמעריקאנער אידענטום.

אין דער איצטיגער קאנפערענץ זיינען פארטראטען 65 נאציאנאלע אידישע ארגאניזאציעס, וועלכע זיינען פארטראטען דורך זייערע 125 אויסגעוועהלטע דעלעגאטען. און די אידישע קהלות איבער'ן גאנצען לאנד זיינען פארטראטען דורך זייערע 375 דעלעגאטען. די דעלעגאטען, וואס האבען זיך דא פארזאמעלט, האבען אויף זיך גענומען א שווערע פאראנטווארטליכקייט. זיי רעפרעזענטירען דאס געוויסען פון דעם גרעסטען און אויך דעם וויכטיגסטען אידישען קיבוץ, וואס איז איצטער פארבליבען אין דער טראגישער אויפגעטרייסעלטער וועלט. זיי האבען דעם חוב אויסצודריקען דעם ווילען פון אמעריקאנער אידענטום.

איינע פון די וויכטיגסטע מעלות פון דער קאנפערענץ איז דאס, וואס זי באשטעהט פון פארשטעהער, וועלכע זיינען ערוועהלט געווארען אויף א דעמאקראטישען אופן דורך די אידישע מאסען אין אמעריקע. די פיהרער מוזען זיך דעריבער צופאסען צו די וואונשען און האפנונגען פון די מאסען, אין וועמענס נאמען זיי רייִדען. מיר מוזען אויסדריקען די איבערציינונג, אז דער אידישער קיבוץ אין אמעריקע באזיצט די מאטעריעלע און גייסטיגע מיטלען, וואס זיינען נויטיג פאר יעדען ווירקליכען פארזוך צו ראטעווען אונזער פאלק און צוריק-אויפבויען זיין צושטערטע עקזיסטענץ.

מיר האבען באשטימט אין דעם טאג-ארדנונג צו פארהאנדלען און רעקאמענדירען די פראבלעמען וועגען דאס רעכט פון די אידען אין דער נאך-מלחמה וועלט. וואס זיינען עס פאר א פראבלעמען? עס ווייזט אבער אויס, אז עס איז אונמעגליך צו פארהאנדלען וועגען די נאך-מלחמה פראבלעמען פון די אייראפעאישע אידען, נישט באטראכטענדיג די וועגען און די מיטלען, ווי אזוי באלד צו ראטעווען די אידען אין נאצי-אייראפע פון א פולשטענדיגער פארניכטונג. „נאך דער מלחמה" מיינט „נאכ'ן טויט". עס מוזען גלייך אנגענומען ווערען פראקטישע און ווירקזאמע מיטלען צו העלפען און צו ראטעווען. דעריבער וועלען אויפגענומען ווערען און אויך געהעריג באטראכט ווערען אויף דער קאנפערענץ אלע פלענער וועגען באלדיגער רעטונג פון די איבערגעבליבענע פון אונזער פאלק אין די נאצי-אקופירטע לענדער. איין פולע זיצונג וועט זיין געווידמעט אויסשליסליך צו דער דאזיגער וויכטיגער פראגע.

די בארבארישע טהאטען פון די נאצים שטעלען מיט זיך פאר דעם שווארצסטען רעקארד פון אלע צייטען. די היימען זייערע זיינען צושטערט געווארען; הייליגע געבעט-הייזער זיינען פארשוועכט געווארען; מיליאנען אידען און ניט-אידען האבען פארלארען זייער לעבען — אלץ צוליב דעם נעיענג נאך מאכט און עראבערונג, אויף וואס עס האבען זיך רויסגעלאזט די צושטערער פון אונזער ציוויליזאציע. פארשקלאפונג, הונגער, מאסען-מארדען, קאנפיסקאציעס פון פארמעגענס און אונמענשליכע רשעות זיינען געווארען דער שיקזאל פון מיליאנען אידען, טשעכען, פאליאקען, גריכען און אנדערע נאציאנאליטעטען. א באזונדער באדייטונג האט אבער דער פאקט, וואס דאס אידישע פאלק איז געווען דאס ערשטע פאלק, געגען וועמען היטלער האט ערקלערט דעם אויסראטונגס-קריג.

מיר האבען נישט לאנג צוריק געלייענט וועגען דעם זעלבסטמארד פון דעם גרויסען פויליש-אידישען פיהרער שמואל זיגעלבוים, וועלכער איז געווען א מיטגליד פון פוילישען נאציאנאל-ראט. אין זיין לעצטען בריף האבען מיר געלייענט: „איך קען ניט לעבען אין דער צייט, ווען די איבערגעבליבענע פון אידישען פאלק אין פוילען, וועמענס פארטרעטער איך בין, ווערען אומגעבראכט. מיינע חברים אין דער ווארשעווער געטא האבען גענומען געוועהר אין האנט אין זייער לעצטען העראאישען אויפשטאנד. איך האב נישט געהאט די זכיה צו שטארבען דארטען צוזאמען מיט זיי, אבער איך געהער צו זיי און זייערע מאסען-קברים. דורך מיין טויט וויל איך אויסדריקען מיין שארפסטען פראטעסט געגען דער גלייכגילטיגקייט, מיט וועלכער די וועלט קוקט זיך צו און ערלויבט די אויסראטונג פון מיין פאלק".

איך האב דא דערמאנט דעם דאזיגען טראגישען פאל און האב ציטירט זיין בריף צוליב צוויי אורזאכען: ערשטענס, כדי צו אונטערשטרייכען, אז נאר א העכערע קראפט האט אונז פארהיט, אז א סך פון אונז, וועלכע מיר פארטרעטען איצטער, זאלען זיך נישט געפינען צווישען די קרבנות אין פוילען און אין דייטשלאנד; און, צווייטענס, כדי צו אונטערשטרייכען, אז אזא טהאט איז פאר א גאנץ פאלק ניט קיין אויסוועג. אן איינצעלנער מענש, וועלכער פאלט אריין אין פארצווייפלונג צוליב דער טראגעדיע פון זיין פאלק, קען געפינען אן אויסוועג אין זעלבסטמארד; אבער א גאנץ פאלק האט נישט אזא אויסוועג.

מיר מוזען פאדערען די פארלייכטערונג פון אימיגראציע, אין וועלכער פארמע עס לאזט זיך אם בעסטען דורכצופיהרען. מיר מוזען פאדערן, אז עס זאלען ווידער-אויפגעריכטעט ווערען די פליכטלינגע, וועלכע עס האט זיך איינגעגעבען צו אנטלויפען פון נאצי-גהינום. אלע מיטלען, דער גאנצער איינפלוס און די פעסטע אנטשלאסענקייט פון דער דאזיגער קאנפערענץ, וועלכע רעדט אין נאמען פון גאנצען אמעריקאנער אידענטום, מוזען אויסגענוצט ווערען פאר דער דאזיגער קאנסטרוקטיווער און פראקטישער ארבייט, וועלכע טאר נישט לענגער אפגעלעגט ווערען.

די באדערפענישען זיינען אזוי גרויס, דאס פראבלעם איז אזוי געוואלדיג, אז עס שטייגט איבער די מעגליכקייטען פון פריוואטער פילאנטראפיע. דאס וועט פאדערען די פאר-אינטערעסירונג, די אויפמערקזאמקייט און די מיטלען פון רעגירונגס-אגענטורען. צי דארפען מיר נישט האפען אין נאמען פון דער מענשהייט?

מיר וועלען זיך דא דארפען אפגעבען מיט דעם פראבלעם פון פיזישען און גייסטיגען ווידעראויפבוי פון אידישען לעבען, און ווידער-אויפריכטונג פון די אידען אין די צושטערטע קריגס-געגענדען.

וואס פאר א פלאץ קען פארנעמען ארץ-ישראל, און וואס פאר א ראל ארץ-ישראל קען שפּילען ביים לייזען די פראבלעמען פון אונזער פאלק אין דער נאך-מלחמה'דיגער וועלט? צי קען זיין וועלכע ס'איז פראגע, אז מיר האבען דאס רעכט צו האפען און ערווארטען פון די זיגרייכע פאראייניגטע פעלקער, אין נאמען פון גערעכטיגקייט און מענשליכקייט, אז זיי וועלען עפענען די טויערען פון ארץ-ישראל פאר דער מעגליך גרעסטער צאהל אידען, וואס וועלען זיך באזעצען אין זייער היימלאנד. די אנטוויקלונג פון ארץ-ישראל, נישט געקוקט אויף אלע פאליטישע און עקאנאמישע שוועריגקייטען, מוז אנערקענט ווערען אלס העראאישער קאפיטעל אין אונזער געשיכטע.

צי קענען דערביי זיין וועלכע-עס-איז מיינונגס-פארשידענהייטען וועגען דער שרייענדיגער אומגערעכטיגקייט פון דעם „ווייסען פאפיר"? אין יוני, 1939, האט ווינסטאן טשורטשיל, דער גרויסער פיהרער פון בריטישען פאלק, געמאכט פאלגענדע דעקלאראציע אין דעם ענגלישען פארלאמענט: „אין דעם ווייסען פאפיר איז פאראן זעהר א סך, וואס איז פרעמד דעם גייסט פון דער באלפור-דעקלאראציע. איך פערזענליך וואלט זיך געפיהלט זעהר שלעכט, ווען איך וואלט דורך שטילשווייגען אדער פאסיוויטעט צוגעשטימט צו דעם, וואס איך מוז באטראכטען אלס אן אקט פון מבטל מאכען די באלפור-דעקלאראציע".

— מיר פארקוקען ניט די שוועריגקייט, — זאגט מאנסקי ווייטער, — אין די אידיש-אראבישע באציהונגען.

next page

וועלכע זיינען אהן צווייפעל פארשארפט געווארען אלס רעזולטאט פון דער נאצישער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע. דאס אפשאפען פון דער דאזיגער פארשארפטער לאגע דורך פארניכטען די קוואלען פון האס, ז. עט. לויט מיין מיינונג, ברענגען צו א פולשטענדיגער ענדערונג אין דער שטעלונג פון דער אראבישער באפעלקערונג.

עס זיינען פאראן צווישען אונז אזעלכע, וועלכע באציהען זיך זעהר אומרוהיג צו דעם, אז מיר זאלען אין דער צייט פון קריג אויסדריקען אונזערע אנטשלאסענע מיינונגען וועגען די אידישע פאדערונגען. די דאזיגע שטעלונג איז, לויט מיין מיינונג, א פולשטענדיגער טעות. מיר פארלאנגען נישט קיין ספעציעלע פריווילעגיעס. דער אמת איז, אז מען האט אונז אויסגעטיילט פאר באזונדערע פארפאלגונגען, אונטערדריקונגען און אויסראטונג. מיר פאדערען נאר דאס, אז צוזאמען מיט אלע פרייע מענשען זאלען אויך מיר געניסען פון די פרייהייטען, פאר וועלכע אונזער באליבט לאנד און זיינע פארבינדעטע קעמפען איצטער אין דעם וועלט־קריג. אלץ וואס מיר פארלאנגען איז — גערעכטיגקייט; אלס אמעריקאנער און אלס אידען אין דער קאמף פון די פאראייניגטע פעלקער דאפעלט אונזערער. אלץ וואס מיר פארמאגען דארף געווידמעט ווערען פאר דעם דאזיגען קאמף.

מיט א וואונדערבארען מוט האבען די אידען אין די חרוב־געווארענע לענדער מאניפעסטירט נאכאמאל דעם ווילען פון ישראל דורכצוהאלטען און בלייבען לעבען. זייער קאמף איז אונזער קאמף; זייער געראנגעל איז אונזער געראנגעל; זייער שיקזאל קען אין א גרויסער מאס באשטימען אונזער שיקזאל.

מר. מאנסקי האט פארענדיגט זיין רעדע מיט די פאלגענדע ווערטער:

„די דעמאקראטיעס האבען געלערענט צו־שפעט, אבער גרינדליך, אז זיי דארפען מאכען דעם אויסוואהל צווישען אומקומען אליין אדער זיגען צוזאמען. די אידען מוזען אנערקענען, אז אונזערע ווייטערדיגע צוריסענקייט קען אונז פיהרען צו פארלירען די מעגליכקייט פאר רעטונג. מיר קאנען זיך נישט אין דער דאזיגער צייט ערלויבען דעם לוקסוס פון דיסקוסיעס. די רעטונג פון אונזער פאלק איז אבהענגיג פון א פאראייניגטען אידישען פראנט".

נאך מאנסקי'ס רעדע, האט לואיס ליפסקי, אין נאמען „פון די פינף", וואס האבען איינגעארדענט די קאנפערענץ, אפגעגעבען א באריכט פון דער מאהל־קאמיסיע. ער האט איבערגעגעבען, אז אין דער קאנפערענץ באטייליגען זיך 377 דעלעגאטען, פארטרעטער פון קהלות, און 123 דעלעגאטען, פארטרעטער פון אידישע נאציאנאלע ארגאניזאציעס. צוזאמען פארטרעטען זיי צוויי מיט א פערטעל מיליאן אמעריקאנער אידען.

נאך דעם ווי ליפסקי האט אפגעגעבען זיין באריכט, האט זיך אויפגעשטעלט א יונגערמאנטשיק אין א יארמעלקע, וואס האט זיך אנגעגעבען אלס „רב" פון קווינס, און האט פארלאנגט אז מען זאל צולאזען צו דער קאנפערענץ די „דזשואיש פיפעלס קאמיטע" (די קאמוניסטען). לואי ליפסקי האט געענטפערט, אז די פראגע איז באהאנדעלט געווארען דורך דעם קאמיטעט, וואס האט צונעגרייט די קאנפערענץ. און דאן ווען זיי באטראכט געווארען אלס נישט קיין נאציאנאלע ארגאניזאציע. אן ענדערונג אין דעם באשלוס קאן מאכען נאר די קאנפערענץ אליין.

נעכטען, דעם גאנצען טאג פאר דער קאנפערענץ, זיינען אין פארשיידענע האטעלען פון שטאדט פארגעקומען בעראטונגען וועגען די פראבלעמען פון דער קאנפערענץ. איינע פון די פראגען, וואס זיינען באהאנדעלט געווארען, איז אויך געווען די פראגע פון א פרעזידיום אדער א פרעזידענט, וואס זאל אנפיהרען די גאנצע קאנפערענץ. די שטעלונג פון אידישען ארבייטער קאמיטעט איז געגען איין שטענדיגען פרעזידענט. לויט זיין מיינונג דארף דאס פרעזידיום אנפירען מיט דער קאנפערענץ. די שטעלונג פון אידישען ארבייטער קאמיטעט איז ניט, ווייל ער איז געגען די ארדער יענע פערזאן. ביי איהם איז די דאזיגע שטעלונג א פרינציפיעלע.

צווייט'ע זיצונג

די צווייטע זיצונג פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ האט זיך אנגעהויבען האלב נאך אכט אין אווענט. די גאנצע זיצונג איז געווען געווידמעט דער אידישער טראגעדיע אין אייראפע. אויף דער זיצונג האבען גערעדט די אנפיהרער פון אמעריקאנער אידענטום. עס האבען צווישען אנדערע גערעדט דר. סטיפען ווייז, פרעזידענט פון אמעריקען דזשואיש קאנגרעס; דזשאזעף פראסקאוער, פרעזידענט פון אמעריקען דזשואיש קאמיטע; יוסף וויינבערג האט גערעדט אין נאמען פון אידישען ארבייטער קאמיטעט; דר. ישראל גאלדשטיין אין נאמען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע; ברוך צוקערמאן — אין נאמען פון די רעכטע פועלי ציון; מרס. דוד דע סאלא פול — אין נאמען פון „הדסה" און גדליה בובליק — אין נאמען פון מזרחי.

די רעדע פון דר. סטיפען ס. ווייז

דאס איז אן אמעריקאנער קאנפערענץ. מיר זיינען אמעריקאנער פריהער פאר אלץ און איבער אלץ. מיר זענען אבער אויך אידען. הונדערט דורות פאר אונז האבען באשטימט, אז מיר זאלען זיין אידען, און נאך הונדערט דורות און מעהר וועלען אונזערע קינדער און קינדס־קינדער באשטימען צו זיין די יורשים פון דער אידישער פארגאנגענהייט און בויער פון דער אידישער צוקונפט. אונזער ערשטע און דרינגענדסטע אויפגאבע, צוזאמען מיט אלע אנדערע בירגער פון אונזער באליבט לאנד און מיט די בירגער פון די פאראייניגטע פעלקער, איז צו געווינען די אנטי־פאשיסטישע מלחמה.

די פראגע, וואס עס שטעהט פאר דער קאנפערענץ איז: זאל היטלער'ס געפלאנטע אויסראטונג פון אידישען פאלק אנגענומען ווערען ווי א לעזונג פון אידישען פראבלעם, אדער האבען מיר, די אמעריקאנער אידען, אן אנדער לעזונג. צו שטעלען די פראגע איז אויך צו געבען אן ענטפער אויף איהר. און מיר האבען א לעזונג צו געבען.

דאס יאהר תש"ג ענדיגט זיך באלד. עס איז געווען דאס פייגליכסטע און טראגישסטע יאהר אין דער אידישער געשיכטע.

מיר פוצען זיך נישט אין אונזערע ליידען. די פארלוסטען וואס מיר האבען געליטען אין דער מלחמה טראגען מיר, ווי אלע אמעריקאנער, מיט שטאלץ און אפילו מיט פרייד. מיר קאנען אבער ניט טראגען מיט שטאלץ און געלאסענקייט יענעם שווידערליכען בארבאריזם, וואס האט אומגעבראכט מיליאנען פון אונזערע ברידער און שוועסטער. פאר אזעלכע בעסטיאלע מאסען־מארדען מוז גענומען ווערען נקמה. אויף אונז, דעם גרעסטען אידענטום אין דער געשיכטע, ליגט די פייערליכע פליכט נישט בלויז צו באגראזשירען די וואונדען פון די לעבען־געבליבענע. נאר צוזאמען מיט זיי צו פלאנעווען אונזער און זייער צוקונפט און צוזאמען טראכטען וועגען דעם שיקזאל פון וועלט־אידענטום, איינגעשלאסען אויך די אידען פון רוסלאנד, ענגלאנד און ארץ ישראל.

מיר האבען געהאט אונזער אנלערנונג און אויך די וועלט האט געהאט איהר אנלערנונג. מיר האבען געלערענט פאמעלעך און מיט פארשפעטיגונג. די וועלט האט אבער געלערענט נאך פאמעלעכער און מיט נאך־מעהר פארשפעטיגונג. מיר האבען געלערענט, אז די איינציגע זיכערע באזע פון געזעץ — איז פרייהייט; אז די איינציגע זיכערע גאראנטיע פון פרייהייט — איז געזעץ.

מיר קעמפען נישט איין מלחמה, נאר צוויי מלחמות. מיר האבען צוגעטראגען אונזער פולען חלק אין דער אלגעמיינער מלחמה. אויסער דעם איז אויך געווען אן אידישע מלחמה. א מלחמה אין וועלכער די אידען זענען געווען די קרבנות פון אויסראטונג. קיין פאלק האט נישט געבראכט אזעלכע גרויסע קרבנות ווי דאס אידישע פאלק.

ווי יעדער אמעריקאנער, וואס זוכט אויפצוהאלטען און באשיצען אמעריקע, אזוי זוכט די אמעריקאנער אידישע קאנפערענצען אויך אויפצוהאלטען און באשיצען דאס אידישע פאלק. היטלער און געבעלס האבען געזאגט: דאס אידישע פאלק מוז אויסגעראטעט ווערען. די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ נעהמט אן דעם ארויסרוף און ענטפערט: דאס אידישע פאלק וועט נישט אויסגעראטעט ווערען.

מיר מוזען טראכטען קלאר און האנדלען ווירקזאם. טראכטען קלאר — מיינט טראכטען אהן פאראורטיילען. עס ווערט נישט פארלאנגט פון די דעלעגאטען, ווען זיי קומען אריין אין דער קאנפערענץ, איבערצולאזען אין דרויסען זייערע פארטייאישע פארפליכטונגען. די דעלעגאטען דארפען האנדלען אין נאמען און אין גייסט פון יענע, וואס האבען זיי ערוועהלט. אלע צוזאמען דינען מיר דער גאנצקייט פון אידישען פאלק.

וואס אנבאלאנגט ווירקזאם צו האנדלען, מוזען מיר ליידער דערמאנען, אז ווען די געפאהר האט זיך באוויזען אין 1933, האבען אידען — מיט'ן אויסנאהם פון געצעהלטע גרופעס — נישט געהאט דעם מוט זיך צו פאראייניגען. און שוין דאמאלסט איז קלאר געווען היטלער'ס אויסראטונגס־פאליטיק. די מלחמה אויף דער פרייער וועלט האט זיך אנגעהויבען נישט דעם 31טען אויגוסט, 1939, ווען היטלער איז באפאלען פוילען, נאר דעם 30טען יאנואר, 1933, ווען היטלער איז באשטימט געווארען אלס קאנצלער און געקראגען די מאכט צוצוטרעטען צו דער אויסראטונג פון אידישען פאלק.

האנדלען ווירקזאם — הייסט האנדלען געאייניגט. עס איז נישט גענוג אז דאס אמעריקאנער אידענטום אליין זאל פאראייניגט ווערען דורך דער קאנפערענץ. עס מוזען זיין פאראייניגט די אידען פון דער גאנצער וועלט.

אין אט דעם זאל, דא פאר מיר, זעה איך די גייסטער פון מיליאנען ערמארדעטע. זיי מאנען פון אונז נישט קיין נקמה — שטילע ליידען זענען פון לאנג אן געווען אונזער שיקזאל — נאר זיי מאנען אנדערע און העכערע מעשים. אז מיר זאלען, אזוי ווי זיי, זיין גרייט ליבער אנצונעמען דעם טויט איידער פארראטען דעם גאט פון ישראל.

אויב די פאראייניגטע פעלקער און מיר האבען ניט געקאנט ראטעווען די שוין אומגעקומענע, זאלען כאטש געראטעוועט ווערען די וואס לעבען נאך.

דער איינציגער אפצאהל, וואס מארטירער זוכען איז פרייהייט, יושר און שלום פאר דער גאנצער מענשהייט. זיי זוכען א וועלט, אין וועלכער די גרויסע פעלקער און די גרויסע רעליגיעס זאלען קיינמאל מעהר נישט דערלאזען אזא פארברעכען, ווי די היטלער רציחות.

איך זעה דעם אויסגעפייניגטען איבערבלייב פון אידישען פאלק, וואס קוקט ארויס צו אונז נאך רעטונג. זיי קוקען ארויס צו אונז מיט צוטרוי, אז מיר וועלען ניט נאר נעהמען די אויפזיכט אויף זיי, נאר אז מיר וועלען אויך לערנען פון זייער חכמה און פון זייער טראגישער ערפארונג.

מיט צוויי יאהר צוריק — זאגט דר. ווייז — איז ארץ ישראל געשטאנען אונטערען שאטען פון טערארפון א נאצישער איטוואזיע. וואס די אראבישע באפעלקערונג, האט ניט געטאן, האבען אבער געטאן אונזערע ברידער אידען, מענער און פרויען. זיי האבען גענומען דעם פולסטען אנטייל אין קאמף פאר'ן זיג פון די פאראייניגטע פעלקער. אין דעם גלענצענדען זיג פון אלעקסאנדער־מאנטגאמערי ארמייען האבען די אידען פון ארץ־ישראל זעהר פיל ביינעטראגען.

אין דער זעלביגער צייט האט אבער די מאנדאטען רעגירונג אנגעהאלטען אין באצוג צו ארץ ישראל דעם פארליטישען קורס פון „אפיזמענט". דער „ווייסער פאפיר" פון פריהלינג, 1939, איז דער לעצטער איבערבלייב פון יענעם שלים־מזל'דיגען און אונווירדיגען קורס.

א הומאנע און יושר'דיגע זאך פאר דער מאנדאטען רעגירונג וואלט געווען צו פארגעסען דעם „ווייסען פאפיר" און אפיזמענט רעזשים. קיין אקט פון הילף פון די פאראייניגטע פעלקער וועט ניט גענומען ווערען ערנסט, אזוי לאנג ווי עס וועט זיין די געפאהר, אז די טויערען פון ארץ־ישראל ווערען געשלאסען. וואס פאר א האפנונגען און פלענער מיר זאלען ניט האבען פאר דער צוקונפט פון ארץ ישראל, איהרע טויערען טארען ניט פארמאכט ווערען. עס מוז זיין א אידישע איינוואנדערונג אונטער דער מאנדאטען מאכט און אידישען קאנטראל.

די שרעקליכע אידישע טראגעדיע פון פאריגען יאהר, ענדערט דעם כאראקטער און אינהאלט פון דער היינטיגער קאנפערענץ. א נייע און גוואלדיגע אויפגאבע האט זיך ארויפגעצוואונגען אויף די אמעריקאנער אידען — פייערליך צו פארלאנגען פון די פאראייניגטע פעלקער, אז זיי זאלען מעהר קיין שעה ניט פארלירען און זעהן ראטעווען די געבליבענע אידען, וואס געפינען זיך נאך אין היטלער'ס הענט. ווייטער אפליינען די רעטונגס ארבייט וועט מיינען, אז עס וועלען מעהר קיין אידען ניט בלייבען צו ראטעווען פון דער איצטיגער היטלער־אייראפע.

בערמודא האט אין בעסטען פאל געקענט זיין בלויז אן אנהויב. די אינטער־רעגירונג קאמיטע פאר פליכטלינגע, וואס ווערט אנגעפיהרט פון לאנדאן און וואשינגטאן, קען זיין א צווייטער שריט, אויב זי וועט גלייך גערופען ווערען. עס טאר מעהר ניט זיין קיין פאטאלע אפליינעניש. עס קענען געראטעוועט ווערען די צוויילע קרבנות, איינגעשלאסען פרויען, קינדער און אלטע לייט.

עס קען געשעהן, אז די קאנפערענץ זאל געפינען פאר נויטיג צו שיקען א קליינע גרופע פון אירע מיטגלידער צו קאנפערירען מיט אונזער פרעזידענט און הויפט־קאמאנדיר און קריגען פון איהם פארזיכערונגען, וואס זאל ברענגען א גוטע נאכריכט צו די אידען פון אמעריקע און צו אונזערע געבראכענע ברידער איבער'ן ים, אז אלץ וועט געטאן ווערען כדי צו ראטעווען די לעבען־געבליבענע אידען.

זיין רעדע האט דר. סטיפען ווייז פארענדיגט מיט די ווערטער:

„עס זיינען דא פונקטען פון גוטס אין אלץ וואס איז שלעכט, נאר מען דארף זיי קענען אויסטיילען. דאס גוטע, וואס קען אויסגעטיילט ווערען פון די שוידערס פון פארגאנגענעם יאהר, איז ניט נאר די רעטונג פון די וואס בלייבען לעבען, נאר די אייניגקייט פון אידען אין אונזער לאנד, דאס ערנסטע און געטרייע שטרעבונג צו דער דערלייזונג פון אונזער פאלק.

„זעהט, איך ברענג אייך א ברכה און א קללה" — האט מען נעכטען געלייענט אין די שוהלען — מיר קלייבען אויס די ברכה פאר אונזער לאנד און פאר'ן פאלק ישראל".

ערמוטיגט אלע שאפענדע כחות אין אידישען לעבען

The Day

דער טאג

"THE NATIONAL JEWISH DAILY"

אומפארטייאיש אין נייעס
אומא...ענגיג אין מיינונג

סענט

Office: 183 E. B'way
New York, N. Y.
Telephone
ORchard 4-3300

דער וועטער:
היינט — ווארעם
זון־אויפגאנג — — — 6.21
זון־אונטערגאנג — — 7.42

Vol. XXIX. No. 10,437 — Entered as Second Class Matter at Post Office, New York, N. Y. — NEW YORK — MONDAY, AUGUST 30, 1943 — יום ב', ערב ר"ח אלול, תש"ג, מאנטאג, 30טער אויגוסט, 1943 — 10 PAGES — PRICE FOUR CENTS

באלדיגע רעטונג פון אידען אין אייראפע, רעכט אויף ארץ ישראל — הויפט פאדערונג פון קאנפערענץ

2,000 דעלעגאטען און געסט וויינען ביי פייערליכער דער־עפענונג פון היסטארישער אידישער אסיפה, ווען 5 רבנים און א חזן פירען־דורך רירענדע אזכרה נאך די געפאלענע אידישע קרבנות אין אייראפע. — הענרי מאנסקי, ריכטער פראסקאוער, ראבאי וויז, ברוך צוקערמאן, מרס. דע סאלא־פול האלטען איינדרוקס־פולע רעדעס ביי די זיצונגען אין וואלדארף־אסטאריא.

(ספעציעלער באריכט צום „טאג“)

פון ל. פיינבערג

מיט איינגעהאלטענער פייערליכקייט, ווי עס פאסט פאר דער איצטיגער טרויעריגער אידישער לאגע איבער דער וועלט, האט זיך נעכטען, 3:15 אזייגער ביי־טאג, אין וואלדארף אסטאריא האטעל, געעפענט די היסטארישע אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ, אויף וועמעס גורל עס וועט מעגליך אויספאלן אנצוצייכענען איינע פון די שענסטע און גלארייכסטע קאפיטלעך אין דער געשיכטע פון דעם וועלט־אידענטום.

אין גרויסען זאל פון וואלדארף־אסטאריא האט זיך גליך ביי דער דערעפענונג פון דער היסטארישער קאנפערענץ, צו וועלכער עס זיינען געקומען ארום 2,000 מענשען, צווישען זיי 500 דעלעגאטען פון אלע וויכטיגע שטעט אין אמעריקא, קאנאדע, מעקסיקא און פיל אנדערע זיד־אמעריקאנישע לענדער, געפילט א הייליגע פייערליכע שטימונג.

איבער'ן גרויסען זאל האבען גע־שוועבט די שאטענס פון די פארפייניגטע מיליאנען אידען אין די געטאס פון ווארשע, לובלין און ארעס. מיליאנען אויגען פון לעבעדיגע, פארקנעכטע אידישע פרויען, מענער און קינדער זיינען געווען אנגעשטעלט אויף דעם היסטארישען צוזאמענקונפט פון די פרייע אידען אין צפון און דרום־אמעריקא, וועלכע האבען באשלאסען צו טאן עפעס ממשות'דיגס צו ראטעווען זייערע געפייניגטע ברידער און שוועסטער אונטער היטלער'ס בעסטיאלען יאך.

יעדער איינער, וואס האט ביי־געוואוינט די פייערליכע דערעפענונג, האט געפילט, אז די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ איז געקומען דורכ־צופירען א גרויסע אחריות'פולע היס־טארישע שליחות צו זיכערן דעם ווייטערדיגען קיום פון אידישען פאלק.

דער גרויסער עולם דעלעגאטען איז דורכגעדרונגען געווארען מיט דער גרויסער אחריות, וואס איז געגעבען געווארען אין זייער רשות, אז פאר זיי שטייען דריי קארדינאלע פראגען: 1) אונטערנעמען א באלדיגע רעטונגס־ארבייט פאר די פארבליבענע אידען אין די נאצישע לענדער; 2) פארמולירען די נאך־מלחמה פארדערונגען פאר די פיל־געליטענע אידען אין אייראפע, אז זיי זאלען קענען צוריק אויפבויען זייער חרוב לעבען, און 3) פארדערן די היסטארישע רעכט פון די אידען אויף ארץ־ישראל אלס אידישע קאמאנוועלט.

פון די געשפרעכען צווישען די דעלעגאטען פון אלע פאליטישע שאטי־רונגען פאר דער דערעפענונג האט מען געקענט הערען, אז ארום אט די דריי קארדינאלע פונקטען וועלען זיך דרייען אלע קאמפען, דיסקוסיעס און ויכוחים ביי דער גרויסער היסטארי־שער אמעריקאנער אידישער קאנפע־רענץ.

פונקט 3:15 האט הענרי מאנסקי, פרעזידענט פון בני־ברית, אין נאמען פון עקזעקוטיוו קאמיטעט, וואס האט ארגאניזירט די היסטארישע אי־דישע קאנפערענץ, גערופען צו ארדע־נונג די 2,000 דעלעגאטען און געסט און אפיציעל געעפענט די קאנפערענץ.

אונטער די קלאנגען פון „סטאר ספענגעלד באנער“ און „התקוה“, גע־זונגען פון מרס. עמא שיווער פון דעט־ראיט, איז די קאנפערענץ אריינגעטרא־טען אין איר היסטארישער ראלע צו ברענגען וואס שנעלערע רעטונג פאר די אידען אין אייראפע און פארדערן אידישע רעכט אויף ארץ־ישראל.

דער רירענדסטער מאמענט ביי דער דערעפענונג פון דער קאנפערענץ איז געווען ווען דער 2,000 קעפיגער עולם האט זיך אויפגעהויבען, בעת פרעזי־דענט מאנסקי האט אויפגערופען עט־ליכע רבנים צו מאכען א הזכרה נאך די געפאלענע אידישע קרבנות אין נא־צי־אקופירטע לענדער.

דער גרויסער עולם דעלעגאטען און געסט האט געוויינט אויף א קול און עס האט זיך געהערט א קאלעקטיווער כליפען, ווען חזן בנציון קאפאוויקאר האט געזאגט אן „אל מלא רחמים“ פאר די מיליאנען אידישע קרבנות.

הרב וויליאם דרויזין פון סאוואנא, דזשארדזשיא; ראבי סאלאמאן פרער האף, פון פיטסבורג; ראבי לואי לעווי־צקי, פון נוארק; ראבי נפתלי רייך, פון קעמדען, נ. דזש., האבען געזאגט פאסיגע קאפיטלעך תהלים.

הרב ב. ל. לעווינטאל, דער גרוי־סער זקן־הרבנים פון פילאדעלפיא, האט דורכגעפירט די אינוואקאציע פון דער אסיפה און געבענטשט די דעלע־גאטען, אז זיי זאלען דורכפירען די היסטארישע אסיפה אויף א געהעריגען אופן.

הענרי מאנסקי'ס רעדע

אין זיין פראגראם־רעדע האט זיך הענרי מאנסקי, וועלכער איז געווען דער פארזיצער פון דער דערעפענונגס־זיצונג פון דער היסטארישער אסיפה, אפגעשטעלט אויף דער פרעלימינארער ארבייט, וואס איז אפגעטאן געווארען אין פארבינדונג מיט'ן צוזאמענרוף פון דער גרויסער היסטארישער אידי־שער קאנפערענץ און אנגעצייכענט, אז די אסיפה וועט האבען פאר זיך א ריי וויכטיגע פונקטען פאר דיסקוסיע און באשלוס.

מיר ברענגען דא די וויכטיגסטע אויסצוגען פון מר. מאנסקי'ס רעדע:

„אויף דער קאנפערענץ זיינען איצט פארטראטען 65 נאציאנאלע אידישע מיטגלידער־ארגאניזאציעס דורך זייערע אויסגעקליבענע 125 דעלעגאטען, און די אידישע קהילות איבער'ן גאנצען לאנד — דורך די 375 דעלעגאטען, וואס זיי האבען אויסגעוועהלט. די דעלעגא־טען, וואס האבען זיך דא פארזאמעלט, האבען גענומען אויף זיך אן ערנסטע און שווערע פאראנטווארטליכקייט. זיי האבען א מאנדאט פון די אידען אין אמעריקא. זיי רעפרעזענטירען דאס געוויסען פון דעם גרעסטען און אויך וויכטיגסטען אידישען קיבוץ, וואס איז איצט פארבליבען אין דער טרא־גישער און פון דער מלחמה־אויפגע־טרייסעלטער וועלט. זיי האבען דעם חוב אויסצודריקען די אנשוואונגען און דעם ווילען פון דעם אמעריקאנער אידישען קיבוץ.

„איינע פון די וויכטיגסטע מעלות פון דער קאנפערענץ איז, אז זי בא־שטעהט פון פארשטעהער, וועלכע זיי־נען אויסגעוועהלט געווארען אויף א דעמאקראטישען אופן דורך די אידישע מאסען אין אמעריקא. דאס איז דער היפוך פון דער אמאליגער פראקטיק פון אידישע פארטרעטערשאפטען דורך שתדלנים. דער גייסט פון דעמאקראטיע און די אנטוויקלונג פון די דעמאקרא־טישע פרינציפען האבען געענדערט די גאנצע אויפפאסונג וועגען אידישער פירערשאפט. די פירער מוזען זיך אונ־טערגעבן צופאסען צו די וואונשען, אספיראציעס און האפענונגען פון די, אין וועמעס נאמען זיי ווילען רעדען. מיר מוזען אנהויבען מיט אויסדריקען די איבערצייגונג, אז דער אידישער קיבוץ אין אמעריקא באזיצט די מא־טעריעלע און גייסטיגע כוחות און מיט־לען, וואס זיינען נויטיג פאר יעדען ממשות'דיגן פרואוו צו ראטעווען אונ־זער פאלק און צוריק אויפריכטען זיין צעשטערטען קיום.

„מיר האבען באשטימט אין דער טאג־ארדנונג צו פארהאנדלען און רעקאמענדירען אן אקציע וועגען די פראבלעמען בנוגע די רעכט און דעם סטאטוס פון די אידען אין דער נאך־מלחמה וועלט.

„וואס זיינען עס פאר פראבלעמען? ווי ברייט דארף זיין דער פארנעם פון דער אויספארשונג און פון דער אק־ציע? עס ווייזט אויס, אז עס איז אוממעגליך צו פארהאנדלען וועגען דעם נאך־מלחמה'דיגען סטאטוס פון די אייראפעאישע אידען, נישט בא־טראכטענדיג די וועגען און די מיטלען ווי אזוי צו ראטעווען די אידען אין נאצי־אייראפע פון פולער פארניכטונג. עס איז געזאגט געווארען, אז „נאך דער מלחמה“ מיינט „נאך'ן טויט“, סיידען עס וועלען גלייך אנגענומען ווערען פראקטישע און ווירקזאמע מיטלען צו העלפען און ראטעווען. דעריבער וועלען, נישט געקוקט אויף דער באגרעניצטער באצייכענונג פון דער טאג־ארדנונג, אויסגענומען ווערן און געהערט באטראכט ווערען אויף דער קאנפערענץ אלע פלענער וועגען א באלדיגער רעטונג פון דער שארית הפליטה פון אונזער פאלק אין די נא־צי־אקופירטע לענדער.

„מיר מוזען פארערן דורך דער רא־זינער קאנפערענץ צו פארזיכערן די עמיגראציע דורך יעדער מעטאדע, דורך וועלכער עס קאן אם בעסטען דורכגעפירט ווערען. מיר מוזען פאר־לאנגען, אז עס זאלען ווידער אויפגע־ריכט ווערען די פליכטלינגע, וועלכע עס האט זיך איינגעגעבען צו אנטלוי־פען פון נאצי־גיהנום און וועלכע געפינען זיך איצט אין נייטראלע לענ־דער. אלע מיטלען, דער גאנצער איי־פלוס און די פעסטע אנטשלאסענקייט פון דער ראזינער קאנפערענץ, וועלכע רעדט אין נאמען פון גאנצען אמעריקאנער אידענטום, מוזען אויסגענוצט ווערען פאר דער ראזינער קאנסטרוק־טיווער און פראקטישער אויפבויאר־בייט, וועלכע טאר נישט לענגער אפגע־לייגט ווערען, כדי צו ראטעווען די, וועלכע קאנען נאך געראטעוועט ווער־רען.

„מיר וועלען זיך דא דארפען אפגע־בען מיט'ן פראבלעם פון פיזישען און גייסטיגען ווידער־אויפבוי פון אידישען לעבען און ווידער־אויפריכטונג פון די אידען אין די צעשטערטע קריגס־לענ־דער. מיר מוזען באטראכטען און געפינען די וועגן צו פארזיכערן נאכ'ן [illegible] חורבן און [illegible] די ציווילע, פאליטישע, קולטורעלע, רעליגיעזע און סאציאלע רעכט פאר אונזערע ברידער אויף דער באזע פון גלייכבארעכטיגונג מיט אלע אנדערע איינוואוינער אין די פיל לענדער, וואו זיי געפינען זיך.

„די רעקאמענדאציעס, וועלכע מיר וועלען דא פארמולירען, וועלען אן צווייפעל זיין אין א פולשטענדיגען הסכם מיט די פרינציפען פון די פאראייניגטע פעלקער, ווייל זיי וועלען דיקטירט ווערען דורך יושר און מענש־ליכקייט.

מיר פאדערען אידישע רעכט אויף ארץ ישראל

„וואס פאר א פלאץ קאן פארנעמען ארץ־ישראל“, האט מאנסקי ווייטער דערקלערט, „און וואס פאר א ראלע קאן ארץ־ישראל שפילען ביים לייזען די פראבלעמען פון אונזער פאלק אין דער נאך־מלחמה'דיגער וועלט? — מיר דארפען פארהאנדלען און רעקא־מענדירען אן אקציע וועגען אלע ענינים, וואס באציהען זיך צו פארווירק־ליכען די רעכט פון אידישען פאלק בנוגע ארץ־ישראל.

„די באלפור דעקלאראציע און דער ארץ־ישראל'דיגער מאנדאט, וועלכער איז אונטערגעשריבען פון 52 פעלקער און אויף וועלכען עס האבען געגעבען זייער צושטימונג דער סענאט און די „האוז אוו רעפרעזענטאטיווס“ פון די פאראייניגטע שטאטען, ווערען אנער־קענט פאר רעגירונגס־דאקומענטען, וועלכע אנערקענען לגבי די היסטא־רישע פארבינדונג פון אידישען פאלק מיט ארץ־ישראל און דאס רעכט פון אידישען פאלק ווידער־אויפצובויען זיין נאציאנאלע היים אין דעם לאנד.

„אין די לעצטע צען יאר, די טרא־גישסטע אין אונזער געשיכטע, האט ארץ־ישראל אויפגענומען העכער פון 280,000 אידישע אימיגראנטען. העכער 40,000 אידישע פליכטלינגע זיינען אריינגעקומען אין ארץ־ישראל זינט דעם אויסברוך פון איצטיגען קריג. די אידישע באפעלקערונג אין פון 55,000 נפשות ביים סוף פון דעם ערשטען וועלט־קריג געשטיגען ביז העכער 550,000 אין 1942. מיר האבען אינוועסטירט אין די לעצטע 20 יאר בערך 560 מיליאן דאלאר, פון וועלכע בערך 100 מיליאן זיינען געשאפען פון אידישע נאציאנאלע און עפענטליכע פאנדען. די סאציאלע, קולטורעלע און רעליגיעזע אינסטיטו־ציעס, וואס זיינען איינגעארדנט אין ארץ־ישראל, שטעלען מיט זיך פאר די פארווירקליכונג פון דעם שענסטען חלום. די ראזיגע אינסטיטוציעס הוי־בען אן צו דינען אלס א קוואל פון אינספיראציע פאר די אידישע קיבו־צים איבער דער גאנצער וועלט. זי קאן דעריבער זיין וועלכע עס איז פראג־

cont.

די דריי הויפט רעדנער ביי דער אידישער קאנפערענץ אין וואלדארף אסטאריא

סטיפען ס. וויז

ריכטער דזשאזעף מ. פראסקאוער

הענרי מאנסקי

קדושים-גייסטער אין וואלדארף-אסטאריע

איינדרוקען פון דער ערשטער זיצונג פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ

פון דר. ש. מארגאשעס

the Day — 8-30-43

וואלדארף אסטאריא. — די ערשטע זיצונג פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ וועט לאנג געדענקט ווערען ווי די טרויער-רייכע דער־עפענונג פון אן אל-אידישער אסיפה, אויף וועלכער עס קוקן ארויס די פארטרערטע אויגען פון אלע אידען פון דער וועלט מיט גלויבען און האפענונג.

וואס עס זאל ניט געשעהן מיט דער קאנפערענץ, — די ערשטע זיצונג וועט בלייבען אין זכרון ווי איינע פון די רירענדיגסטע אויסברוכען פון קאלעקטיווען אידישען צער אין איינעם פון די טראגישסטע מאמענטען אין דער גאנצער בלוט-דורכגעווייקטער אידישער געשיכטע.

ווען די לעצטע טענער פון די אמעריקאנער און אידישע נאציאנאלע הימנען האבען אויסגעהילכט אין זאל און די קאפיטלעך תהלים זיינען נאכגעפאלגט געווארען פון „אל מלא רחמים", האט זיך דערהערט א שטיל כליפען, וואס איז באלד פארוואנדעלט געווארען אין א מאסען-געוויין. ארום מיר האבען זיך מענשען געבויגען אין יסורים און געווישט די טרערען פון די פארקרימטע פנים'ער. רבי אלקאליי, דער רב הכולל פון יוגאסלאוויע, האט זיך געציפט די לאנגע ווייס-פאטריארכאלישע בארד, ווי ער וואלט ניט געוואוסט, וואס צו טאן מיט די הענט און מיט זיך אליין.

עס קאן זיין, אז הינטער דער גאנצער מאסען-סצענע פון געוויין איז געשטאנען א רעזשיסאר, אבער אזוי פיין איז דער דערעפענונג-פראגראם ארגאנזירט געווארען, אז קיינער האט אים ניט געזעהן, אדער אפילו פארדעכטיגט. עס איז געווען ווי אימיצער, מיט א צויבער-שטעקען, האט א פאך געטאן, און דער עולם איז פארכישופ'ט געווארען. דער נס איז געשעהן.

דער גרויסער זאל אין דעם עלעגאנטען וואלדארף-אסטאריא האטעל האט פליצלינג דערהערט דעם ווייטען פאך(?) פון פליגעל. די שטימען פון זי־ פיר מיליאן קדושים פון ווארשע און ווילנע, און קראקע און פראג און בערלין און אמסטערדאם זיינען אנגעפלויגען און אויסגעשטרעקט זייערע ביינערנע, תכריכים'דיגע הענט צו אונז אלעמען.

און דער עולם אין וואלדארף-אסטאריא זאל האט זיי דערפילט און זיי אפגעענטפערט מיט א זינקענדיגען הארץ און טרערען-שטראמיגע אויגען.

ערשט הענרי מאנסקי'ס האמער, רופענדיג די ערשטע זיצונג פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ צו ארדנונג, האט צוריקגערופען די דעלעגאטען און די געסט פון דעם הארץ-צו-הארץ באריר מיט יענער וועלט צו דער ווירקליכקייט פון די אידישע פארטייען און אויך פון די אידישע וואונשען און אספיראציעס.

ער האט דערמאנט ארץ-ישראל, — און דער ערשטער אויסברוך פון אפלאדיסמענטען האט זיך דורכגעטראגען איבער'ן זאל ווי א דונער.

וואס שטארקער די דערמאנונג פון ארץ-ישראל אלץ שטארקער די אפלאדיסמענטען, ביז דער אויסדרוק „אידישע נאציאנאלע היים אין ארץ-ישראל" רופט ארויס אן אוואציע, וואס דויערט מינוטען-לאנג און קאן נאר ניט איינגעשטילט ווערען.

די איבערוועגענדיגע ציוניסטישע מערהייט לאזט זיך הערען כמעט אין טריאומף, ווי אין א פרייידיגער אפוועקסלונג(?) פון דער שטיקעניש מיט טרערען און הארצווייטאג פון פריהער.

דער באריכט פון די וואלען קומט שוין כמעט ווי אן אנטי-קלימאקס.

דערווייל האט זיך די קאנפערענץ דערהויבען צו אן אויסערגעווענליכער עמאציאנעלער הויך, און עס האט זיך ארויסגערוקט ווי דער העלד פון טאג — הענרי מאנסקי.

איינדרוקען פון דער קאנפערענץ

The Day

קאנציזער באריכט פאר'ן „טאג"

פון א. אלפערין

8-30-43

אין דער דאזיגער קאנפערענץ ווערט דערווייל זעהר ווייניג אפגעטאן הינטער די קוליסען. די דעלעגאטען באשטייען אייזענפעסט אויף זייערע סאווערענע רעכט. אלץ דארף באשלאסען ווערען אויף די פולע מיטינגען פון דער קאנפערענץ און די קאמיסיעס. די הויפט-באוועגונג אין די קולוארען איז דערווייל געווען ארום דער פארמירונג פון די באזונדערע גרופען.

יא, א טייל דעלעגאטען, כאטש ניט קיין סך, האבען געהאט א שווערע שטיקעל מלאכה ביים „גרופירען זיך". מען מוז זיך אנשליסען כאטש צו א קלייזל פון 10 דעלעגאטען, בכדי צו קאנען עפעס טאן אויף דער קאנפערענץ און זיך לאזען הערען אין די קאמיסיעס. פארשטייט זיך, אז די דעלעגאטען פון די גרויסע ארגאניזאציעס, וואס האבען א באשטימטען אידעאישען פראגראם, זיינען פטור געווארען פון דער זארג צו „גרופירען זיך". אבער די אנדערע, די וואקלדיגע, און טאקע פון דעם לאגער, וואס פון אלע גרופירונגען ציהט עס זיי אמשטארקסטען צו די אנהענגער פון „אמעריקאן דזשואיש קאמיטע" — האבען געהאט א שווערע אויפגאבע. און זיי האבען געפרואווט באשאפען א גאנץ מאדנע באשעפעניש.

די „גרופירונג פון די ניט-גרופירטע"

געהייסען האט עס אביסעל אנדערש. אויף פשוט אידיש קאן מען עס אבער [illegible] אזוי: גרופע פון די, וואס לאזען זיך איבער דאס רעכט צו גרופירען זיך. אבער פאקטיש איז דערפון ארויסגעקומען א מין „גרופע פון ניט-גרופירטע". און עס איז צוגעגאנגען זעהר שווער. מר. עדגאר קאופמאן, דער טשערמאן פון דעם שוכן-עפר'דיגען „[illegible] קאונסיל" האט, פירענדיג די ערשטע באראטונג, ניט געקאנט אנצילען קיין 30 דעלעגאטען, בכדי צו פארזיכערן דריי פארשטייער אין די קאמיסיעס. און א דעבאטע(?) האט זיך געצויגען אהין א קלארע תורה און אהין א צוזאמענהאנג. אבער אין א געוויסען מאמענט איז דערפאר איין דעלעגאט ארויסגעקומען מיט נאר א טשיקאווע פארשלאג. ער האט איבערגעלייגט א רעזאלוציע, וועלכע די „גרופע פון ניט-גרופירטע" האט, לויט זיין מיינונג, געדארפט ארייגטראגען שיער ניט פאר דער דערעפענונג פון דער קאנפערענץ. און אין דער רעזאלוציע איז אויסגעדריקט געווארען אזוי: יעדער דעלעגאט ווערט באפרייט פון די פארפליכטונגען, וואס ער האט גענומען אויף זיך ביי די וואלען און קומט צו דער קאנפערענץ, ווי א פרייער מענש, פריי זיך אנצושליסען צו וועלכער גרופע ער וויל און שטימען, ווי ער האלט פאר נויטיג.

און שטעלט איך פאר, אז די דאזיגע רעזאלוציע איז דורכגעגאנגען — ביי דער „גרופע פון די ניט-גרופירטע", מיין איך. אויף דער קאנפערענץ וועלען מיר נאך זעהן.

„פערמאנענץ"

די פראגע נעכטען פאר דער דערעפענונג פון דער קאנפערענץ אין גרעסטען טייל גרופען איז געווען — וועגען דער פערמאנענץ. דער ציוניסטישער ארבייטער בלאק איז ארויסגעקומען דער ערשטער מיט דער פאדערונג, אז די קאנפערענץ זאל זיך פארוואנדלען אין א פערמאנענטער אינסטיטוציע פון פאראייניגטען אמעריקאנער אידענטום. און די פארשטייער פון דער גרופע האבען שוין אנגעהויבען די אגיטאציע און דעם קאמף דערפאר.

די איבערוועגענדע מיינונג אין אנדערע גרופען איז אבער, אז קודם כל דארף מען זעהן, וואספארא רעזולטאטען די קאנפערענץ וועט ברענגען אין די ערשטע טעג, ווי ווייט מען וועט דערגרייכען מיט דעם ציל צו ברענגען ווירקליך צו א פארשטענדיגונג צווישען די באזונדערע גרופען וועגען די הויפט-פראבלעמען. דערנאך וועט מען קאנען וויסען, וויפיל ממשות עס קאן זיין אין דער שטרעבונג פאר פערמאנענץ. יעדענפאלס דארף מען די דאזיגע פראגע אפלייגען אויף די שפעטערדיגע טעג — אזוי איז געווען די שטימונג אויף די באראטונגען פון די באזונדערע גרופען.

דאס הויפט-פראבלעם און די הויפט-אויפגאבע איז קודם כל: די רעטונגס-אקציע פאר די אידען אין נאצי-איראפע. און וועגען דעם זיינען אין אייניגע גרופען געמאכט געווארען זעהר ווירקזאמע פארשלאגען, וועגען וועלכע עס וועט נאך אויסקומען פיל צו רעדען.

אגב איז אויף דער צווייטער באראטונג פון די דעלעגאטען פון די פוילישע אידען, נעכטען פריה אין וואלדארף-אסטאריא, באשלאסען געווארען צו פארלאנגען, אז ביי דער אלגעמיינער קאמיסיע פאר דער רעטונגס-אקציע לטובת די אידען אין נאצי-איראפע זאל באשאפען ווערען א סוב-קאמיסיע, וואס זאל זיך ספעציעל באשעפטיגען

אויסשטערבען", פונקט אזוי טוען מיר פאדערן גלייכהייט ווי די אייביגע רעכט פון יעדען אידען אין יעדען לאנד אין דער וועלט. ווייל אויב די דאזיגע גרונט-רעכט וועלען אוועקגענומען ווערען פון אומשטענדען", פונקט אזוי טוען מיר בירגערליכע, פאליטישע און רעליגיעזע פרייהייט אלע מענשען-גרופען, וואס לעבען אין א מינאריטעט וואו ניט איז.

„מיר האבען אויך א רעכט צו שעפען מוט פון די גרויסע אויפטוען פון אידישע ארגאניזאציעס אין דער ארבייט פון אויפבויען דאס אידישע לעבען. מיר אלע זיינען אויך פאראייניגט און אנערקענען די וואונדערליכע דערגרייכונגען פון אונזערע ברידער אין ארץ-ישראל; מיר אלע באוואונדערען זייער פעהיגקייט און איבערגעבענהייט, וואס האט פארוואנדעלט א מדבר אין פארמס, פאבריקען, ווייגערטנער און אראנזש גערטנער. מיר זיינען פול מיט פרייד צו וויסען, אז 600,000 אידען לעבען דארט היינט אונטער זייערע וויינשטאקען און פייגענבוימער. און אידען איבער דער גאנצער וועלט, באזונדערס אין אמעריקע, זיינען געווען צופרידען און שטאלץ צו העלפען אין דער עפישער דערגרייכונג, ניט געקוקט אויף די פארשידענע אידעאלאגיעס. מיר אלע האבען דעם טיפסטען אינטערעס אין דער אויפהיטונג און אנטוויקלונג פון די אידישע דערגרייכונגען אין ארץ-ישראל.

„אלע אונזערע וועגען פירען צום זעלבען ציל. מיר זיינען אלע באהערשט פון'ם טיפען פארלאנג אויפצוהאלטען דעם קיום פון אידען."

אין זיין רעדע ביי דער אווענט-זיצונג פון דער קאנפערענץ האט גדליה בובליק, מזרחי-פירער, דערקלערט: „די גרעסטע עוולה, וואס ווערט באגאנגען קעגען אידישען פאלק, איז וואס מען האט ביי אים צוגענומען זיין לאנד, מיט פייער און שווערד צעשטערט זיין היים און אים געמאכט פאר דעם איינציגען פאלק אויף דעם ערדקוגל, וואס איז היימלאז. די פאראייניגטע פעלקער קעמפען פאר גלייכע רעכט. דאס אידישע פאלק פאדערט זיין גלייכהייט מיט אלע פעלקער, וואס לעבען אויף גאט'ס ערד. עס וויל האבען צוריק זיין מדינה אויף די בערג פון יהודה, פון וואנען עס איז ארויס די בשורה פון גערעכטיגקייט פאר דער מענשהייט. איצט, ווען די וועלט וועט פארטיילט ווערען פון דאס ניי, פאדערט דאס אידישע פאלק ווידער אויפצוריכטען זיין היים און מדינה."

די ווייטערדיגע זיצונגען פון דער קאנפערענץ וועלען פארקומען היינט, מאנטאג, אין וואלדארף-אסטאריא. די ערשטע זיצונג וועט זיך אנהויבען 3 בייטאג, און די צווייטע — 8:30 אין אווענט.

אלגעמיינע ציוניסטישע דעלעגאטן האלטען אפ הייסטיגען מיטינג

נעכטען, זונטאג, נאכמיטאג, האבען די אלגעמיינע ציוניסטישע דעלעגאטען צו דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ אפגעהאלטען א פארזאמלונג אין האטעל בעלמאנט-פלאזא, אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער לואי א. לעווינטאל. א גאנצע רייע פראגען זיינען דיסקוטירט געווארען און עס איז באשלאסען:

א) צו קאאפערירען מיט אלע גרופען פאר דער דורכפירונג פון די ציוניסטישע צילען אויף דער קאנפערענץ; ב) ארייננעמען די גלות-פראגען און די זארג פאר ראטעווען דאס אייראפעאישע אידענטום אין דעם פראגראם פון דעם אלגעמיינעם ציוניסטישען בלאק; ג) שאפען א שטארקען אלגעמיינעם ציוניסטישען בלאק פאר דער פארטיידיגונג פון די ריין ציוניסטישע אינטערעסען.

ארום 200 דעלעגאטען האבען זיך באטייליגט אין דעם דאזיגען ערשטען קאקוס-מיטינג. דער אלגעמיינער ציוניסטישער בלאק וועט באשטיין פון בערך 120 דעלעגאטען. מעגליך, אז ער וועט האבען ביז 140, ווען אלע דעלעגאטען וועלען זיך ענדגילטיג רעגיסטרירען.

צווישען די הויפט-רעדנער ביי דעם קאקוס-מיטינג זיינען געווען: הערמאן שולמאן, אליהו ד. סטאן(?), דניאל פרייש, ראבאי דזשיימס ג. העלער, ראבאי סאלאמאן גאלדמאן, לואי גרינבערג, ריכטער מאריס ראטענבערג, ראבערט סאלד, ראבאי דזשייקאב קאהן, ראבאי מרדכי [illegible], ראבאי י. ש[illegible] און אנדערע.

אליהו ד. סטאן(?) האט פארגעלייגט, אז מען זאל זיך באמיען אין דער לעצטער מינוט אין דער קאנפערענץ ארייצוברענגען די רעליגיאנסטען, „אגודת הרבנים" און „אגודת ישראל" כדי צו פארמיידען יעדע מעגליכקייט, אז די וועלט זאל אויסטייטשען די באשלוסען פון דער דאזיגער קאנפערענץ אלס נישט רעפרעזענטאטיוו פאר דעם גאנצען אמעריקאנער אידענטום. ראבאי העלער האט אנגעוויזען, אז דאס איז [illegible] קאנסטיטוציאנעל כמעט אוממעגליך.

שעווער געטא. אין באוואוסטזיין פון זייער געמיינזאמען גורל זיינען זיי געגאנגען העראאיש צום טויט. זיי האבען נישט געפונען קיין צייט פאר אידעאלאגישע וויכוחים. די גאנצע אידישע קהילה איז אויפגעשטאנען ווי איין מאן פאר זייער לעצטען העראאישען קאמף. ראדיקאלען און קאנסערוואטיווע, בונדיסטען און ציוניסטען, ארטאדאקסען און ליבעראלען — אלע האבען איינגעשטימט צו דעם דינאמישען באשלוס צו קעמפען צוזאמען, כאטש דאס האט געמיינט אן אומפארמיידליכער טויט. די אידישע געריליאס אין דער רויטער ארמיי, די אידישע פארטיזאנען אין די גריכישע און יוגאסלאווישע געריליא-אפטיילונגען האבען אויף [illegible] פאראייניגט זייער אייניגקייט מיט בלוט."

מר. מאנסקי'ס מייסטערהאפטע רעדע איז לאנג אפלאדירט געווארען פון דעם גרויסען עולם.

דעם גרעסטען אפלאוז ביי דער קאנפערענץ האט יעדעס מאל ארויסגערופען די דערמאנונג, אז מיר דארפען פאדערען ביי דער פרידענס-קאנפערענץ די פולע אידישע רעכט אויף ארץ-ישראל.

לואיס ליפסקי באריכטעט וועגען די וואהלען

דער באוואוסטער ציוניסטישער עסקן, לואיס ליפסקי, האט אין נאמען פון דעם „פינפער קאמיטעט", וואס האט צוגעגרייט די גרויסע אסיפה, באריכטעט וועגען די רעזולטאטען פון די וואלען צו דער קאנפערענץ און פארגעשלאגען א טעכנישען פראגראם, ווי אזוי די קאנפערענץ זאל געפירט ווערען.

ער האט פארגעשלאגען צו דערוויילען א פרעזידיום פון 14 און א סעקרעטאריאט פון 5. די רעקאמענדאציעס זיינען אנגענומען געווארען.

נאך ליפסקי'ס באריכט וועגען די וואלען האט ראבי קאפלאן, א דעלעגאט פון קווינס, ל. א., געמאכט א פארשלאג, אז דער אידישער פאלקס-קאמיטעט און די לינקע טרייד-יוניאנס זאלען צוגעלאזט ווערען צו דער קאנפערענץ.

פארזיצער מאנסקי האט געמאכט א סוגעסטיע, אז ראבי קאפלאנ'ס פארשלאג זאל איבערגעגעבען ווערען צו דער קרעדענשעל-קאמיטע — און מאנסקי'ס סוגעסטיע איז אנגענומען געווארען.

ווייז, פראסקאוער און צוקערמאן רעדען ביי דער אווענט זיצונג

נעכטען, 8:30 אין אווענט, האט זיך געעפענט די צווייטע געשעפטס-זיצונג פון דער קאנפערענץ.

מיט רעדעס זיינען אויפגעטראטען: ראבי ווייז, ריכטער פראסקאוער, גדליה בובליק, ברוך צוקערמאן און מרס. רע[illegible] פון דער „הדסה".

דער פולער טעקסט פון ראבאי סטיפען ווייז'עס רעדע איז געדרוקט אויף דער לעצטער זייט פון היינטיגען „טאג".

ריכטער פראסקאוער רופט צו פאראייניגטער אקציע

דזשאזעף מ. פראסקאוער, פרעזידענט פון „אמעריקען דזשואיש קאמיטע", האט אנגעהויבען זיין רעדע מיט אנווייזען אויף דער גרויסער געלעגענהייט, וואס אמעריקאנער אידען האבען איצט צו העלפען זייערע ברידער אין די אנדערע לענדער. ער האט געזאגט: „איך האלט, מיינע ברידער, אז קודם כל דארפען מיר זעהן צו באטאנען ניט דאס, וואס טיילט אונז פאנאנדער, נאר דאס, וואס פאראייניגט אונז, און אז אונזערע האנדלונגען דארפען זיין באזירט ניט אויף די קאנפליקטען, נאר אויף דעם גרויסען הסכם און די גרויסע אויפטואונגען פון אמעריקאנער אידענטום.

„אין גאר א סך געביטען האבען מיר אלע איין מיינונג. מיר אלע האלטען, אז די פאראייניגטע פעלקער דארפען געבען הילף די מיליאנען, וואס זיינען רואינירט געווארען דורך דעם בארבאריזם פון די אקס-לענדער; מיר האלטען, אז די אויפבוי-ארבייט דארף גרעסטען טייל געטאן ווערען ווי א רעגירונגס-פליכט. מיר אלע פאדערען די פולשטענדיגע רעסטאוראציע און די אפהיטונג פון די גלייכע בירגערליכע און רעליגיעזע רעכט פון אידען. מיר אלע שטעלען זיך איין פאר דעם פונדאמענטאלען פרינציפ, אז אידישע בירגער אין יעדען לאנד, וועלכע זיינען אזוי לאיאל ווי אלע אנדערע, דארף גאראנטירט ווערען פולע גלייכהייט, אזוי אז, ווי קארדעל האל האט געזאגט, מיר זאלען האבען א וועלט אין וועלכער אידען, פונקט ווי אלע אנדערע, זאלען זיין פריי צו לעבען אין שלום און אין כבוד. פונקט אזוי ווי מיר אלע האבען זיך איינגעשטעלט צוזאמען אנטקעגען דער אנולירונג פון „קרעמיע צו" און האבען ניט געוואלט אננעמען קיינע תירוצים, וועגען „צייט-

cont. from p.4

נע, אז ארץ-ישראל, אין ליכט פון די וויכטיגע פלענער, גיט די איינציגע רעאלע מעגליכקייט פאר איינארדנען גרויסע מאסן רואינירטע און געפלאגטע אידען?

„עס זיינען פאראן פארשידענע שטאנדפונקטען אויף דער קאנפערענץ בנוגע דער ארץ-ישראל פראגע. די חילוקי-דעות ציהען זיך אויף דער גאנצער ליניע פון דעם מינימום, וועלכער איז פאר אונטערשטיצען ארץ-ישראל אלס א מקום-מקלט און אלס א גייסטיגען קולטורעלען צענטער, ביז דעם מאקסימום, וואס שטעלט ארויס די פאדערונג פאר א אידישער מלוכה אין ארץ-ישראל. עס איז ניט די אויפגאבע פון אייער טשערמאן אין זיין אפיציעלער פאזיציע צו לויבען אדער קריטיקירען וועלכען עס איז פון די דאזיגע שטאנדפונקטען. עס וועט זיין די פליכט פון דער קאנפערענץ צו באטראכטען די דאזיגע פראבלעם אין גייסט פון טאלעראנץ און געגענזייטיגען רעספעקט פאר די פארשידענע שטאנדפונקטען און באשטימען, וואס עס זאל זיין די קלאר-ארויסגעזאגטע פאזיציע פון די אמעריקאנער אידען.

מאנסקי לויבט דעם מאקאבייער-גייסט פון די אידען אין דער רויטער ארמיי

„די אידען אין רוסלאנד האבען א זעהר גרויסע ראלע אין דער רויטער ארמיי. העכער 600,000 אידען באפינדען זיך איצט אקטיוו אין די גלארייכע שלאכטען פון דער רויטער ארמיי, א חוץ דעם וואס זיי ציילען זיך אויס אין די העראאישע געריליא-קאמפען. די אידען קעמפען אין די רייען פון די טשעטניקעס און די לעגיאנען פון די גריכישע געריליאס, אין די ארמייען פון די פרייע פראנצויזען, אין דער פוילישער ארמיי, נארוועגישער, טשעכישער, האלענדישער. אין דער דרום-אפריקאנער ארמיי זיינען פאראן 9,250 אידישע פרויען און מענער וואלונטירען, וואס באטרעפט 10 פראצענט פון דער גאנצער דארטיגער אידישער באפעלקערונג. אין די פוילישע געטאס קעמפען די מארטירער מאקאבעער. דא אין אמעריקע איז דער רעקארד גוט באקאנט. דער לאנדאנער „איווינינג סטאנדארד" האט אויף פאלגענדען אופן קאמענטירט אין אן עדיטאריעל דעם ווידערשטאנד פון דער ווארשעווער געטא: „די אידען קעמפען איצט אויף אלע פראנטען פאר פרייהייט. און דער איד וועט זיין צווישען די שטאלצעסטע אנטיילנעמער פון דעם נצחון זיג." 21,000 העבראאישע אידישע סאלדאטען זיינען פאראן אין ארץ-ישראל און וועגען זייער גרויסער ראלע ביי דער דעפענדירונג(?) צו דער נאצישער [illegible] אין צפון-אפריקע וועט מען נאך דערציילען.

„לאמיר נאכמאכען דעם ביישפיל פון די קעמפענדיגע אידען פון דער ווא-

מיט דער רעטונג פון די אידען אין פוילען.

די ערעפענונג

אבער איידער אלע גרופען־באראטונ־
גען האט געהערשט די שטימונג, אז
מען קאן ניט באשליסען קיין שום
ממשות'דיגעס, ווען מען וועט ניט דער־
זעהן די קאנפערענץ אליין, ווען מען
וועט ניט דערלעבען דעם שפאנענדען
מאמענט פון דער ערעפענונג. וואס
ליגט ארויף א שטארקען חותם אויף
יעדער קאנפערענץ און קאנגרעס.

און אט זיינען מיר נאך דער ער־
עפענונג. עס איז געווען א גרויסער,
א היסטארישער מאמענט. עס איז גע־
ווען די ערעפענונג פון א אידישער
אסיפה, וואס איז באלאסטעט מיט א
גרויסער, מיט א געוואלדיגער אחריות.
און דאס האט זיך געפילט אין דעם
זאל פון וואלדארף־אסטאריא. די ער־
עפענונג האט עס געבראכט צו א
שטארקען, צו א רירענדיגען, צו א
דערשיטערנדיגען אויסדרוק.

די 500 דעלעגאטען פון דער אמער־
יקאנער אידישער קאנפערענץ זיינען
אין דערהויבונג און אין צער, מיט
טרויער און מיט מוט צוגעטראטען צו
זייער שיקזאל־אויפגאבע.

JEWISH JOURNAL AND DAILY NEWS

דער מאָרגען זשורנאַל

און יידישעס טאַגעבלאַט

קויפט רעגעלמעסיג מלחמה באנדס און סייווינג סטעמפס העלפט געווינען די מלחמה

FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

4 סענט

PRICE 4 CENTS | NEW YORK, MONDAY, AUGUST 30, 1943. ★ | 10 PAGES | VOL. XLIII. NO. 19,716 | 10 זייטען | ניו יארק, מאנטאג, אויגוסט 30, 1943. יום ב', כ"ט אב, פרשת שופטים, תש"ג. | פרייז 4 סענט

אידישע קאָנפערענץ עפענט זיך מיט רוף צו ראַטעווען אייראָפּעאישע אידען און פאַרזיכערן ארץ ישראל אַלס היים

אמעריקאנער אידישע קאָנפערענץ געעפענט אונטער צייכען פון אחדות

פאַרשטעהער פון אלע רעליגיעזע ריכטונגען אין אידישען אמעריקא באטיילינט אין רעליגיעזער צערעמאָניע מיט וועלכער קאָנפערענץ האָט זיך געעפענט.—דר. סטיפען ס. ווייז שלאָגט פאָר שיקען באלדיגע קאָמיסיע צו רוזוועלט'ן.—הענרי מאָנסקי זאָגט אז ארץ ישראל איז "רעאליסטישער באלדיגער ענטפער אויף אידישער היימלאָזיגקייט".—פראָסקאוער שלאָגט פאָר א פשרה.

פון י. ל. טעלער

מיט'ן פנים צו זיך ניט ווייניגער ווי צו דער וועלט, מיט מאָהנונג פון זיך ניט ווייניגער ווי פון דער וועלט, ווי א סניגור פאר די אידישע קהילות, ביי וועמען דער שונא האָט דאָס לשון אפּגענומען און ווי א קטיגור געגען דער גלייכגילטיגקייט פון די יונייטעד נעישאָנס צו די נסיסה-געשרייען פון מיליאָנען אידישע לעבענס, האָט די אמעריקאנער אידישע קאָנפערענץ זיך געעפענט אין האָטעל וואלדאָרף אסטאָריא נעכטען, דריי אזייגער ביינאַכט.

פייערליכקייט, קדושה און דאָס געפיהל פון היסטאָרישער אחריות האָט באהערשט די 500 דערוויילטע פאָרשטעהער פון איבער'ן גאנצען לאנד, וואָס האָבען זיך פאַרזאמעלט צו באטראכטען באלדיגע אידישע נויטען און אידישע נאָך-מלחמה פראָבלעמען, פראַגען וואָס האָבען צו טהאָן מיט גלות און מיט'ן אידישען היימלאנד, פראַגען פון קיום האומה, און פארטראכטען רעטונג פאר די ברידער וואָס שמאכטען אין היטלער'ס געטאָס.

אנגעהויבען האָט זיך די קאָנפערענץ מיט די הימנען: התקוה און סטאר ספּענגעלד בענער, געזונגען פון עמא לאזארוס שעיוועך. דערנאָך זיינען אויסגעלאשען געווארען די ליכט אין זאל, באלויכטען געבליבען איז בלויז די פלאטפארם, אויף וועלכער עס זיינען געזעסען, אפשר צום ערשטען מאָל צוזאמען, די פיהרער פון אלע ריכטונגען אין אידישען אמעריקא. עס איז צוגעקומען צו דער טריבונע הרב נפתלי ריף, א וויצע פרעזידענט פון דער אגודת הרבנים, און אנגעהויבען זאָגען, מיט דער טראדיציאנעלער זאָגלעכקייט פון אידישען געבעט:

יהי רצון... לרחם עלינו ועל פליטתנו... נאָכדעם זיינען צוגעקומען צו דער טריבונע: הרב וו. דרייזין, פרעזידענט פון הסתדרות הרבנים, ראבי לואיס מ. לעוויצקי, פרעזידענט פון ראבינינקאל אסעמבלי, געזאָגט קאפּיטלעך תהלים אויף לשון קודש, אויף ענגליש. חזן בן ציון קאפּאָו-קאנאָן האָט דאן געמאכט אן אל מלא "אויף די געשאכטענע הורג'ן שונא'ס הלף..."

דורכ"ן עולם איז דורך א ציטער. אלעזיינען געשטאנען מיט געבויגענע קעפּ. און ווען עס האָט אפּגעקלונגען פון טריבונע דערקדיש, האָט די גרעס־טע אסיפה פון אמעריקאנער אידענטום געוויינט און נאָכגעזאָגט וואָרט ביי וואָרט "יתגדל ויתקדש" נאָך די וואָס זיינען געגאנגען דעם וועג פון אידי־שען קדוש השם. וויפיל פון די דעלע־

אטען עס האָבען גאָר שטארקע ווארצ־ען אין יענע לענדער וואו עס בושע־וועט צווישען אונזערע ברידער דער־מורא'דיגער נאַצישער טויט. וויפיל עס האָבען לייבליכע קרובים ביים שונא

אין משכנו, און מען האָט באַשיינפּער־ליך געשפּירט אז אלע פּיהלען אויף זייערע רוקענס די רוט וואָס פאלט אויף די רוקענס פון אונזערע ברידער איבער לים.

דערנאָך האָט דערוקן הרבנים, הרב א. לעווינטאל פון פילאדעלפיא, גע־זיינגט פון פאַפּירלער ווי פאָרמעט — ספּעציעלע תפילה אין וועלכער ער האָט געבעטען אז "מיר זאָלען ניט מאַ־כען קיין טעות און ניט ווידערשפּעני־גען דיינע מצוות. נאָט, אין אונזערע פאַר־צווייפלונגען... בענש אונזער טראכטען, בענש אונזער ריידען, בענש אונזער מעשים".

א טיקעט צו דער קאָנפערענץ איז געווען מיט גאָלד צוגלייך

אין וואלדאָרף אסטאריא האָטעל, וואו עס וואוינען די גרעסטע מיליאָנערען, איז נעכטען נישט געווען קיין טייערער אר־טיקעל ווי... אן ארייננאנג־טיקעט צו דער דערעפענונג זיצונג פון דער אידישער קאָנפערענץ.

יעדער דעלעגאט און יעדער זשורנאַ־ליסט איז ממש באלאגערט געווארען פון מאסען אידען, וועלכע האָבען געבעטען איינטריטס־קארטען צו דער קאָנפערענץ. אבער די וועלכע האָבען זיך פריהער נישט באוויזען צו באזארגען זיך מיט טיקעטס, האָבען נישט געקאָנט ארייננקומען. באין אופן.

געווען מענשען, ספּעציעל אידען פון דער פראָווינץ, וועלכע זיינען געפאָהרען הונדערטער מיילען כדי בייצואוואוינען די אידישע קאָנפערענץ, און נישט געקאָנט ארייננקומען. א סך פון זיי זיינען געווען אזוי אנטוישט אז זיי האָבען ממש גע־האַט טרעהרען אין די אויגען. און נישט איינער פון זיי האָט געבאָטען פינף און צוואנציג און פופציג דאלאר פאר א טי־קעט. אבער אלע טענות זיינען געווען אומזיסט. עס זיינען טאקע באמת נישט געווען קיין טיקעטס.

לואיס ליפּסקי

דזשאָזעף פּראָסקאוער

[..]רענט פון בני ברית און איניציאטאר פון דער אמעריקאנער אידישער קאָנ־פערענץ. נאָך איהם האָט לואיס ליפּ־סקי אפּגעגעבען א באריכט אין נאָמען פון נאציאנאלען וואהל קאָמיטעט און אין נאָמען פון קאָמיטעט פון פינף, וואָס האָט געהאַט צו טהאָן מיט דער טעכנישער איינאָרדנונג פון דער קאָנ־פערענץ. אין אווענט האָבען גערעדט פאָרשטעהער פון אלע אידישע פראַק־ציעס, בראש מיט דר. סטיפען ס. ווייז, פרעזידענט פון אידישען וועלט קאָנ־גרעס, וועלכער האָט אין זיין רעדע פאָרגעשלאָגען אז די קאָנפערענץ זאָל גלייך שיקען א דעלעגאציע צום פּרע־זידענט פון די פאראייניגטע שטאאטען און איהם אינפאָרמירען וועגען גאנג פון דער קאָנפערענץ, איהרע פּראָבלע־מען און פאָדערונגען.

אין די רעדעס, נאָכמיטאָג און אין אווענט, זיינען דורכגעלופטערט געוואָ־רען די שטאנדפּונקטען פון אלע ריכ־טונגען אין אידישען אמעריקא. היינט נעהט די קאָנפערענץ איבער צו די דעלעגאטען, קאָמיסיעס וועלען פאָרמו־לירען פּלענער און רעזאָלוציעס און דעלעגאטען וועלען זיי באטראכטען.

הענרי מאָנסקי האָט אנגעהויבען זיין רעדע, די דערעפענונג רעדע, מיט די ווערטער: "מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד." ער האָט דאן אנגעוויזען, אז "איינע פון די גרויסע מעלות פון דער קאָנפערענץ איז דאָס וואָס זי שטעלט מיט זיך פאָר די דע־מאָקראטיש - אויסגעוועהלטע פיהרער־שאפט פון די רייהען ארוים פון אמע־ריקאנער אידענטום. דאָס איז דער יסוד פון אמאָליגען מנהג פון רע־פּרעזענטאנץ דורך שתדלנים." און ווייטערדיג אז די קאָנפערענץ וועט אפּהאלטען א זיצונג דורכאויס געווידמעט דער באלדיגער רעטונג פון איי־ראָפּעאישען אידענטום, האָט ער גע־זאָגט: "פאר'ן אייראָפּעאישען אידענ־טום מיינט נאָכ'ן קריג — נאָכ'ן טויט, אויב עס ווערען ניט גענומען באלדיגע שריט צו העלפען און צו ראטען".

איבער דער אסיפה האָט געשוועבט דער גייסט פון עהנליכע גרויסע אידי־שע צוזאמענקונפטען אין לויף פון אי־דישען גלות. אסיפות גערופען אין צייטען פון פיין, פון נויט און שווערע[ן] [..]זר. עס האָט געשוועבט דא דער גייסט פון יענער אסיפה וואָס רבי יהושע האָט געהאַט אין זין ווען ער האָט, אונטער רוימישער קנעכטשאפט, געמונטערט דאָס אידישעפאָלק: "צאו הפניתו, נעהט ארויס און דעמאָנ־סטרירט", און דער גייסט פון ועד ארבע הארצות וואָס פלעגט זיך פאר־זאמלען אויף די יארידים אין לובלין. [..]טערט און דורות זיינען, האָט מען [..]פּיהלט, דא פארטראכטען און פאר־אייניגט.

מאָנסקי עפענט קאָנפערענץ

דערנאָך איז געהאלטען געווארען א רעפעראט פון הענרי מאָנסקי, פּרעזי־

וועגען די שעהנע דעקלאראציעס וואָס די יונייטעד נעישאָנס האָבען ארויסגעגעבען וועגען דער זאך, האָט ער געזאָגט: "זייערע דערקלערונגען פון מיטלייד און מיטגעפיהל שטארקען אונזער בטחון, אבער זיינען שווער־ליך אומווירקזאם", אויב עס ווערט גארניט געטהאן ממש ארויסצוראטע־ווען אידישע לעבענס. ער האָט צי־טירט דעם מארטירער שמואל זיגעל־בוים'ס בריוו געשריבען פאר'ן טויט און געזאָגט: "איך ברענג די דאזיגע ציטאטע צו אונטערשטרייכען אז ווען ניט די השגחה וואָלטען א סך פון צווי־שען אונז און פון צווישען די וועמען מיר פארטרעטען, היינט געווען צווישען די קרבנות איזפוילען, דייטשלאנד און אין אנדערע אקופּירטע לענדער, און איך וויל אויך אונטערשטרייכען אז אין דער צייט וואָס א יחיד, דערדריקט פון דער טראַגעדיע פון זיין פאָלק, קאָן נאָר אפשר געפינען אן אויסוועג דורך זעלבסטמארד, איז אבער זעלבסטמארד ניט קיין אויסוועג פאר א גאנץ פאָלק."

די באשלוסען וואָס די קאָנפערענץ וועט פאָרמולירען, האָט ער געזאָגט, "וועט אהן־צווייפעל זיין אין איינקלאנג מיט די מלחמה צילען פון די יונייטעד נעישאָנס, ווייל זיי וועלען דיקטירט ווערען פון יושר און הומאַניטעט." ער האָט דאן ציטירט די באלפור דעקלא־ראציע, ציטירט משורטשיל'ס איינ־גע ווערטער געגען "ווייסען פאפּיר", געפאָדערט די אנולירונג פון גזר, גע־געבען אן איבערזיכט פון דעם ישוב'ס דערגרייכונגען, פון זיינע לייסטונגען, און פון זיין פּאָטענציאלע לייסטונ־גען, פאר אידישע היימלאָזע, און גע־פרעגט: "צי קאָן זיין די מינדסטע פראגע, אז אין ליכט פון לאנג־טערמי־ניגער פּלאנירונג, שטעלט ארץ ישראל מיט זיך פאר די רעאליסטישע איינ־ציגע־מעגליכקייט פאר דער באזעצונג פון גרויסע צאהלען פון אונזער אומ־גליקליך, געפּייניגט פאָלק?" ער האָט אנגעוויזען אויף'ן פיזעל־וויצמאַן אפּ־

cont. next page

ערשטע זיצונג ווייזט וועג פאר קאנפערענץ

Jewish Jour… 8-30

פון ד. ל. מעקלער

מיט דעם לוקסוריעזן וואלדארף אסטאריא, ארום וועלכען און אין וועלכען עס שוויבעלט און גריבעלט מיט'ן ראשקאש לעבען פון פארק עוועניו, ווי א היגטער גרונט פאר דער אידישער קאנפערענץ, האט זיך אין די הכנות פאר דעם היסטארישען צוזאמענקום לכתחילה געפיהלט א צירלאך מאנירלעכקייט, א צוגעשניטענקייט און צוגעמאסטענקייט, וואס האט ארויסגערופען מורא פאר מאשינעוועקייט, פאר צופיל אנגעצויגענקייט און צופיל "אריסטאקראטישקייט".

עפעס האט געזאלט הערשען צופיל ארדנונג, צופיל "סיסטעם" און צופיל ארויפגעצוואונגענע איינגעשטעלקייט. ווארום וואו האט איהר עס "געהערט" פון א אידישער קאנפערענץ צו וועלכער מען זאל אריינלאזען נאר די באשטימטע צאהל דעלעגאטען, די באשטימטע צאהל, און טאקע אקטועלען צייטונגס פארשטעהער, און דאן געקליבענע און איינגעלאדענע געסט? היינט דער אנזאג, אז יעדער וועט האבען זיין באשטימטען פלאץ, נומערירט און מיט זיין נאמען אויף דעם "סיעט", און אז די דעלעגאטען וועלען זיין אויסגעזעצט לויט זייערע "בלאקס"!

עפעס האט דא געשמעקט מיט א "נייער ארדענונג", צו וועלכער מען איז גארניט געוואוינט אויף אידישע קאנפערענצען.

אבער אט עפענט זיך דער גרויסער באלרום פון דער וואלדארף־אסטאריא. די דעלעגאטען, צייטונגסלייט און געסט הויבען אן אריינשטראמען, און מיט אמאל ווייזט זיך ארויס, אז עפעס איז די פאראויס איינגעשטעלטע ארדענונג ניט צושטאנד געקומען. ניטא קיין באשטימטע פלעצער. דעלעגאטען זעצען זיך וואו זיי געפינען א ארט און וואו עס מאכט זיך. דער "רעזשיסער" פון דער קאנפערענץ לויפט ארום א פארלוירענער.

עפעס איז כמעט געגאנגען אין דער איינשטעלונג פון דער קאנפערענץ ביי איהר ערשטער זיצונג.

"די קאנפערענץ ווערט ערשט "אידישלאך", טרייסט מען וויסנאל'ן, און ער ווערט מינטערער און פרעהליכער. אפשר וועט עס טאקע זיין לטובה.

ווייניגער אויסערליכקייט און מעהר אינהאלט.

אגב האט עס א מאדנע ווירקונג אויפ'ן גאנצען צוזאמענשטעל פון דער קאנפערענץ. אנשטאט צו זיצען אין באזונדערע "בלאקס", אפגעגרענעצט איינער פון אנדערען, מיט פארטיי חשבונות און מיט אידעאלאגישע צעטיילונגען, ווי דער צייכען פון דער קאנפערענץ, פארשווינדען מיט אמאל אלע אפגרענעצונגען, קינסטליכע און נאטירליכע.

עס ווערען אויסגעזעצט דעלעגאטען, אהן אונטערשייד פון פארטיי און ריכטונג. עס זיצט א מזרחי רב לעבען א פועל ציון, א רעפארם ראבי לעבען אן ארבייטער דעלעגאט, א ציוניסט לעבען א פארטרעטער פון לאנדסמאנשאפטען.

ערשט איצט באקומט זיך דער געפיהל פון איינינקייט, פון כל ישראל. דאס וואס מיר דארפען טאקע, דאס וואס די קאנפערענץ דארף און מוז דערגרייכען.

מיט אזא אויסזעצען זיך מצד די דעלעגאטען הויבט שוין אן אפילו ריכטער פראסקאוער פארלירען זיין פרעמדקייט. ער ווערט איינער פון אלעמען. אויך די דעלעגאטען פון ארבייטער קאמיטעט קוקען מעהר ניט אוים ווי אפגעשלאסען און אפגעזונדערט. זיי זיינען א טייל פון דער גרויסער אידישער אסיפה. אלע קינדער פון איין פאלק, מיט איין גורל און מיט איין לייזונג.

און כדי צו מאכען אט דעם וואונש פאר איינינקייט א גרעסערע רעאליטעט, מעהר ממשות־דיג, קומט הענרי מאנסקי מיט זיין אויסגעצייכענטער דערעפענונגס־רעדע. כמעט א פנים חדשות אויף אידישע אסיפות פון דעם סארט, אבער ער געווינט שנעל דעם עולם.

ער רעדט מיט טאקט און מיט פארשטענדיגונג. ער דערהויבט זיך מאמענטענווייז צום פאטאס.

עס איז באלד פון אנפאנג קלאר, אז ער האט אויף זיין זייט די גרויסע מאיאריטעט פון די דעלעגאטען. ער דארף נאר דערמאנען וועגען ארץ ישראל אלס א אידישע מלוכה, און דער עולם כאפט עס אויף מיט הילכיגע אפלאדיסמענטען. דארף מען נאך צווייפלען, וואס די גרויסע מאיאריטעט פון דער קאנפערענץ שטעלט מיט זיך פאר?

מאנסקי רעדט ווי א ווארימער ציוניסט. ער ציטירט ווינסטאן טשוירטשיל'ן, פון דער צייט, איידער ער איז געווען פרעמיער, ווי ער האט פארדאמט דעם "ווייסען פאפיר". דער עולם ווערט ענטוזיאסטיש.

מאנסקי רופט אויך ארויס שטארקע אפלאדיסמענטען, ווען ער דערקלערט, אז די צייט פון שתדלנות אין אידישען לעבען איז אוועק, ווען אידישע פיהרער מוזען זעהען זיך צוהערען צום ווילען פון פאלק און טאן זייער פארלאנג. ער רופט צו דעמאקראטיע אין אידישען לעבען.

בלויז פראסקאוער, וועלכער איז איינער פון פרעזידיום אפלאדירט ניט. ער זיצט קאלט און אומבאוועגליך.

אבער אפילו פראסקאוער קען זיך ניט צוריקהאלטען פון באטייליגען זיך אין דער שטורמישער אוואציע וואס ווערט געגעבען מאנסקי'ן ביים ענדיגען זיין רעדע.

עס איז א רעדע פון טאקט, פון איינעם וואס ווייס וואס ער וויל, וואס מאכט ניט קיין קאמפראמיסען מיט די געגנער אבער ווייס ווי צו שעצען דעם געגנער'ס מיינונגען און וויל איהם ניט שטעלען אין קיין פארלעגענהייט.

ער שטארקט מיט זיין רעדע דעם געפיהל פון אחדות, פון קאאפעראציע און מען קען נאר ווינשען אז דאס זאל אלץ זיין אין א מזל'דיגער שעה. זאל אט דער גוטער אנפאנג פון דער קאנפערענץ ניט פארלוירען גיין צו שפעטערדיגע צאנקערייען און פאליטיקאנסטווא מצד דעם אדער יענעם צד.

די רעליגיעזע שטימונג, וואס איז ארויסגערופען געווארען דורך די רבנישע תפילות איז געווען א גוטע צוגרייטונג פאר מאנסקי'ס רעדע. די ערשטע זיצונג האט זיך שוין געהאלטען ביים שליסען אין פולער הארמאניע.

נאר מיט אמאל לויפט דורך א וואלקענדעל און עס הויבט אן אויסקוקען ווי עס וואלט געהאלטען ביי א שטורם. גראד קומט עס פון א רב — רבי קאפלאן פון קווינס, וועלכער וויל דוקא וויסען פארוואס מען האט דעם קאמוניסטישען "אידישען פאלקס קאמיטעט" ניט צוגעלאזט צו דער קאנפערענץ.

אבער דא ווייזט מאנסקי ארויס זיין פיהיגקייט ניט בלויז אלס רעדנער נאר אויך אלס פארזיצער. ער גיט עס איבער צו דער קרעדענשעל קאמיטע. ער מיידט אוים, אז אויפ'ן "פלאר" זאלען אויפגענומען ווערען קיצלדיגע און שטרויכלענדיגע פראגען.

הלואי אויף ווייטער אזוי.

cont. from p. 6

...באן, דערקלערט אז די אידיש־אראבישע באציהונגען זיינען צעשטערט געווארען דורך באצאהלטע נאצי אגענטען ווי דער מופטי, און דערקלערט, אז עס איז "אומבאגרייפליך די גרייטקייט מיט וועלכער געוויסע מענשען פון אונזער פאלק, ווי עהרליך און אויפריכטיג עס זאלען ניט זיין זייער ניט־איינשטימיגקייט מיט געוויסע אידישע אידעאלאגיעס, העלפען פארשפרייטען די נאצישע פראפאגאנדע וועגען אידיש־אראבישע באציהונגען." עס איז געווען קלאר אז ער מיינט דעם נייעם מסור, ערשט פון אונטער'ן גארעל ארוים — לעסינג ראזענוואלד.

ער האט געזאגט, אז ער, ווי פארזיצער, נעמט זיך ניט אונטער אנצוצייכענען דעם פראגראם וואס די קאנפערענץ דארף אננעמען אין באצוג צו ארץ ישראל, א פראגראם־מאקסימום צי מינימום, אבער "מיר וועלען רעקאמענדירען אז עס זאלען גענומען ווערען שריט בנוגע אלע אנגעלעגענהייטען וואס וועלען דערפירען צו דער אומפלעמענטירונג פון די רעכט פו[ן] אידישען פאלק אויף ארץ ישראל."

די קאנפערענץ איז געקומען דערמאנען דער וועלט אויף דריי עוולות געגען אידען, וואס דארפען פאררעכט ווערען. די וועלט זעהט צו די אויסראטונג פון א פאלק און טוט גארניט צו ראטעווען די וואס קענען געראטעוועט ווערען. דער ענטפער, אז מען קאן גאר ניט אן, איז ניט קיין ענטפער. די גאבעלע שטאאטסלייט רעדען פון די צעהן געבאט אין תנ"ך, ווען דאס פאלק פון די צעהן געבאט און פון תנ"ך ווערט אויסגעמארדעט! די קאנפערענץ רופט צו די, וואס שטייען אן דער שפיץ פון דעם קאמף פאר גערעכטיגקייט און יושר! ראטעוועט! די וועלט האט געזעהן ווי היטלער איז באפאלען די אידען מיט 10 יאהר צוריק און זי האט געשוויגען. די ציוויליזירטע לענדער האבען זיך געהבר'ט מיט'ן גענגסטער־פיהרער. אבער פון שלאגען אידען זיינען די נאצים אריבער צו שלאגען די מענשהייט. וואלט די וועלט געמאכט א סוף פון היטלעריזם בעת ער איז באפאלען די אידען — און דאס איז דעמאלט זעהר גרינג געווען — וואלט קיין וועלט־קריג ניט געווען. זי באצאהלט מיט ים'ען בלוט פאר איהר גלייכגילטיגקייט צו די פארברעכענס וואס ווערען באגאנגען קעגען אידען.

אנטיסעמיטיזם איז דער קוואל פון אלץ וואס איז שלעכט. עס איז א גיפט וואס פארסם'ט די מענשהייט. אנטיסעמיטיזם איז דער טאטע פון נאציזם. דער קאמף קעגען היטלעריזם וועט ניט זיין געענדיגט כל־זמן דער אנטיסעמיטיזם וועט ניט ווערען אויסגעריסען מיט'ן ווארצעל. כל זמן שנאה צו אידען וועט עקזיסטירען אין דער מענשליכער געזעלשאפט און כל־זמן אנטיסעמיטען וועלען ניט באטראכט ווערען אלס פארברעכער, וועט נישט הערשען קיין גערעכטיגקייט, קיין דעמאקראטיע, קיין גלייכהייט און קיין זאך פאר וועלכער די מענשהייט קעמפט איצט. און דערפאר פאדערען מיר, אז דער קאמף קעגען אנטיסעמיטיזם זאל געשטעלט ווערען אין דער ערשטער רייע פון דעם נאך־מלחמה פראגראם.

די דריטע און די גרעסטע עוולה וואס ווערט באגאנגען קעגען אידישען פאלק איז וואס מען האט ביי איהם צוגענומען זיין לאנד, מיט פייער און שווערד צושטערט זיין היים און איהם געמאכט פאר דעם איינציגען פאלק אויף דעם ערד־קוגעל וואס איז היימלאז. די יונייטעד ניישאנס קעמפען פאר גלייכע רעכט. דאס אידישע פאלק פאדערט זיין גלייכהייט מיט אלע פעלקער וואס לעבען אויף גאט'ס ערד. עס וויל האבען צוריק זיין מדינה אויף די בערג פון יהודה פון וואנען איז ארוים די בשורה פון גערעכטיגקייט פאר דער מענשהייט. איצט, ווען די וועלט וועט פארטיילט ווערען פון דאסני פאדערט דאס אידישע פאלק ווידער אויפצוריכטען זיין היים און מדינה.

ריכטער פראסקאוער פאדערט פשרות

דזשאזעף מ. פראסקאוער, פרעזידענט פון אמעריקען דזשואיש קאמיטע, האט אין זיין רעדע אויף דער אווענט־זיצונג, געזאגט: "ווען אונזערע אור־עלטערן זיינען געזעסען און געוויינט ביי די טייכען פון בבל, האבען מיר אידען ניט געליטען אזוי אונטער דער רוט פון פייניגער און פון דער שווערד פון הענקער, ווי מיר ליידען היינט". ער האט גערעדט וועגען די נאך מלחמה פאדערונגען, "גלייכע רעכט, ווידער־אויפבוי פון אונזער חרוב'ען לעבען און אויסגעדריקט די האפענונג, אז "מיר וועלען ענטוויקלען א געמיינזאם פראגראם פאר דעם קריזיס, א פראגראם וואס וועט געשטיצט ווערען פון אלע אמעריקאנער אידען". ער האט געווארענט וועגען אנטיסעמיטיזם אין אמעריקא, "גלייך ווי היטלער, אזוי אויך די היגע פאשיסטען — זיי הויבען אן מיט אנטיסעמיטישע שלאג־ווערטער ווי אן ערשטער שריט"... ווייטער האט ער געזאגט: "מיר האלטען מעהר ניט, אז מיר דארפען אריינלייגען אין חרם אונזערע שפינאזאס און אוריאל אקאסטאס... מיר קאנען ניט אלע זיין ארטאדאקסען. מיר קאנען ניט אלע זיין רעפארמער, קאנסערוואטיווע, ציוניסטען אדער ניט־ציוניסטען, אדער רעוויזיאניסטען. אבער מיר קאנען זיך צוזאמען בעראטען און אויסארבייטען פאר'ן דאזיגען אומגליק א פראגראם צו וועלכען עס זאל קאנען צושטימען יעדער רעכט־דענקענדיגער איד.

ער האט ווייטער געזאגט: "מיר פאדערען ניט פון קיינעם, אז ער זאל מקריב זיין א פרינציפ. אבער איך זאג אייך, אז די גרויסע נעכטלעכע ...

...מיסען וועגען באלדיגער פיהרונג און ניט וועגען ענדגילטיגע אידעאלאגיעס... לאמיר אונטערשטרייכען ניט אונזערע חלוקי דעות, נאר דאס וועגען וואס מיר שטימען איין". וועגען ארץ ישראל האט ער געזאגט: "מיר פרעגען זיך צו וויסען, אז עס זיינען היינט־צו־טאג דא זעקס הונדערט טויזענד אידען אונטער זייער איינענעם ווייגשטאק און פייגענבוים. אידען איבער גאר דער וועלט, איבערהויפט אין אמעריקא, אפגעקוקט פון זייערע אידעאלאגיעס, זיינען געווען צופרידען און שטאלץ צו העלפען דער דאזיגער עפישער דערגרייכונג". וועגען אידישער הילף, רעטונג און איבערבוי, האט ער געזאגט, אז "מיר מוזען געווינען די מיטבאטייליגונג פון די יונייטעד ניישאנס" פאר דער דורכפיהרונג פון "דער טיטאנישער אויפגאבע".

דר. סטיפען ס. וויז'ס רעדע

דר. סטיפען ס. וויז האט אנגעהויבען זיין רעדע מיט די ווערטער, אז "מיר רעדען ווי אמעריקאנער, ווי מענשען וואס האבען פרייוויליג אויסגעקליבען צו זיין אמעריקאנער און האבען מיט יאהר־הונדערטער פריהער פרייוויליג אויסגעקליבען צו זיין אידען". דאס פארגאנגענע יאהר, האט ער באצייכענט "ווי איין לאנגער תשעה באב... תשעה באב איז טרויער אויפ'ן חורבן בית המקדש, היינטיגס יאהר האט דער שונא זיך פארמאסטען אויף חורבן האומה". "קיין שום פאלק אויף דער וועלט וואס איז אפילו פינף און צעהן מאל אזוי גרויס ווי דאס וועלט־אידענטום, האט ניט געליטען אזעלכע מורא'דיגע פארלוסטען ווי מיר... א פערטעל פון אונזער פאלק איז אומגעקומען אין דער אויסראטונג מלחמה געגען אונזער פאלק".

וועגען די פארשיידענע פראקציעס וואס זיינען פארטראטען אויף דער קאנפערענץ, האט דר. וויז געזאגט: "מיר צוזאמען דינען גאנץ ישראל. מיר וועלען זיין געטרייער דעם אידענטום ווי א גאנצעס, ווען מיר וועלען שטענדיג איינזינען האבען דאס בעסטע און העכסטע אין דער גרופע און פראקציע וואס האט אונז אהער געשיקט... צו האנדלען ווירקזאם מוז מען האנדלען אייניג. אבער האנדלען אייניג מיינט ניט טראכטען גלייך. די ווירקזאמסטע האנדלונגען וואקסען ארוים פון דער פעהיגקייט זיך צוצופאסען צו סיטואציעס אין וועלכע ס'איז נויטיג צו זיין איינשטימיג, אהן קאמפראמיסען".

ער האט געווארענט, אז די אמעריקאנער אידען זאלען ניט נעהמען אויף זיך די אומאויטאריזירטע רעכט צו האנדלען פאר די איראפעאישע אידען, ניט פרעגענדיג ביי די דארטיגע אידען וואס זיי אליין ווילען. "מיר מוזען זיך מיט זיי בעראטען ווי מיט ברידער". ער האט אנגעשלאגען דעם שטארקסטען מאמענט אין זיין רעדע ווען ער האט אויסגערופען: "דא, מיט אונז, זיינען פארזאמעלט ניט בלויז די עטליכע הונדערט דעלעגאטען, נאר די מיליאנען אידען וואס האבען זיי דירעקט אדער אומדירעקט אויסגעוויילט. עס זיינען פארטראטען די גייסטער פון גאנצען אידישען פאלק"... ער האט גערעדט וועגען דער רעטונג וואס קען דורכגעפיהרט ווערען "ווען די יונייטעד ניישאנס זאלען וועלען". ער האט גערעדט וועגען "פארברעכען פון ווייסען פאפיר"; און באציהענדיג זיך אויף משה שערטאק'ס ווארנונג, אז דער ישוב איז "גרייט אויף פארצווייפעלטע טהאטען", האט ער געזאגט: "וואס מיר זאלען ניט באשליסען אין באצוג צו ארץ ישראל, לאמיר זיך אזוי פיהרען צווישען די דאזיגע ווענט, אז טהאטען פון פארצווייפלונג זאלען ניט נויטיג זיין אין ארץ ישראל. אבער אויב אזעלכע מעשים זאלען נויטיג זיין, לאמיר וויסען, אז זיי זיינען בארעכטיגט געווארען פון נביאים: "למען ציון לא אחשה", פאר ציון וועל איך ניט שווייגען". און ער האט פארענדיגט מיט א פארשלאג: "די קאנפערענץ זאל באפולמעכטיגען א קליינע גרופע מיטגלידער צו קאנפערירען מיט'ן פרעזידענט אין לויף פון דער קאנפערענץ... צו באקומען פון איהם אזא היילענדיגע פארזיכערונג וואס זאל צופרידענשטעלען די צעבראכענע הערצער פון אמעריקאנער אידענטום און פון אונזערע אויף יענער זייט ים".

דעלעגאטען און געסט פון פראווינץ צו דער אידישער קאנפערענץ

פון ס. סעקולאר

Journal 8-30-43

די אידישע טהוער און פיהרער פון די פראווינציאנעלע שטעדט האבען זיך ניט געקענט צוריקהאלטען פון ניט קומען צו דער גרויסער היסטארישער קאנפערענץ, וואס איז געעפענט געווארען און ווערט אנגעהאלטען פאר פינף טעג אין וואלדארף אסטאריא האטעל.

טראץ דער ווארנונג פון דער אראנדזשמענטס קאמיטע אז דער האטעל איז צו קליין פאר די נייגעריגע באזוכער איבער'ן לאנד אלס צושויער פון דער קאנפערענץ, האבען דאך אידישע אנגעזעהענע פיהרער זיך ניט געקענט קאנטראלירען און געקומען פשוט אויף נאטס בארעט כאטש צו זיין אין די לאבים פון וואלדארף אסטאריא און פיהלען פונקט ווי זיי אליין באטייליגען זיך אין דער היסטארישער קאנפערענץ. לויפען ווי ארום זוכען זכות אבות צווישען זייערע שטאטישע דעלעגאטען און סתם פיהרער פון די פארשידענע פראקציעס, אז זיי זאלען האבען די זכיה צו קריגען א גאסט קארטעל כאטש פאר א טאג צו זעהן מיט זייערע אייגענע אויגען ווי די אידישע פיהרער פון אלע שיכטען האבען זיך פארזאמעלט צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אמעריקאנער אידענטום צו זוכען מיטלען ווי צו ראטעווען דעם שארית הפליטה פון צובראכענעם אידישען פאלק אין אייראפא, און פאדערען א אידישע נאציאנאלע היים צו פארזיכערען דעם קיום און נאציאנאלען לעבען פון דעם איבערגעבליבענעם אידישען פאלק.

זעהט מען מאקע ביי דער קאנפערענץ אנדערע פנימ'ער וואס מען איז געוואוינט צו זעהן ביי אידישע קאנפערענצען און קאנווענשאנס. יעצט זעהט מען א קבוץ גליות, פיהרער פון אידישע ארבייטער פון פארשידענע טרייד'ס, רבנים, ארטאדאקסיע, סאציאליסטען, אלגעמיינע ציוניסטען, ארבייטער ציוניסטען, רעפארמירטע רבנים, אלטע אידען, יונגע מיידעך און יונגע בחורים, זייענען פאראייניגט צו ראטעווען זייער פאלק. די געמיטער ערנסטע, פנימ'ער פארזארגטע וואס זייענען געקומען זאגען יזכור איבער זייערע קדוש השם קרבנות, און פארהיטען צרות, פיין, פארפאלגונג אויף זייערע שוועסטער און ברידער וואס האבען א רעכט צו לעבען און גענוסען פונקט ווי אלע אנדערע מענשען אויף דער וועלט. דאס ערנסטקייט טראגט אבער ניט קיין יאוש. יעדער פיהלט בטחון פאר דער צוקונפט.

די אידישע פראווינץ פיהרער זייענען בכלל גאנץ ערנסטע מענשען, ניט קיין באנקעט דעלעגאטען.

הרב שמואל קופער און פרוי, דעלעגאט פון טשארלסטאן, וועסט ווירדזשיניא, איינער פון די פראמינענטסטע יונגע רבנים אין לאנד, א מוסמך פון ישיבה ר' יצחק אלחנן, א גלענצענדער רעדנער; די ברידער הערי און דזש. סימאן און פרוי, פראמינענטע פיהרער און באוואוסטע יונגע פוחי אין לואיסוויל, קענטאקי; הרב נאדראן, א יונגערמאן וואס פארמאגט א פר וועלטליכע בילדונג און פארנעמט די כסא הרבנות אין סאוואנא, דזשארדזשיא; טיכס ליבי בעסב, פארטרעטער פון ארבייטער ליג פאר ארץ ישראל אין לואיסוויל, קענטאקי; הרב ה. עפשטיין פון אטלאנטא דזשארדזשיא, איינער פון די פראמינענטסטע יונגע רבנים פון לאנד, א געענדיגטער לאיער, א זוהן פון דעם גרויסען פיהרער צווישען די גרויסע רבנים איבער'ן לאנד הרב ה"ג ח"פ עפשטיין פון שיקאגא, ווי זוהן און פאטער זייגען דעלעגאטען צו דער קאנפערענץ; רעפארם ראבי וואהל פון סינסינעטי, אהייא, טשערמאן פון דער ארבייטער ליגע פאר ארץ ישראל; מר. דייווים פון אטלאנטא, דזשארדזשיא, איינער פון די ראדיקאלע פיהרער אין אטלאנטא, דזשארדזשיא; מר. אלבערט שיף פון קאלאמבוס, אהייא. מר. שיף קומט פון א גרויסער מיוחס'דיגער משפחה פון גרויסע רבנים און איז דער פרעזידענט פון דער גרויסער שוך פירמע "שיף קאמפאני", וואס פארמאגט הונדערטער סטארס איבער'ן לאנד; הרב מרדכי הירשספרונג פון קאלאמבוס, אהייא, א תלמיד חכם און געלעהרטער אין וועלטליכע וויסענשאפט און גרויסער אראטאר. אט די אלע פארשידענע שיכטען און אנשויאונגען און לענער זייגען היינט פאראייניגט אונטער איין אידיש פיהלענדען הארץ פאר זייער פאלק און זייער לאנד. וואס די רעזולטאטען פון דער קאנפערענץ זאלען ניט זיין איז אזא פאראייניגונג א גרויסע היסטארישע געשעהעניש.

הרב שאול זילבער, שיקאגא

דר. הלל סילווער

זעקס מיטארבייטער פון "מארגען זשורנאל" וואס זיינען דעלעגאטען צו דער קאנפערענץ

ד. ל. מעקלער

דוד פינסקי

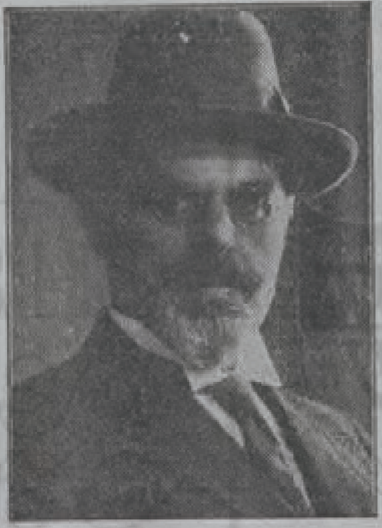

גדליה בובליק

משה ריבלין

א. רעוואוצקי

יעקב פישמאן

אלגעמיינע ציוניסטען דעלעגאטען האלטען אפ וויכטיגען מיטינג

Journal 8-30-43

נעכטען, זונטאג מיטאג, האבען די אלגעמיינע ציוניסטישע דעלעגאטען צו דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ אפגעהאלטען א פארזאמלונג אין האטעל בעלמאנט פלאזא, אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער לואי א. לעווינטהאל. א גאנצע רייהע פראגען זייגען דיסקוטירט געווארען און עס איז באשלאסען געווארען:

א) צו קאאפערירען מיט אלע גרופען פאר דער דורכפיהרונג פון די ציוניסטישע ציעלען אויף דער קאנפערענץ.

ב) ארויסצונעהמען די גלות פראגען און די ארץ פאר ראטעווען דאס אייראפעאישען אידענטום אין דעם פראגראם פון דעם אלגעמיינעם ציוניסטישען בלאק.

ג) שאפען א שטארקען אלגעמיינעם ציוניסטישען בלאק פאר דער פארטיידיגונג פון די ריין ציוניסטישע אינטערעסען.

ארום 200 דעלעגאטען האבען זיך באטייליגט אין דאזיגען ערשטען קאקוס מיטינג. דער אלגעמיינער ציוניסטישער בלאק וועט באשטעהן פון בערך 120 דעלעגאטען. מעגליך אז ער וועט האבען ביז 140, ווען אלע דעלעגאטען וועלען זיך ענדגילטיג רעגיסטרירען.

צווישען די הויפט רעדנער ביי דעם קאקוס מיטינג זייגען געווען: הערמאן שולמאן, אליהו ד. סטאון, דניאל פריש, ראביי דזשיימס ג. העלער, ראביי סאלאמאן גאלדמאן, לואי גריבעץ, ריכטער מאריס ראטענבערג, ראבערט זואלד, דזשייקאב קאהן, מרדכי קאנאוויץ, ראבי י. שובאו און אנדערע.

אליהו דוד סטאון האט פארגעלייגט אז מען זאל זיך באמיהען אין דער לעצטער מינוט אין דער קאנפערענץ אריינצוברענגען די רעוויזיאניסטען, אגודת הרבנים און אגודת ישראל, כדי צו פארמיידען יעדע מעגליכקייט אז די וועלט זאל אויסטייטשען די באשלוסען פון דער דאזיגער קאנפערענץ אלס נישט רעפרעזענטאטיוו פאר דעם גאנצען אמעריקאנעם אידענטום. ראביי העלער האט אנגעוויזען אז דאס איז קאנסטיטוציאנעל כמעט אונמעגליך.

אידישע רעטונג און אידישע מלוכה

איינדרוקען פון דער אידישער קאנפערענץ

פון ד. ל. מעקלער

Jewish Journal 8-31-43

די אידישע קאנפערענץ האט נעכטען אנגעהויבען הערען די ווייטע דונערען און זעהען די ערשטע וואלקענס פון אן אנקומענדיגען שטורם. אלץ איז אין אנפאנג, דאכט זיך, געגאנגען כשורה. אלע האבען גערעדט פאר אייניגקייט.

איז אבער געקומען ריכטער פראסקאוער, דער פרעזידענט פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע און אריינגעווארפען א שטיין. ער האט פארלאנגט א פרייז פאר אייניגקייט. דער פרייז זאל זיין די אידישע קאמאנוועלט, אידען זאלען זיך אפזאגען פון זייערע פאליטישע, און פאלגליך נאציאנאלע ציעלען אין ארץ ישראל.

אויב דאס זאל געשעהן, האט ער געזאגט, דאן וועט ער און זיין גרופע, הייסט עס, געבען זיין ברכה פאר די ביז איצטיגע דערגרייכונגען אין ארץ ישראל און וועט שטיצען די פאדערונגען צו עפענען די טירען פון ארץ ישראל פאר אידישע איינוואנדערונג.

געזאגט האט עס פראסקאוער געלאסען, כמעט אין א שעפשענדיגען טאן. אבער זיינע רייד האבען ענטהאלטען גענוג דינאמיט, אז עס זאל באלד ארויסרופען א שטארקען ווידערשטאנד מצד די דעלעגאטען וואס זיינען אין דער גרעסטער מאיאריטעט פאר א אידישער מלוכה אין ארץ ישראל, ווי דאס איז געווען צו זעהען כסדר פון די שטורמישע אפלאדיסמענטען ווען נאר אימיצער האט דערמאנט די פאדערונג פאר א אידישער מלוכה אדער קאמאנוועלט.

און אויב פראסקאוער'ס רייד זיינען נאך ניט געווען גענוג, האט יוסף וויינבערג, דער פרעזידענט פון ארבייטער רינג און וויצע־פרעזידענט פון אידישען ארבייטער קאמיטעט, רעדענדיג אין נאמען פון דער דעלעגאציע פון דאזיגען קאמיטעט, מיט זיין רעדע געווירקט ווי אויל אויפ'ן פייער.

וויינבערג האט געהאלטען א שטארקע רעדע וועגען דעם אידישען חורבן אין אייראפע און פארגעלייגט א פראגראם פאר אידישער רעטונג. אבער אין זיין רעדע איז ער אפילו ניט געגאנגען אזוי ווייט ווי פראסקאוער. ער האט ניט נאר ניט געהאט קיין גוט ווארט וועגען ארץ ישראל, ער האט ארץ ישראל אינגאנצען ניט דערמאנט אפילו ניט צווישען די לענדער וואס זאלען דינען ווי אן איינוואנדערונגס פונקט פאר די אידען וואס דארפען און מוזען געראטעוועט ווערען.

הייסט עס, אז רעכטס און לינקס, די אסימילאטארישע אידען פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע און די פראלעטארישע פיהרער פון דעם בונדיסטישען ארבייטער קאמיטעט האבען זיך פארמאסטען געגען ציוניזם און געגען ארץ ישראל און ווילען זיך באנוגענען מיט א פראגראם פון רעטונג פון וועלכער עס ווערט אויסגעלאזט ארץ ישראל אפילו ווי א רעטונגס פונקט וואס אנבאלאנגט דעם אידישען ארבייטער קאמיטעט.

זיינען די ענטפערס אויף אט די צוויי אנטי־ציוניסטישע ארויסטריטען געקומען פון ברוך צוקערמאן, רעדענדיג אין נאמען פון ציוניסטישען ארבייטער בלאק, און פון גדליה בובליק, מיטארבייטער פון "מארגען זשורנאל" און מזרחי פיהרער, רעדענדיג אין נאמען פון רעליגיעזען בלאק. עס האבען אויף דעם אויך טרעפליך געענטפערט הרב מאיר ברלין און ישראל מערימינסקי רעדענדיג אין נאמען פון אידישען ישוב אין ארץ ישראל און דר. נחום גאלדמאן, רעדענדיג אין נאמען פון דער אידישער אגענטור.

הרב ברלין האט אפשר דעם ענין געמאכט צום קלארסטען ווען ער האט דערקלערט, אז די אידישע רעטונג קען ניט אפגעטיילט ווערען פון דער אידישער מלוכה, אז עס קען ניט זיין א אידישע פראגע אויף צוויי פראגען. עס איז אלץ איין פראגע און איין פראגע.

און אויב מען זאל אורטיילען דעם גייסט פון דער קאנפערענץ פון דער שטימונג וואס האט זיך געפיהלט נעכטען, וועט די קאנפערענץ געוויס טאדלען די שטעלונג פון ארבייטער קאמיטעט פאר אויסלאזען ארץ ישראל פון רעטונג און צוריקווייזען דעם אנבאט פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע מקריב צו זיין די פאדערונג פאר א אידישער מלוכה אין ארץ ישראל פאר פרייע איינוואנדערונג ווי א פרייז פאר אייניגקייט.

אז אייניגקייט, האט בובליק באמערקט, וועט קיינמאל ניט אנגענומען ווערען און וועט מוזען צוריקגעוויזען ווערען און דאס שיינט צו זיין די שטעלונג פון דער איבערוועגענדיגער מאיאריטעט פון דער קאנפערענץ.

* * *

דעלעגאטען און בעאבאכטער האבען זיך נעכטען געוואונדערט וואס עס איז געווארען פון דר. סטיפען וויז'ס אנאנסירטען פלאן, אז די קאנפערענץ זאל בעת איהר סעסיע שיקען א דעלעגאציע צו פרעזידענט רוזוועלט'ן צו פארלאנגען פון איהם, אז ער זאל נעהמען אנטשיידענדע מיטלען צו ראטעווען דעם שארית הפליטה פון דעם אייראפעאישען אידענטום.

אין פלוג האט דא די קאנפערענץ, און טאקע דר. וויז, פארפעהלט אויסצונוצען עפעס אזוינס, וואס האט געקענט שטארק דראמאטיזירט ווערען און צוציהען גרויס אויפמערקזאמקייט צו דער אידישער טראגעדיע. אויב שוין יא אזא געדאנק, פארוואס זאל די קאנפערענץ ניט שיקען אן אימפאזאנטע דעלעגאציע קיין וואשינגטאן און טאקע אזוינע, וואס זאל פארטרעטען אלע ריכטונגען און זיך ניט באגנוגענען מיט איינעם אדער צוויי פיהרענדיגע אידען. און עס זאל דערקלערט ווערען, אז די קאנפערענץ בלייבט ווארטען אויף דעם ענטפער, וואס די דאזיגע דעלעגאציע וועט ברענגען פון וואשינגטאן?

עס האט אפילו דא געקענט איינסצענירט ווערען א מין "סיט דאון" סטרייק מצד דער קאנפערענץ און גע־ריכטעט ניט דווקא געגען פרעזידענט און זיין אדמיניסטראציע, נאר אויך געגען ווינסטאן טשורטשיל, וועלכער דארף באלד אנקומען קיין וואשינגטאן.

אויב אט דער פלאן וואלט דערפיהרט געווארען צו זיין לאגישען שולס און וואלט דורכגעפיהרט געווארען מיט געהעריגען טאקט, אבער אויך געוואנטקייט, וואלט עס אליין געווען די גרעסטע דעמאנסטראציע וואס דאס אמעריקאנער אידענטום וואלט געקענט מאכען אין דעם איצטיגען מאמענט, ווען עס האלט ביי שלאגען די צוועלפטע שעה פאר'ן אייראפעאישען אידענטום.

פרעגט זיך פארוואס האט דר. וויז ניט דערפיהרט דעם פלאן צו אט דעם דראמאטישען פונקט און פארוואס האט ער זיין איינענעם באשיידענעם פלאן אנאנסירט אזוי נעביכדיג, אז ער איז כמעט ווי ניט געהערט געווארען?

די לאגיק וואלט אויך געפאדערט, אז באלד ווי דר. וויז האט אנאנסירט דעם פלאן, אפילו אין זיין באשיידענער פארמע, האט ער געדארפט פארגעלייגט ווערען פאר דער קאנפערענץ פאר אן אפשטימונג און ניט ווארטען ביז אלע וועלען זיך אויסריידען.

אויב עס איז דא א מיטעל, וואס קען העלפען ראטעווען אידען, וואלט עס געדארפט אויסגענוצט ווערען באלד אויפ'ן ארט.

אבער ווי די זאך זאל ניט זיין, די קאנפערענץ האט נאך ניט געזאגט איהר לעצט ווארט וועגען רעטונג און די לופט איז נעכטען געווען פול מיט קלאנגען וועגען אנטשיידענע פלענער און פארשלאגען, וואס ווערען צוגעגרייט.

די אידישע טראגעדיע אין אייראפע האט דאך ענדליך אנגעהויבען ווירקען אויף די אמעריקאנער אידען און הויבט אן צו קומען צום אויסדרוק דורך די דעלעגאטען אויף דער אידישער קאנפערענץ.

Rescue at Once of Europe's Jews Demanded at Conference Here

NYT 8-31-43

Demands for immediate steps to rescue as many Jews as possible from the Nazi-controlled countries of Europe, and for the establishment of a Jewish Commonwealth in Palestine, were voiced repeatedly yesterday by speakers at the American Jewish Conference at the Hotel Waldorf-Astoria.

AUG 31 1943

Dr. Chaim Weizmann, president of the Jewish Agency for Palestine and of the World Zionist Organization, cabled from London a message of greeting to the 500 elected delegates to the congress, who represent every major Jewish national organization and every important Jewish community in the United States.

"Tortured Jewry expects victorious democracies not only to restore all their rights everywhere but also effectively to implement the principle of the restoration to Jews to their full status as free people and the right to return to Palestine and take their fate into their own hands, thereby establishing the Jewish Commonwealth, foreshadowed by the Balfour Declaration," Dr. Weizmann said in his message.

"This time solemn declarations are not enough. Definite arrangements must be made for giving speedy effect to international decisions regarding the future of the Jewish people and securing international aid for a people which has suffered as perhaps no other in lives and in material resources."

Rabbi Meyer Berlin, world president of Orthodox Zionists and a member of the Jewish National Council in Palestine, brought the greetings of the Jews in Palestine to the conference and appealed in their name for the delegates to work for the creation of a Jewish State there. He also urged them to work to save all those Jews who could be saved from Europe.

Mrs. David de Sola Pool, president of Hadassah, told the conference that if the Governments of the Allied Nations actually willed to do so much could be done even at the present time to help Jews to escape from Europe.

"We ask the world why are the children not moving in numbers for which certificates are available in Palestine and places which we have prepared for them," she said. "Thousands upon thousands of certificates to Palestine are available for other children to join the first 10,000. Places are ready for them and homes are open. It remains only for the United Nations to join hands with us and do their share as we shall do ours to resuscitate these tens of thousands of children and youth."

Gedalia H. Bublick, honorary president of Mizrachi Zionist Organization, said that the world had paid with oceans of blood for its indifference to the Jewish persecutions begun by Hitler ten years ago. He said that the Jewish people demanded equality with all other peoples, and wanted the return of its homeland.

Free Governments Criticized

Baruch Zimmerman, Labor Zionist leader, accused the "governments of the free world" of minimizing the tragedy that has befallen the Jews of Europe.

Dr. Nahum Goldmann, member of the executive of the Jewish Agency for Palestine, declared that the demand for the establishment of a Jewish Commonwealth in Palestine, with the right to control immigration and colonization, was the "inevitable, logical and realistic fulfillment of a process of which the Balfour declaration and the mandate was the beginning."

The only speaker at either afternoon or evening session yesterday who failed to advocate the establishment of a Jewish Commonwealth in Palestine was Israel H. Goldberg, representing the Jewish Labor Committee. He explained that his group was unwilling to take a stand on the ultimate constitutional status of Palestine "because there is no unanimity among its membership on this question." He said, however, that they favored freedom of Jewish immigration to Palestine.

Rabbi Abba Hillel Silver of Cleveland, co-chairman of the American Emergency Committee for Zionist Affairs, received an ovation from the delegates and spectators at the evening session at the close of a plea for an unequivocal declaration in favor of a Jewish Commonwealth. He said that "there is but one solution for our national homelessness, which is the source of our milennial tragedy, and that is a national home."

"If the overwhelming majority of the American Jewish people favor the upbuilding of the Jewish homeland, they should have the right to express their belief through this conference," he said, condemning those who would have the conference remain silent on this issue in order to maintain unity.

The general committee of the conference, which also serves as its rules committee, was organized yesterday with sixty-two members. They chose Louis Lipsky, chairman of the governing board of the American Jewish Congress and a past [illegible] of the Zionist Organization of America, as chairman of the committee, with Herman Shulman, a member of the executive committee of the Zionist Organization of America, as vice chairman, and Maurice Bisgyer, secretary of the B'Nai Brith, as secretary. The conference will continue through Thursday.

קיין קאנצעסיע וועגן אידישער קאמאנ
פרייז פאר אחדות, איז פאדערונג ביי ק

שטעלונג פון דזשויש קאמיטע צו ארץ ישראל פראגע שאפט קריזיס

בלויז אידישע קאמאנוועלט וועט צופרידענשטעלען אידען, ענטפערען רעליגיעזער בלאק און ציוניסטיש-ארבייטער בלאק אויף פראסקאוער'ס רעדע.—ארבייטער קאמיטעט דעקלאראציע שטיצט הסתדרות פאדערונגען וועגען ארץ ישראל איינוואנדערונג.

וויצמאן פאדערט מעשים, נישט צוזאגען

פון י. ל. טעלער

פיהרער פון דער אידישער אגענטור האבען נעכטען אהענט, אין מעמארשעם און רעדעס, גערופען די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ זיך צו דערהויבען צו די היסטארישע פליכטען וואס דער שיקזאל האט אויף איהר ארויפגעלייגט און אנגעמען וועגען ארץ ישראל א רעזאלוציע וואס זאל ניט לאזען דעם מינדסטען צווייפעל אז דאס אמעריקאנער אידענטום שטעהט הונדערט פראצענט הינטער דער פאדערונג אז ארץ ישראל זאל פראקלאמירט ווערען אלס א אידישע קאמאנוועלטה.

דר. חיים וויצמאן, פרעזידענט פון דער אידישער אגענטור, האט צוגעשיקט א מעסעדזש אין וועלכען ער ווארענט אז מען טאר זיך מעהר ניט באגנוגענען מיט שעהנע צוזאגען. דוד בן גוריון, טשערמאן פון דער אידישער אגענטור עקזעקוטיווע האט צוגעשיקט א קייבעל אין וועלכען ער פארלאנגט פון די אמעריקאנער אידען "שותפות־דיגע מיטבאטייליגונג אין אונזער ארבייט" און ניט "פילאנטראפיע און סימפאטיע". דר. נחום גאלדמאן, מיטגליד פון דער אגענטור עקזעקוטיווע האט געהאלטען א רעדע אין וועלכער ער האט שארף געענטפערט די אידישע און ניט־אידישע שונאי ציון און אונטערשטראכען די גרויסע ראל וואס ארץ ישראל דארף שפילען נאכ'ן קריג און וואס אמעריקאנער אידען דארפען טאן אין באצוג צו ארץ ישראל.

איזראעל גאלדבערג, רעדענדיג אין נאמען פון אידישען ארבייטער קאמיטעט, האט פארגעלייענט א דעקלאראציע פון קאמיטעט וועגען ארץ ישראל. די דעקלאראציע לייענט זיך צווישען אנדערעס: "דער אידישער ארב. קאמיטעט אנערקענט, אז ארץ ישראל וועט נאך דער מלחמה קענען ארייננעהמען מאסען היימלאזע און שטאטלאזע אידען... מיר פאדערען, אז די טויערען פון ארץ ישראל זאלען געהאלטען ווערען אפען אהן שום באגרענעצונג. מיר ווילען העלפען מיט אלע מענליכקייטען, די אידען וואס געפינען זיך שוין דארט און די וואס וועלען קומען שפעטער... ארץ ישראל מוז שפילען א ראלע אין יעדען רעטונג פראגראם און אין יעדען רעקאנסטרוקציע פלאן... מיר פיהלען זיך באזונדער פארוואנדט מיט דער אידישער ארבייטערשאפט אין ארץ ישראל... מיר זענען שטאלץ מיט דעם וואס ער האט דארט געשלאפען... מיר דערקלעהרען אונזער סאלידאריטעט מיט דער ארבייטערשאפט אין ארץ ישראל און שטיצען איהרע פאדערונגען וועגען אימיגראציע און קאלאניזאציע... מיר פאדערען די באלדיגע אנולירונג פון "ווייסען פאפיר" און אלע זיינע גזירות נעגען אידישען בארען איינטייל אין אידישער איינוואנדערונג, און מיר באטראכטען דעם דאזיגען דאקומענט נאר אן אינסטרומענט פון ראסען דיסקרימינאציע". גאלדבערג האט אבער צוגעגעבען, אז דער ארבייטער קאמיטעט נעהמט ניט קיין שום שטעלונג וועגען דער פראגע פון א אידישע קאמאנוועלטה, ווייל עס הערשט וועגען דעם חילוקי דעות צווישען זיינע מיטגלידער.

פאר גאלדבערג'ן האט דער געוועזענער פרעזידענט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע, דר. סאלאמאן גאלדמאן געהאלטען א קורצע באגריסונגס־שאפענדע רעדע, אין וועלכער האט געזאגט, אז "מיר זיינען קיינמאל ניט אוועק פון ארץ ישראל. מען האט ביי אונז דאס לאנד צוגערויבט... פרה איז געווען ניט ווייניגער העלדיש ווי סטאלינגראד".

ווען מיר געהען צום דרוק האט ... אבא הלל סילווער אנגעהויבען זיין רעדע. דר. סילווער'ס רעדע, ווי ... איז שוין צו זעהן, איז א קריגס־דערקלערונג נעגען די אפיזערישע עלעמענטען אויף דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ, וואס שפילען זיך ... דער פראזע איינינקייט. סילווער ... געזאגט, אז די דאזיגע פראזע ... ווערט אפט גענוצט צו פארנעפלען ... אנאליז פון דער אידישער טראגעדיע. זיין רעדע איז געקומען גלייך ... דעם ווי דר. דזשיימס נ. העלער האט באטאנט דעם איינינקייט מאטיוו.

די רעדע וואס ריכטער פראסקאוער, פרעזידענט פון דער אמעריקען דזשויש קאמיטע, האט זונטאג אוונט געהאלטען אויף דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ, איז נעכטען פארטייטשט געווארען ווי אן אולטימאטום אז די קאמיטע איז פאר'עקשנ'ט און וועט ניט נאכגעבען אויף א האר די ציוניסטען וואס מאיאריזירען די קאנפערענץ. דר. סטיפען ס. וויז איז באשולדיגט געווארען, אז ער האט מיט זיין איינענער מילדער רעדע צוגעגרייט דעם באדען פאר פראסקאוער'ס עקשנות. דר. וויז האט אין זיין רעדע זיך אפגעשטעלט דער עיקר אויף פרייער אידישער איינוואנדערונג קיין ארץ ישראל און ניט אויף די פאדערונגען פון בילטמאר פראגראם. ריכטער פראסקאוער איז אלעמאל גרייט געווען איינצוגעהן אויף דער פאדערונג פון פרייער אידישער איינוואנדערונג, און וועגען דעם איז קיין חלוקי דעות ניט געווען. פראמינענטע ציוניסטישע פיהרער, — און ווי מען ניט איבער אין דר. אבא הלל סילווער זייער ראש המדברים, — האבען דערפאר געהאלטען, אז דר. וויז'ס מילדע רעדע, געהאלטען פאר פראסקאוער'ס רעדע, איז שוין אן־און־פאר־זיך געווען א קאנצעסיע פראסקאוער'ן.

דעם ערשטען שארפען ארויסטריט נעגען פראסקאוער'ן האבען געמאכט גדליה בובליק מזרחי־פיהרער און מיטארבייטער פון "מארגען זשורנאל", רעדענדיג אין נאמען פון ארטאדאקסישען בלאק, און ברוך צוקערמאן, רעדענדיג אין נאמען פון ציוניסטישען ארבייטער בלאק. גדליה בובליק האט אין זיין רעדע געזאגט, אז ווי א פארשטעהער פון ארטאדאקסישען בלאק וויל איך זאגען, אז מיר אנערקענען ניט קיין איינהייט וואס איז באזירט אויף אפזאגען זיך פון עיקרים".

"מר. פראסקאוער האט געזאגט אז ער פארלאנגט ניט מ'זאל זיך אפזאגען פון עיקרים, אבער ארץ ישראל ווי אן אידישע קאמאנוועלט איז אן עיקר, מר. פראסקאוער. מיר, ארטאדאקסען, זיינען קיינמאל ניט איינגעגאנגען אויף קאמפראמיסן אין אונזער אייניקייט.

"מיר האבען ניט מותר געווען אויף סיני, מיר האבען ניט מותר געווען אויף תורה, מיר זיינען ניט מותר אויף ארץ ישראל.

"מען האט אונז אונטערגעטראגען א שעהנע פראזע, פרייע איינוואנדערונג. ניין, עס איז ניט א פראגע פון פרייער איינוואנדערונג. ס'איז א פראגע פון פאליטישע רעכט, ס'איז א פראגע פון פארוואנדלען ארץ ישראל פאליטיש, אין דעם וואס איז אלעמאל געווען טראדיציאנעל — אן אידיש־היימלאנד".

רעדענדיג וועגען גלות־פראגען, האט מר. בובליק געזאגט אז "מיר פאדערען אז דער קאמף נעגען אנטיסעמיטיזם זאל געשטעלט ווערען אויף דער אגענדא פון נאך־מלחמה פראבלעמען. דער דאזיגער קאמף דארף זיך פאקטיש אנהויבען נאך איידער די מלחמה איז געענדיגט".

צווערשט האט גערעדט מרס. רעסאלא פול, אין נאמען פון הדסה; דערנאך ברוך צוקערמאן וועלכער האט אין זיין רעדע געזאגט:

"ריכטער פראסקאוער וויל איינהייט אויפ'ן באזיס פון א מינדערהייט־פראגראם. וויל איך תיכף זאגען דעם השובען ריכטער, אז קיין איינציגע גרופע אין אידישען לעבען האט ניט ...

באגריסען אין נאמען פון אגענטור און ישוב

ישראל מערעמינסקי

הרב מאיר ברלין

דר. נחום גאלדמאן

... האט באטאנט דעם איינינקייט מאטיוו.

אזויפיעל ענערגיע אפגעגעבען ברייגען איינהייטליכע האנדלונג גאנצען אמעריקאנער אידענטום וויערען די פראקציע צו וועלכער איך געהער. אבער אויב איינהייט דארף מען ווייסען צוליב וואס... מיר קאנען ניט אננעמען אן איינהייט וואס זאל דערלויבען דער אידישער קאנפערענץ צו באשליסען נאר דאס אויף וואס אלע זיינען מסכים. דאס מיינט ניט איינהייט. דאס מיינט בלויז איין זאך: געבען א וועטא רעכט דער מינדערהייט איבער דער גרויסער מעהרהייט. שוין צוליב דעם אליין איז דאס ניט־אידיש און ניט־אמעריקאניש. אבער דער ענין איז פיעל, פיעל וויכטיגער. איך וועל בלויז אין קורצע שטריכען אאנצייכענען וועגען וואס דאס נעהט אונז אן.

פאדערט פראסקאוער זאל נעהן אין מארשאל'ס וועגען

"דער קאמף פון אידישען פאלק אין דער איצטיגער צייט באשטעהט פון דריי געביטען וואס קענען איינער פון אנדערען ניט אפגעטיילט ווערען. דאס ערשטע געביט איז: קאמף פאר דער רעכט פון יעדען אידישען יחיד, וואו ער זאל ניט זיין, צו א גלייכען סטאטוס מיט יעדען ניט־אידישען יחיד, וואס לעבט אין זעלביגען לאנד. דאס צווייטע געביט איז קאמף פאר דער רעכט פון אידישע מינדערהייטען אין די גלות לענדער פארצוזעצען אונזער עטנישע, קולטורעלע און רעליגיעזע אייגענארט צוגלייך מיט אלע אנדערע עטנישע, קולטורעלע און רעליגיעזע אייגענארט־גרופען וואו נאר זיי געפינען זיך און וואס ווילען פארבלייבען אזעלכע. די דריטע אויפגאבע אין אונזער קאמף ווי א פאלק פאר דער אויסגלייכונג פון אינזער סטאטוס מיט אלע אנדערע פעלקער פון דער ...

וועלט דורך געבען אונז די מעגליכקייט אויפצובויען ארץ ישראל, אונזער לאנד, דאס לאנד פון אונזערע אבות, אלס אן אידישע קאמאנוועלט"

די דריי געביטען קאנען ניט אפגעטיילט ווערען, האט ער געזאגט, און זאלען מיר פארלירען די אידישע קאמאנוועלט, וועלען אלע אנדערע רעכט אונזערע צוזאמענפאלען ווי א קארטען־שטיבעל.

צום סוף האט צוקערמאן זיך געווענדעט צו פראסקאוער'ן מיט פאלגענדיגע ווערטער:

"איהר האט דערמאנט מר. לואיס מארשאל. זאגען מיר אייך גאנץ קלאר און אפען, אז מיר ווילען נאר ניט בעסערס פון אייך און פון אייער גרופע, ווי אז איהר זאלט האנדלען ווי לואיס מארשאל האט געהאנדעלט... ער האט זיך געבויגען צום ווילען פון פאלק... צו אייך און צו דער קאמיטע ווענדען מיר זיך: "געהט אין די וועגען פון לואיס מארשאל".

ענטפערט דעם ארבייטער קאמיטעט פארשטעהער

ער האט אויך געענטפערט יוסף וויינבערג'ן, פון אידישען ארבייטער קאמיטעט, וועלכער האט אין זיין רעדע זונטאג אווענט, געפאדערט רעכט פאר היימלאזע אידען, "אפענע טויערען צו אלע לענדער און קאלאניעס", אבער ניט דערמאנט איינוואנדערונג קיין ארץ ישראל. "איהר, פריינט וויינבערג", — האט ער געזאגט.— "האט אפילו בנוגע פרייער איינוואנדערונג זיך אויסגעהיט ניט צו דערמאנען חלילה ניט נאר אר"י ישראל, א ווארט וואס איז ביי אייך טריף, נאר אפילו פאלעסטינע, וואס איז ביי אייך דוקא כשר. מר. פראסקאוער איז אין דעם פרט שוין געווען ברייטהארציגער פון אייך".

"ניט קיין צוזאגען גלאט אין דער וועלט", ווארענט דר. וויצמאן

דר. חיים וויצמאן, פרעזידענט פון דער ציוניסטישער וועלט ארגאניזאציע האט צוגעשיקט א מעסעדזש וואס דארף סאלידירען די ציוניסטישע רייהען אויף דער קאנפערענץ. אין זיין מעסעדזש ווייזט ער אן אויפ'ן "קדוש השם פון די געטאס", א קדוש השם וואס האט זיין געשיכטליכען גלייכען "אין מסדה, אין ביתר". ער שטעלט זיך אפ אויף דער ראלע וואס ארץ ישראל שפילט אין דער ארבייט צו ראטעווען די שארית הפליטה פון אייראפעאישען אידענטום. וועגען די אידישע נאך־מלחמה פאדערונגען בכלל, און אין באצוג צו ארץ ישראל בפרט, זאגט ער:

"דאס נעפיינגטע אידענטום דערווארט פון די זיגרייכע דעמאקראטיעס ניט בלויז דעם אומקעהר פון אידישע רעכט אומעטום, נאר אויך די עפעקטיווע דורכפירונג פון פרינציפ צוריקצוקעהרען די אידען צו זייער פולען סטאטוס אלס פרייע פאלק און דאס רעכט זיך אומצוקעהרען קיין ארץ ...

ישראל און נעמען זייער שיקזאל אין זייערע אייגענע הענט, איינשטעלענדיג א אידישע קאמאנוועלט, ווי זי איז פאראויסגעזעהן געווארען אין דער באלפור דעקלאראציע. דאס מאל וועלען פייערליכע דעקלאראציעס ניט זיין גענוג. עס מוזען געמאכט ווערען באשטימטע אראנדזשעמענטס שנעל דורכצופיהרען די אינטערנאציאנאלע באשלוסען וועגען דער צוקונפט פון אידישען פאלק און צו באקומען אינטערנאציאנאלע מיטהילף פאר'ן פאלק וואס האט געליטען גרעסערע קרבנות,

סיי וואס שייך לעבענס, סיי וואס שייך באזיץ, ווי וועלכע עס איז אנדער פאלק אויף דער וועלט".

ער ניט צו אז "מיר ווייסען, אז אונזערע שונאים ארבייטען זעהר טיכטיג כדי צו פארצאמען אונז דעם וועג, אבער מיר וועלען ניט אפגייען פון ציעל".

ער דריקט אויס די זיכערקייט, אז די קאנפערענץ וועט האנדלען אין'ם דאזיגען גייסט.

מיר האבען שוין דערמאנט אז דר. וויז'ס בילטמארלאזע רעדע, האט ארויסגערופען צווישען א סך ציוניסטען כמעט ניט ווייניגער פארדרוס ווי ריכטער פראסקאוער'ס רעדע. ארום דר. וויז'ס פערזענליכקייט איז בכלל געשאפען געווארען א היבשער קריזיס אויף דער קאנפערענץ. וועגען דעם קריזיס ווייסען די דעלעגאטען זעהר ווייניג. זיי זיינען בלויז די "אויערען" אין וועלכע מען רעדט שוין ארום צווייטענס נאכאנאנד, אנשטאט צוצוקומען צו דער עיקר־זאך און אנהויבען פאר האנדלען וועגען די פראגען צוליב וועלכע די קאנפערענץ איז פארופען געווארען און צוליב וועלכע געווייל־טע פארשטעהער זיינען זיך צונויפגעפארען פון איבער'ן גאנצען לאנד. וועגען קריזיס ארום דער פערזענליכקייט פון דר. וויז ווייסען די מיטגלידער פון ציוניסטישען עמוירדזשענסי קאמיטעט און די מיטגלידער פון נרויסען קאמיטעט וואס איז דער שליסעל קאמיטעט פון דער קאנפערענץ. אביסעל פון די קלאנגען דערגעהן אויך, פארשטעהט זיך, צו די דעלעגאטען, אבער ניט קיין סך.

וועגען קריזיס ארום דר. וויז:

מען ניט אונז איבער אז דר. אבא הלל סילווער האט פארדרוס פון דער מעסיגקייט פון דר. סטיפען ס. וויז'ס רעדע זונטאג אווענט. ער האלט, זאגט מען, אז דר. וויז האט ניט ווילענדיג ארייננעשפילט פראסקאוער'ן אין די הענט, מיט דעם וואס ער האט גערעדט וועגען "פרייער אידישער איינוואנדערונג", אבער זיך ניט גענוג געשטיצט אויף דער בילטמאר פראגראם. דר. סילווער זאל האבען דר. וויז'ן שטארק קריטיקירט אויף א זיצונג פון עמוירדזשענסי קאמיטעט פאר ציוניסטישע ענינים נעכטען פרי.

עס איז אויך פארגעקומען אין גרויסען קאמיטעט פון דער קאנפערענץ א קאמף איבער דר. וויז'ס קאנדידאטור פאר ...

וואס די דעלעגאטען זאגען וועגען פראסקאוער'ס אנבאט פאר פשרה

אין די קולוארען פון דער אידישער קאנפערענץ שטורעמט מען נעגען ריכטער פראסקאוער'ן צוליב פאקטישער ערקלערונג אז זיין גרופע וועט ניט לאזען קאנפערענץ זאל זיך ארויסזאגען וועגען סטאטוס פון ארץ ישראל. — דעלעגאטען זאגען יום־כפור קטן און דאווענען בצבור.

דער צווייטער טאג פון דער קאנפערענץ

Journal 8-31-43

פון מ. י. נירענבערגער

דער ענטפער אויף ריכטער פראסקאוער'ס "אולטימאטום" צו דער אידישער קאנפערענץ, איז נעכטען געגעבען געווארען אויף אן אומצווייפעלהאפטען אופן ניט נאר אויף אפענע זיצונגען פון דער קאנפערענץ נאר אויך אין די קולוארען און אין די לאבים פון גרויסען וואלדארף אסטאריא האטעל וואו נאר דעלעגאטען האבען זיך געהאט פארזאמעלט און דיסקוטירט די פראבלעמען פון טאג.

א סך דעלעגאטען האבען גערעדט מיט פארביטערונג. מען האט קוים דערווארט, אז באלד אין זיין ערשטע רעדע פאר דער קאנפערענץ זאל פראסקאוער אריינווארפען זיין באמבע און ארויסשטעלען די פאדערונג פאר א פשרה אויף דעם חשבון פון די אידישע פאדערונגען בנוגע ארץ ישראל.

פראסקאוער'ס רעדע רופט ארויס שטורם

א סך דעלעגאטען האבען זיין רעדע, אין וועלכער דער פיהרער פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע האט געזאגט, אז די "קאמיטע" וועט נישט געהן ווייטער, אין איהרע "פשרות", ווי "פרייע איינוואנדערונג אין ארץ ישראל" אויסגעטייטשט ווי אן אולטימאטום צו דעם ציוניסטישען און פראציוניסטישען צד, וואס מאכט אויס, לכל הפחות ניינציג פראצענט פון דער קאנפערענץ. כאטש ריכטער פראסקאוער האט דעם ציוניסטישען עולם און דעם אידישען אויפבויווערק אין ארץ ישראל, בכלל געגעבען זייער א סך קאמפלימענטען האבען דעלעגאטען קאמענטירט, האט ער אבער א סך קלארער ווי דער ארבייטער קאמיטעט פארשטעהער יוסף וויינבערג, אויסגעדריקט זיין אבסאלוטע געגנערשאפט צו דעם פארשלאג צו דערקלערען די פאדערונג פאר אידישער קאמאנוועלטה אין ארץ ישראל ווי דעם ווילען פון דער קאנפערענץ.

— דאס הייסט: צו דערקלערען אין נאמען פון אמעריקאנער אידענטום, אז ארץ ישראל מוז בהסכם מיט דעם מאנדאט און מיט דער באלפור דעקלאראציע, ווערען א אידיש לאנד.

הרב יוסף לוקשטיין, דער מזרחי פיהרער, האט אויך א זעהר אינטערעסאנטען אופן כאראקטעריזירט ריכטער פראסקאוער'ס רעדע. ער האט געזאגט, אז פראסקאוער האט מסכים געווען דערצו, אז אידען מוזען נישט עסען קיין טרפות, אבער ער האט זיך גלייך באווארענט, אז ער וועט נישט שטימען פאר א רעזאלוציע וואס רעקאמענדירט אידען צו עסען כשר...

געוועזן דעלעגאטען אין די קולוארען, און אויך פארזאמלונגען פון די פארשידענע פארטיי־גרופען, וועלכע האבען נאר שארפער קריטיקירט פראסקאוער'ען. איין דעלעגאט פון ציוניסטישען צד, למשל, לואי גריבעץ, האט אפילו קריטיקירט סטיפען וויז'ן, אין צוזאמענהאנג מיט פראסקאוער'ס ארויסטרעטונג. ער, און אנדערע אלגעמיין־ציוניסטען, האבען דערקלערט פריוואט, אז סטיפען וויז, מיט זיין "אומגעלונגענער" ארויסטרעטונג זונטאג, ווען ער האט געזאגט, אז מען קען זיך נישט איינינען אויף אלץ, אבער מען קאן זיך יא איינינען אויף פרייער איינוואנדערונג קיין ארץ ישראל, האט געגעבען פתחון פה די אנטי־ציוניסטישע דעלעגאטען און געהאלפען פראסקאוער'ן, אומדירעקט, ארויסקומען מיט אזא "אולטימאטום". די דאזיגע רעדע פון ריכטער פראסקאוער קאן דעריבער באטראכט ווערען ווי דער ערשטער קריטישער מאמענט אין דער קאנפערענץ.

פראסקאוער'ס רעדע — און וויז'ס באמערקונגען פאר איהם — האבען נעכטען געבראכט צו א סך שטורמישע מאמענטען אויף פארטיי פארזאמלונגען. און ברוך צוקערמאן'ס גלענצענדער ענטפער צו פראסקאוער ווערט געטיילט נישט נאר פון די ארבייטער, נאר אויך פון א גרויסען טייל אלגעמיינע ציוניסטען, וועלכע זיינען אויפגעבראכט אויף יענע חברים זייערע, וועלכע האבען ארויסגעבראכט קאמפראמיס־ווערטער, אפילו ווען זיי האבען זיך נישט גוט דורכגעטראכט דערוועגען.

די וועלכע האלטען, אז איינער פון די הויפט צוועקען פון דער קאנפערענץ דארף זיין די פראקלאמירונג מצד דעם אידישען אמעריקא פון דער פאדערונג פאר אידישע מלוכה אין ארץ ישראל, זיינען אין גאנצען מסכים מיט דעם וואס צוקערמאן האט נעכטען געזאגט: עס איז נישט מעגליך קיין אחדות, ווען די מאיאריטעט דארף זיך אונטערווארפען דעם וועטא פון דער מינאריטעט. און ווען ער האט אויסגערופען צו ריכטער פראסקאוער (וועלכער איז אגב דערביי ניט געווען):

— ריכטער פראסקאוער, אלץ וואס מיר פארלאנגען פון אייך איז איהר זאלט געהן אין די וועגען פון לואי מארשאל. אויך לואי [illegible] זיך געבויגען פאר דעם ווילען פון דער מעהרהייט, האט דער גאנצער זאל אויפגעציטערט. אפילו הענרי מאנסקי האט איהם אפלאדירט.

גדליה בובליק האט ארויסגעבראכט זעהר שטארק זיין ענטפער, "אין נאמען פון דער ארטאדאקסיע", ווען ער האט געזאגט, אז ארץ ישראל "איז די אידישע רעליגיע" און "אז מיר וועלען נישט מסכים זיין אויף א איינהייט אהן בארג סיני און אהן דער תורה".

דער קריזיס וועגען פערמאנענץ

ווען ברוך צוקערמאן האט נעכטען בייטאג, אין זיין רעדע געזאגט, אז די דאזיגע קאנפערענץ איז דער ערשטער אל־אידישער אדרעס אין אמעריקא האט ער אפען ארויסגעבראכט די שטימונג, וואס הערשט ביי געוויסע דעלעגאטען צו פארוואנדלען די אידישע קאנפערענץ אין א פערמאנענטער קערפערשאפט.

דער דאזיגער פראבלעם איז אויך געווארען איינער פון די קריזיס־פונקטען פון דער קאנפערענץ. אין דער ארבייטער פראקציע זיינען פאראן א סך וואס זאגען אפען, אז מען דארף מקריב זיין דעם אידישען קאנגרעס און אנדערע עהנליכע קערפערשאפטען פאר דעם אידעאל פון אן אלגעמיינעם אידישער פארטרעטערשאפט אין אמעריקא.

ארץ ישראל, דעם אידעאל פון א אידישער מלוכה, טאר מען בשום אופן נישט מקריב זיין צוליב א פיקטיווער איינהייט, זאגען די דעלעגאטען, אבער אפיסעס און אינסטיטוציעס וועלכע מען דארף נישט מעהר, אויב מען וועט האבען א אידישע קאנפערענץ, א אידישען אדרעס, מעג מען רוהיג אויפגעבען

ריהרענדע יום כפור קטן תפילות

איך האב נעכטען מיטאג־צייט פארבראכט מיט איבער הונדערט אידען אין דעם בית המדרש פון דער אידישער קאנפערענץ ביי די יום כפור קטן תפילות.

עס איז געווען א ריהרענדער צוזאמענקונפט. אידען האבען אויף א ווייל פארגעסען די גאנצע פאליטיק ארום דער קאנפערענץ און זיך קאנצענטרירט אויף אמת'ן חשבון הנפש און תפילות.

אלע דעלעגאטען פון ארטאדאקסישען בלאק און אנדערע דעלעגאטען האבען זיך דארט פארזאמעלט. עס איז זיכער געווען דאס ערשטע מאל וואס אין "וואלדארף אסטאריא" איז זאל פארוואנדעלט געווארען אין א סידישען בית המדרש. הרב זאב אלד איז געווען דער בעל תפילה, הרב נחם וואהלגעלערנטער פון סיאטל — דער בעל קורא.

דאס מערקווירדיגסטע פון אלעם ז אפשר וואס אין דעם זעלבען זאל ו מען האט געראוועט נעכטען ים'ן חסידישען שטיינער, האט מיט ליבע חדשים צוריק גענעראל ושילא נעהאלטען זיינע מיליטערישע קאנ רענצען ווען ער איז געווען אין ניו ־ק.

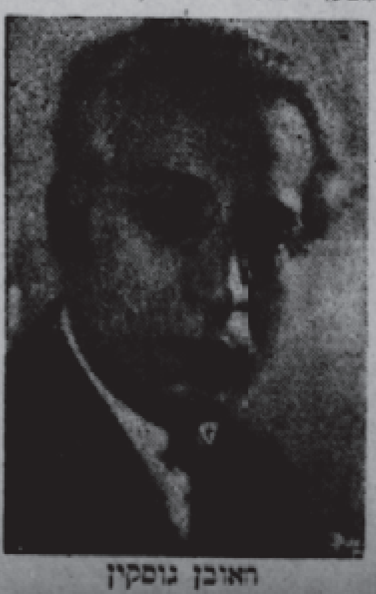

האובן גוסקין

דעלעגאט פון ארבייטער קאמיטעט.

cont. from page 10

אויסגעזעהן אז דער דאזיגער קאמף קאן זיך שלעכט אויסלאזען פאר דער קאנפערענץ, און אז צוליב דער מינדערוויכטיגער פראגע זאל זיך אנהויבען א פאנאנדערפאל פון אויפגעבויטען בנין. אבער דר. וויז האט צום סוף דערקלערט אז ער וויל ניט זיין א קאנדידאט און עס איז געבליבען אז עס זאל בכלל ניט געוויילט ווערען א פרעזידענט און אז די קאנפערענץ זאל בלויז באשטעהן, ווי ביז איצט, פון א פרעזידיום פון פערצען.

"ארץ ישראל ווארט אויף ברודער־הילף פון קאנפערענץ", זאגט הרב מאיר בערלין

הרב מאיר בערלין האט אדרעסירט די קאנפערענץ אינ'ם נאמען פון ועד לאומי. ער האט אנגעהויבען זיין רעדע מיט די ווערטער: שלום לכם מערי ציון וירושלים, שלום מרחוק ומקרוב". ער האט דערמאנט אז אין א געוויסען זין רעדט ער אויך אין נאמען פון א צווייטען פארשטעהער פון ארץ ישראל, ישראל מערעמינסקי פון דער הסתדרות, וועלכער זיצט אויף דער פלאטפארם. בערלין האט געזאגט:

"ארץ ישראל ווארט שוין 4 יאהר אויף דער קאנפערענץ. נעכטען איז געווען א שמחה אין ארץ ישראל ווען עס איז אהין אנגעקומען די ידיעה, אז עס האט זיך געעפענט די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ. וואס דאס מיינט, אז די אמעריקאנער אידען האבען זיך פאראייניגט צו העלפען אויסלייזען דאס אידישע פאלק און דאס אידישע לאנד. מיר ווארטען צו הערען פון אייך א ווארט וואס קרעפטיגט און שטארקט, א ווארט פון חזק חזק ונתחזק. מיר דערווארטען פון אייך שותפות און מאראלישע שטיצע אין דער איצטיגער שווערער צייט. מיר דערווארטען פון אמעריקאנער אידען ניט נאר שטארקע ווערטער, נאר פעסטע ענטשלאסענע מעשים. עס איז ניט פאראן קיין צוויי פראנטען — א גלות פראנט און אן ארץ ישראל פראנט. ס'איז דא איין פראנט — ראטעווען די אידען אין גלות און זיי באזעצען אין דער אידישער מדינה אין ארץ ישראל".

צום סוף פון בערלין'ס רעדע האט דער עולם זיך אויפגעשטעלט און געזונגען התקוה ווי א מאניפעסטאציע מיט'ן ישוב.

דר. נחום גאלדמאן רעדט אין נאמען פון דער אידישער אגענטור

דר. נחום גאלדמאן האט אדרעסירט די אווענט־זיצונג. ער האט גערעדט ווי א מיטגליד פון דער אידישער אגענטור עקזעקוטיווע. "היינט, מעהר ווי ווען עס איז, איז ארץ ישראל געווארען א זאך וואס שטעהט אויף אלע פארטיי ליניעס... אלע מאטיווען וואס זיינען אמאל געווען גילטיג פאר'ן אויפבוי פון ארץ ישראל, זיינען אין די היינטיגע טעג נאך גילטיגער געווארען".

וועגען אידישער איינוואנדערונג קיין ארץ ישראל האט ער געזאגט:

"אידישע איינוואנדערונג קיין ארץ ישראל איז ביז איצט געווען א פארמעלעכדיגער, עוואלוציאנערער פראצעס. נאך דער מלחמה וועט עס מוזען ווערען א באלדיגע, אונטערנעמונג פון מאסען־טראנספער. מיר וועלען מוזען זעהן צו פארזיכערן אז אלע אייראפעאישע אידען וואס וועלען בלייבען לעבען, זאלען גלייך געגעבען ווערען די מעגליכקייט און די מיטלען צו פארען קיין ארץ ישראל... מיר זיינען אלעמאל געווען געגען געצוואונגענער אידישער עוואקואציע פון אייראפא. א פראיעקט וועלכען די רעוויזיאניסטען האבען פארגעבראכט... אבער מיר וועלען אויס'ן שטארקסטען און ענטשלאסענסטען אופן זיך קעגענשטעלען יעדען פארזוך מצד די יונייטעד נעישאנס צו צווינגען אידען זיך צוריק צו באזעצען אין יענע לענדער פון וועלכע זיי זיינען אנטלאפען אדער ארויסגעוויזען געווארען... ניטא קיין מעהר רעאליסטישע פאדערונג, האלט איך, ווי די פאדערונג אז די אידען זאלען האבען דאס רעכט אליין אויסצווויילען צי זיי זאלען זיך אומקערען אין זייערע שטאם־לענדער אדער זיך צוריק באזעצען אין ארץ ישראל".

וועגען פארשידענע טעריטאריאליסטישע פראיעקטען האט ער געזאגט: "לאמיר קודם אנווייזען ווי אומפראקטיש זיי זיינען, שווין אפגעזעהן פון אלע אנדערע אויסזעצונגען. עס דויערט צענדליגער יאהרען צו ענטוויקלען און צוגרייטען פרימיטיווע טעריטאריעס פאר מאסען, איבערהויפט אויף צו באזעצען הויך־ציוויליזירטע מענשען, אזעלכע ווי די אייראפעאישע אידען. אבער ארץ ישראל איז אין לויף פון זעכציג יאהר צוגעגרייט געווארען פאר דער נייגעווארטיגער פונקציע אויפצונעמען מאסען־איינוואנדערונג".

ער האט דערקלערט אז ער איז ניט פון יענע וואס באשולדיגען ענגלאנד אין בייזוויליגקייט אין באצוג צו ארץ ישראל. "ניט ענגלאנד איז שולדיג, שולדיג אין די אלע שוועריגקייטען איז דער פאקט וואס ארץ ישראל איז געשטאנען אונטער א מאנדאטור... א פאלק קאן ניט ווידער אויפגעבויט ווערען דורך אנדערע, אפילו ניט דורך דער בעסטער מאנדאטען מאכט... מיר האבען ארויסגעוויזען אונזער פארנעם, אונזער באגאבונג, אונזער פעהיגקייט צו בויען א לאנד. מיר פאדערען דאס רעכט צו זיין די מייסטער איבער אונזער אייגענעם גורל אין ארץ ישראל".

דר. נחום גאלדמאן האט געענטפערט אויף די טענות פון בייזוויליגע אדער אנגעשראקענע ראזענוואלדס, וואס האבען מורא אז ווען עס זאל איינגעשטעלט ווערען אן אידישע קאמאנוועלטה וואלט מען אידען אין אנדערע לענדער אויפגעווארפען "טאפעלטע לאיאליטעט". די טענה איז לעבערליך, האט ער געזאגט, ווייל אויב אזוי וואלט מען דאך געקאנט אויפווארפען טאפעלטע לאיאליטעט "א העלפט פון דער אמעריקאנער באפעלקערונג, דער פרעמד־שטאמיגער". ער האט זיך אפגעשטעלט אויף אידיש־אראבישע באציהונגען און אויסגעדריקט זיין איבערצייגונג אז די דאזיגע באציהונגען קאנען נארמאליזירט ווערען און געזונט־געמאכט ווערען. עס וועט אבער, נאטירליך, נויטיג זיין די קאאפעראציע פון די יונייטעד נעישאנס, זייער ענדגילטיגער פסק אז ארץ ישראל איז אן אידיש היימלאנד.

"מיר ווילען ניט סימפאטיע און פילאנטראפיע", קיבעלט בן גוריון

דוד בן גוריון, טשערמאן פון דער אידישער אגענטור עקזעקוטיווע, וועמענס מיליטאנטע מוטיגע ארויסטרעטען נעגען דער אנטי־ציוניסטישער פארשווערונג האבען גורם געווען אז די ארץ ישראל אדמיניסטראציע זאל איהם זוכען צו פארלוימדען דורך אן אינסצענירטען וואפען פראצעס אין ירושלים, האט געקייבעלט פאלגענדיגע באגריסונג צו דער קאנפערענץ:

"נעמט אן מיינע אויפריכטיגסטע גרוסען צו דער געלעגענהייט פון אייער היסטארישען צוזאמענקום דאס מארטירערשע אידענטום אין נאצי אייראפא און דער קעמפענדיגער ישוב אין ציון פארלאנגען פון אמעריקאנער אידענטום ניט סימפאטיע און ניט פילאנטראפיע, נאר זיין פולהארציגע און ענטשלאסענע אידענטיפיקאציע מיט'ן היסטארישען קאמף פון אידישען פאלק פאר א סטאטוס פון גלייכהייט מיט אנדערע פעלקער דורך דער ווידער־איינשטעלונג פון דער אידישער קאמאנוועלטה אין זיין אלטען היימלאנד. קיין שום צוזאג וועגען גלייכהייט פאר אידען אלס יחידים אין די לענדער פון גלות וועט, אן־און־פאר־זיך, ניט פארמיידען די ווידערהאלונג פון די אנטיסעמיטישע אויסברוכען אין אלע זייערע מאניפעסטאציעס. דאס אמעריקאנער אידענטום, אויב עס איז ווילינג, קאן שפילען א גרויסע ראל אין אויסלייזען דאס אידישע פאלק און דאס אידישע לאנד. די קעמפער אין געטא און די בויער אין ציון דערווארטען אז איהר וועט לייסטען אייער חלק פאר דער אלייניגער אויסלייזונג פון ישראל".

פארזיצער פון דער אווענט־זיצונג איז געווען ריכטער לעווינטאל, פרעזידענט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע. בעת מיר געהען צום דרוק דערווארט מען אז עס זאלען אויך רעדען מרס. מאזעס עפשטיין פון הדסה, דר. אבא הלל סילווער און אנדערע.

ארץ־ישראל פראגע אויפגעהויבען ביי קאנפערענץ

Die Day aug 31, 1943

דר. חיים ווייצמאן שיקט־צו וויכטיגען מעסעדזש צו דער קאנפערענץ. — הרב מאיר בערלין באגריסט אסיפה אין נאמען פון אידישען ישוב אין ארץ־ישראל. — ציוניסטישע ארבייטער־פראקציע לאזט ארויס פראקלאמאציע וועגען ארץ ישראל. — פייערליכע רעדעס פון דר. נחום גאלדמאן, רבי דר. שלמה גאלדמאן, איזראעל גאלדבערג פון ארבייטער־קאמיטעט, רבי אבא הלל סילווער. — דר. דזשיימס העלער און ריכטער לעווינטאל.

נאכמיטאג זיצונג

(ספעציעלער באריכט צום „טאג")
פון ל. פיינבערג

די היסטארישע אידישע קאנפערענץ, וואס ווערט איצט אפגעהאלטען אין האטעל וואלדארף אסטאריע, איז נעכטען בייטאג — אין איר צווייטען טאג — צוגעטראטען צו פראקטישער ארבייט.

ביי דער נאכמיטאג־זיצונג, וואס איז געעפענט געווארען 3:30, אונטער'ן פארזיץ פון דר. איזראעל גאלדשטיין, זענען געהאלטען געווארען 4 וויכטיגע רעדעס, וואס האבען אונטערגעשטראכען, אז דער אידייען־קאמף ביי דער אידישער קאנפערענץ האט זיך אנגעהויבען, און אז פון אט דעם שטרייט פון פארשידענע אידייען וועט אויסגעהאמערט ווערען דער קאלעקטיווער ווילען פון אמעריקאנער אידענטום צו שאפען באלדיגע רעטונג פאר די אידען אין די נאצי־לענדער און נאדערען ביי די פאראייניגטע פעלקער צו שאפען א אידישע קאמאנוועלט אין ארץ ישראל.

די ערשטע רעדנערין ביי דער נאכמיטאג־זיצונג איז געווען מרס. דע־סאלא־פול, פרעזידענטין פון „הדסה".

גלייך ביים אנהויב פון איר רעדע האט זי געלאזט וויסען, אז זי האט באקומען א קייבעל פון מיס סאלד פון ארץ ישראל, אז די טעג זענען קיין ארץ ישראל אנגעקומען 70 אידישע קינדער, וואס מען האט געראטעוועט פון פוילען.

אין איר רעדע האט מרס. דע־סאלא־פול זיך מערסטענס אפגעשטעלט אויף דער פראגע פון ראטעווען אידישע קינדער, און ארויסגעשטעלט די פאדערונג, אז וואס מער אידישע קינדער זאלען אריינגעלאזט ווערען קיין ארץ ישראל.

אין זיין רעדע, וואס ברוך צוקערמאן, דער פארשטייער פון ציוניסטישן ארבייטער־בלאק, האט געהאלטען נעכטען בייטאג, איז געקומען דער ערשטער זאלפ פון דעם אידייען־שטרייט, וואס גייט איצט אן אויף דער היסטארישער קאנפערענץ.

צוקערמאן האט אנגעהויבען זיין רעדע מיט דער דערקלערונג, אז ער וועט ענטפערען סיי יוסף וויינבערג'ן פון אידישען ארבייטער־קאמיטעט, סיי ריכטער פראסקאוער פון דער „אמעריקען דזשואיש קאמיטע", וועלכע האבען גערעדט זונטאג ביי דער דערעפענונג.

„וויינבערג'ן וויל איך זאגען", האט צוקערמאן אויסגערופען, „אז אויך מיר, ציוניסטען, זענען פאר א פרייער איינוואנדערונג קיין ארץ ישראל. אבער קיין ארץ ישראל פאדערען מיר נישט קיין פרייע איינוואנדערונג, נאר א פריווילעגירטע איינוואנדערונג.

„צו פראסקאוער'ן וויל איך זאגען", האט צוקערמאן דערקלערט, „אז איך האב געהערט, ווי איר האט אין אייער רעדע דערמאנט לואי מארשאל. מיר ווענדען זיך דעריבער צו אייך, מיסטער פראסקאוער, — איך, וואס פארנעם איצט דעם פלאץ פון לואי מארשאל, בעטען מיר אייך: גייט אין די וועגן פון לואי מארשאל!"

אין זיין ווייטערדיגער רעדע האט צוקערמאן גערופען די פאראייניגטע פעלקער צו צווינגען היטלער'ן ארויסצולאזען די אידען פון די נאצי־לענדער. ער האט אויך גערופען אמעריקע צו עפענען אירע טויערען פאר אידישע פליכטלינגען, און אז ענגלאנד זאל אריינלאזען וואס מער אידישע פליטים קיין ארץ ישראל.

הרב בערלין ברענגט א גרוס פון אידישען ישוב אין ארץ ישראל

הרב מאיר בערלין, פרעזידענט פון וועלט־מזרחי און מיטגליד פון ועד לאומי, האט באגריסט די קאנפערענץ אין נאמען פון דעם ארץ ישראל ישוב.

„איך ברענג אייך א הארציגען, ברידערליכען, הייליגען גרוס פון אונזערע ברידער אין ארץ ישראל", האט הרב בערלין אנגעהויבען זיין רעדע. „ארץ ישראל ווארט שוין פיר יאר אויף אט דער קאנפערענץ. נעכטען איז דארט געווען א טאג פון שמחה. מען האט זיך דארט געפרייט, וואס ענדליך האבען זיך אלע אידן אין אמעריקע פאראייניגט פאר א רעטונגס־אקציע פאר די אידען אין גאר דער וועלט.

„מיר דערווארטען פון אייך א שטארק און מוטיג ווארט און קאנקרעטע מעשים בנוגע אונזערע רעכט אויף ארץ ישראל."

חיים ווייצמאן שיקט מעסעדזש צו קאנפערענץ

דער פרעזידענט פון דער אידישער אגענטור און פון דער ציוניסטישער וועלט־ארגאניזאציע דר. חיים ווייצמאן האט צוגעשיקט צו דער קאנפערענץ א לענגערע מעסעדזש, אין וועלכען ער האט טיילווייז דערקלערט:

„די קאנפערענץ איז די ערשטע גרויסע אסיפה פון פרייען אידענטום אין איצטיגען קריג. די שטים פון די אידען אין אמעריקע מוז באטראכט ווערען אלס די שטים פון דעם גאנצען אידישען פאלק.

„באריכטען, וואס קומען פון אייראפע, ווייזען, אז נישט געקוקט אויף אלע אומגליקען, האט דאס אידישע פאלק ביז איצט אנגעהאלטען זיין ווירדע און זיין ווילען צום לעבען.

„איך בין זיכער, אז אייער קאנפערענץ וועט געפינען די ריכטיגע וועגען און מיטלען צו פאראייניגען דאס אידישע פאלק און אויסדריקען זיינע האפענונגען, וואס וועלען העלפען ברענגען ווירדע, פרייהייט און פרידען פאר אונזער פאלק."

דר. נחום גאלדמאן
פארערט אידישע קאמענוועלט אין ארץ ישראל. אין א גרויסער רעדע ביי דער קאנפערענץ אין וואלדארף אסטאריא.

דר. אבא הלל סילווער
ציוניסט־פירער, וועמעס רעדע נעכטען אווענט האט אויפגעשטורעמט די אידישע קאנפערענץ

רבי מאיר בערלין
מזרחי וועלט־פירער צווישען די הויפט־רעדנער ביי דער אידישער קאנפערענץ. נעכטען.

מיט א שטארקען אפיל צו די פירער פון די פאראייניגטע מלוכות, אז זיי זאלען העלפען אפווישען דעם אנטיסעמיטיזם פון דעם פנים פון דער ערד, איז ביי דער קאנפערענץ ארויסגעטראטען דער פירער פון אמעריקאנער מזרחי גדליהו בובליק. ער האט געזאגט:

„אנטיסעמיטיזם איז דער קוואל פון אלץ וואס איז שלעכט. עס איז א גיפט וואס פארסמ'ט די מענשהייט. אנטיסעמיטיזם איז דער טאטע פון נאציזם. דער קאמף געגען היטלעריזם וועט ניט זיין געענדיגט, כל זמן דער אנטיסעמיטיזם וועט ניט ווערען אויסגעריסען מיט'ן ווארצעל, כל זמן שנאה צו אידען וועט עקזיסטירען אין דער מענשליכער געזעלשאפט און כל זמן אנטיסעמיטען וועלען ניט באטראכט ווערען אלס פארברעכער, וועט ניט הערשען קיין גערעכטיגקייט, קיין דעמאקראטיע, קיין גלייכהייט און קיין זאך פאר וועלכער די מענשהייט קעמפט איצט. און דערפאר פאדערן מיר, אז דער קאמף קעגען אנטיסעמיטיזם זאל געשטעלט ווערען אין דער ערשטער ריי פון דעם נאך מלחמה פראגראם".

בובליק האט אויך געפאדערט, אז די פאראייניגטע מלוכות זאלען אנערקענען ארץ ישראל אלס א אידיש היים לאנד.

ציוניסטישער ארבייטער־בלאק גיט ארויס פראקלאמאציע וועגען א"י

די ציוניסטישע ארבייטער פראקציע ביי דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ האט ארויסגעלאזט א רוף צו די פאראייניגטע פעלקער גלייך אנצופאנגען אן אקציע צו ראטעווען די אידען אין אייראפע, אפצושאפען דאס „ווייסע פאפיר" און צו פארוואנדלען ארץ־ישראל אין א אידישער קאמאנוועלט.

דער רוף, וואס איז אויסגעטיילט געווארען צו אלע 500 דעלעגאטען ביי דער קאנפערענץ, לייענט זיך ווי פאלגט:

„בנוגע דער באלדיגער רעטונגס־ארבייט שטייט פאר אונז א צווייפאכע אויפגאבע: איינע — אונזער וואנדערונג צו דער וועלט; די צווייטע — די וואנדערונג צו זיך אליין.

„אונזער וואנדערונג צו דער וועלט מוז זיין: האנדלונג! ניט קיין תירוצים. ניט ענטפערן אונז, אז דער איינציגער וועג ווי צו ראטעווען אידען איז צו געווינען די מלחמה. וואס דער געווינס פון דער מלחמה מיינט פאר אונז און פאר דער גאנצער וועלט, ווייסען מיר. מיר ווייסען אבער אויך, אז אויב די פאראייניגטע פעלקער פון דער וועלט וועלען באלד ניט האנדלען, וועט דער גליקליכער אויסגאנג פון דער מלחמה, אין וועלכען קיינער פון אונז צווייפעלט ניט, ניט האבען מער וועמען צו ראטעווען פון די אייראפעאישע אידען.

מיר מוזען אפען און קלאר זאגען צו אלע רעגירונגען פון די פאראייניגטע נאציעס, אונזער אייגענע אמעריקאנער רעגירונג גאר איינגעשלאסען, אז דער איינציגער רעטונגס־וועג איז: אפען און ערליך אויפצופאדערען היטלער'ן, ער זאל ארויסלאזען די לעבעדיגע אידען און אפען און ערליך צייטווייליג מאכען פלאץ פאר זיי אין די לענדער פון די פאראייניגטע פעלקער, אדער אין די נייטראלע לענדער. מיר מוזען פאדערן פון אלע פרייע פעלקער, צו צעברעכען אלע שטערונגען, וואס שטייען איצט אין וועג פון ראטעווען אומשולדיגע לעבענס. מיר מוזען פאדערען פון די פאראייניגטע שטאטען צייטווייליג צו עפענען אירע טויערן פאר די, וועמען מען קען אויסראטעווען. מיר מוזען פאדערען פון ענגלאנד צו עפענען תיכף די טויערן פון ארץ־ישראל פאר געראטעוועטע. מיר מוזען פאדערן פון אלע אליאירטע לענדער, זייערע באריערען פאר רעטונג צו באזייטיגען. מיר מוזען עס אויך פאדערען פון די נייטראלע לענדער. בעיקר מוזען מיר פאדערען באלדיגע האנדלונג. מיר מוזען פאדערען, ניט צו פארנאכלעסיגען קיין איינציגען רעטונגס־וועג און ניט צו פארלירען קיין איינציגען טאג. נאר דאן, ווען די אליאירטע וועלען אזוי האנדלען, וועט אויפגעהויבן ווערען די קדושה פון קאמף קעגען היטלעריזם און פאשיזם. דורך דעם וועלען די פאראייניגטע פעלקער נאך מער הייליגען דאס פארגאסענע בלוט פון זייערע אייגענע קינדער אויף די שלאכטפעלדער.

„אבער אויך כלפי פנים מוזען מיר וועגען דעם אפען און קלאר רעדען. דאס אמעריקאנער אידענטום האט שרעקליך געזינדיגט. אמת, ס'איז ניט אין זיין מעגליכקייט צו טאן אזא גרויסע רעטונגס־ארבייט ווי די פאראייניגטע פעלקער. די פאראייניגטע פעלקער האבען געקענט און קענען נאך איצט ראטעווען מיליאנען. די אמעריקאנער אידען האבען געקענט ראטעווען בלויז טויזענטער. טויזענטער האבען מיר אבער געקענט ראטעווען און מיר האבען דאס ניט געטאן. מיר האבען געקענט מער שפייז שיקען צו זיי. מיר האבען געקענט העלפען ווי באקומען וואפען, מיט וועלכע זיי זאלען קענען כאטש זיך ראטעווען פון דער שאנדע צו שטארבען ווי הערן ווי ווערים; מיר האבען געקענט און מיר קענען עס נאך אויך איצט, אויסנוצען קאנאלען, וואס פעלקער מיט געזונטע אינסטינקטען זוכען ניט שטענדיג א הונדערט־פראצענטיגען הכשר פון דעם שטאנדפונקט פון איינגעשטעלטע בלאקאדעס. יעדע גלות־רעגירונג נעמט זיך געוויסע פרייהייטען אין אזעלכע פראגען. מ'האט צו איר צוטרוי, אז זי וועט טאן נאר דאס, וואס וועט די אינטערעסען פון קריג ניט שעדיגען. מיר, אמעריקאנער אידען, האבען אבער צו זיך אליין אפילו אזא צוטרוי ניט געהאט.

„פון דער וועלט וועלען מיר פאדערען, אז כדי צו פארגרינגערען דעם פראצעס פון באפרייען די מענשהייט פון אט דעם געפערליכען היטלער־גיפט, מוזען די פאראייניגטע פעלקער תיכף נאכ'ן וואפען־שטילשטאנד דערקלערען דעם אנטיסעמיטיזם אלס סאציאלען פארברעכען, אפשאפען תיכף און פאלקאם אלע אנטי־אידישע געזעצע, דעקרעטען אדער רעגולאציעס, סיי פון די אקס־לענדער, סיי פון די פון זיי באאיינפלוסטע מדינות, אריינגעמען אין באגריף פון מלחמה־פארברעכענס, פאר וועלכע די פאראייניגטע פעלקער האבען שוין אנגעזאגט א הארבע שטראף, ניט נאר אקטען פון מארד, נאר אויך די באטייליגונג אין צוגרייטען און דורכפירען אויסראטונגס־פלענער אנטקעגען אידען, די באטייליגונג אין פייניגען אידען און אין קאנפיסקירען אידיש פארמעגען. מיר וועלען פאדערן פון די פאראייניגטע פעלקער צו טאן אלץ וואס זיי קענען נאר, כדי אין דעם באוואוסטזיין פון דער מענשהייט באפעסטיגען אונזער גלייכקייט מיט אלע מענשען־קינדער.

„קלארער ווי וועגען אנדערע פאליטישע פאדערונגען מוז פון אונז ארויסגעבראכט ווערען אונזער פאדערונג צו פארזיכערן אונזער פאלק ווי א פאלק, א גלייכען סטאטוס מיט אלע פעלקער פון דער וועלט. קיין פחד־קאמפלעקס, קיין שיריים־טראדיציעס פון אלטע, פאר דער איצטיגער צייט אומבאדייטענדע און אומבאגרייפליכע אינגווייניגסטע פאליטישע קאמפען אין אידענטום, און בעיקר, קיין חשבונות למפרע, וואס מ'קען יא אדער ניט דערווארטען די וועלט זאל אונז נאכגעבען, — קיינער פון אט די פאקטארן טארען זיך איצט ניט שטעלען אין וועג פון ארויסברענגען פאר דער גאנצער וועלט אונזער פאדערונג אויפצובויען ארץ־ישראל אלס אידישע קאמאנוועלטה."

אווענט זיצונג

(ספעציעלער באריכט צום „טאג")
פון א. אלפערין

די אווענט־זיצונג איז געפירט געווארען דורך ריכטער לואי ל. לעווענטהאל, פרעזידענט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע. ריכטער לעווענטהאל דערקלערט, אז די זיצונג וועט זיין געווידמעט דער ארץ־ישראל פראגע, און לייענט איבער א מעסעדזש פון דר. חיים ווייצמאן צו דער קאנפערענץ. (דעם מעסעדזש ברענגען מיר באזונדער).

מיט א גרויסער, איינדרוקספולער רעדע איז ארויסגעטראטען דער מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון דער אידישער אגענטור, דר. נחום גאלדמאן.

דר. נחום גאלדמאן הויבט אן מיט איבערגעבען א גרוס צו דער קאנפערענץ פון דער עקזעקוטיווע פון דער אידישער אגענטור און פון פרעזידענט דר. חיים ווייצמאן, דערקלערענדיג, אז די אידישע אגענטור לייגט גרויסע האפענונגען אויף די רעזולטאטען פון דער קאנפערענץ.

פון אנהויב אן פון דער ארץ־ישראל באוועגונג אין דער מאדערנער אידישער געשיכטע — זאגט ווייטער דר. גאלדמאן — איז געווען דער ציל, אז ארץ־ישראל דארף זיין דאס לאנד, וואס זאל לייזען דאס פראבלעם פון דער היימלאזיגקייט פון הונדערטער טויזענטער און אפילו מיליאנען אידען. אויך דארף ארץ־ישראל זיין דאס לאנד, וואו עס זאל זיך אנטוויקלען א פול אידיש לעבען און וואו עס זאל אויפגעהאלטען ווערען דער באזונדערער כאראקטער פון אידישען פאלק אלס א פאלק צווישען אלע פעלקער אין דער וועלט. אויב די דאזיגע צוויי יסודות פאר דער וויכטיגקייט פון ארץ־ישראל האבען געהאט א ווערט אין אידישען לעבען מיט 50 און 25 יאר צוריק, האבען זיי אן אומפארגלייכליך גרעסערע באדייטונג איצט.

מיט 25 יאר צוריק, ווען די באלפור־דעקלאראציע איז געגעבען געווארען, איז נאר א טייל פון די אייראפעאישע אידען געווען פארפאלגט און האט זיך גענויטיגט אין אן אימיגראציע־לאנד. נאך דער איצטיגער מלחמה וועט אנטשטעהן די נויטווענדיגקייט פון א מאסען־אימיגראציע. מיר וועלען דארפען געבען די מעגליכקייט אויסצוואנדערן קיין ארץ־ישראל באלד נאכ'ן קריג די אידען, וואס וועלען איבערלעבען די מלחמה און וואס וועלען זיך געפינען דעמאלט ערגעץ וואו אין מזרח־אייראפע איינגעזעצט רואינירט. די אידישע אגענץ איז קיין מאל ניט געווען פאר געצוואונגענער אידישער עמיגראציע קיין ארץ־ישראל. מיר האבען זיך שטענדיג אנטקעגענגעשטעלט דער טעאריע פון די רעוויזיאניסטען וועגן אידישער עוואקואציע פון אייראפע. אבער פונקט אזוי דארפען מיר אויפהויבען אונזער שטים קעגען יעדען פרואוו מצד די פאראייניגטע פעלקער צו צווינגען די רעפאטריאציע פון די אידען אין זייערע פריערדיגע וואוין־לענדער, בעת פיל פון די דאזיגע אידען, אויב ניט די מערהייט, וועט זיך אפזאגען צוריקצוקערן אין די לענדער, וואו מען האט זיי אזוי שטארק גע'רודפ'ט, און וואו זיי ווילען ניט, אז זייערע קינדער און קינדס־קינדער זאל דראהען איבערצולעבען דאס זעלבע.

•

דערפאר מיין איך, — זאגט ווייטער דר. גאלדמאן, — אז עס קאן ניט זיין עפעס מער רעאליסטיש, ווי פארלאנגען דאס רעכט פאר יעדען אייראפעאישען אידען, אז ער זאל קאנען אויסקלייבען צווישען צוריקקערען זיך אין זיין פריהערדיג וואוין־לאנד, אדער עמיגרירען קיין ארץ־ישראל.

דר. גאלדמאן רעדט דאן וועגען דער שלעכטער דערפארונג מיט דער פאליטיק פון פונאנדערשפרייטען די אידען אין קליינע גרופעס איבער פארשידענע איינוואנדערונגס־לענדער און פירט אויס:

•

— דאס שרעקליכע אומגליק פון רעפאטריאציע פון גרויסע מאסען אידען אין פיל אייראפעאישע לענדער, וואס די נאצים האבען דורכגעפירט, דארף לכל הפחות אויסגענוצט ווערן פאר א ראדיקאלער לייזונג פון אידישן פראבלעם און ניט פאר שאפען נייע פראבלעמען אין פארשידענע טיילען פון דער וועלט.

איבערגייענדיג צו שילדערן דעם שרעקליכען חורבן פון די אלטע גייסטיגע אידישע צענטערס אין אייראפע, זאגט דר. גאלדמאן:

— אפילו ווען אידען פון ווארשע, קראקע, וואלאזשין וועלען בלייבן לעבען און וועלען זיך צוריקקערען אין זייערע וואוין־ערטער, וועלען זיי ניט קאנען און זיכער שוין ניט אין אונזער צייט, אויפבויען צוריק יענע גרויסע גייסטיגע אידישע צענטערס, וואס האבען זיך געפונען אין די דאזיגע שטעט. די אלע גרויסע צענטערס פון אידישן גייסטיגן לעבען זיינען געווען א ירושה פון אויפטוען און דערגרייכונגען אין משך פון פיל דורות. זיי זיינען איצט חרוב, און איך האב מורא צו זאגען, אז עס איז שוין ניטא קיין אויסזיכט אויפצובויען זיי צוריק אין אנדערע טיילען פון גלות. דער דאזיגער חורבן באדראהט אונזער צוקונפט ווי א פאלק מעהר ווי עפעס אנדערש. דעריבער איז איצט אומפארגלייכליך מער נויטיג צו שאפען א אידישען צענטער, וואו עס זאל זיין מעגליך א פול אידיש לעבען, וואו דאס אידישע פאלק זאל קאנען קאנצענטרירען אלע זיינע אייגענע קולטורעלע, רעליגיעזע און סאציאלע שאפונגען.

דר. גאלדמאן באהאנדעלט דאן די פראגע וועגען ארץ־ישראל־אויפבוי נומא און פירט אויס:

די רעדע פון ראבביי אבא הלל סילווער וואס האט אויפגעשטורעמט די קאנפערענץ

8-31-43

ווען די נעכטיגע נאכמיטאג־זיצונג פון דער היסטארישער אידישער קאנפערענץ האט זיך אנגעהויבען ארום 3:30, איז דער עולם דעלעגאטען נאך אלץ געווען אונטער'ן גוואלדיגען רושם וואס ראבביי אבא הלל סילווער'ס רעדע האט געמאכט לעצטען מאנטאג שפעט אין אווענט.

ראבאי סילווער'ס רעדע איז געקומען ווי א דערפרישענדיגער קוואל אין א טרוקענעם, זאמדיגען מדבר. שוין פון די ערשטע ווערטער, וואס ראבביי סילווער האט ארויסגעזאגט, האט זיך איבער'ן גרויסען זאל, וואס איז געווען געפאקט מיט דעלעגאטען און געסט, דורכגעטראגען א מערקווירדיגער גייסט פון ערנסטקייט.

מיט זיין מעכטיגער מעלאדישער שטימע האט ראבביי סילווער גערעדט צו די הערצער, צו די אנגעווייטאגטע געפילען פון די אמעריקאנער אידען. ער האט געשטעלט פראגען, שניידענדיגע, ווייטאגדיגע, בלוטענדיגע פראגען, און זיי אליין בארענטפערט מיט אזא שניידיגער קלארקייט, אז אלע אנוועזענדיגע האבען ווי געפענט זייערע אויגען אונטער די שטראלען פון א גרויסער ליכטיגקייט.

ראבביי סילווער'ס רעדע איז געווען דער פראגראם־מאקסימום פון דער ציוניסטישער פראקציע ביי דער קאנפערענץ, און לויט דער שטורמדיגער אוואציע, וואס זיינע מערקווירדיגע רייד האבען באקומען, איז געווען קלאר, אז די גאנצע היסטארישע קאנפערענץ איז מיטגעריסען געווארען פון זיינע פראפעטישע ווערטער.

דא זיינען א פאר אויסצוגען פון ראבביי הלל סילווער'ס באמת היסטארישער רעדע:

„ווען ענגלאנד האט אין 1917 ארויסגעגעבען די באלפור דעקלאראציע איז דאס נישט געווען עפעס א פלאן פון אימיגראציע אדער א פלאן צו העלפען אידישע קאלאניזאציע. די באלפור דעקלאראציע איז געווען א פאליטיש־נאציאנאלער אקט, וואס איז באשטימט געווארען ווידעראויפצובויען דאס נאציאנאלע לעבען פון אידישען פאלק אין זיין היימלאנד.

„איז דאס מיין פערזענליכע אויסטייטשונג פון דער באלפור דעקלאראציע? ניין. אין דער צייט ווען די באלפור דעקלאראציע איז ארויסגעגעבען געווארען איז לאיד־דזשארדזש געווען ענגלישער פרעמיער, און ער האט בפירוש גערעדט וועגען א אידישען קאמאנוועלט. פרעזידענט ווילסאן האט אין 1919 דערקלערט: „די אליאירטע פעלקער, מיט דער פולשטענדיגער הסכמה פון אונזער רעגירונג און אונזער פאלק, זיינען מסכים, אז אין ארץ ישראל זאל געלייגט ווערען דער גרונדשטיין פון א אידישען קאמאנוועלט'.

„פעלדמארשאל סמאטס, דער איצטיגער פרעמיער פון זיד־אפריקע, האט דאן גערעדט נישט בלויז וועגען א גרויסער, פרייער אידישער איינוואנדערונג קיין ארץ ישראל, נאר ער האט פאראויסגעזען א אידישע מלוכה נאך בקרוב.

„דער גרויסער ווינסטאן טשורטשיל, בעת ער איז אין 1920 געווען סעקרעטערי אוו סטייט, האט אין נאך פרעכטיגע ווערטער אין יענער צייט געזאגט: ,אויב עס וועט געשען, ווי עס איז טאקע מעגליך אז עס זאל געשען, אז ביי די ברעגעס פון ירדן זאל אויפשטיין א אידישע מלוכה, אונטער דעם שוץ פון דער ענגלישער קרוין, א מלוכה וואס זאל ארייננעמען פון דריי ביז פיר מיליאן אידען, וועט דאס זיין א גוואלדיגע היסטארישע געשעעניש, וואס וועט פון אלע פונקטען זיין גוט און אין פולער הארמאניע מיט די אמת'ע אינטערעסען פון דער ענגלישער אימפעריע'.

„ווי האט דאן דאס אמעריקאנער אידענטום דארויף רעאגירט? ווען עס איז אין יענער צייט, מיט 25 יאר צוריק, איינגערופען געווארען דער אמעריקאנער אידישער קאנגרעס, כדי צו שיקען שליחים צו דער שלום־קאנפערענץ, האבען דאן די דעלעגאטען ביים אמעריקאנער אידישען קאנגרעס, ציוניסטען אזוי גוט ווי ניט־ציוניסטען, אנגענומען א באשלוס וועגען שטיצען דעם פראיעקט פון א אידישען קאמאנוועלט אונטער דער אויפזיכט פון דער ליג אוו ניישאנס און דער מאנדאטען־קאמיסיע.

„וואס־זשע איז אצינד געשען? פארוואס ציטערן אזוי געוויסע אידען ווען מען דערמאנט דאס ווארט „אידישער קאמאנוועלט”?

„און פארוואס איז דאס, וואס געוויסע אידען, וועלכע זיינען שוין געניגט צוצוגעבען, אז מען דארף מאכען פרייע איינוואנדערונג, נאר זיי פארלאנגען פון אונז ציוניסטען א קאנצעסיע, א קליינע קאנצעסיע — אויפצוגעבן אונזער קאמף, דעם חלום פון די תפילות פון אונזערע אבות, אויפצוגעבען אונזער רעכט אויף א קאמאנוועלט.

„זיי רעדען וועגען אידעאלאגיע. איז עס אידעאלאגיע פון א אידען צו פאדערן ארץ ישראל? אויב אזוי איז עס דאך אן אידעאלאגיע ווען אן ענגלענדער וויל ענגלאנד און א פראנצויז וויל פראנקרייך. צו רעדען וועגען דעם ווי וועגען אידעאלאגיע איז כמעט ווי בטלנות. מיר רעדען נישט וועגען אידעאלאגיעס, מיר מאנען אויף אן אלטען חוב, וואס מיר מאנען שוין 1900 יאר.

„וועגען ,אידעאלאגיעס' רעדען דווקא זיי, די וואס זיינען גרייט אפצוזאגען זיך פון אונזערע רעכט, וואס מען האט אונז שוין באשטעטיגט אין 1917.

„וואס פארגעסען מיר זיך איצט מיט נאכאמאל איבער'חזר'ן און אויסדרעשען די אזוי קלארע פראגע! די קרבנות פון די פוילישע געטאס און די פארפייניגטע אידען פון די אנדערע צענטראל־איראפעאישע לענדער שרייען צו אונז: ,גענוג! עס מוז זיין א סוף צו דעם אלעמען! זאל עס נעמען א סוף, וואס זאל זיין קלאר און באשטימט.

„און מיר אליין פרעגען: ווי לאנג וועלען געוויסע רעגירונגען אונז אידען קרייציגען. און מאכען פון אונז דעם שעיר לעזאזל פאר די פאליטישע פעלערן, וואס זיי באגייען, פאר זייערע אינעווייניגסטע רייסערייען צווישען זייערע קלאסען, צוליב עקאנאמישע נויטען און קריזיסען?

„פארשטייט זיך, אז מען קען נישט דערווארטען צווישען פינף מיליאן אמעריקאנער אידען פולשטענדיגע איינינקייט וועגען אידישע פראבלעמען. אבער פארוואס זאלען מיר אויסמיידען צו באריהרען די ברענענדיגע פראבלעמען און שטרייט־פראגען וואס זיינען נוגע דעם אידישען פאלק, ווי א טייל דא עצה'ן אונז צו טאן? זיי ווילען, אז מיר זאלען נאר בלייבען ביי אונזערע איבערציינגונגען, נאר מיר זאלען ניט ריידען דערפון.

„אונזער אידישער ישוב קעמפט העלדיש, בויט העלדיש. ער קעמפט אויך קעגען די ארגאניזירטע שונאים, וואס ווילען אויסלעשען זיינע האפענונגען אויף א אידישען קאמאנוועלט, וואס זיי שאפען באמת מיט שווייס און בלוט און טרערען. דער דאזיגער ישוב האט ארויסגעשיקט א רוף צו אונז, אים צו ברענגען אונזער הילף. זיי בעטען אונז, צו אפעלירען צו אונזערע אמעריקאנער שטאטסלייט און פאליטישע פירערס מען זאל זיי געבען די וועלכע הילף און סימפאטיע און פארשטענדעניש, ווי עס איז געטאן געווארען אין די צייטען פון פרעזידענט ווילסאן און פון אונזער קאנגרעס אין משך פון א רייע יארען. פרעג איך אייך: זאלען מיר זיך נישט צוהערען צום רוף פון אונזער ישוב אין ארץ ישראל און זיי לאזען פאלען? (שטימען: ניין!)

„זאלען מיר אפשר אננעמען א רעזאלוציע וועגען ארץ ישראל און ניט דערמאנען די באלפור דעקלאראציע און דאס רעכט אויף א אידישען קאמאנוועלט? (שטימע: ניין!)

„זאלען מיר אפשר שיקען א דעלעגאציע צו דער שלום־קאנפערענץ און בעטען מען זאל לאזען אידען איינוואנדערן קיין ארץ ישראל, ווי ארץ ישראל וואלט געווען א מין סאנטא מאנוועלט? (שטימען: ניין!)

„אזא צוגאנג, אזא שטעלונג וואלט זיכער נישט געווען קיין סימן פון פאליטישער חכמה און שטאטסמאנשאפט. פאר אונז אליין, פאר אונזערע קומענדיגע דורות און פאר'ן גאנצען אידישען פאלק, וואס איז מיד און צעבראכען פון דורות־לאנגע ליידען, דארפען מיר א היים, א נאציאנאלע היים, א אידישען קאמאנוועלט. יא צי ניין? וואלט עס געווען א צייכען פון אונזער מוט און וויזיע און גלויבען ווען די דאזיגע הייליגע פארזאמלונג זאל זיך אפזאגען דערפון? וואס וואלטען מיר געקענט ענטפערן זיך אליין און אונזערע קומענדיגע דורות?

„זאלען מיר זיך רעכענען מיט דער מורא וואס די אדער יענע קרייזען וועלען אויסטייטשען שלעכט אונזערע כוונות און וואס זיי זיינען פחדנים, אדער זאלען מיר זיך רעכענען מיט אונזער מאראלישער איבערציינונג, מיט אונזער גלויבען, אונזער געשיכטע, אונזערע דערגרייכונגען און אנגיין ווייטער מיט פולער אמונה, מיט ווידעראויפבוי און מיט היילען די וואונדען פון אונזער פאלק?”

מיט ראבביי סילווער'ס רעדע איז געשלאסען געווארען די אונטער־זיצונג פון דער קאנפערענץ לעצטען מאנטאג. דער רושם פון זיין רעדע אויף די דעלעגאטען און געסט איז געווען אזוי גרויס, אז הונדערטער און הונדערטער פון זיי האבען ביז שפעט אין דער נאכט אריין געהאלטען אין איין דיסקוטירען דעם מערקווירדיגען אינהאלט פון זיין אינספירירענדער רעדע.

אין די קולוארען פון דעם קאנפערענץ־זאל זיינען געשטאנען צענדליגער היבשע רעדלעך, וועלכע האבען מיט גרויס באגייסטערונג גערעדט און קאמענטירט אויף ראבאי סילווער'ס רייד, ביז שפעט נאך האלבער נאכט, ווען זיי זיינען געצוואונגען געווארען צו פארלאזען דעם פלאץ.

cont. from p. 12

— אין די לעצטע 25 יאר האבען מיר געלערנט צוויי זאכען: 1) אז דאס אידישע פאלק קען באווייזען דעם וואונדער אויפצובויען ארץ־ישראל נאך אין אונזער צייט, און 2) אז קיין שום אנדער פאלק קען דאס ניט טאן פאר אונז. איך גלויב, אז די ארץ־ישראל'דיגע אידען, די גרויסע ארמיי פון חלוצים און די הונדערטער טויזענטער אידען, וואס זיינען געקומען קיין ארץ־ישראל און האבען זיך געווידמעט דעם ווידעראויפבוי פון לאנד, האבען באוויזען איינע פון די גרעסטע דערגרייכונגען אין דער געשיכטע פון מענשליכער קאלאניזאציע. די דאזיגע דערפארונג גיט אונז מער זיכערקייט אין זיך אליין און שטארקט אונזערע פארדערונגען וועגען דער צוקונפט פון ארץ־ישראל. מיר האבען געהאט א צווייטע דערפארונג: אז קיין שום אנדער פאלק, אדער אדמיניסטראציע, קען ניט טאן פאר אונז דאס, וואס נאר מיר אליין קאנען טאן.

זאגענדיג דאס, מיין איך ניט צו קריטיקירען ענגלאנד. פיל פעולות זיינען קעגען אונז באגאנגען די בריטישע אדמיניסטראציע אין ארץ־ישראל און די רעגירונג אין לאנדאן, און איינער פון די גרעסטע פארשטייער פון ענגלישען פאלק איז געווען דער ערשטער זיך מודה צו זיין אין דעם. אבער איך גלויב ניט, אז וועלכעס עס איז אנדער פאלק וואלט דורכגעפירט די אויפגאבע אלס א מאנדאט־מאכט אויף א מער באפרידיגענדען אופן, ווי דאס בריטישע פאלק. מיר דארפען ניט פארגעסען, אז דאס בריטישע פאלק איז געווען דאס ערשטע צו אנערקענען, אז דאס אידישע פאלק נויטיגט זיך אין אן אייגען לאנד, און האט ארויסגעגעבען די באלפור־דעקלאראציע. דער פעלער איז ניט באשטאנען אין דעם, וואס עס איז געווען ענגלאנד, נאר וואס איבער ארץ ישראל איז געווען א מאנדאט־מאכט. דער ווידעראויפבוי פון ארץ־ישראל פאדערט וויזיע, אימאגינאציע און איבער אלעם אויך א געוויסען מין פאנאטיזם, אויף וועלכען עס איז פעהיג נאר דאס פאלק, ביי וועמען דאס איז א פראגע פון לעבען און טויט. פונקט אזוי, ווי מיר קאנען ניט ווידעראויפבויען א לאנד פאר אן אנדער פאלק, אזוי קאן ניט קיין שום אנדער פאלק אנפירען מיט דעם ווידעראויפבוי פראצעס פאר אונז. דעריבער פאדערן מיר—צוליב דער טראגישער נויטווענדיגקייט צו לייזען גיך די אידען־פראגע און אויפ'ן גרונד פון אונזערע דערמאנטע צוויי דערפארונגען אין די לעצטע 25 יאר,—אז מיר זאלען ווערען די בעלי־בתים איבער אונזער אייגענעם גורל אין ארץ־ישראל, אז מיר זאלען אליין אנפירען מיט דעם ווידעראויפבוי, אליין קאנטראלירען אונזער אייגענע אימיגראציע און קאלאניזאציע, און ווען עס וועלען זיין די דאזיגע יסודות—שאפען אין ארץ־ישראל אונזער אידישע קאמאנוועלט. דאס איז ניט קיין רעוואלוציאנערע פארדערונג. דאס איז די אומפארמיידליכע, לאגישע און רעאליסטישע דערפילונג פון דעם פראצעס, וועלכער איז אנגעהויבען געווארען מיט דער באלפור־דעקלאראציע און מיט'ן מאנדאט. דאס האבען אויך באשטעטיגט די אויטארען פון דער באלפור־דעקלאראציע, לאיד דזשארדזש, ווינסטאן טשורטשיל און דער גרויסער אמעריקאנער פרעזידענט, וועלכער האט אנטייל גענומען אין דעם, וואודראו ווילסאן.

דר. גאלדמאן שטעלט זיך נאך אפ אויף די צוויי ארגומענטען, וואס ווערען ארויסגערוקט קעגן אונזערע ארץ־ישראל פארדערונגען: 1) די באאומרוהיגונג פאר דער פאזיציע פון די אידען אין די באזונדערע וואוין־לענדער, אויב די אידישע קאמאנוועלט וועט געשאפען ווערען, און 2) די פראגע וועגען די אראבער אין ארץ־ישראל.

וועגען דעם ערשטען ארגומענט זאגט דר. גאלדמאן: די אידישע קאמאנוועלט אין ארץ־ישראל וועט לעגאל און פאליטיש זיין די קאמאנוועלט פון די, וואס וועלען אין איר וואוינען. און עס וועט בלייבען א גרויסע אידישע דיאספארע מיט אידען, וואס לעבען אלס גלייכע בירגער אין זייערע לענדער און מיט זייער לאיאליטעט צו די דאזיגע לענדער. דאס איז ניט קיין שום אויסערגעוויינליכעס. צענדליגער פעלקער געפינען זיך אין דערזעלבער פאזיציע, און קיינער וועט ניט צווייפלען אין דער לאיאליטעט פון אן אמעריקאנער בירגער, וואס באלאנגט צו א גרופע, וועלכע האט אן אייגענע לאנד אין דער וועלט.

בנוגע די אראבער זיינען מיר איבערצייגט, אז מיר וועלען קומען צו א פארשטענדיגונג מיט זיי, ווייבאלד זיי וועלען אנערקענען, אז צוליב דער אומגעהויערער טראגעדיע פון אידישען פאלק און צוליב דער נויטווענדיגקייט צו לייזען דאס אידישע פראבלעם, האט די וועלט דאס רעכט צו פאדערן פון זיי צו מאכען די קאנצעסיע און ניט באטראכטען ארץ־ישראל אלס אן אויסשליסליך אראביש לאנד. לעגאל איז ארץ ישראל אין פארלויף פון פיל יאהרהונדערטער ניט געווען קיין אראביש לאנד, נאר א טערקישע פראווינץ. און פראקטיש וועלען די אראבער פיל מער פארגרייכען קאאפערירענדיג מיט דעם אידישען פאלק אין דעם ווידעראויפבוי פון לאנד, ווי דורך א שטענדיגער פריקציע, וואס וועט קיינמאל ניט מאכען ארץ ישראל פאר אן אראביש לאנד און וועט נאר ווייטער ברענגען אומרוהען און שפאנונג אין דעם לאנד. מיר האפען, ווי פריהער, אז עס איז מעגליך א פארשטענדיגונג צווישען אונז און די אראבער.

דר. גאלדמאן פארענדיגט:

— איך גלויב, אז אונזער פאדערונג וועגען דער דורכפירונג פון דעם צוזאג, וואס איז אונז געגעבען געווארען מיט 25 יאר צוריק, איז איצט מער בארעכטיגט, ווי ווען עס איז ביז איצט. אויב עס איז דא א פאלק, וואס האט א גערעכטע טענה צו דער דעמאקראטישער וועלט, איז עס אונזער פאלק. די וועלט איז אונז שולדיג אן ענטשעדיגונג. עס קאן ניט זיין קיין אינדיווידועלע ענטשעדיגונג פאר מיליאנען אידען, וואס זיינען אויסגע'הרג'עט געווארען. איין ענטשעדיגונג איז מעגליך און נויטיג: שאפען אזעלכע לעבענס־באדינגונגען, וועלכע וועלן מאכען אוממעגליך, אז עס זאל זיך ווידערהאלען אזא קאטאסטראפע—לאזען די אידען, וועלכע ווילען, לעבען זייער אייגען לעבען אלס אידען, צווישען זיך, אין זייער אייגען לאנד. מיר האפען און גלויבען, אז ווען מען וועט צוטרעטען בויען די צוקונפטיגע וועלט, וועלען מיר ניט בלייבען דאס איינציגע פארגעסענע און פארלאזענע פאלק, נאר אז מען וועט אונז געבען, ווי יעדען פאלק אין דער וועלט, די מעגליכקייט צו לעבען ווי א פרייע און א גלייך פאלק צווישען אלע פעלקער אין דער וועלט.

די רעדע פון דר. נחום גאלדמאן האט איבערגעלאזט זעהר א שטארקען איינדרוק און איז אין פיל ערטער איבערגעריסען געווארען מיט באגייסטערטע אפלאדיסמענטען.

רעדע פון דר. שלמה גאלדמאן

דער צווייטער רעדנער איז געווען דער עקס־פרעזידענט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע, דר. שלמה גאלדמאן פון שיקאגא.

דר. שלמה גאלדמאן פירט אויס, אז פון די ביז איצטיגע פארהאנדלונגען פון דער קאנפערענץ האט ער איינגעזעהן, אז 1) אלע דעלעגאטען האלטען, אז אידען זיינען א פאלק גלייך מיט אנדערע פעלקער, 2) אלע דעלעגאטען פאראורטיילען דאס „ווייסע פאפיר” אלס פארלעצונג פון דער באלפור־דעקלאראציע, 3) די באדייטונג פון ארץ־ישראל שטייט שוין מער ניט אונטער קיין פראגע־צייכען, און 4) אלע דעלעגאטען פאדערן אומבאגרעניצטע אידישע אימיגראציע קיין ארץ־ישראל.

דער טשערמאן, ריכטער לעווענטאל, האט מיטגעטיילט, אז א ספעציעלע זיצונג וועט געווידמעט ווערען דער אלגעמיינער דיסקוסיע וועגען די פראגען, וואס זיינען באהאנדעלט געווארען אין די ביז איצטיגע רעפעראטען אויף דער קאנפערענץ. פיל דעלעגאטען האבען זיך שוין פארשריבען צו דער דיסקוסיע.

מיט א לענגערער רעדע איז ארויסגעטראטען ראבביי דזש. ג. העלער, פון סינסינעטי.

נאך 11 אין אווענט האט גענומען דאס ווארט דער בארימטער ציוניסטישער פירער, קאָ־טשערמאן פון ציוניסטישען עמוירדזשענסי קאמיטעט, ראבביי אבא הלל סילווער, פון קליוולאנד.

סילווער'ס רעדע האט אויפגעשטורעמט און עלעקטריזירט די גאנצע קאנפערענץ און ארויסגערופען דעם גרעסטען אפלאוז.

זיין אינהאלטסרייכע רעדע, וועלכע איז אויסגעהערט געווארען מיט דעם גרעסטען אינטערעס און אין וועלכער דר. סילווער האט אנטוויקעלט אין דעם פולען פארנעם דאס פראבלעם וועגען ארץ ישראל — וועלען מיר ברענגען אין מארגענדיגען נומער.

געפעכט אויף דער קאנפערענץ

The Day Aug 31, 1943

פון דר. ש. מארגאשעס

וואלדארף אסטאריע: — די טאפעצירטע ווענט פון דעם אמעריקאנער אידישען קאנפערענץ־זאל, וואס האבען ביי דער דערעפענונג שיער געבויגען זיך אונטער דעם דרוק פון הויכער עמאציאנעלער שפאנונג, האבען גלייך ביי דער צווייטער זיצונג אפגעהילכט מיט די ערשטע קלעפ פון א געפעכט. אמת, ס'איז געווען א פיינער, א העפליכער, כ'וואלט געזאגט א ראפינירטער געראנגעל, אנגעפירט לויט די אלע כללים פונ'ם מארקיז פון קינגסבורי, אבער ער האט פארט געטראגען אין זיך דעם אימפעט פונ'ם פארביטערטען קאמף, וואס שפארט זיך שוין צום אויבערפלאך און וואס דערווייל פלאמט ער בלויז אין די טיפענישען פון דער קאנפערענץ, — כ'מיין דעם קאמף צווישען ציוניסטען און ניט־ציוניסטען.

דערווייל האבען אויף דער ארענע פון וואלדארף־אסטאריע אויפגעטראטען אין א צווייקאמף — דר. סטיפען ס. וייז און ריכטער דזשאזעף מ. פראסקויער.

ביידע, אי דר. וייז, אי ריכטער פראסקויער, זיינען גענימע, אויסגעפרובירטע און הויך־טאלאנטירטע קעמפער, — דר. וייז מיט זיין אויסערגעוויינליכער רעדנערקונסט און פערציג־יאריגען רעקארד פון אידישער פירערשאפט, און ריכטער פראסקויער מיט זיין הויכער יוריסטישער בילדונג און קאלאסאלער קענטעניש פון אלע מעגליכע וועגען און מיטלען ווי בייצוקומען א קעגנער אין געריכט און אין פארום.

האבען מיר דארום טאקע ביינעוואוינט א טיטאנען־געראנגעל, וואס האט פארכאפט דעם עולם מיט זיין געשיקטקייט פונקט ווי מיט זיין ווייט־גרייכענדיגער וויכטיגקייט.

דר. וייז, אין זיין שליסעלרעדע, האט איינגעהאלטען זיינע פויסטען און געשפארט זיינע קלעפ. אנשטאט צו מאכען א גענעראל־אטאקע אויף די קעגנער פון ציוניזם — און ווער קאן דאס טאן עלעגאנטער און מעכטיגער ווי דר. וייז? — האט דער ציוניסטישער טריבון גאר געשטרעקט די הענט און שיר־שיר ניט געלאסטשעט. פרייע אימיגראציע, — יא; גרויסע אידישע דערגרייכונגען אין ארץ־ישראל, — אודאי; האפנונג אויף אידישער אויפריכטונג אין היימלאנד, — גאנץ זיכער. אבער געבליבען שטעהן ביים גרעניץ און ניט דערמאנט ניט די אידישע מלוכה און די אידישע קאמאנוועלטה.

און אויף אזא אופן, מיט די אייגענע הענט, אויסגעמידען די גרויסע, די גרעסטע, די גראנדיעזע פרא־ציוניסטישע דעמאנסטראציע, וואס וואלט זיך אומפארמיידליך צעוויגט און זאל ביי דער ערשטער דערמאנונג פונ'ם הארץ־וואונש פון דער קאנפערענץ.

און ריכטער פראסקויער?

ער האט דערלאנגט אלע קונץ־שטיק און געקראגען אלע אפלאדיסמענטען.

ער האט גלייך דערמאנט ארץ־ישראל — און מיט דרך־ארץ און מיט ליבשאפט. ער האט געלויבט דעם ישוב און זיינע דערגרייכונגען. „ער איז אונזער שטאלץ, אונזער אלעמענ'ס שטאלץ!”

וואס דארף מען מער? ער האט דערמאנט די פאדערונג פאר אפענע טויערען אין ארץ־ישראל — און דער זאל האט געקראכט מיט א שטורעם פון בייפאל.

און וואס האט ער נאכגעגעבען דעם קעגנער, כ'מיין דעם ציוניסטישען קעגנער? גארנים. פראסקויער איז געבליבען ביי זיין שטעלונג, ניט מאכענדיג קיין איין קאנצעסיע, קיין איין שריט נענטער צו דער מעהרהייט פון דער קאנפערענץ.

דאס הייסט געשיקטקייט פון א פעכטער.

דעם ערשטען „ראונד” האט געוואונען פראסקויער. דאס האט צוגע'ספק'ענט יעדער אויף דער קאנפערענץ.

אבער דער „ראונד” איז דער ערשטער. דער געפעכט געהט אן. דער געווינער דארף ערשט אנאנסירט ווערען.

Restore Palestine to Jews, Leaders Ask at Conclave

NYJA 8-31-43

Need of Homeland For 'Despairing People' Told

Reconstitution of Palestine as a Jewish Commonwealth, "where Jews might be the masters of their own fate," stood today as the enshrined hope and avowed post-war aim of American Zionists attending the American Jewish Conference.

"The reconstitution of Jewish people as a nation in its homeland is the cry of despair of a people driven to the wall fighting for its very life," Dr. Abba Hillel Silver, of Cleveland, co-chairman of the American Emergency Committee for Zionists, told 500 delegates at the convention's second evening session last night at the Waldorf-Astoria.

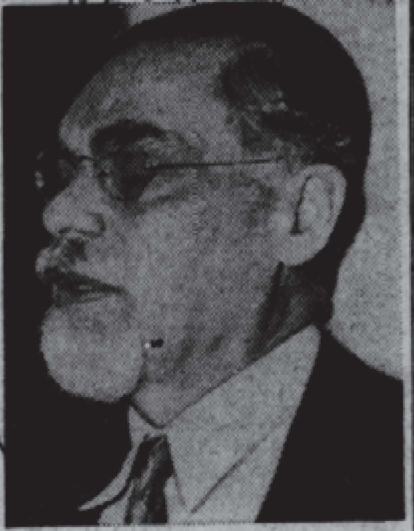

GEDALIA BUBLICK
At Jewish Conference

MRS. DE SOLA POOLE
President of Hadassah

Dr. Silver, in one of the most enthusiastically received speeches since the conference opened Sunday afternoon, said:

NEED POLITICAL RIGHTS.

"The Jews of Europe cannot be rescued unless there is free immigration into Palestine, and that free immigration is not possible unless our political rights are recognized.

"Our political rights," he continued, "cannot be recognized unless our historic connection with the country is acknowledged and our right to rebuild our national life there is affirmed.

"These are inseparable links in the chain, and the whole chain breaks when one link is missing."

APPEALS TO NON-JEWS.

In an ardent plea for unanimous acceptance for a Jewish Commonwealth in Palestine, he appealed to non-Zionists to support his position.

"I am for unity, but unity of action in a democratic organization depends upon the willingness of the minority to submit to the decision of the majority," he said.

"The immemorial problem of our national homelessness—the principal source of our perennial tragedy—remains as stark and menacing today as it ever was.

"We are told," he said, "that our insistence for a national life is an ideology. Is the national instinct of a homeless people to find a home for itself after centuries of homelessness and to lead a normal national existence an ideology?

"There is only one solution to our national homelessness," he concluded, "and that is a national home!"

INTONE ANTHEM.

The heartfelt impact of Dr. Silver's passionate plea for a Jewish commonwealth burst into tangible evidence as he left the speaker's platform. More than 1,500 spectators joined the 500 assembled delegates in rising amid resounding applause, which was followed by a spontaneous intonement of "Hatikvah," the Jewish national anthem.

Preceding Dr. Silver, Dr. James G. Heller, of Cincinnati, former president of the Central Conference of American Rabbis, urged the conference toward unity to achieve maximum rescue of European Jewry.

WEIZMANN CABLES.

Judge Louis E. Levinthal, of the Court of Common Pleas, Philadelphia, presided as chairman. He read a cable from Dr. Chaim Weizmann, president of the Jewish Agency for Palestine and the World Zionist Organization, who is in London. The cable read:

"Tortured Jewry expects victorious Democracies not only to restore all their rights everywhere but also effectively to implement the principle of the restoration to Jews to their full status as free people and the right to return to Palestine and take their fate into their own hands, thereby establishing the Jewish Commonwealth, foreshadowed by the Balfour Declaration."

Dr. Nahum Goldmann, member

Speaking of mass slaughter of Jews in Nazi-occupied countries, Dr. Goldmann emphasized.

"These millions killed were not just individuals who happened to be Jews. They were the Jews who formed the main centers of Jewish culture, religion and Jewish collective activities and achievements.

"Even if the Jews from Warsaw and Cracow, from Vilna and Woloshin were to survive and return to those places, they would never—certainly, not in our lifetime—be able to rebuild the great spiritual and cultural centers represented by these names."

BRITISH SAW NEED.

Making it clear that he was not a member of any group that felt bitterness toward Great Britain "for the great injustices that have been done the Jewish people by the British Administration in Paestine and by the Government in London," he declared:

"Let us not forget that the British were the first to recognize the need of the Jewish people for a land of their own and to issue the Balfour Declaration."

In the afternoon session, Baruch Zuckerman, Labor Zionist leader, criticized the governments of the free world for minimizing the tragedy of the Jewish people.

A general committee of 62, which will serve as a rules body for the conference was organized yesterday.

Louis Lipsky, head of the governing board of the American Jewish Congress and former president of the Zionist Organization of America, was named as chairman. Herman Shulman, a member of the executive committee of the Zionist organization, was elected vice-chairman; and Maurice Bisgyer, secretary of B'nai B'rith, was selected secretary.

The conference will continue to have afternoon and evening sessions through Thursday.

Jewish Parley Program Today

The program of the American Jewish Conference for today, its third of a five-day convention, is as follows:

3 P. M.—Calling to order of the 500 delegates in the main ballroom of the Waldorf-Astoria Hotel.

3:15 P. M.—Committee reports.

3:45 P. M.—Open discussions on aiding Jewish rights in Palestine.

4:30 P. M.—Discussions on National Jewish Commonwealth.

5:30 P. M.—Proposals for committees' action.

6:00 P. M.—Open forum.

EVENING SESSION

8:00 P. M.—Reconvening of Conference.

8:15 P. M.—Committee reports.

9:15 P. M.—Discussions on reconstitution of Palestine.

10:30 P. M.—Addresses by Jewish leaders.

די איינדרוקספולע סצענע ביי דער אידישער קאנפערענץ ווען מ'האט געזאגט קדיש נאך די אידישע קרבנות

Forward Aug 31, 1943

אידען פון גאנצער וועלט ווענדען זיך צו אמע־ריקע נאך הילף; קאנפערענץ זוכט רעטונג

מיליאנען געפייניגטע אידען אין אייראפע און איבער דער גאנצער וועלט זיינען היינט געווענדעט צו דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ, אין וואלדארף אסטאריא האטעל, מיט דער פראגע: וואס וועלען זיי, די אמעריקאנער אידען, זאגען און וואס וועלען זיי טאן, כדי אונז צו ראטעווען?

מיט די דאזיגע ווערטער האט דער פארזיצער פון דער קאנפערענץ, הענרי מאנסקי, אויסגעדריקט די געפיהלען, וואס האבען באהערשט די פילע הונדערטער דעלעגאטען און געסט, וועלכע זיינען זיך געכטען, מאנטאג נאכמיטאג, צוזאמענגעקומען צום דריטען מאל אין דער גרויסער און שעהנער באלרום פון וואלדארף אסטאריא צו פארהאנדלען צוויי הויפט־פראגען וואס שטעהען היינט פאר די אמעריקאנער אידען:

ערשטענס, וואס מען קען טאן באלד צו ראטעווען אזוי פיל אידען ווי נאר מעגליך פון דעם נאצי־גיהנום; צווייטענס, מיט וועלכער פראגראם און וועלכע פארדערונגען זאלען די אידען פון אמעריקע ארויסטרעטען פאר דער דעמאקראטישער וועלט שוין איצט און ביי דער קומענדער פריעדענס־קאנפערענץ.

די הויפט רעדנער און באגריסער ביי דער נעכטיגער זיצונג, וועלכע איז געווען, קען מען זאגען, די דריטע און לעצטע ערעפענונג־זיצונג פון דער קאנפערענץ, זיינען געווען: ראביי מאיר בערלין און י. מערעמינסקי, וועלכע האבען באגריסט אין נאמען פון דעם אידישען ישוב אין ארץ־ישראל; ברוך צוקערמאן, פון דער ציוניסטישער ארבייטער־באוועגונג; גדליהו בובליק, פון מזרחי, די ארגאניזאציע פון די ארטאדאקסישע ציוניסטען, און מרס. דע סאלא פול, פרעזידענט פון דער אידיש־אמעריקאנער פרויען ארגאניזאציע הדסה.

א דראמאטישער מאמענט ביי דער קאנפערענץ איז געווען ווען דער פארזיצער האט פארגעלייענט די טעלעגראפישע באגריסונג פון דר. חיים וויצמאן, פרעזידענט פון דער אידישער אגענטור פאר פאלעסטינא און פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

„דאס אידענטום פון אמעריקע", האט וויצמאן ערקלערט אין זיין באגריסונג, „איז די גרעסטע פרייע אידישע געמיינדע אין דער וועלט און דארף זיך באטראכטען אלס די פארשטעהערין פון דעם גאנצען אידישען פאלק.

„מיר מעגען זיין שטאלץ מיט דער העלדישער האלטונג פון די געפייניגטע אידישע מאסען פון אייראפע",

האט וויצמאן ווייטער ערקלערט. „אין דאס מעג זיין א טרייסט אין

אונזער גרויסען צער און טרויער איבער די שוידערליכע אידישע שחיטות.

„דאס געפייניגטע אידענטום". האט ער צום סוף געזאגט, „ערווארט פון די זיגרייכע דעמאקראטיעס, אז זיי זאלען ניט נאר אומקערען צו די אידען אלע זייערע רעכט אומעטום, נאר אויך צו מאכען די אידען פאר א פריי פאלק און געבען זיי דאס רעכט אומצוקערען זיך קיין פאלעסטינא".

ארץ ישראל ווארט פיר יאהר אויף דער קאנפערענץ, זאגט ראביי בערלין

א פייערליכער מאמענט ביי דער נעכטיגער זיצונג איז געווען ווען דער פארזיצער האט פארגעשטעלט ראביי מאיר בערלין, דעם פארשטעהער פון

די פאלעסטינער אידען. ראביי בערלין האט געמאכט א שטארקען רושם סיי מיט זיין שעהנעם רבנ'ישען הדרת־פנים, סיי מיט זיין גלענצענדער און ריהרענדער רעדע.

„ארץ־ישראל ווארט שוין פיר יאר אויף דער קאנפערענץ פון די אמעריקאנער אידען", האט דער רב און שליח פון די פאלעסטינער אידען געזאגט. „זיי האבען געווארט מיט אומגעדולד צו הערען וואס פאר א שטעלונג וועלען נעמען יענע אידען, וועמען גאט האט געבענשט מיט מעהרוה און זיכערקייט ווי אלע אידען פון דער וועלט. היינט איז ביי די אידען פון ארץ־ישראל א טאג פון שמחה.

„זיי, די אידען פון ארץ־ישראל, ערווארטען צו הערען פון אייך א ווארט פון שטארקייט, א ווארט פון מוט", האט ער ווייטער ערקלערט.

באגייסטערטע אפלאדיסמענטען האבען ארויסגערופען ראביי בערלין'ס ווערטער „אז כאטש מען רעדט ביי אייך אין אמעריקע אזויפיל וועגען א צווייטען פראנט, איז ביי אונז ניטא קיין צוויי פראנטען, איין פראנט פאר ארץ־ישראל און אן אנדערער פאר חוץ־לארץ, נאר מיר אידען האבען איין אידישען פראנט איבער דער גאנצער וועלט.

„די אידען פון ארץ־ישראל טראכטען ניט בלויז וועגען זייער גורל און זייער צוקונפט. נאר זיי לעבען איבער פיל מעהר ווי די אידען פון אנדערע לענדער דעם שוידערליכען חורבן און די אומגליקען פון די אידען אין אלע לענדער פון דער וועלט.

„היינט איז ערב ראש חודש אלול", האט ער געזאגט, „און דער טאג איז אין ארץ ישראל א טאג פון טרויער איבער דעם היינטיגען אידישען גורל. אידען ווארפען היינט די ארבייט, שליסען די קראמען און זיי פאסטען און בעטען רחמים פאר די אידען פון אייראפע".

מרס. דע סאלא פול, פרעזידענטין פון הדסה, האט אין אנהייב פון איהר באגריסונג געמאלדען, אז עס איז נאר וואס אנגעקומען א טעלעגראפישע ידיעה, אז נאך א גרויסע צאהל אידישע קינדער, אנטלאפענע פון פוילען, זיינען היינט אנגעקומען קיין ירושלים. די מעלדונג איז באגריסט געווארען מיט דונערנדע אפלאדיסמענטען.

איבער פופצעהן הונדערט קינדער זיינען אין די לעצטע עטליכע חדשים געבראכט געווארען קיין פאלעסטינע. אבער דאס איז ווייט ניט גענוג. נאר פיל טויזענטער וואלט מען געקענט ראטעווען, אבער מיר טוען ניט גענוג.

ב. צוקערמאן, פארשטעהער פון דער ציוניסטישער ארבייטער באוועגונג, האט געגענטפערט דזשארדזש פראסקאוער, וועלכער האט ביי דער זונטאג'דיגער זיצונג אפעלירט, אז אלע אידישע פארטייען זאלען זיך איינינגען אויפ'ן באזיס פון א פראגראם־מינימום.

מיר ווילען אויך איינינקייט, האט צוקערמאן געזאגט, אבער מיר קענען ניט אויפגעבען אונזער פארדערונג אויף ארץ ישראל. פרייע אימיגראציע קיין ארץ ישראל איז ניט גענוג. מיר ווילען ארץ ישראל פאר'ן אידישען פאלק, צו וועמען עס געהערט.

מיר דארפען קעמפען פאר דריי פאדערונגען, האט ער געזאגט:

1. פאר גלייכע רעכט פון יעדען אינדיווידועלען אידען מיט אלע בירגער אין יעדען לאנד, וואו אידען וואוינען.

2. פאר די רעכט פון די אידען פארטצוזעצען זייער נאציאנאלען און רעליגיעזען לעבען אלס אידען אין אלע לענדער.

3. פאר די רעכט פון אידען צו ווערען א גלייך פאלק מיט אלע פעלקער, דורכדעם וואס עס וועט האבען אן אייגענע פרייע מדינה אין ארץ ישראל.

צוקערמאן האט אפעלירט צו פראסקאוער'ן, אז ער זאל געהן אין די וועגען פון דעם פארשטארבענעם לואיס מארשאל, וועלכער איז אין אנהויב פון דער ערשטער וועלט־מלחמה אויך געווען געגען דעם ציוניזם, אבער שפעטער האט ער זיך געבויגען פאר דעם ווילען פון פאלק און ער האט געשטיצט די פאדערונג פון פאלעסטינע פאר אידען. אזוי ווי דזשארדזש פראסקאוער, האט צוקערמאן געזאגט, פארנעהמט איצט דעם פלאץ פון לואיס מארשאל אלס פרעזידענט פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע, וואלט דעריבער אויך געווען רעכט, אז ער זאל נאכפאלגען מארשאל'ס ביישפיל.

גדליה בובליק, פיהרער פון די ארטאדאקסישע ציוניסטען, האט אין אן איינדרוקספולער רעדע באשולדיגט די גאנצע דעמאקראטישע וועלט, אז זי איז גלייכגילטיג צו די שוידערליכע שחיטות אויף אידען. עס קומט דער חודש אלול, האט ער געזאגט, וועלכער איז א צייט פון תשובה. ניט בלויז איינצעלנע מענשען דארפען תשובה טאן, נאר אויך פעלקער און דאס גאנצע מענשהייט מעג תשובה טאן פאר איהר גלייכגילטיגקייט צום אידישען אומגליק. היטלער האט אנגעהויבען מיט שלאגען אידען און די דעמאקראטישע וועלט האט זיך געמאכט ניט וויסענדיג. אבער היטלער איז איבערגעגאנגען פון שלאגען אידען אויף שלאגען די גאנצע וועלט. ווען די וועלט וואלט זיך אין אנהויב אנגענומען פאר די אידען וואלט היטלער ניט געקענט אנהויבען זיין מלחמה געגען דער וועלט.

דער זיג פון די פאראייניגטע פעלקער וועט ניט זיין גאנץ, האט ער ווייטער געזאגט, אויב זיי וועלען ביי דער קומענדיגער פריעדענס־קאנפערענץ ניט ערקלערען דעם אנטיסעמיטיזם

פאר א פארברעכען געגען דער מענשהייט און זיי וועלען ניט נעהמען קיין שריט אויסצואווארצלען און פארניכטען דעם אנטיסעמיטיזם. דאס דארף געטאן ווערען ניט בלויז פאר יענער זייט ים, נאר אויך פאר אמעריקע. מען טאר ווייטער ניט דערלאזען, אז א גלח זאל שטעהן אויף זיין בימה און מישען גיפט און האס געגען אידען, ווי עס האט פאסירט יאהרענלאנג אין אמעריקע.

„מיר האבען אייך געגעבען א גאט, דעם תנ"ך, ציוויליזאציע, און איהר מארדעט אונז שוין צוויי טויזענט יאהר", האט בובליק פאטעטיש אויסגערופען.

מיר ווילען אויך ווייטער ניט זיין קיין אויסנאהם צווישען פעלקער, האט בובליק געזאגט. מיר ווילען א היים, אן אייגען לאנד. מיר ווילען מעהר ניט קלאפען אין פרעמדע טירען און בעטען פרייע אימיגראציע — מיר ווילען ארץ ישראל אלס א היים פאר אידען.

די בעסטע און פאסיגסטע צייט פאר דער דאזיגער פאדערונג וועט זיין ביי דער קומענדיגער פריעדענס־קאנפערענץ, ווייל דארט וועט די גאנצע געאגראפיע פון ערד־קוגעל איבערגעאנדערשט ווערען אויף א לאנגער צייט.

לואיס ליפסקי, פיהרער פון דעם אמעריקאנער אידישען קאנגרעס און פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, איז ביי דער נעכטיגער זיצונג באשטימט געווארען אלס פארזיצער פון דער אלגעמיינער פראגראם־קאמיסיע פון דער קאנפערענץ.

גרויסער אינטערעס אין דער קאנפערענץ

דער אינטערעס צו דער אידישער קאנפערענץ, וואס ווערט אפגעהאלטען אין וואלדארף אסטאריא האטעל, האט אויך נעכטען אנגעהאלטען דעם גאנצען טאג. טראץ דעם וואס די אפיציעלע זיצונג איז באשטימט געווען אויף 3 אזייגער בייטאג, האבען די דעלעגאטען פארבראכט אויך דעם פארמיטאג אין די זאלען פון האטעל.

די פארשידענע גרופירונגען פון דער קאנפערענץ האבען אפגעהאלטען זייערע ארבייטס־מיטינגען. פארשידענע פראגען זיינען באהאנדעלט געווארען.

דער ערשטער טאג פון דער אידישער קאנפערענץ האט זיך פארענדיגט מיט רעדעס פון די אנפיהרער פונ'ם אמעריקאנער אידענטום. אין די רעדעס זיינען געשילדערט געווארען די אידישע יסורים און ליידען. אין דעם צווייטען טאג פון דער קאנפערענץ האט זיך פון דער טריבונע דערהערט א נייער טאן, א טאן פון באשולדיגונג: „מיר באשולדיגען די רעגירונגען פון דער פרייער וועלט, די וועלט, וואס פיהרט דעם קאמף פאר פרייהייט און דעמאקראטיע, אונזער אייגענע רעגירונג איינגעשלאסען — מיר באשולדיגען זיי, אז זיי האנדלען געגען אונז מיט גרינגשעצונג צו אונזער פאלקס־בלוט". מיט די דאזיגע ווערטער האט נעכטען, אין דעם צווייטען טאג פון דער קאנפערענץ, ברוך צוקערמאן, דער פארטרעטער פון די פועלי־ציון, אנגעהויבען זיין שטארקע רעדע. און ער ווייטער געזאגט: „צושטערט אלע שטערונגען, וואס שטעהען אין וועג צו ראטעווען אידען. זאל אונזער לאנד, אונזערע פאראייניגטע שטאטען, עפענען צייטווייליג איהרע טויערען; זאל ענגלאנד צייטווייליג עפענען די טירען פון איהר גרויסער אימפעריע; זאל זי תיכף עפענען די טירען פון ארץ ישראל."

די קאנפערענץ רופט זיך „אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ", אבער איינע פון די הויפט־פראגען וואס שטעהען אויף איהר טאג־ארדנונג איז — ארץ ישראל. און דוקא די דאזיגע פראגע וועט ארויסרופען אם מערסטען מיינונגס־פארשידענהייטען. די ציוניסטען וועלען ארויסשטעלען צו דער אויף קיין שום קאמפראמיסען. די ציוניסטען וועלען ארויסשטעלען צו דער קאנפערענץ א רעזאלוציע, וואס וועט פאדערען די אנערקענונג פון ארץ־ישראל אלס א אידישע קאמענוועלט.

וועגען העלפען די עמיגראציע קיין ארץ־ישראל, וועגען אפשרייען דעם „ווייסען פאפיר", וועגען ערלויבען אידען פריי צו קויפען בארדען אין ארץ־ישראל — וועגען דעם זיינען אלע ריכטונגען פון דער קאנפערענץ איינינג. נישט איינינקייט וועט באשטעהן אין דעם, וואס די ציוניסטען רופען „ענד ציל": א אידישע מלוכה, אדער א אידישע קאמאנוועלט.

cont. next page

רוזוועלט׳ס א פארטרעטער?

אין דער קאנפערענץ זיינען פארשפרייט געווארן קלאנגען, אז אלס צוהערער געפינט זיך אין זאל א נאהענטער אידישער ראטגעבער פון פרעזידענט רוזוועלט. דער דאזיגער ראטגעבער זאל נאך דער פארענדיגונג פון דער קאנפערענץ אפגעבן פרעזידענט רוזוועלט א באריכט פון די אידישע פאדערונגען.

ווי מיר האבען שוין מיט איינינגע טעג צוריק באריכטעט, איז אין איינעם פון די זאלען פון האטעל וואלדארף אסטאריא איינגעריכטעט געווארן א שוהל פאר די פרומע דעלעגאטען. נעכטען איז געווען ערב ראש חודש אלול, און די פרומע דעלעגאטען האבען באנוצט די שוהל און דארט מיט ווארימקייט געדאווענט מנחה און געזאגט „יום כפור קטן״. עס איז באשטימט געווען דאס ערשטע מאל, וואס אין דעם גרויסען לוקסוס־האטעל איז מיט געוויין געזאגט געווארן „יום כפור קטן״.

באשולדיגונגס-אקט

די רעדע פון ברוך צוקערמאן איז געווען א באשולדיגונגס־אקט קעגען דער וועלט. בעטען העלפט ניט, פראטעסטירען העלפט ניט, אפשר וועט העלפען אן אקט פון באשולדיגונג. דער באשולדיגונגס־אקט איז קעגען אלע פעלקער, וואס האבען די מעגליכקייט צו העלפען ראטעווען אידען — און זיי טוען דאס ניט.

דער רעדנער האט אויך פאלעמיזירט מיט׳ן ריכטער פראסקאוער, וואס זוכט צו שאפען קאמפראמיסען אין דער וויכטיגער ארץ ישראל פראגע. און צוקערמאן באשולדיגט ניט נאר די פעלקער פון דער וועלט, וואס זיי האבען ניט געראטעוועט קיין אידען, נאר ער באשולדיגט אויך די אידען אליין אין דעם. אויך די אידען אליין האבען מעהר געקענט טאן ווי זיי האבען געטאן. און ער באשולדיגט אויך די ארגאניזאציעס, וואס פארמאגען פאלקס־געלדער, און האבען ניט געגעבען קיין געלד צו ראטעווען אידען. און ער רופט אויס: „קיינער פון אונז קאן זיך ניט רייניוואשען פון דער פאראנטווארטליכקייט פאר אונזער אומשולדיג בלוט״.

צוקערמאן מאכט א קאמפלימענט דעם אידישען ארבייטער קאמיטעט, וועלכער האט מעהר פאר אנדערע ארגאניזאציעס געטאן אין דער ריכטונג צו ברענגען באלדיגע הילף צו אונזערע אומגליקליכע ברידער. אבער אין פארגלייך מיט׳ן גרויסען אידישען אומגליק איז דאס געווען ווי א טראפען אין ים.

„די גבורה פון אונזערע ווארשעווער קדושים איז א שארפער פארוואורף פאר אונזערע ביז־איצטיגע זינד און אן אויסרוף אנדערש צו האנדלען אין דער צוקונפט״.

אויף דער ערשטער זיצונג פון דעם צווייטען טאג פון דער קאנפערענץ האבען נאך גערעדט מרס. דע סאלא פול, די פרעזידענטין פון הדסה, און גדליה בובליק, אין נאמען פון רעליגיעז־נאציאנאלען בלאק. א סך פרויען ארגאניזאציעס זיינען דא היינט פארטראטען — האט מרס. דע סאלא פול געזאגט — און יעדע פון די דאזיגע ארגאניזאציעס האט געדינט אויף איהר אופן דעם אידישען פאלק, דורך העלפען עמיגראנטען, דורך סאציאלער באזארגונג און דער עיקר דורך באזארגען געראטעוועטע אידישע קינדער. „דאס וואס מיר האבען אבער ביז איצט געטאן איז בלויז א קליינער טייל פון די פליכטען און אויפגאבען, וואס מיר נעמען אויף זיך פאר היינט און פאר מארגען״.

אין נאמען פון ישוב אין ארץ ישראל האבען באגריסט די קאנפערענץ הרב מאיר בערלין, וועלכער איז א מיטגליד פון „ועד הלאומי״, און מרס. ישראל מערעמינסקי, וועלכע איז אויך א מיטגליד פון דער זעלבער אינסטיטוציע, וואס פיהרט אן מיט׳ן אידישען לעבען אין ארץ ישראל.

צווייטע זיצונג

די צווייטע זיצונג פון דער קאנפערענץ נעכטען האט זיך געעפענט 8 אזייגער אין אווענט, און איז איינגאנצען געווען פארנומען מיט דער פראגע פון ארץ־ישראל. א גרויסע רעדע וועגען ארץ ישראל האט געהאלטען נחום גאלדמאן, מיטגליד פון דער אידישער אגענטור; רבי דר. שלמה גאלדמאן, פון שיקאגא; חיים גרינבערג, פון פועלי ציון, און אנדערע.

cont. from p.15

און אזוי ווי דאס רוב דעלעגאטען אויף דער קאנפערענץ זיינען ציוניסטען און ציוניסטיש געשטימט, איז צו ערווארטען, אז די קאנפערענץ וועט אננעמען די פאדערונגען וועגען ארץ־ישראל, וואס די ציוניסטען וועלען ארויסשטעלען.

די נעכטיגע זיצונגען פון דער קאנפערענץ האבען געטראגען א מעהר ארבייטס־כאראקטער. אין גרויסען זאל פון דער קאנפערענץ זיינען צושטעלט געווארן טישלעך, באדעקט מיט גרינע טישטעכער, און די דעלעגאטען זיינען געזעסען ווי אין א פארלאמענט.

דער זאל און די גאלעריעס זיינען אויך נעכטען, מאנטאג, געווען פול געפאקט. צווישען די דעלעגאטען ווארפט זיך אין די אויגען דער פרומער עלעמענט. זיי זיצען אלע מיט יארמולקעס אויף די קעפ. און אין זאל באמערקט זיך אויך די גרויסע צאהל פון פרויען־דעלעגאטען. די פרויען זיינען פארטראטען מיט א 70 דעלעגאטען, און דער פרומער עלעמענט — אויך מיט אזא צאהל דעלעגאטען.

אויף די פארשידענע זיצונגען פון די בלאקען האט מען זיך נעכטען זעהר פיל באשעפטיגט מיט דער פראגע: צי זאל די קאנפערענץ האבען נאר א פרעזידיום, אדער זאל מען אויך אויסוועהלען א פרעזידענט. אין דער פראגע האבען געהערשט מיינונגס־פארשידענהייטען. די ציוניסטישע דעלעגאטען זיינען געווען פאר א פרעזידענט. און אויך די בני־ברית דעלעגאטען זיינען געווען פאר א פרעזידענט. אבער יעדער פון די דעלעגאטען האט געקלערט וועגען אן אנדער פרעזידענט. די ציוניסטען האבען געקלערט וועגען דר. סטיפען ס. וויז; און די „בני ברית״ דעלעגאטען — וועגען זייער פרעזידענט הענרי מאנסקי.

די איינציגע ארגאניזירטע קערפערשאפט, וועלכע האט זיך שוין געבילדעט אויף דער קאנפערענץ, איז די דזשענעראל קאמיטע, וואס באשטעהט פון 50 מיטגלידער. די דאזיגע קאמיטע האט אויסגעוועהלט לואיס ליפסקי אלס טשערמאן, הערמאן שולמאן אלס וויס־טשערמאן, און מאוריס ביסגייער אלס סעקרעטער.

די פראגע וועגען פרעזידיום, אדער פרעזידענט, איז אויך פארהאנדעלט געווארן אויף דער זיצונג פון דער דזשענעראל קאמיטע, און מיט 29 שטימען געגען 17 איז אנגענומען געווארן דער באשלוס אויסצוועהלען א פרעזידענט.

א באזונדער ראלע אויף דער קאנפערענץ שפילט ערנאר קאופמאן, דער פרעזידענט פון „דזשואיש דזשענעראל קאונסיל״ (וואס פאראייניגט דעם אמעריקען דזשואיש קאנגרעס, בני ברית און אידישען ארבייטער קאמיטעט). ער איז דער שאפער פון אומפארטייאישען בלאק אויף דער קאנפערענץ. זיין ראלע איז א פארמיטלונגס־ראלע, צוזאמענצוברענגען די דעלעגאטען צו א הארמאנישער צוזאמענארבייט (דורך א טעות איז אנגעגעבען געווארן אין „פארווערטס״ פון זונטאג, אז דער דזשואיש דזשענעראל קאונסיל עקזיסטירט ניט מעהר. מיר בעסערן דערמיט אויס דעם דאזיגען טעות).

די היגע קאמוניסטען קאנען נאך אלץ ניט שלום מאכען מיט׳ן געדאנק, אז מען האט זיי ניט צוגעלאזען צו דער קאנפערענץ. זיי שלאגען אפ די טירען און בעטען מען זאל זיי אריינלאזען. אויף נעכטען 6 אזייגער נאכמיטאג האט די „דזשענעראל קאמיטע״ פאר זיי באשטימט א „הירינג״. מיט דער קאמוניסטישער באטייליגונג פון דער אידישער קאנפערענץ וואלטען זיי אויסגעדיסען די דאזיגע פאראזאמלונג, וואס איז מיט אזוי פיל מיה צוזאמענגעבראכט געווארן. און עס איז דעריבער צו גלויבען, אז זיי וועלען ווייטער געפינען פארמאכטע טירען.

Palestine Problem Studied

NY Sun

Dr. Silver of Cleveland, Named Chairman, Asks Restoration of Commonwealth.

8-31-43

The American Jewish Conference, holding sessions this week at the Waldorf-Astoria, paid special attention today to the Palestine problem and the selection of various committee members and their chairmen.

Dr. Abba Hillel Silver of Cleveland, co-chairman of the American Emergency Committee for Zionist Affairs, was chosen chairman of the committee on Palestine. The chairman of the resolutions committee is Mortimer May of Nashville, Tenn., and Charles P. Kramer of Brooklyn was made chairman of the credentials committee.

The general committee of the conference recommended a presidium of fourteen to the conference as a whole. Named for members at large are Dr. Stephen S. Wise, Henry Monsky, Adolph Held and Joseph Proskauer. Nine others recommended for membership of the presidium are Judge Louis Levinthal, Rabbi Israel Goldstein, Carl Sherman, Herman Hoffman, Mrs. David de Sola Pool, Edgar Kaufmann, Leon Gelman, Chaim Greenberg and Adolph Rosenberg. The tenth presidium seat is reserved for the nominee of the Conservative Religious Bloc.

With the naming of Dr. Silver as chairman of the Palestine committee the members of this group debated the proposals of American Zionists that the American Jewish Conference declare itself in favor of the reconstitution of Palestine as a Jewish commonwealth. Dr. Silver himself was in agreement with Zionist leaders on what he called "a total program of Jewish life—relief, rescue, reconstruction and national restoration in Palestine."

Wants Political Rights.

Dr. Silver declared that the Jews of Eurcpe could not be rescued unless there were free immigration into Palestine and that free immigration into Palestine was not possible unless "our political rights are recognized."

Then he continued: "Our political rights cannot be recognized unless our historic connection with the country is acknowledged and our right to rebuild our national life is there reaffirmed. These are inseparable links in the chain. The whole chain breaks when one of the links is missing. I am for unity, but unity of action in a democratic organization depends not upon unanimity but upon the willingness of the minority to submit to the decision of the majority. The immemorial problem of our national homelessness, the principal source of our millenial tragedy remains as stark and as menacing today as it ever was. Yet some Jews are again trying to circumvent it with wishful thinking."

Those who have taken part in the discussion on Palestine at the conference include Dr. Nahum Goldmann, member of the executive of the Jewish Agency for Palestine; Rabbi Solomon Goldman of Chicago; former president of the Zionist Organization of America; Rabbi James G. Heller of Cincinnati, former president of the Central Conference of American Rabbis; Judge Louis E. Levinthal, president of the Zionist Organization of America, and Israel H. Goldberg of the Jewish Labor Committee of New York.

No Final Decision.

Mr. Goldberg said that the Jewish Labor Committee did not commit its constitutents to a final decision on a Jewish Commonwealth in Palestine. "Our policy is to find points of agreement and to avoid disagreements among our constitutents," he said. "We all agree that Palestine will be able to admit a large number of Jews who are homeless and stateless. We are interested in keeping the gates of Palestine open for unlimited Jewish immigration. Palestine must play a large part in any program of post-war help to the Jews."

In appealing to non-Zionists to join in supporting their position the Zionist spokesmen expressed the belief that the majority of the conference favored the Zionist program. After further discussion the committee on Palestine will recommend a program for the implementation of Jewish rights in Palestine.

די פאר-לעצטע שלאכט

The Day

איינדרוקען פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ

פון דר. ש. מארגאשעס

דער אויסגאנג פון דעם לאנגען, פארביטערטען, כאטש שטילען, קאמף ארום דער אידישער שטאטליכקייט אין ארץ ישראל האט זיך היינט א שטארקען נייג געטאן אין דער ריכטונג פון דער ציוניסטישער מערהייט, נאכדעם ווי ריכטער פראסקאוער און זיינע ניט־ציוניסטישע נאכפאלגער האבען אין די לעצטע דריי טעג שיעור ניט געוואונען די אנטשיידונג פאר זייער צד אויף דער ארענע פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ.

די ענדערונג אין דער לאגע איז געקומען, ווען די אמת׳ע גבורים פון דער ציוניסטישער מחנה האבען זיך גענומען צו דער מלאכה און גענומען ווייזען וואס זיי קאנען.

דר. נחום גאלדמאן און דר. אבא הלל סילווער ביי דער מאנטאגדיגער אווענט־זיצונג און דר. וויז, דר. העלער, ראבי גארדיס און ראבי לוקשטיין אויף דער דינסטאגדיגער נאכמיטאג־זיצונג, און דער אפרוף פון דער קאנפערענץ צו זייער ארויסטריט האבען אזוי אויפגעשטורעמט און אויפגעהעלט די גייסטער פון די דעלעגאטען, אז ס׳איז געבליבען גאר ווינציג ספק אין דעם נאענטען זיג פון דער ציוניסטישער אידייע אויף דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ.

דר. נחום גאלדמאן, רעדענדיג אין נאמען פון דער אידישער אגענטור, האט געהאלטען א מייסטערהאפטע, אינהאלטספולע, בילדעררייכע רעדע, וואס וועט בלייבען אין זכרון פון אלע וואס האבען זי געהערט אזוי לאנג ווי זיי וועלען לעבען. ער האט אפעלירט ניט אזוי צום הארצען ווי צום קאפ. ער האט אנטוויקעלט אן ארגומענטאציע פאר ארץ ישראל ווי א לייזונג פאר דער פראגע פון אידישער היימלאזיגקייט, וואס איז אייזערפעסט און אומצעשטערבאר.

דר. אבא הלל סילווער, דער זילבערצונגיגער, האט גערעדט וועגען אידישער שטאטליכקייט אין ארץ ישראל אויף אן אופן, וואס דער גרעסטער שטאטסמאן פון דער גרעסטער מדינה אויף דער וועלט וואלט געקאנט זיין שטאלץ. פאטאס און לאגיק, געפליגעלטע ווערטער און בייסיגער סארקאזם האבען געהאט זייער באזונדער פלאץ אין סילווער׳ס רעדע ווי איידעלשטיינער אין א מאזאאיק. ער האט אויפגעבויט אן ארכיטעקטאנישען בנין, וואס האט פארכאפט די פאנטאזיע און פאר׳כשופ׳ט די חושים.

ריכטער פראסקאוער, וועגען וועמען און צו וועמען ער האט גערעדט, איז געזעסען שטיל, געלאסען, מיט א לייכטען שמייכל אויף די ליפען. אבער דער עולם האט געשטורעמט מיט בייפאל און געלעכטער, ווען סילווער האט אויסגעשריען: „ווען איך שטים איין מיט די ניט־ציוניסטען — דאס איז איינינגקייט; ווען איך פאדער, אז זיי זאלען איינשטימען מיט מיר — דאס, זעהט איר, איז אומאייניגקייט!״ און דער קלוגער ריכטער האט פארשטאנען, אז די קאנפערענץ גליטשט זיך אוועק פון איהם.

די דעמאנסטראציע קעגען דעם ארויסטריט פון דעם אנטי־ציוניסטישען „אמעריקאן קאונסיל פאר דזשודאאיזם״ האט נאך מער באוויזען, אז די וואגשאל האט זיך א נייג געטאן שטארקער, נענטער צו דער ציוניסטישער מערהייט פון דער קאנפערענץ.

די אפיציעלע אנטשיידונג דארף ערשט קומען, אבער זי איז אויסער ספק. די ציוניסטען קאנען זיך פארגינען צו ווארטען אויף איר. דערווייל בלייבט נאך די פראגע: וואס וועט און קאן די קאנפערענץ טאן פאר די אידען אין גיהנום, וואס הייסט נאציאייראפע? דר. יוסף טענענבוים, אין זיין ווירקענדער רעדע, האט דערמאנט, אז היינט איז דער פערטער יארצייט פון דער נאציאינוואזיע פון פוילען און פון חורבן פון פוילישען אידענטום. קאן מען זיי נאך ראטעווען — די צום טויט פאר׳משפט׳ע?

ניט ביז דער ענטפער וועט געפינען ווערען קאן מען רעדען וועגען [illegible] טריאומף.

JEWISH CONFEREES ASSAIL RIVAL PLAN

NYT Sept 1, 1943

Meeting Here Calls Statement Opposing National State an Effort at 'Sabotage'

FOUR RABBIS LEAD ATTACK

Council for Judaism Accused of 'Treachery to Cause of Israel and Justice'

The American Jewish Conference adopted by a rising vote yesterday at its session at the Hotel Waldorf-Astoria a resolution accusing the American Council for Judaism of an "attempt to sabotage the collective Jewish will to achieve a unified progrom" by its statement, made public in Philadelphia Monday, opposing the creation of a Jewish national state.

This action was taken after four rabbis, including spokesmen for the Central Conference of American Rabbis, the Rabbinical Assembly of America and the Rabbinical Council of America, organizations, respectively, of Reform, Conservative and Orthodox rabbis, had denounced the American Council for Judaism in the strongest possible terms.

When other speakers tried to gain the floor, Henry Monsky of Omaha, Neb., chairman of the executive committee that called the conference and president of B'Nai Brith, explained that the general committee of the conference had decided, because of great pressure from delegates who wished to speak on the subject, to limit the discussion to the four rabbis and to a statement by the chair.

Statement Read by Chairman

Mr. Monsky then read the following statement:

"The American Council for Judaism, a body of 100 men speaking for themselves, has seen fit to issue a statement in the name of 'Americans of Jewish faith' at a time when the American Jewish Conference, a democratically elected body, representing every major Jewish organization and community in the United States, is seeking to unite American Jews on a common program for the solution of the tragic problems confronting world Jewry.

"The timing of this action must be characterized as unsportsmanlike and reprehensibly impertinent. It is calculated to confuse American public opinion and to disrupt the American Jewish community.

"Today the delegates here assembled, representing every point of view, are united in their repudiation of this attempt to sabotage the collective Jewish will to achieve a unified program."

Judge Fred M. Butzel of Detroit moved to make Mr. Monsky's statement that of the conference and this was done unanimously by a rising vote. Although some signers of the council's statement are attending the conference as delegates, they made no attempt to oppose the condemnation.

As the applause that greeted the adoption of the resolution died down, Rabbi Joseph S. Shubow of Boston was recognized by the chair and launched an attack on THE NEW YORK TIMES.

"May I indicate that there is another phase of this problem which has not been alluded to?" he began. "I refer to the studied effort on the part of THE NEW YORK TIMES time and again to embarrass our people by publishing this kind of rot. I think it is within the competence of a deliberative assembly."

Point of Order Is Raised

At this point Mr. Monsky intervened with a point of order. Many delegates and spectators, meanwhile, had begun to applaud vigorously as soon as the purport of Rabbi Shubow's statement became clear. Rabbi Shubow continued to speak, shouting to make himself heard as Mr. Monsky rapped for order.

"I want to emphasize the THE NEW YORK TIMES has been unfair and unsportsmanlike in its attitude to American Jewish problems," Rabbi Shubow continued. "We do not blame only the American Council of Judaism, but we blame also THE NEW YORK TIMES for its ignorance and impudence."

Mr. Monsky, who had continued to rap for order, thereupon said:

"I am exceedingly sorry, without passing judgment upon the merit of what was just said, that Rabbi Shubow did not recognize the propriety of parliamentary practice to stop when a point of order is raised by the chairman.

"Let us proceed now. Rabbi Shubow, you have expressed yourself. Nobody is passing judgment on your expression. The discussion on this subject will now cease. Let us proceed to the next point of business."

The discussion of the statement by the American Council for Judaism, which had been the principal subject of discussion among the 500 delegates all day, was opened by Rabbi James G. Heller of Cincinnati, former president of the Central Conference of American Rabbis.

Rabbi Heller Gives Views

"The most recent and outrageous action of this group [the American Council] is the publication in THE NEW YORK TIMES this morning of a lengthy statement over the signature of twenty-six Reform Rabbis and of eighty-six laymen, which comprises the traditional misrepresentation and the dangerous fallacies of this group," he said.

"Without doubt, its inception and its dissemination at this time are no accident, but were calculated as a counterblast against the American Jewish Conference. For some time members of this group have striven to give the impression that they represent a considerable proportion of the Jews of this country, and that the Zionists are guilty of constant misrepresentation in regard to the convictions of the mass of American Jews. This conference is now definite proof that the overwhelming majority of the Jewish citizens of this country are Zionists in their sympathies.

"The American Council for Judaism represents a comparatively small minority of the Reform rabbinate. It represents an infinitesimal minority of the Jewish laity of the United States.

"As a Reform rabbi, as a Zionist, as an American Jew, whatever may be the motive of the men responsible for this statement, I denominate it here as treachery to the cause of Israel, and in the widest and deepest sense, to the cause of justice and humanity which our country and its Allies are pledged to save and to serve."

Others Are in Accord

Rabbi Robert Gordis of Belle Harbor, Queens, vice president of the Rabbinical Assembly of America, a conservative group, declared his "brotherly identification" with what Rabbi Heller had said, adding that the American Council for Judaism was "neither American, nor a council, nor for Judaism."

Rabbi Joseph H. Lookstein, who said he spoke as an officer of the Rabbinical Council of America, an Orthodox organization, declared that the signers of the statement "have placed themselves outside the pale of Israel."

Dr. Stephen S. Wise, president of the American Jewish Congress, announced that he associated himself with his three colleagues, and then Mr. Monsky made his statement, which the conference accepted as its own.

The conference voted to omit the plenary session scheduled for last night, in order to give the various committees more time to deal with their subjects.

The conference elected thirteen members to its Praesidium. A fourteenth is to be added when the conservative religious bloc selects its nominee. Those chosen yesterday were Mr. Monsky, Dr. Wise, Joseph M. Proskauer, president of the American Jewish Committee; Adolph Held, chairman of the Jewish Labor Committee; Judge Louis Levinthal, Philadelphia, president of the Zionist Organization of America; Dr. Israel Goldstein, president of the Jewish National Fund of America; Carl Sherman, chairman of the executive committee, American Jewish Congress.

Also Herman Hoffman, grand master of the Independent Order B'rith Abraham; Mrs. David de Sola Pool, president of Hadassah; Edgar Kaufmann, Pittsburgh, president of the General Jewish Council; Leon Gelman, president of the Mizrachi Organization; Chaim Greenberg, editor of The Jewish Frontier, and Adolph Rosenberg, Cincinnati, president of the Union of American Hebrew Congregations.

[...] Leaders [De]mand Lifting of Palestine Bars

Conferees Here Insist On Rights to Set Up a Homeland

9-1-43

Unrestricted immigration into Palestine and the right to build a Jewish homeland there were demanded last night by Rabbi Abba Hillel Silver of Cleveland, chairman of the executive committee of the Emergency Committee for Zionist Affairs and other speakers at the American Jewish Conference. The meeting continued today.

Rabbi Silver said that the demand for a Jewish homeland "is only the demand for the fulfillment of pledges" made by the British government at the time of the Balfour Declaration.

It is unrealistic, he said, to think that simple victory for the United Nations and the Atlantic Charter will solve the problems of the Jews. "Our national homelessness has been the source of our perennial tragedy," he said.

Attacks Jewish Opposition.

Dr. Silver also criticized the attitude of what he termed a minority of the conference which balks at the idea of a Jewish commonwealth in Palestine and urged that group to accept the role of "loyal opposition."

A cable from Dr. Chaim Weizmann, president of the Jewish Agency for Palestine and the World Zionist Organization, who is in London, was read by Judge Louis E. Levinthal of Philadelphia, president of the Zionist Organization of America.

Dr. Weizmann said that Jews expect the United Nations not only to restore their rights everywhere, but to permit them to return to Palestine and establish a commonwealth "foreshadowed by the Balfour Declaration."

Expects Accord with Arabs.

Dr. Nahum Goldmann, member of the executive of the Jewish Agency for Palestine, told the conference at the Waldorf-Astoria that as far as the Arabs are concerned, "an understanding will be reached, once the Arabs realize that in the light of Jewish tragedy and the necessity for solving the Jewish problem, the world has a right to ask them to make the concession of not claiming Palestine as an exclusive Arabian country."

If they refuse "to come to an understanding," he said, it will be up to the United Nations "to pass judgment, to define policies and to lay down the rules for a just settlement of conflicting claims."

The Day Sept 1, 1943

NEWS AND VIEWS

American Council for Judaism, Inc. vs. American Jewish Conference. A Stab in the Back. An Act of Treachery. History Will Judge.

—By DR. S. MARGOSHES—

The American Jewish Conference, now in its fourth day, has hit its stride and is going forward rapidly towards unity. Whatever the difference that the blocs of delegates have brought with them to the great Assembly from the storehouse of their own Jewish experience extending over a period of years, such were the overtones of assent and common purpose that the divisions seemed to be forced into the background, if not entirely to disappear. The keynote addresses of Dr. Stephen S. Wise, Judge Joseph M. Proskauer, Henry Monsky, Dr. Nachum Goldman, and Dr. Abba Hillel Silver — all memorable speeches that will stand the test of time—have proved conclusively that the representatives of American Jewry in solemn conclave assembled, are determined once and for all to form and hold a united front in the defense of our rights and for the attainment of our just demand for a position of dignity and effectiveness in the post-war world.

Even on the great subject of Palestine, for many years the subject of controversy between the great majority of Jews who stand for the Jewish national home and the small minority who view it with fear, though not altogether without favor, there has developed at the Conference a most promising rapprochement. By Thursday night, when the Conference is scheduled to adjourn, a virtual agreement, it seems logical to suppose, would be reached among all groups and parties represented in the historic Assembly.

Suddenly came the great betrayal, the shameless, conscienceless, atrocious, treacherous stab in the back!

It came from outside the Conference. From Philadelphia, a small, numerically insignificant and a spiritually and intellectually contemptible group of Rabbis and so-called lay Jewish leaders has thrown a bombshell, not to use the more appropriate word, stink bomb, into the great historical Assembly of American Jewry bent upon reaching united action on all outstanding Jewish problems, including Palestine.

"We oppose," screams the broadside hurled by a foul hand against the Jewish ship of rescue floating on a darkening sea towards a long-dreamt of haven, "the effort to establish a national Jewish State in Palestine or anywhere else as a philosophy of defeatism and one which does not offer practical solution of the Jewish problem. We dissent from all those related doctrines that stress the racialism, nationalism, and the theoretical homelessness of the Jews. We oppose such doctrines as inimical to the welfare of the Jews in Palestine, in America, or wherever Jews may dwell."

Since the days of Sanbalat, the Jewish traitor who opposed the rebuilding of the second Jewish Commonwealth, there was no act of treachery among Jews comparable to that perpetrated by the contemptible handful in Philadelphia.

What does this handful which calls itself American Council for Judaism, Inc., mean when it says that it opposes the Jewish State as inimical to the welfare of the Jews in Palestine or elsewhere? "Palestine", the same group admits in the same statement, "has contributed in a tangible way to the alleviation of the present catastrophe in Jewish life by providing a refuge for a part of persecuted Jews." What is it but that little Palestine which, according to a British Royal Commission of 6 years ago does not have room for a single additional Jew, has provided a sanctuary for as many Jewish refugees fleeing from persecution as has the rest of the whole civilized world? Rightly and justly, Dr. Abba Hillel Silver, in his unforgettable speech at the Palestine session of the Conference, pointed out that only on the assumption that Palestine is the Jewish national home has it been possible for that country to accommodate and absorb so many Jews in the hour of distress.

Furthermore, the American Council of Judaism, Inc., admits that "it has been clearly demonstrated that in Palestine practical colonizing can be done, schools and universities built, scientific agriculture extended, commerce intensified and culture developed." Isn't it because for more than half a century the Jewish people, fired by the zeal and ambition to create a Jewish national home in Palestine, have prepared the country for those signal and outstanding developments?

But it is useless to argue with the American Council for Judaism, Inc. They do not deserve serious, logical consideration. What they deserve for timing their act to torpedo the Jewish ship of hope is condemnation and contempt.

קאָנפערענץ פאָדערט פאַרבאָט אויף אַנטיסעמיטיזם; פאַרדאַמט האַנדלונג פון אַנטי-ציוניסטישע ראַבאַים

The Day Sept 1, 1943

פאַרשטייער פון רעפאָרם-ראַביים, אָרטאָדאָקסישע און קאָנסערוואַטיווע רבנים פאַרדאַמען האַנדלונג פון אַנטי-ציוניסטישע ראַביים. — „זייער טאַט איז א פאַרראַט צום אידישען פאָלק!" — שרייט אויס ראַבי העלער.—הענרי מאָנסקי לייענט פאָר רעזאָלוציע, וואָס ווערט איינשטימיג אָנגענומען פון דער קאָנפערענץ.—אַדאָלף העלד, לואיס סיגאַל, דר. יוסף טענענבוים און צוויי דייטשע ראַבינערס צייכענען אָן א פּראָגראַם פאַר אידישע פאָדערונגען נאָך דער מלחמה.—וואָס האָט זיך געטאָן ביי דער קאָנפערענץ, ווען רבי סילווער האָט געהאַלטן זיין גרויסע רעדע.

(ספּעציעלער באַריכט צום „טאָג")

פון ל. פיינבערג

די נעכטיגע נאָכמיטאָג-זיצונג פון דער היסטאָרישער אידישער קאָנפערענץ איז גאַנץ אומערוואַרטעט פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין א שטורעמדיגען פּראָטעסט פון די הונדערטער דעלעגאַטען און געסט קעגען דעם ארויסטריט פון די צוויי-גערופענע „פּראָטעסט-ראַבינער", וואָס האָבען אָפּגעדרוקט א שענדליכען סטייטמענט אין דער נעכטיגער „ניו יאָרק טיימס" קעגען די אידישע אַספּיראַציעס אויף ארץ ישראל אלס אידיש היימלאַנד.

דער גאַנצער זאַל האָט אויסגעדריקט זיין שטורעמדיגען צאָרן און העפטיגסטען פּראָטעסט קעגען דעם הייפעלע רעפאָרם-ראַבינער, וועלכע פאַראַדירען אונטער'ן נאָמען „אַמעריקען קאָונסיל פאַר דזשודאַאיזם".

די קאָנפערענץ האָט אָנגענומען איינשטימיג די פאָלגענדע רעזאָלוציע:

„דער אַמעריקאַנער „קאָונסיל פאַר דזשודאַאיזם", א קערפּערשאַפט פון הונדערט מאַן, רעדענדיג אין זייער אייגענעם נאָמען, האָט ארויסגעגעבען א סטייטמענט אין נאָמען פון די „אַמעריקאַנער פון אידישען גלויבען", אין דער צייט, ווען די אַמעריקאַנער אידישע קאָנפערענץ, א דעמאָקראַטיש דערוויילטע קערפּערשאַפט, וואָס פאָרטרעט יעדע הויפּט אידישע אָרגאַניזאַציע אין שטאָט און די פאַראייניגטע שטאַטען, זוכט צו פאַראייניגען אַלע אידען אויף אן אַלגעמיינעם פּראָגראַם פאַר דער לייזונג פון די טראַגישע פּראָבלעמען, וואָס שטייען פאַר דעם אַלוועלטליכען אידענטום.

„דאָס, וואָס זיי האָבען ארויסגעגעבען זייער סטייטמענט פונקט אין דער צייט פון דער אידישער קאָנפערענץ מוז כאַראַקטעריזירט ווערען אלס ניט ספּאָרטסמעניש און אומגעהויערע חוצפּה'דיג. עס איז אויסגערעכענט צו פאַרפירען די אַמעריקאַנער געזעלשאַפטליכע מיינונג און צו שטערען דער אַמעריקאַנער אידישער געזעלשאַפטליכקייט.

„די דעלעגאַטען, וואָס האָבען זיך היינט דאָ פאַרזאַמעלט און וועלכע פאָרטרעטען יעדען שטאַנדפּונקט, זענען פאַראייניגט אין זייער צוריקשליידערונג פון אַט דעם פאַרזוך צו סאַבאָטאַזשירען דעם קאָלעקטיווען אידישען ווילען צו דערגרייכען א פאַראייניגטען פּראָגראַם."

דער פּראָטעסט קעגען די רעפאָרם-ראַביים האָט זיך אָנגעהויבען, ווען מר. הענרי מאָנסקי, פאָרזיצער פון דער זיצונג, האָט אויפגערופען צום וואָרט ראַבי דזש. העלער פון סינסינעטי צו מאַכען א סטייטמענט אין נאָמען פון די רעפאָרם-ראַביים, וואָס ער פאָרטרעט.

ראַבי העלער האָט אין עטליכע געציילטע, אבער זעהר שטאַרקע ווערטער פאַרדאַמט דעם ארויסטריט פון די אַפילו גערופענע „פּראָטעסט ראַבינער" אלס א קליינע מינדערהייט, וואָס רעדט אין נאָמען פון געציילטע אידען אין אַמעריקע. ער האָט ווייטער פאַרדאַמט דעם ארויסטריט פון די פּראָטעסט-ראַבינער אלס „א פאַרראַט צום אידישען פאָלק".

ראַבי נאַרעס, וויצע-פּרעזידענט פון דער „ראַבינישער אַסעמבלי", האָט זיך אָנגעשלאָסען אין ראַבי העלער'ס דערקלערונג.

ראַבי לוקשטיין פון דער הסתדרות הרבנים האָט דערקלערט, אז די „פּראָטעסט ראַבינער" האָבען געהאַנדעלט ווי בנים סוררים ומורים, און די איינציגע זאַך, וואָס מען קאָן טאָן בנוגע זיי, איז—אָנווענדען דעם פּסוק ובערת הרעה מקרבך (אויסראָטען דאָס שלעכטס פון דיין מיטען).

„די „פּראָטעסט ראַבינער" האָבען מיט זייער האַנדלונג זיך אַליין אויסגעשלאָסען מחוץ למחנה", האָט הרב לוקשטיין אויסגערופען אונטער א שטורעמדיגען פּראָטעסט פון דער קאָנפערענץ.

ראַבי סטיפען ווייז האָט אויך געמאַכט א קורצע דערקלערונג, אין וועלכער ער האָט געזאָגט, אז די אַנטי-ציון ראַביים האָבען צום איבעריגען מאָל אונטערגעשטראָכען, אז „מיר דאָ זענען כלל ישראל, און זיי דאָרט זענען קללות ישראל."

ווען די רעזאָלוציע, וואָס איז געלייענט געוואָרען פון הענרי מאָנסקי, איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען אונטער א דונערנדיגען אַפּלאָז, האָט ראַבי שובאָוו פון באָסטאָן אויסגעדריקט זיין פּראָטעסט קעגען דער „טיימס" פאַר דרוקען דעם סטייטמענט פון די אַנטי-ציון ראַביים.

מרס. אַרטשיבאַלד סילווערמאַן
האָט צו דער קאָנפערענץ געבראַכט א גרוס פון יענער זייט ים.

מרס. אַרטשיבאַלד סילווערמאַן באַערט ביי לאַנטשאָן לכבוד איר צוריקקומען פון ענגלאַנד

מרס. אַרטשיבאַלד סילווערמאַן איז נעכטען ביי טאָג באַערט געוואָרען פון עטליכע הונדערט דעלעגאַטען, וועלכע זיינען געקומען צו א לאַנטשאָן, אַראַנזשירט פון קרן קימת און קרן היסוד, לכבוד איר צוריקקער פון ענגלאַנד.

ריכטער ראָזענבלאַט, פּרעזידענט פון קרן היסוד, האָט געעפענט די פאַרזאַמלונג און געלויבט די טעטיגקייט פון דער אומערמידליכער מרס. סילווערמאַן, וועלכע האָט געהאָלפען שאַפען 240 טויזענט פונט ביי די ענגלישע אידען פאַר ארץ ישראל.

מרס. סילווערמאַן האָט געבראַכט א גרוס פון די אידען אין ענגלאַנד און דערקלערט, אז ביי איר פאַרלאָזען ענגלאַנד האָט דר. חיים וויצמאַן איר איבערגעגעבען א מעסעדזש צו דער קאָנפערענץ, ניט צו מאַכען קיין שום קאָמפּראָמיסען בנוגע די אידישע רעכט אויף ארץ ישראל.

דר. איזראַעל גאָלדשטיין, פּרעזידענט פון קרן קימת אין אַמעריקע, און לייב יאַפע, דירעקטאָר פון קרן קימת אין ירושלים, האָבען באַגריסט מרס. סילווערמאַן און איר געדאַנקט פאַר אירע לייסטונגען פאַר'ן ציוניזם.

פּרעזידיום דערוויילט

לואי ליפּסקי האָט געמאָלדען, אז די הויפּט-קאָמיטע האָט זיך געאייניגט אויפ'ן פאָלגענדען ליסט פון דעלעגאַטען, וואָס זיינען אריין אין פּרעזידיום פון דער קאָנפערענץ:

דר. סטיפען ווייז, הענרי מאָנסקי, דזשאָזעף פּראָסקאַוער, אַדאָלף העלד, לעאָן געלמאַן, דר. איזראַעל גאָלדשטיין, חיים גרינבערג, הערמאַן האָפמאַן, עדגאַר דזש. קאָפמאַן, ריכטער לואי לעווינטאַל, מרס. דע סאָלאַ פּול, אַדאָלף ראָזענבערג, קאַרל שערמאַן, און דער 14טער אָרט איז געלאָזען געוואָרען פאַר א פאָרשטייער פון דער קאָנסערוואַטיווער גרופּע.

א סעקרעטאַריאַט פון 7 איז דערוויילט געוואָרען:

מאָריס בּיסגייער, עווענס, ליליען שול, מאיר ווייסגאַל, סיימאָן שעצער, ראַבאַי קירשבלום און מערי סירקין.

דער פּרעזידיום און דער סעקרעטאַריאַט זיינען דערוויילט געוואָרען איינשטימיג.

בלאָק פון אַלגעמיינע ציוניסטען באַשטייט אויף פאָדערונג פאַר אידישער קאָמאָנוועלט

דער אַלגעמיין-ציוניסטישער בלאָק האָט אויף א זיצונג אין האָטעל שעלטאָן, אונטער'ן פאָרזיץ פון דאַניעל פריש, פון אינדיאַנאַפּאָליס, אינדיאַנאַ, אָנגענומען א רעזאָלוציע, וואָס פאַרפליכטעט דעם דאָזיגען בלאָק, צוזאַמען מיט דער ארץ־ישראל קאָמיטע, צו באַשטיין דורכאויס אויף דער פאָדערונג פאַר א אידישער קאָמאָנוועלט אין ארץ־ישראל.

אין די דיסקוסיעס האָבען זיך באַטייליגט: סימאָר לעווין, אַלבערט שאַנער, טשאַרלס סטרול פון לואיוויל, און ח. גורמאַן פון סט. לואי.

פון א. אַלפּערין

צוויי רירענדע רעדעס פון אידישע פליכטלינגען פון דייטשלאַנד זיינען אויסגעהערט געוואָרען נעכטען נאָכמיטאָג גלייך נאָך דער עפענונג פון דער זיצונג. די רעדעס זיינען געהאַלטען געוואָרען דורך אָנגעזעהענע פערזענליכקייטען פון אַמאָליגען דייטשען אידענטום, וועלכע זיינען איצט אין אַמעריקע און זיינען דעלעגאַטען צו דער קאָנפערענץ.

די זיצונג איז געפירט געוואָרען פון מר. אַדאָלף ראָזענבערג, פּרעזידענט פון דער „יוניאָן אָוו אַמעריקען היברו קאָנגרעגיישאַנס".

דער ערשטער רעדנער איז געווען ראַבי דר. מאַקס נוסבוים, פון לאָס אַנדזשעלעס, א יונגער ראַבינער אין בערלין, וועלכער איז געקומען קיין אַמעריקע אין 1940. דר. נוסבוים רירט ביז טרערען, ווען ער שילדערט די ביטערע פּיין און ליידען אין היטלער-דייטשלאַנד, דעם פּאָגראָם אין נאָוועמבער, 1938, דאָס אָנקומען פון די קעסטלעך אַש פון די קאָנצענטראַציע-לאַגערן.

„די אידישע קרבנות אין היטלער-דייטשלאַנד, די אידען אין אַלע נאַצי-פאַרכאַפּטע לענדער אין אייראָפּע זיינען אומגעקומען מיט די ווערטער „אַמעריקע" און „ארץ ישראל" אויף זייערע ליפּען" — רופט אויס דר. נוסבוים. „איך קאָן זיך ניט פאָרשטעלען וואָס פאַר א האָפענונג מיר האָבען פאַרבונדען מיט אַמעריקע און ארץ ישראל. און דערפאַר האָבען ניט אַמעריקאַנער אידען דאָס רעכט — ווי דאָס האָט געטאָן א גרופּע מיט איר ערקלערונג אין „ניו יאָרק טיימס"— צו קומען צו אונז, די געראַטעוועטע, און אונז זאָגען, אז מיר זאָלען ניט פאָדערן קיין ארץ ישראל, אז ארץ ישראל דאַרף ניט זיין די אידישע היים".

דר. נוסבוים אַפּעלירט דאַן צו די אידען אין אַמעריקע אין דערשיטערנדע ווערטער:

„מיר, די געראַטעוועטע פון נאַצי-אייראָפּע, זיינען דאָ, אין דעם זאַל, סך־הכל א פּאָר געציילטע דעלעגאַטען. מיר זאָגען צו אייך, פרייע אידען אין אַמעריקע: אייער פרייהייט איז אייך איבערגעלאָזען געוואָרען דערפאַר כדי איר זאָלט זאָרגען, אז אַלע אידען אין דער וועלט זאָלען ווערען פריי, אז די שארית הפליטה פון די אידען אין אייראָפּע זאָל ווידער אויפגעבויט ווערען און דאָס אידישע פאָלק זאָל אויפגעריכט ווערען פון זיין היימלאָזיגקייט און האָבען זיין לאַנד גלייך מיט אַלע פעלקער אין דער וועלט! פרייע אידען אין אַמעריקע, עס איז אייער הייליגע פליכט צו מאַכען וועגען דעם אַלע אַנשטרענגונגען!"

דער גאַנצער זאַל איז מיט געריהרט פון דעם אַפּיל.

דער צווייטער רעדנער איז געווען דער באַקאַנטער מזרחי-פירער הרב דר. יעקב האָפמאַן, געוועזענער ראַבינער פון פראַנקפורט ביים מיין, וועלכער איז געווען אַרעסטירט דורך דער געסטאַפּאָ.

הרב דר. יעקב האָפמאַן ערקלערט, אז פון זיין אייגענער דערפאַרונג, אלס מיטגליד פון דער „רייכספאַרטרעטונג" פון די אידען אין דייטשלאַנד אונטער דער נאַציישער גוואַלד-הערשאַפט, ווייסט ער, אז די דעמאָקראַטיעס האָבען געהאַט א מעגליכקייט צו צווינגען היטלער'ן אין די ערשטע יאָרען אָפּצושטעלען די פאַרפאָלגונגען אויף אידען. די דייטשע אידען האָבען געוואַרט אויף אן אַנטשלאָסענער אַקציע פון די דעמאָקראַטישע לענדער און די אַקציע איז ניט געקומען.

הרב דר. האָפמאַן גיט דאַן איבער די פאָדערונגען פון דעם רעליגיעז-נאַציאָנאַלען בלאָק וועגען רעגולירען די לאַגע פון די אידען נאָכ'ן קריג:

1) געבען די מעגליכקייט צו די דעפּאָרטירטע אידען פון די אייראָפּעאישע לענדער, צוריקצוקערען זיך אין זייערע פריערדיגע וואוינערטער אויב זיי וועלען דערצו אויסדריקען זייער ווילען.

2) פאַרזיכערען דעם פּאָליטישען און עקאָנאָמישען ווידער-אויפבוי פון די אידען אין די באַפרייטע לענדער.

3) פאַרזיכערען גלייכבאַרעכטיגונג פאַר אַלע אידען אין די באַזונדערע לענדער, אַריינגערעכענט די גאַראַנטיע פון די רעליגיעזע רעכט.

4) דערקלערען אַנטיסעמיטיזם פאַר א פאַרברעכען, וואָס זאָל זיין שטראָפבאַר לויט'ן געזעץ.

5) שאַפען די אידישע קאָמאָנוועלט אין ארץ־ישראל.

מיט א גרויסער רעדע אין נאָמען פון ציוניסטישען אַרבייטער בלאָק איז דאַן ארויסגעטראָטען דער גענעראַל-סעקרעטאַר פון אידיש-נאַציאָנאַלען אַרבייטער פאַרבאַנד לואי סיגאַל, וועלכער האָט אַנטוויקעלט ברייט דאָס פּראָגראַם פון די אידישע נאָך-מלחמה פאָדערונגען.

לואי סיגאַל האָט אָנגעהויבען מיט שילדערען די איצטיגע אידישע לאַגע אין נאַצי-אייראָפּע און באַזונדערס אין פּוילען. ער אַפּעלירט צו דער קאָנפערענץ צו פאַרנעמען זיך נאָך באַזונדערס מיט דער טראַגעדיע פון די אידען אין פּוילען און זוכען וועגען און מיטלען פאַר רעטונג.

— נאָך דעם איצטיגען קריג—האָט אויסגעפירט לואי סיגאַל — טאָר ניט זיין קיין אָרט אין דער וועלט פאַר ניט-דעמאָקראַטישע רעגירונגען. און מיר, די ציוניסטישע אַרבייטערשאַפט, וועלען מיטאַרבייטען מיט דער אַרבייטערשאַפט פון דער גאַנצער וועלט פאַר אויפבויען א בעסערע, ליכטיגערע צוקונפט פאַר דער גאַנצער מענשהייט.

וואָס וועלען מיר פאָדערן, ווען נאָך דער מלחמה וועט מען צוטרעטען צו בויען די נייע וועלט? מיר וועלען פאָדערן א פּלאַץ אונטער דער זון פאַר אונזער אַזוי שווער ליידענדיגען פאָלק. מיר וועלען פאָדערן אן אייגענע היים, ווי עס האָבען אַלע פעלקער אין דער וועלט.

אַנטיסעמיטיזם — דערקלערט ווייטער לואי סיגאַל — מוז דערקלערט ווערען אלס א פאַרברעכען אין יעדען לאַנד. אַנטיסעמיטיזם איז דאָס גרעסטע אומגליק פאַר דער מענשליכער ציוויליזאַציע. די, וואָס וועלען ווייטער פּרואוון צו ברענגען דעם דאָזיגען אומגליק אויף דער וועלט, מוזען גלייך געמאַכט ווערען אומשעדליך און באַקומען א שטרענגע שטראָף.

מיר זיינען געטריי דעם ציוניזם, אבער גלייכצייטיג דאַרפען מיר שטיין אויף דער יסוד פון דעם פּרינציפּ, אז יעדער איד האָט דאָס רעכט צו לעבען אין וועלכען לאַנד ער וויל. מיר פאָדערן, אז ווען א איד וועט וועלען זיך צוריקקערען קיין פּוילען, קיין טשעכאָסלאָוואַקיע, אין אַנדערע לענדער—זאָלען די דעמאָקראַטישע רעגירונגען נאָך דער מלחמה איהם געבען די מעגליכקייט דערצו און איהם גאַראַנטירען אַלע רעכט. מיר שטעלען אבער אויך ארויס די פאָדערונג, אז אויב א איד וועט ניט וועלען מעהר צוריקקומען אין דעם לאַנד, וואו ער האָט זיך אַזוי פיל אָנגעליטען, וואו זיינע נאָהנטסטע און טייערסטע זיינען אויסגעהרג'עט געוואָרען, און ער וועט וועלען באַזעצען זיך אין ארץ־ישראל—זאָל ער באַקומען דערויף די נויטיגע מיטלען פון די אינטערנאַ־

קאמף פאר ארץ ישראל הויבט זיך אן

פון ד. ל. מעקלער

Jewish Journal 9-1-43

די אידישע קאנפערענץ אין וואלדארף־אסטאריא האט זיך אויף איהר נעכטיגער נאכמיטאג זיצונג דערהויבען צו א הויכער דראמא. עס האט זיך ענדליך פון איהר דערהערט די פאראייניגטע שטימע פון אידישען פאלק און טאקע וועגען אן ענין, וואס האט ניט צו טאן בלויז מיט רעטונגס־ארבייט און מיט הילף און מיט אויסדריקען סימפאטיע צו אונזערע ברידער און שוועסטער אין די מלחמה־לענדער, אויף וואס אלע זיינען פאראייניגט.

געהאנדעלט האט זיך עס דירעקט וועגען ארץ ישראל און ניט ווי א לאנד בלויז, וואו אידישע פליכטלינגע זאלען געפינען א מקום מנוחה, ווי נאך אן אידישער אימיגראציע־צענטער, נאר ווי א לאנד, וואס איז פארבונדען מיט אונז אלס פאלק, וואס איז די טאמע נשמה פון אידישען פאלק.

ביז נעכטען האט נאך קיינער ניט גערעדט אזוי קלאר און אזוי באשטימט וועגען ארץ ישראל ווי דאס לאנד פון אונזער פארגאנגענהייט, אונזער געגענווארט און אונזער צוקונפט, ווי דאס לאנד וואס קען ניט אפגעטיילט ווערען פון אונז, ווי די נשמה קען ניט אפגעטיילט ווערען פון גוף.

די געלעגענהייט איז געקומען אין שייכות מיט דעם סקאנדאליעזען ארויסטריט פון דעם "אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם" מיט זייער מסירה אויפ'ן ציוניזם און זייער פארמעסט צו פארניכטען די אידישע האפנונג פאר דעם אויפבוי פון ארץ ישראל ווי א אידישע היימלאנד.

די קאנפערענץ האט עס אנדערש ניט געקענט באטראכטען, נאר ווי א דירעקטער ארויסטריט געגען איהר, צו אונטערגראבען איהר אויטאריטעט און שטעלען זי אין א ליכט פאר דער וועלט, אז זי רעדט ניט אין נאמען פון אמעריקאנער אידענטום.

דא האבען שוין ניט געקענט זיין קיין קאמפראמיסען, און די קאנפערענץ האט גערעדט אומקאמפראמיסליך.

דער רעפארם ראבי דזשיימס העלער, פונקט ווי דער קאנסערוואטיווער רבי גארדיס און דער ארטאדאקסישער רב לוקשטיין, ווי ראבי דר. ווייז, וועלכער האט אליין ניט געוואוסט גענוי ווי זיך צו קלאסיפיצירען, האבען, מיט דעם שטורמישען בייפאל פון דער קאנפערענץ, דערקלערט דעם ארויסטריט פון קאונסיל ווי א פארראט און ממש געפאדערט די דאזיגע אידישע שונאי ציון ארייננצולייגען אין חרם.

הרב לוקשטיין האט זיי, די דאזיגע שונאי ציון, דערקלערט פאר בנים סוררים ומורדים, וועגען וועמען עס ווערט געזאגט "ובערת הרעה מקרבך". און דר. ווייז האט טרעפליך וועגען זיי גערעדט, ווי די וואס שטעלען מיט זיך פאר די קללה פון ישראל, בעת די קאנפערענץ דא פארטרעט דעם כלל ישראל.

וועט אבער אט דער אויפברויז פון דער קאנפערענץ ענדליך ברענגען די איינינקייט, וואס מען דארף וועגען ארץ ישראל? און וועט ערשט איצט זיך ניט אנהאנגען אן אפיזמענט־באוועגונג צו מאכען קאמפראמיסען מיט די אנטי־ציוניסטען אויף דער קאנפערענץ גופא?

נאכדעם ווי פאר א ווילע האט אויף דער נעכטיגער זיצונג שוין געהאט אויסגעזעהן ווי שלום וואלט דערגרייכט געווארען לכל הפחות וואס איז נוגע די ארגאניזאציאנעלע איינשטעלען פון דער קאנפערענץ, ווייל עס איז באזייטיגט געווארען דער שטרויכלונגס־שטיין וועגען א פרעזידענט פאר דער קאנפערענץ, וועגען וועמען מען האט זיך ניט געקענט איינינען, און עס איז באשלאסען געווארען אויף א פרעזידיום פון פערצעהן פארטרעטענדיג אלע ריכטונגען מיט יעדען פון די מיטגלידער זאל האבען א גלייכען סטאטוס, האט מען שוין געקענט דערווארטען, אז מען האט זיך אויסגעגליכען מיט די אנטי־ציוניסטען.

אבער ווען עס האט זיך אנגעפאנגען דער שטורעם איבער דעם פארראט פון קאונסיל, איז פראסקאוער, פרעזידענט פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע און די פיהרענדיגע פערזענליכקייט פון די אנטי־ציוניסטען, א מיטגליד פון פרעזידיום, ארויס פון זאל.

האט מען זיך געפרעגט: איז עס א צייכען פון אומצופרידענהייט מיט דער פארדאמונג פון קאונסיל און איז עס אן אנזאג, אז ער און זיינע נאכפאלגער וועלען זיך ניט בויגען?

די לופט איז אלעמאל נאך אלץ געבליבען אנגעלאדען מיט דינאמיט, אפילו נאך דער שטורעמדיגער זיצונג, און עס איז קלאר געווארען, אז די, וואס זיינען דורכאויס געגען קאמפראמיסען, וועגען דער ארץ ישראל פראגע, זאלען ערשט איצט זיין אויף דער וואך.

די געפאהר איז גרויס, קודם כל, אז די אפיזערס זאלען דאך געפינען אן אנהאלט. אויב אפילו ניט, און א רעזאלוציע פאר א אידישער קאמאנוועלט זאל אנגענומען ווערען, ווי דאס וועט זיכער זיין דער פאל, קען אבער אט די רעזאלוציע אנגענומען ווערען מיט ניט קיין גרויסער מאיאריטעט, אדער מיט א מאיאריטעט, וואס איז ניט גרויס און אימפאזאנט גענוג, אז די שונאי ציון און די אפיזערס זאלען פולשטענדיג זיך פיהלען געשלאגען, ווי דאס דארף און מוז געשעהן. ווען ניט, וועלען די שונאי ציון נאך אלץ האבען א פתחון־פה און זאגען, אז נאך אלעם דעם זיינען ניט אלע אידען פאר א אידישער קאמאנוועלט.

עס איז דערפאר וויכטיג, אז די דעלעגאטען זאלען זיין אויף דער וואך. ווארטען אויף דער זיצונג, אויף וועלכער די ארץ ישראל פראגע וועט אויפגענומען ווערען, און זיין גרייט צו שטימען פאר איהר, און טאקע אזוי, אז די געגנער זאלען וויסען איינמאל פאר אלעמאל ווי קליין עס איז זייער איינפלוס.

די מאיאריטעט דארף זיין אזוי איבערגעוועלטיגענדיג, אז די שונאי ציון זאלען מעהר קיין קאפ ניט קענען הויבען.

* * *

בעת דער קאמף געגען אן אויסגעשפראכענער רעזאלוציע פאר א אידישער קאמאנוועלט ווערט געפיהרט מצד די אנטי־ציוניסטען וואס גרופירען זיך ארום פראסקאוער'ן, איז אבער די ראל פון די דעלעגאטען פון אידישען ארבייטער קאמיטעט נאך אלץ ניט גענוי אויפגעקלערט.

י. ה. גאלדבערג, א דעלעגאט פון ארבייטער קאמיטעט, האט טאקי דערקלערט, אז די דעלעגאציע בלייבט נייטראל אין דער פראגע פון א אידישער קאמאנוועלט און וועט ווארשיינליך ניט אנטייל נעמען ניט אין די דעבאטען וועגען דעם און ניט אין דער אפשטימונג, כאטש זי איז דורכאויס פאר דעם אז דער ווייטער פאפיר זאל באלד אפגעשאפט ווערען און די טויערען פון ארץ ישראל זאלען געעפענט ווערען פאר אידישער איינוואנדערונג.

גאלדבערג האט אויך גערעדט וואַרימלאך וועגען די אידישע ארבייטער אין ארץ ישראל מיט וועמען דער ארבייטער קאמיטעט סאלידאריזירט זיך.

דא סאיז טאקי לויבענסווערט אין אנגעזיכט פון דעם וואס מען האט דערווארט אז דער ארבייטער קאמיטעט זאל נעמען אן אויסגעשפראכענע נעגנערישע שטעלונג צום ציוניזם.

דאך איז די שטעלונג פון ארבייטער קאמיטעט ניט צופרידענשטעלענדיג פון א ברייטען נאציאנאלען שטאנדפונקט. דער פאקט בלייבט אלץ, אז ווען מר. יוסף וויינבערג, האט גערעדט אין שייכות מיט אידישער רעטונג, האט ער ארץ ישראל אינגאנצען ניט דערמאנט אפילו ניט ווי א לאנד פאר אידישער איינוואנדערונג.

מר. וויינבערג האט מיר פארזיכערט, אז דאס איז געווען נאר דערפאר וואס וועגען דעם ענין ארץ ישראל האט געדארפט רעדען מר. גאלדבערג און עס וועלען נאך אויך רעדען אנדערע און אז די שטעלונג פון ארבייטער קאמיטעט וועט גענוי אויפגעקלערט ווערען.

אבער מר. גאלדבערג אליין האט געזאגט, אז אין ארבייטער קאמיטעט זיינען די מיינונגען צוטיילט און דערפאר קען מען אליין ניט ריכטן זיך אויף דעם קאמיטעט, אז ער זאל זיין א הילף אין דער ארץ ישראל פראבלעם נאך גיכער א שטערונג.

גראד איצט ווערט אומבאדינגט נויטיג, אז די לאגע זאל אויפגעקלערט ווערען, אז אידען זאלען ניט האנדלען צווייפעלהאפט באזונדער אין אנגעזיכט פון דעם וואס אונזערע ביטערע שונאים סיי פון דרויסען און סיי פון אינעווייניג קענען עס אויסנוצען געגען אונז.

אין אלגעמיין ווערט אבער די שטעלונג פון ארבייטער קאמיטעט דארפען באטראכט ווערען ווי א שריט פאראויס און מיר וועלען קענען ארויסקוקען פאר'ן טאג ווען ער וועט נעמען א מעהר פאזיטיווע שטעלונג. נאך אלעם דעם האט שוין דער ארבייטער קאמיטעט געזאגט "אלף" און מיר מעגען דערווארטען אז ער זאל אויך זאגען "בית" און האפענטליך טאקי אויף דער איצטיגער קאנפערענץ, וועלכע ווערט ממש געצוואונגען אונטערן דרוק פון די שונאי ציון צו ראטעווען דעם אידישען כבוד און דעם אידישען קיום און פארווארפען אלע קאמפראמיסען און באזייטיגען אלע ספקות.

* * *

עפעס דארף דא אויך געזאגט ווערען וועגען די רייבונגען אין דעם ציוניסטישען לאגער גופא, וואו פולע איינינקייט האט אייגענטליך געדארפט הערשען באזונדערס וועגען דער פאדערונג פאר ארץ ישראל.

מי רווייסען אבער שוין, אז דער ציוניסט דזשיימס העלער פיהרט אן די באוועגונג פאר אפיזמענט און ער איז ניט דער איינציגער.

דאס איז אבער נאך ניט אלץ. עפעס הערשט א שטיקעל "מיסטעריע" ארום דעם אויפטריט פון דר. אבא הלל סילווער אלס רעדנער אין דעם סימפאזיום וועגען ארץ ישראל אויף דער זיצונג מאנטאג אוונט.

ווען דער פארזיצער האט פארגעשטעלט סילווער'ן, האט ער פארפעלט צו דערמאנען פאר וועמען ער רעדט. אזוי ווי יעדער רעדנער, וואס האט גערעדט האט פארגעשטעלט א געוויסען בלאק אדער פארטיי און דר. שלמה גאלדמאן האט גערעדט אין נאמען פון די ציוניסטען, היינט אין וועמעס נאמען האט דר. סילווער גערעדט? און פארוואס איז עס ניט אנאנסירט געווארען?

גראד איז דר. סילווער ערשט איצט אויסגעקליבען געווארען ווי דער קאטשערמאן פון דער ציוניסטישער עמירדזשענסי קאמיטע. ער איז אויך, דאכט זיך, דער פארזיצער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע וועגען ארץ ישראל עניינים, האט די לאגיק געדארפט דיקטירען, אז די ציוניסטען זאלען איהם ארויסשטעלען אלס זייער רעדנער.

האבען זיי עס אבער ניט געטאן. איז אוודאי דר. גאלדמאן גענוג חשוב, אז ער זאל רעדען אין נאמען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, אבער אין וועמעס נאמען האט גערעדט דר. סילווער? אפשר אין זיין אייגענעם נאמען?

דער פאקט וואס דר. סילווער האט מיט זיין רעדע — אפשר די וויכטיגסטע און ווירקזאמסטע וואס די קאנפערענץ האט ביז אהער געהערט — אזוי גערירט הערצער און אזוי קלאר און לאגיש אוועקגעשטעלט די ארץ ישראל פראבלעם, פאדערט א שטיקעל אויפקלערונג וועגען דעם.

באזונדערס איז די אויפקלערונג וויכטיג דערפאר וואס, ווי מיר דערוויסען זיך, האבען די ציוניסטען איהם ניט באשטימט אלס רעדנער און סילווער וואלט אינגאנצען ניט געהערט געווארען אויב דער אידישער קאנגרעס, וועלכער האט געזאלט ארויסשטעלען זיין אייגענעם רעדנער, וואלט זיך אויף איהם ניט "מרחם" געווען און איהם ניט באשטימט פאר זיין רעדנער.

פרעגט מען איצט, האט אימיצער אין די ציוניסטישע רייהען בכוונה אונטערצושטעלען סילווער'ן א פיסעל גראד דעמאלט ווען ער ווערט דער פאליטישער פיהרער פון אמעריקאנער ציוניזם?

מעהר איינינקייט און מעהר דיסציפלין אין די ציוניסטישע רייהען גופא איז איצט אומבאדינגט נויטיג.

cont. from p. 18

ציאנאלע ווידעראויפבוי־פאנדען, וואס וועלען זיין נאכ'ן קריג.

די רעדע פון לואי סיגעל, וואס איז געהאלטען געווארען אין א פאעטישען טאן און האט גלייכצייטיג ארויסגעבראכט מעהרערע וויכטיגע פראקטישע פארשלאגען, האט איבערגעלאזט א שטארקען איינדרוק.

אין ווייטערדיגען טייל פון דער דעבאטע וועגען די נאך־מלחמה פאדערונגען האט גענומען דאס ווארט דער פרעזידענט פון אידישען ארבייטער־קאמיטעט, מר. אדאלף העלד.

„פאר אונז אידען," זאגט אדאלף העלד, „איז דער קינפטיגער פרידען א זאך פון לעבען אדער טויט. אלס די ערשטע און די גרעסטע קרבנות פון היטלעריזם, זעהען מיר אינ'ם געווינען דעם קריג און דעם פרידען נישט בלויז א מעגליכקייט פון איבערבוי און איבערשיכטונג, נאר טאקע דעם איינציגען אויסוועג פאר דער עקזיסטענץ פון אידישען פאלק.

„מיר זיינען פעסט איבערצייגט, אז נאכ'ן קריג וועלען די אידען בלייבען אין די לענדער, וואו זיי האבען געוואוינט גאנצע יארהונדערטער און אין וועלכע זיי האבען געשאפען זייער מאטעריעלע געשיכטע. מיר זיינען אויך איבערצייגט, אז מאסען־עמיגראציע קען נישט לייזען די אידען־פראגע. מיר ווארפען אפ גאנץ קאטעגאריש אלע פראיעקטען פון א אידישער צוואנגס־עמיגראציע אדער עוואקואציע. מיר זיינען פעסטע אנהענגער פון פרינציפ אז יעדעס לאנד געהערט צו די מענשען, וועלכע באוואוינען עס. די אידען האבען רעכט צו ארגאניזירן זייער עקאנאמישע, סאציאלע און פאליטישע עקזיסטענץ אין איינקלאנג מיט זייערע וואונשען און באדערפענישען, אונטער דעם שוץ פון די געזעצען פון די געגעבענע לענדער. דאס שליסט אויך איין די רעכט זיך צו באטייליגען אויף דער באזע פון דעמאקראטישע גלייכקייט אין באשליסען די אינערליכע און אויסערליכע פאליטיק פון דאזיגע לענדער.

„דער אידישער ארבייטער־קאמיטעט ווארפט קאטעגאריש אפ די איינשטעלונג, אז די אידען אין נאך־מלחמה'דיגער אייראפע זאלען באהאנדעלט ווערען ווי יחידים, וואס נויטיגען זיך אין פילאנטראפיע און „רעליף". לויט אונז זיינען די אייראפעאישע אידען א קאלעקטיוו מיט אייגענע קולטורעלע און נאציאנאלע באדערפענישען. דערפאר טאקע זאגען מיר: אין אייראפעאישע לענדער מיט גרויסע אידישע ישובים דארף די אידישע שפראך באקומען די פולע אנערקענונג אין אדמיניסטראטיווע, געזעצגעבערישע און פאליטישע קערפערשאפטען פון דער מלוכה. אין אזעלכע לענדער דארפען אויך די אידען באקומען די רעכט אויסצובילדען אויטאנאמע קערפערשאפטען, וואס זאלען פארוואלטען זייערע נאציאנאל־קולטורעלע עניינים. די אידישע באפעלקערונג דארף באקומען אן אנטשפרעכענדען טייל די מלוכה'שע פאנדען אויף צו קענען אנגיין מיט אידישע קולטורעלע און דערציערישע אויסגאבען."

אדאלף העלד באמערקט, אז ער האט אויסגערעכנט נאר אייניגע פון די פארדערונגען, וועלכע דער ארבייטער קאמיטעט האט צוגעשטעלט צו דער קאנפערענץ, און ער פארענדיגט:

„מיר וועלען קעמפען פאר אזא וועלט־ארדנונג, וואס זאל זיין נאענט צו די סאציאליסטישע אידעאלען פון דער ארבייטערשאפט און וואס זאל גאראנטירען א דויערהאפטען פרידען, וואס זאל זיין געשטיצט אויף די פרינציפען פון דעמאקראטישען יושר און גלייכהייט פאר אלע מענשען אהן שום אונטערשיד פון ראסע, גלויבען אדער קאליר."

מיט גרויס אויפמערקזאמקייט איז אויסגעהערט געווארען די רעדע פון דעם דעלעגאט פון דער פעדעראציע פון די פוילישע אידען אין אמעריקאנער אידישען קאנגרעס, דר. יוסף טענענבוים, וועלכער האט פונאנדערגעוויקעלט אין דעם פולען פארנעם די טראגישע פראגע וועגען די אידען אין פוילען:

„די לאגע פון די פוילישע אידען דארף פארנעמען א באזונדער פלאץ אויף דער היינטיגער קאנפערענץ ניט נאר דערפאר, וואס פוילען איז פארוואנדעלט געווארען אין דער אינקוויזיציע־קאמער, דעם קאנצענטראציע־לאגער און דעם בית עולם פון די אידען אין אייראפע, נאר אויך דערפאר, וואס מארגען איז דער פערטער יאר־צייט זינט די נאציס זיינען באפאלען פוילען — א שענדליכע דאטע אין דער מענשליכער געשיכטע. דער פערטער יארצייט דארף האלטען פאר אונזערע אויגען דעם פאקט, אז צוויי מיליאן אידען, מענער, פרויען און קינדער, זיינען אומגעבראכט געווארען אויפ'ן גרויזאמסטען אופן און אז כמעט נאך א מיליאן אידען זיינען אויסגעשטארבען פון הונגער, קראנקהייט און פארשקלאפונג.

„דער סוף פון דער מלחמה מיינט נישט, אז עס וועט אויטאמאטיש קומען שלום פאר אידען. מיר דארפען זיין גרייט צו ראטעווען און פארטיידיגען די קרבנות פון די וואפענשטילשטאנד־פאראמען און אננעמען אלע מיטלען, אז עס זאל זיך נישט איבער'חזר'ן דאס, וואס עס האט פאסירט נאך דער ערשטער מלחמה.

„מיר מוזען זיין גרייט צו שפייזען די הונגעריגע און צו העלפען די העלדישע פרייהייט־קעמפער, די העלדען פון די ווארשעווער באריקאדען און די צענדליגער טויזענטער אידישע פארטיזאנען פון אונטערערדישע קעמפער.

„אידען זיינען נישט א מענשען־געמיש, נאר א פאלק. זיי מוזען קריגען אלע רעכט פון א באזונדער רעליגיעזער, קולטורעלער און שפראכליכער גרופע, די רעכט פון א נאציאנאליטעט, וואס מוז באשיצט ווערען אויף אן אינטערנאציאנאלען אופן.

„די אידישע הויפט־פראבלעמען נאך דער מלחמה זיינען: די אויפבויאונג פון ארץ־ישראל, די ווידעראויפבויאונג פון די חרוב'ע אידישע ישובים, און די פראגע פון עמיגראציע."

נאך דער איינדרוקספולער רעדע פון דר. יוסף טענענבוים איז געשלאסען געווארען די נעכטיגע נאכמיטאג־זיצונג.

בארעטונגען פון פארשידענע קאמיטעטס זיינען אנגעגאנגען נעכטען ביז שפעט אין דער נאכט. די לעבהאפטסטע דיסקוסיעס זיינען פארגעקומען אין דער קאנפערענץ־קאמיטע איבער דעם ענין ארץ־ישראל. די דאזיגע בארעטונג איז געפירט געווארען אונטער'ן פארזיץ פון ראביי הלל סילווער, און אין די דעבאטעס האט זיך באטייליגט אויך ריכטער פראסקאוער. די דיסקוסיעס איבער ארץ־ישראל וועלן פארענדיגט ווערען היינט פאר דער עפענונג פון דער אלגעמיינער זיצונג.

אין דער בארעטונג פון דער רעטונגס־קאמיטע איז דעבאטירט געווארען די פראגע פון רעליף פאר די אידען אין נאצי־גיהנום. א באשלוס איז אנגענומען געווארען צו פאדערען א אידישע פארטרעטערשאפט אין די רעליף־אגענטורען פון די פאראייניגטע פעלקער. ס'איז אויך באשלאסען געווארן צו שאפען א פערמאנענטען רעליף־קאמיטעט, וואס זאל קאארדינירען די ארבייטען פון אלע עקזיסטירנדיגע רעליף־געזעלשאפטען.

די קאמיטע איבער קאמיטעטס האט אויף איר זיצונג דיסקוטירט די פראגע וועגן מאכען די קאנפערענץ פאר א פערמאנענטער קערפערשאפט. די פראגע וועט ווידער אויפגענומען ווערן אויף א זיצונג פון דער דאזיגער קאמיטע היינט פארמיטאג.

Jewish Journal 9-1-43

קאָנפערענץ פאַרדאַמט די שונאי ציון ראַביים אַלס שעדליכע פאַרטרעטער צום אידישען פאָלק

די קאָנסערוואַטיווע, אָרטאָדאָקסישע און רעפאָרם רבנים רופען צו חרם

דראַמאַטישע סצענעס אויף נאָכמיטאָג זיצונג, ווען רעדנער נאָך רעדנער שטעלט זיך אויף פאַרדאַמען די נייסטע אטאקע פון אמעריקען קאונסיל פאַר דזשודאאיזם. — גרויסער קאַמף איבער ארץ ישראל פראַגע ביי מיטינג פון ארץ ישראל קאָמיסיע.

פון י. ל. טעלער

אהן שופר, אהן טליתים און אהן געצונדענע ליכט. אבער אין טראדיציאנעלען גייסט פון חרם, אין העכסטער שפאנונג און אויפגעברויזט פון הייליגען גרימצארן, האט די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ, וועלכע טרעט אריין אין פערטען טאג, נעכטען ביי־טאג, אין וואלדארף אסטאריא האטעל, איינשטימיג אנגענומען א רעזאלוציע וואס באשולדיגט דעם אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם אין "א פארזוך צו סאבאטאזשירען דעם קאלעקטיווען ווילען פון אידישען פאלק". די ראזינגע רעזאלוציע איז אן ענטפער אויפ'ן סטייטמענט וואס דער שונאי־ציון'דיגער קאונסיל, וואס ווערט פינאנסירט פון לעסינג ראזענוואלד, האט נעכטען פריה אפגעדרוקט אין דער "ניו יארק טיימס". די צייטונג ווגס איז געווארען דער אומאפיציעלער ארגאן פון אלע וואס האבען זיך פארמאסטען אומצוברייינגען דאס אידישע היימלאנד. דער קאונסיל הויבט אן זיין דערקלערונג אין "טיימס" מיט דער כלומרש'טער זארג פאר די אידען וואס שמאכטען אין היטלער'ס שלאכטהייזער און פארענדיגט מיט אן אטאקע אויף דער פאדערונג פאר אן אידישער קאמאנוועלט. אט די ראזינגע פאדערונג, דערקלערט די לעסינג־ראזענוואלד־פראטעזשירטע ארגאניזאציע, וועט אומגליקליך מאכען דאס אידישע פאלק.

דער ענטפער פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ דורך איהרע פינף הונדערט דעלעגאטען, וועלכע זיינען די דערוועהלטע פארשטעהער פון די אידישע מאסען אין אמעריקא, איז געווען ווירדיג, איינדרוקספול און די סאמע קלימאטישסטע געשעהעניש אויף דער ראזינער קאנפערענץ, וועלכע האט שוין געהאט א צאהל זעהר דראמאטישע מאמענטען. די שטימונג איז געווען געשפאנט, ממש ווי אן עלעקטרישע דראטען־נעץ. מען האט געקאנט, האט זיך געדוכט, מיט די פינגער אנרירען די פלאמען פון צארן וואס האבען געשלאגען דא אין זאל, צארן קעגען קאונסיל וואס האט זיך געקרוינט ווי פארשפרעכער פאר אמעריקאנער אידען.

אויסער דער אפיציעלער דערקלערונג אדער רעזאלוציע פון דער קאנפערענץ, זיינען פון דער פלאטפארם אויך פארגעלייענט געווארען דעקלאראציעס פון די פארשידענע קערפערשאפטען פון ראביים און רבנים וואס באטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ. די ראביים און רבנים האבען גערופען צו חרם קעגען קאונסיל, זיי באצייכענט ווי "פאררעטער" און געזאגט אז מען מוז קעגען קאונסיל און זיינע מיטגלידער אנווענדען מאראליש דעם אלטען אידישען כלל: "ובערת את הרעה מקרבך", און זאלסט אויסראטען דאס בייז פון דיין מיט.

די מאניפעסטאציע קעגען אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם איז געווען א ספאנטאנע. אין די קאלוארען האט מען א גאנצען אין דער פריה גערעדט וועגען דער ערקלערונג פון די "פראטעסטראבינער" און פון זייערע רייכע שטיצע, וואס אידענטיפיצירען זיך מיט אידישקייט בלויז פאר איין צוועק — צו שטערען און אומצוברייינגען אידישע אספיראציעס און חלומות.

די זיצונג, נעכטען נאכמיטאג, האט נאר געזאלט פארהאנדלען אידישע נאך־מלחמה פראבלעמען. אבער שוין דער ערשטער רעדנער אויף דער ראזינער זיצונג, וואס איז געעפענט געווארען פון אדאלף ראזענבערג, דער טשערמאן פון יוניאן אוו אמעריקען היברו קאנגרעגיישאנס, האט אין זיין רעדע באשולדיגט דעם קאונסיל אין העלפען "אויסראטען די שארית הפליטה" פון אייראפעאישען אידענטום וואס איז נאך דערוויל ניצול געווארען פון היטלער'ס האק". און אין מיטען איז די גאנצע פראגראם פון דער זיצונג איבערגעריסען געווארען פארצולייענען די פארדאמונגס־דעקלאראציעס.

עס איז געווען דראמאטיש ווי איין פארשטעהער נאכ'ן אנדערען פון ראביים־און־רבנים ארגאניזאציעס, איז אויפגעשטאנען צו פארדאמען דעם קאונסיל און די פראטעסט־ראבינער וואס זיינען אין איהם באטייליגט.

ס'איז ניט געווען סתם פארדאמונג. ס'איז געווען רוף צו חרם, רוף צו שטעלען די ראזינע מענשען, ווי נייסטיגע מצורעים, מחוץ למחנה. און יעדעס מאל ווי אזא דעקלאראציע איז פארגעלייענט געווארען, האט דער זאל אויפגעשטורעמט פון אפלאדיסמענטען, פון הסכמה'דיגע צורופענישען, און דער עולם האט זיך געשטעלט אויף די פיס אויסדריקען נאך מעהר זיין הסכמה. אלע האבען זיך געשטעלט, אלע האבען אפלאדירט, סיי די דעלעגאטען, סיי די געסט אין די גאלעריעס. און עס האבען זיך ניט געזעהן אין זאל די עטליכע מיטגלידער פון קאונסיל אוו אמעריקען דזשודאאיזם, וואס זיינען, ווי פריוואטע בירגער, געוועהלט געווארען אלס דעלעגאטען צו דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ, און עס האט זיך גיך ארויסגעשארט און איז נעלם געווארען פון דער פלאטפארם א מענש וואס איז גראד ניט אידענטיפיצירט מיט'ן קאונסיל, ריכטער פראסקאוער, פרעזידענט פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע.

טעקסט פון פארדאמונגס־רעזאלוציע

דער טייל פון דער זיצונג איז געפיהרט געווארען אונטער'ן פארזיץ פון הענרי מאנסקי, וועלכער האט צום סוף פארגעלייענט די רעזאלוציע וואס די קאנפערענץ האט אפיציעל אנגענומען און וואס לייענט זיך:

"דער אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם, א קערפערשאפט פון הונדערט מענשען וואס רעדען אין זייער אייגענעם נאמען, האט געפונען פאר פאסיג ארויסצוגעבען א דערקלערונג אין נאמען פון "אמעריקאנער פון אידישען גלויבען" אין א צייט ווען די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ, א רעפרעזענטאטיוו־דערוועהלטע קערפערשאפט, פארטרעטענדיג יעדע וויכטיגע אידישע ארגאניזאציע און געמיינדע אין די פאראייניגטע שטאאטען, זוכט צו פאראייניגען אמעריקאנער אידען אויף א געמיינזאם פראגראם פאר דער ליזונג פון די טראגישע פראבלעמען וואס שטעהען פאר'ן וועלט אידענטום.

"דאס וואס זיי האבען ארויסגעגעבען זייער סטייטמענט פונקט אין דער צייט פון דער אידישער קאנפערענץ, מוז כאראקטעריזירט ווערען ווי ניט ספארטסמענעריש און פארדאכט חוצפה'דיג. עס איז געמיינט צו פארפיהרען די אמעריקאנער עפענטליכער מיינונג און צו צערייסען די אמעריקאנער אידישע קהלה.

"די דעלעגאטען, וואס זיינען דא פארזאמעלט און וואס פארטרעטען יעדען שטאנדפונקט, זיינען איינינג און האבען צוריקגעשלידערט אט־דעם פארזוך צו סאבאטאזשען דעם קאלעקטיווען אידישען באגעהר צו דערגרייכען א פאראייניגטע פראגראם".

ער טשוירטשיל

אין אווענט איז קיין פלענארע זיצונג ניט אפגעהאלטען געווארען. דער אווענט איז געווידמעט געווארען צו די זיצונגען פון די פארשיידענע קאמיסיעס און מען דערווארט, אז היינט, 3 אזייגער ביי טאג, ווען די נעקסטע זיצונג פון דער קאנפערענץ וועט זיך עפענען, וועלען די רעזאלוציעס און באריכטען פון די קאמיסיעס שוין זיין פארמולירט. עס איז אבער ניט אויסגעשלאסען, אז די קאנפערענץ, וועלכע האט זיך געזאלט שליסען מארגען אווענט, זאל זיך מוזען פארציהען לענגער.

קאמף איבער ארץ ישראל רעזאלוציע

דער הויפט קריזיס איז איבער דער ארץ ישראל רעזאלוציע. אויף א מיטינג פון דער קאמיסיע וועגען ארץ ישראל, נעכטען פריה, האט זיך ארויסגעוויזען דער מאנגעל פון דיסציפלין אין אלגעמיין ציוניסטישען בלאק. אין דער צייט וואס ריכטער מאריס ראטענבערג האט אריינגעבראכט אן ארץ ישראל דעקלאראציע, וואס פאדערט א קאמאנוועלטה און וואס איז דער אויסדרוק פון אלע ציוניסטישע בלאקס אויף דער קאנפערענץ, האט ריכטער בערנארד ראזענבלאט זיך געשטעלט האלטען א רעדע וועגען זיין ליבלינגס־פלאן: פעדעראציע, און דר. דזשיימס ג. העלער, טשערמאן פון דער אדמיניסטראציע פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע, האט גערעדט וועגען א "מאקסימאליסטיש פראגראם", שטעלענדיג דעם טראפ אויף אימיגראציע און קאלאניזאציע, אבער ניט דערמאנענדיג דאס ווארט: אידישע קאמאנוועלט. מעגליך, אז דערפאר טאקע האט דער אלגעמיין־ציוניסטישער בלאק פאררופען נעכטען ביי טאג א קאקוס מיטינג. דער קאקוס מיטינג, קאן זיין, איז גערופען געווארען איינצושטעלען דיסציפלין אין די אייגענע רייהען. אבער דר. העלער, איז אינטערעסאנט אנצואווייזען, איז געקומען צו דער קאנפערענץ ניט אלס א דעלעגאט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, נאר פון אן אנדער קערפערשאפט. אזוי־ארום איז ער אין דעם פאל א מענש מיט טאפעלטער לאיאליטעט, וואס דאס שטעלט איהם און שטעלט דעם אלגעמיין ציוניסטישען בלאק פאר א גרויסער פארלעגענהייט.

"איהר העלפט אויסמארדען אייראפעאישע אידען", זאגט פליכטלינג צו קאמיסיע

אנגעשלאגען דעם טאן פון דער זיצונג, וואס האט פארדאמט דעם אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם, האט ראביי נוסבאום פון לאס אנדזשעלעס. ראביי נוסבאום, א געוועזענער פיהרער פון החלוץ אין דייטשלאנד, איז געקומען קיין אמעריקע ערשט אין יאהר 1940. עס הייסט: שוין נאכ'ן ערקלערונג פון קריעג. גערעדט האט ער "פאר יענע וואס קאנען דא צו אייך ניט רעדען, איך רעד ווי איינער פון די געצעהלטע ארויסגעראטעוועטע אידען וואס געפינען זיך דא אלס דעלעגאטען".

"דאס אידישע פאלק", האט ער ווייטער געזאגט, "איז ביים איצטיגען מאמענט איינגעטיילט אין דריי טיילען: די אומגעקומענע, די וואס לעבען נאך דערווייל, און די פיזיש־אומבארירטע, עס הייסט: די אידען אין די פרייע לענדער. האבענדיג צוגעזעהן און מיטגעלעבט די מורא'דיגע קאטאסטראפע פון אייראפעאישען אידענטום, מוז איך, לייענענדיג די דערקלערונג פון "אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם" זאגען, אז זיי, פון קאונסיל, זיינען געקומען דערשעכטען די אידען, וואס זיינען נאך איבערגעבליבען נאכדעם, ווי היטלער האט אויסגעשאכטען דריי מיליאן... אנשטענדיגקייט און די טראדיציע פון דער אידישער געשיכטע פאדערען, אז די פון קאונסיל פאר אמעריקען דזשודאאיזם זאלען שווייגען און ניט עפענען דאס מויל לפנים דער אידישער טראגעדיע. אבער ניין, זיי זיינען געקומען דערשעכטען די שארית הפליטה".

ער האט געזאגט, "אז מיר, די אלע וואס האבען זיך געראטעוועט ווי איך פון די בלוט־לענדער, זיינען לעבען־געבליבען ניט סתם אזוי. השגחה האט אונז געלאזט ניצול ווערען פון מעסער, כדי מיר זאלען ווערען די מבשרים און אנזאגען דער וועלט וועגען יציאת מצרים און וועגען חושך מצרים... און זאלען אמעריקאנער אידען אינזינען האבען אז אויב זיי זיינען פריי, איז עס א גאט זאך. האט נאר געוואלט זיי זאלען פריי זיין. מיר, דא, זיינען פריי אויף "לענד ליס", אונזער פרייהייט איז אן אויסגעליהענע על פי תנאי, אז מיר זאלען טאן אלצדינג אין אונזער מעגליכקייט צו ראטעווען אידיש לעבען, ראטעווען קיום... די קאנפערענץ האט זיך אנגעהויבען מיט קדיש... די נשמות פון די טויטע, פון די אומגעקומענע על קדוש השם וועלען בייזיין די לעצטע זיצונג פון דער קאנפערענץ און אונז אורטיילען... לאמיר זיי האבען פאר די אויגען, די מארטירער פון אונזער אומה, און דאמאלס וועלען מיר האבען איינינקייט וועגען ארץ ישראל. מיר האבען אנגעהויבען מיט קדיש. לאמיר ענדיגען מיט שהחיינו".

דערנאך האט גערעדט הרב יעקב האפמאן, מזרחי פיהרער, געוועזענער רב פון פראנקפורט־אם־מיין, וועלכער האט אנגעוויזען אויף די קרבנות וואס די אפיזמענט פאליסי האט געקאסט דער וועלט און דעם אידישען פאלק; ער האט קריטיקירט די גלייכגילט פון די דעמאקראטישע לענדער צו אידישע ליידען, געזאגט אז "מיר פאדערען ניט רחמנות, נאר רעכט. מיר פאדערען די באשיצונג פון רעליגיעזע רעכט, די אפשאפונג פון אנטיסעמיטיזם, מיר פאדערען אן אידישע קאמאנוועלטה אין ארץ ישראל, א קאמאנוועלטה על פי תורת ישראל". ער האט גערעדט אין נאמען פון רעליגיעז־נאציאנאלען בלאק. נאך איהם האט גערעדט לואיס סיגעל, סעקרעטאר פון אידיש נאציאנאלען ארבייטער פארבאנד. סיגעל האט גערעדט אין נאמען פון ציוניסטישען ארבייטער בלאק. ער האט אנגעוויזען אז עס איז ניטא אזא מין זאך "ווי דריי באזונדערע פראבלעמען — קאטעגאריעס — באלדיגע רעטונג, נאך מלחמה אקציעס און ארץ ישראל. ארץ ישראל האט זיך ארויסגעוויזען ווי דער הויפט צענטער פאר דער אויפנעהמונג פון פליכטלינגע, פון אלע וואס מען קאן ארויסראטעווען פון די נאצי־נעגל. ארץ ישראל האט זיך ארויסגעוויזען ווי דער הויפט־שליסעל צו דער ליזונג פון אידישער היימלאזיגקייט, צו דער אנולירונג פון דער אידישער טראגעדיע. און דערפאר האלטען מיר, אז ארץ ישראל איז דער סאמע יסוד פון דעם גאנצען קאמפלעקס. אהן דעם קאן מען ניט לייזען די אנדערע צוויי פראבלעמען".

העלער רופט קאונסיל "פאררעטער"

און דא איז געקומען דער דראמאטישער איבערדרייס. הענרי מאנסקי האט פון אדאלף ראזענבערג'ן איבערגענומען דעם פארזיץ. אויף דער פלאטפארם האט זיך באוויזען דר. העלער. ער איז קענטיג געווען שטארק אויפגערעגט, מען האט געזעהן אין זיין מאניר, געהערט אין זיין שטים. ער האט גערעדט אין נאמען פון דער סענטראל קאנפערענץ אוו אמעריקען ראביים, די רעפארם קערפערשאפט, אין וועלכער עס געפינען זיך אויך, הגם אין א קליינער מינדערהייט, די פראטעסט ראבינער וואס שטעלען צוזאמען דעם אמעריקאן קאונסיל פאר דזשודאאיזם.

ער האט דערמאנט דער קאנפערענץ אז די קאנווענשאן פון דער סענטראל קאנפערענץ וואס איז ניט לאנג צוריק אפגעהאלטען געווארען האט באצייכענט דעם קאונסיל אלס "שטערערישער כח וואס זוכט צו פארניכטען די גרעסטע האפנונגען פון אידישען פאלק". און אז די מינדערהייט וואס איז פארבונדען מיט'ן קאונסיל, איז אויפגעפאדערט געווארען אויפצולייזען "די ראזיגע אנטי־ציון קערפערשאפט. אבער דער ראזינער אפיעל איז ניט אויסגעפאלגט געווארען. "די נידערטרעכטיגסטע האנדלונג פון דער ראזינער גרופע, פונ'ם ראזינען קאונסיל". האט העלער געזאגט, "איז זייער סטייטמענט היינט אין דער ניו יארק "טיימס"... פאר'ן כבוד פון דער סענטראל קאנפערענס אוו אמעריקען ראביים וויל איך דא ווידעראמאל באטאנען און אונטערשטרייכען אז די איבערוויגענדיגע מעהרהייט אונזערע איז א ציוניסטישע... מיר באטראכטען די היינטיגע דערקלערונג פון קאונסיל פאר א פארראטה צום אידישען פאלק!"

דער עולם איז אויפגעשפרונגען, אפלאדירט, עלעקטריפיצירט ממש פון איינעם צארן וואס איז דורך העלער'ס רעדע שוין צום צווייטען מאל געקומען צום אויסדרוק אויף דער קאנפערענץ. און ערשט האט העלער זיך געזעצט און שוין איז געשטאנען ביי דער טריבונע א פארשטעהער פון א צווייטער קערפערשאפט פון ראביים, א פארשטעהער פון דער ראביניקעל אסעמבלי פון קאנסערוואטיווע ראביים. דער ראזינער פארשטעהער, דר. ראבערט גארדיס, א געלערנטער שריפטשטעלער, איז נאך גאר א יונגערמאן, און זיין שטים איז געווען יונג, פראצינ און פלאמיג, און זיין רעדע איז געווען בליציג מיט שלאגווערטער און ווארטשפיל.

"דיינע פארניכטער קומען פון דיין אייגענער מיט", זאגט ראביי

"איך אידענטיפיציר זיך", — האט ער אנגעהויבען, — "מיט מיין קאלעגע דעם פארשטעהער פון די רעפארם ראבינער... מיר, קאנסערוואטיווע ראביים, האלטען, אז דער אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם איז מקיים אן אלטען ביטערען כלל, מהרסיך ומחריביך ממך יצאו... דיינע פארניכטער און צעשטערער קומען ארויס פון דיין אייגענער מיט... דער אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם איז ניט אמעריקאניש, ניט א קאונסיל און ניט פאר דזשודאאיזם... עס איז א קאונסיל פאר פחד, שרעק, מורא און זעלבסט־אינטערעס... דער קאונסיל קאן זיך ניט אנגעבען אז ער רעפרעזענטירט אידישקייט, ווייל ער האט פארראטען יענע אספיראציעס און חלומות און אמביציעס וואס זיינען פלייש פון אונזער פלייש, בלוט פון אונזער בלוט, ביין פון אונזער ביין שוין גאנצע דריי טויזענט יאהר... גלייך ווי ציוניזם אהן אידישקייט קאן ניט האבען קיין ווארצלען, אזוי קאן אידישקייט אהן ציוניזם ניט ברענגען קיין פרוכט... ציוניזם איז איצט אן אינטעגראלער טייל פון אידישקייט און מען קאן ניט אויסקלייבען צי יא זיין א ציוניסט, צי ניט. די פראגע איצט איז א דירעקטע און פאדערט א דירעקטען ענטפער: הלנו אתה אם לצרינו — מיט אונז ביזטו צי מיט'ן שונא? זיי זיינען מיט'ן שונא. ווי א פארשטעהער פון דער ראביניקעל אסעמבלי זאג איך: אונזער פאדערונג איז אן אידישע קאמאנוועלט, אין גייסט פון אונזער תורה".

cont. next page

קאנפערענץ פאדערט אידישען שטאאט אין ארץ ישראל

Forward 9-2-43

קאנפערענץ נעמט אן באשלוס וועגען אידישער קאמאנוועלטה נאך לאנגע דעבאטעס ביי קאמיטעט־זיצונגען. — ארבייטער דעלעגאציע האלט זיך אפ פון שטימען אין דער פראגע. — באקעמפט אבער ניט דעם באשלוס. — קאנפערענץ וועט היינט שליסען זיצונגען.

איינע פון די וויכטיגסטע פראגען מיט וועלכע די אלגעמיינע אידישע קאנפערענץ האט זיך פארנומען און וועלכע האט ארויסגערופען די שארפסטע מיינונגס־פארשידענהייטען, איז נעכטען באשלאסען געווארען, ווען די קאנפערענץ האט אנגענומען די רעקאמענדאציע פון דער דזשענעראל קאמיטע צו פאדערן די גרינדונג פון א אידישער קאמאנוועלט אין ארץ ישראל.

די רעזאלוציע פאדערט אויך די באלדיגע אפשאפונג פון „ווייסען פאפיר" און אז די אידישע אגענטור זאל האבען פולען קאנטראל איבער דער אידישער איינוואנדערונג אין ארץ ישראל.

נאר 4 דעלעגאטען פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטעט האבען געשטימט געגען דעם טייל וואס פאדערט די גרינדונג פון אידישע קאמאנוועלט. דזשאדזש פראסקאוער האט געלייענט א קורצע ערקלערונג אין נאמען פון דער אמעריקאן דזשואיש קאמיטע. די 4 דעלעגאטען פארבלייבען אויף דער קאנפערענץ.

די דעלעגאציע פון אידישען ארבייטער קאמיטעט האט נאך פריהער ערקלערט, אז זי האלט זיך אפ פון שטימען איבער דער רעזאלוציע וועגען א קאמאנוועלטה אין ארץ־ישראל. אויך דער קאונסיל און דזשואיש וועטערען האט געמאלדען, אז זיי קענען ניט שטימען פאר דעם אידישען קאמאנוועלטה.

די גרויסע מעהרהייט דעלעגאטען האבען געשטימט פאר דער רעזאלוציע דורך אויפשטעהן און דורך זינגען די „התקוה".

איידער דער באשלוס צו פאדערן א אידישען שטאאט אין ארץ ישראל איז אנגענומען געווארען, איז די פראגע לאנג און שארף פארהאנדעלט געווארען אין דער ארץ ישראל קאמיטע. עס זיינען אין דער קאמיטע איינגעטראגען געווארען דריי רעזאלוציעס אין דער פראגע פון ארץ ישראל. איין רעזאלוציע, וועלכע האט געפאדערט די באלדיגע שאפונג פון דער אידישער קאמאנוועלטה אין ארץ ישראל. די צווייטע רעזאלוציע האט אויך פארלאנגט די גרעסטע רעכט פון די אידען אויף ארץ ישראל. זי האט זיך געשטיצט אויף דער באלפור־דעקלאראציע. די, וואס האבען איינגעטראגען די צווייטע רעזאלוציע האבען אבער מורא געהאט, אז דאס ווארט „קאמאנוועלט" איז א צו שטייענדיג ווארט. די מיינונג פון דער צווייטער רעזאלוציע איז אויך געווען „אידישע קאמאנוועלט", אבער די שאפונג פון דער אידישער קאמאנוועלט, האבען זיי געוואלט אפלעגען אויף שפעטער.

די דריטע רעזאלוציע איז געווען פון „אמעריקען דזשואיש קאמיטע", וואס האט פארגעשלאגען די שאפונג פון א „היימלאנד פאר אידען אין ארץ ישראל".

דער פארזיצענדער פון דער ארץ־ישראל קאמיטע איז געווען ראבאי אבא הילל סילווער. ער איז געווען פון די הויפט־פאדערער פון דער באלדיגער אידישער קאמאנוועלטה. די דאזיגע שטעלונג איז אויך געווען פון אלע ציוניסטישע ארגאניזאציעס.

די שוואכערע רעזאלוציע וועגען ארץ־ישראל, וואס האט פארלאנגט א אידישע קאמאנוועלט אויף שפעטער — איז געווען געשטיצט פון ראביי דזשעיקאב העלער.

די פאדערונג וועגען א היימלאנד פאר די אידען אין ארץ ישראל איז ארויסגעשטעלט געווארען פון ריכטער פראסקאוער, דער פרעזידענט פון דער „אמעריקען דזשואיש קאמיטע". אין דער „דזשענעראל קאמיטע", וואו דער פארשלאג וועגען א באלדיגער אידישער קאמאנוועלט אין ארץ־ישראל, איז אנגענומען געווארען, איידער ער איז געקומען צו דער פולער פארזאמלונג פון דער קאנפערענץ, האט געגען דעם פארשלאג געשטימט נאר ריכטער פראסקאוער און בלאוסטאון — ביידע פון דער „אמעריקען דזשואיש קאמיטע".

די שטעלונג פון אידישען ארבייטער קאמיטעט

די שטעלונג פון אידישען ארבייטער קאמיטעט אין דער פראגע פון ארץ ישראל, איז פאר אלעמען א קלארע. עס האט די פראגע קלאר אוועקגעשטעלט דער פרעזידענט פון ארבייטער קאמיטעט, אדאלף העלד, אין זיינע אינטערוויוען פאר'ן „פארווערטס" פון דער פאריגער וואך. עס האט די פאזיטיווע שטעלונג פון ארבייטער קאמיטעט צו ארץ ישראל קלאר ארויסגעזאגט י. ה. גאלדבערג, אין זיין מאנטאגדיגער רעדע פאר דער פארזאמלונג פון דער אידישער קאנפערענץ. דער ארבייטער קאמיטעט האט אין דער פראגע פון קאמאנוועלטה נישט געשטימט. ער איז אבער פאר א פרייער עמיגראציע קיין ארץ ישראל, פאר פרייען באדען־קויף, פאר א גרויסער קאלאניזאציע, און אין די פראגען סאלידאריזירט זיך דער אידישער ארבייטער קאמיטעט מיט דער ארגאניזירטער ארבייטערשאפט אין ארץ ישראל.

איך האב געהאט די געלעגענהייט צו רעדען מיט צוויי וויכטיגע פארשטעהער פון ישוב אין ארץ ישראל, וואס געפינען זיך איצט אין ניו יארק. וועגען דער שטעלונג פון אידישען ארבייטער קאמיטעט אין באצוג צו ארץ ישראל. און ביידע האבען פאר מיר ארויסגעזאגט זייער צופרידענהייט מיט דער דאזיגער שטעלונג. זיי זיינען געווען זעהר צופרידען מיט דער דאזיגער האנדלונג פון אידישען ארבייטער קאמיטעט.

נעכטען איז געווען דער פערטער ארבייטס־טאג פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ, וואס ווערט אפגעהאלטען אין האטעל וואלדארף אסטאריא. די ערשטע עפענטליכע זיצונג פון דעם טאג איז געווען א קורצע, און האט זיך געעפענט ערשט 4 אזייגער נאכמיטאג. די אווענט זיצונג, וואס האט אנגענומען די היסטארישע רעזאלוציע וועגען דער באלדיגער שאפונג פון א אידישער קאמאנוועלט אין ארץ ישראל, איז געווען די וויכטיגסטע.

די דעלעגאטען פון דער קאנפערענץ האבען געהאט זעהר א שווערען ארבייטס־טאג. נאך איין טאג דארף געדויערען די קאנפערענץ, און ארבייט איז נאך פאראן א סך. אויסער דער ארץ ישראל קאמיטע, האבען אויך שווער געארבייט די איבעריגע קאמיטעס. און עס האט אויך זעהר שווער געארבייט די דזשענעראל קאמיטע, וועלכע מוז באשטעטיגען אלע רעזאלוציעס איידער זיי קומען צו דער פארהאנדלונג און צו דער אפשטימונג פון דער אלגעמיינער פארזאמלונג.

פארערען פארעפענטליכען נעמען פון נאצי־מערדער

די קאמיטע פון ראטעווען אידען האט געארבייט אין אן איינהייטליכען גייסט. פאר אלעמענס אויגען זיינען געשטאנען די מיליאנען אומגליקליכע ברידער, וואס קוקען ארויס אויף דער הילף פון די אמעריקאנער אידען. און אין דער דאזיגער קאמיטע איז אנגענומען געווארען אן איינהייטליכע דעקלאראציע, וואס פארלאנגט, אז די פאראייניגטע דעמאקראטישע פעלקער זאלען געבען א גאראנטיע די נייטראלע לענדער, אז די אידען, וואס וועלען זיך אין זיי ראטעווען, וועלען מאטעריעל אויסגעהאלטען ווערען פון די פאראייניגטע פעלקער און זיי וועלען ניט פאלען צו לאסט אויף די נייטראלע לענדער. די פאראייניגטע פעלקער זאלען אויך פארזיכערען די נייטראלע לענדער, אז נאכ'ן קריג וועלען די געראטעוועטע אידען אין זיי ניט פארבלייבען; אז די אידען וועלען צוריקגעבראכט ווערען אין זייערע פריהערדיגע לענדער, אדער מען וועט זיי באזעצען אין די קאלאניעס פון די פאראייניגטע פעלקער, וועלכע זיי וועלען זיך פרייוויליג אויסקלייבען.

און די דעקלאראציע האט נאך א וויכטיגען פונקט, וואס קאן שוין איצט האבען א געוויסע באדייטונג. די דעקלאראציע פארלאנגט, אז דער טריבונאל, וואס איז באשטימט צו משפט'ן די נאצישע מערדער, זאל גלייך צוטרעטען צו דער ארבייט און שוין פארעפענטליכען די נעמען פון די שולדיגע נאצי־מערדער. זאל שוין גלייך דאס דייטשע פאלק וויסען, אז זיי וועלען באשטראפט ווערען פאר זייערע גרוילטאטען. זאלען די נאצים וויסען, אז דער משפט וועט אויף זיי קומען. פיליכט וועט דאס זיין א ווארנונג און זיי וועלען אפשטעלען די שחיטות אויף אידען.

שטענדיגע אדער ניט־שטענדיגע קאנפערענץ?

איינע פון די וויכטיגסטע פראגען פון דער אידישער קאנפערענץ איז אויך געווען די פראגע: צי זאל די קאנפערענץ בלייבען אלס שטענדיגע קערפערשאפט, אדער זאל זי זיך באלד אויפלעזען נאכדעם ווי זי וועט ענדיגען איהרע איצטיגע זיצונגען.

אין דער דאזיגער פראגע זיינען געווען שטארקע מיינונגס־פארשידענהייטען. עס זיינען געווען אזעלכע, וואס האבען פארלאנגט, אז די קאנפערענץ זאל פארוואנדעלט ווערען אין א שטענדיגער קערפערשאפט. ס'איז אבער געווען א גרויסע געגנערשאפט צו אזא פראיעקט. מעהרערע אידישע ארגאניזאציעס ווילען נישט אז עס זאל געשאפען ווערען א נייע אינסטיטוציע אויף דער אידישער גאס.

נאך גרויסע פארהאנדלונגען איז געפונען געווארען א קאמפראמיס אין דער פראגע. די דזשענעראל קאמיטע האט אנגענומען א באשלוס, אז עס זאל געוועהלט ווערען פון דער אידישער קאנפערענץ א קאמיטע פון 55 מיטגלידער, א פארטזעצונגס־קאמיטע, וואס איהר אויפגאבע וועט זיין דורכצופיהרען די באשלוסען און רעזאלוציעס פון דער אידישער קאנפערענץ. די דאזיגע פארטזעצונגס־קאמיטע זאל אויך נישט שפעטער ווי אין 12 מאנאטען ארום צוזאמענרופען נאך א זיצונג פון דער אידישער קאנפערענץ.

די שטרעבונג פון דעם אידישען ארבייטער קאמיטעט איז, אז אין אלע נאך־מלחמה פראבלעמען זאלען די אידען קומען געאייניגט מיט זייערע פאדערונגען צו דער וועלט. דער אידישער ארבייטער קאמיטעט איז אבער געגען, אז וועלכע עס איז נייע פארטיי זאל הערשען איבער אן אנדער פארטיי. ער איז געגען, אז וועלכע עס איז נישט ארגאניזאציע זאל הערשען איבער'ן אמעריקאנער אידענטום. דער אידישער ארבייטער קאמיטעט איז דעריבער פאר דעם, אז אין אלע פראגען זאל מען קומען צו א פארשטענדיגונג.

עס זיינען נישט פארגעשלאגען געווארען צו דער אלגעמיינער פארזאמלונג די רעזאלוציעס פון די איינצעלנע פארטייען. אלע רעזאלוציעס זיינען אין די קאמיטעס באטראכט געווארען איידער זיי זיינען באארבייט געווארען. און אויך די רעזאלוציעס פון אידישען ארבייטער האבען געדינט אלס וועג־ווייזער.

די דזשענעראל קאמיטע האט אויך באשלאסען, אז די אידישע קאנפערענץ זאל זיך ניט באשעפטיגען מיט אמעריקאנער אידישע פראבלעמען. די אידישע פראבלעמען, וועלכע זיינען דא פאראן, זאלען ווייטער, ווי ביז איצט, אנגעפיהרט ווערען פון די אידישע ארגאניזאציעס. און די אידישע ארגאניזאציעס, וואס באשעפטיגען זיך מיט באקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם, זאלען ווייטער אנגעהן מיט זייער ארבייט.

די קאנפערענץ וועט אויך האבען א באשלוס אין דער פראגע פון פאראייניגען אדער פאראייניטליכען די אידישע אינסטיטוציעס, וואס גיבען זיך אב מיט זאמלען מאטעריעלע הילף פאר אידישע צוועקען, אז די דאזיגע ארגאניזאציעס זאלען שטעהן אונטער'ן אידישען געזעלשאפטליכען קאנטראל. עס איז געווען א פראגע אויף דער קאנפערענץ, אין געוויסע אידישע פארטייען, וועגען גרינדען א נייעם אידישען רעטונגס־פאנד. עס זאל געשאפען ווערען א נייע אידישע אינסטיטוציע, וואס זאל זאמלען געלט־מיטלען פאר ראטעווען אידען. אין דער פראגע האט דער אידישער ארבייטער קאמיטעט געהאט א קלארע שטעלע. נישט צו דערלאזען, אז עס זאלען געשאפען ווערען נייע געלט־פאנדען. און די שטעלונג פון אידישע ארבייטער קאמיטעט איז אויך אנגענומען געווארען פון דער מעהרהייט פון דער קאנפערענץ.

דעלעגאטען פון אידישען ארבייטער קאמיטעט זיינען געווען פארטראטען אין אלע קאמיטעס פון דער קאנפערענץ. אין דער דזשענעראל קאמיטע זיינען געווען פארטראטען די דעלעגאטען: אב. מילער און י. מינקאוו; אין דער קאמיטע צו ראטעווען אידען — די דעלעגאטען: נ. כאנין און ל. ארקין; אין דער ארץ־ישראל קאמיטע: י. סיגעל און מ. ביאלעס; אין דער אלגעמיינער רעזאלוציע קאמיטע: י. ב. גאלדבערג און י. ווייסבערג; אין דער קאמיטע פון נאך מלחמה פראבלעמען: י. פיינבערג און ב. שרמאן; אין דער ארגאניזאציע קאמיטע: י. בערנשטיין; אין קרעדענשאל קאמיטע: ה. גוסקין און ה. בערגער; און אין דער פינאנץ־קאמיטע: י. פארבער.

די נעכטיגע אווענט זיצונג האט זיך באשעפטיגט מיט אננעמען די וויכטיגע רעזאלוציעס.

לייוויק אפעלירט פאר אידישער קולטור ביי נאכמיטאג זיצונג

דער אידישער דיכטער ה. לייוויק און ראבאי אירווינג מילער, א יונגער ראבאי פון ניו יארק און א טוער פון אמעריקאנער אידישען קאנגרעס, זיינען געווען די הויפט־רעדנער ביי דער זעקסטער זיצונג פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ נעכטען נאכמיטאג.

לייוויק האט ערקלערט, אז אין דער צייט ווען אלע רעדנער פאר איהם האבען גערעדט וועגען די אנגעוועהטאגטע פראגען פון דעם אידישען גוף, וועט ער רעדען וועגען די אנגעוועהטאגטע פראגען פון אידישען גייסט.

עס איז דא א געפאהר, האט ער געזאגט, אז מיר וועלען ראטעווען די אידען פון דער וועלט און מיר, די אמעריקאנער אידען אליין, וועלען בלייבען ניט געראטעוועט. מיר וועלען געבען א היים און א טרייסט צו די היימלאזע און געפייניגטע אידען פון דער וועלט און מיר אליין וועלען בלייבען גייסטיג היימלאז און טרייסטלאז.

„דעלעגאטען — האט ער אנגערופען — לאמיר פארשניידען א בונד צווישען די נויט און פיין פראבלעמען פון אונזער גוף מיט די נויט און פיין פראבלעמען פון אונזער גייסט!"

ער האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז די פראגען פון דער אידישער קילטור, פון אידישער דערציהונג און ליטעראטור אין אמעריקא וועלען אויפגענומען ווערען שפעטער, ווען די קאנפערענץ וועט, ווי ער האפט, פארוואנדעלט ווערען אין א פערמאנענטער אינסטיטוציע.

ער האט דערצעהלט, אז ער האט ערהאלטען בריוו פון אידישע סאלדאטען אין דער אמעריקאנער ארמיי, וועלכע דריקען אויס זייער גרויס צופרידענהייט וואס זייערע עלטערען האבען זיי געשיקט אין אידישע שולען, וואו זיי האבען געקראגען א מאדערנע אידישע ערציהונג. דארט, אויפ'ן פראנט, האט איהם איין סאלדאט געשריבען, האט ער באגעגנט אלע העלדען פון דער אידישער ליטעראטור. מנחם מענדעל, שלום עליכם'ס העלד, שיסט דארט פון א קוילענוואגאן, און באנטשע שווייג איז דארט אויך פאראן. און ווען ער זינגט [illegible] אידיש־ליד, שרייבט דער סאלדאט, [illegible] דירעקט דאס היטלער'ן נאך מעהר ווי זיין שיסען. ווייל היטלער וויל פארניכטען דעם אידישען גייסט און [illegible] געזאגט ווייזט איהם, אז דער אידישער גייסט לעבט און וועט איהם איבערלעבען.".

ווייניגער פון 2 מיליאן אידען זיינען געבליבען אין נאצי־אייראפע

ראבאי אירווינג מילער האט זיך אפגעשטעלט אויף דעם באריכט פון דעם אמעריקאנער סטעיט דעפארטמענט, אז בלויז צווישען אנדערהאלבען און צוויי מיליאן זיינען נאך פארבליבען אין אלע לענדער פון נאצי־אייראפע. די איבעריגע אידען זיינען אדער אויסגעקוילעט געווארען פון די נאצי־מערדער, אומגעקומען פון הונגער און מגפות, אדער זיי זיינען אנטלאפען.

איבער אכציג פראצענט פון די לעבען־געבליבענע זיינען אויך ניט אין די ערטער וואו זיי האבען אלע מאל געלעבט. נאר זיי זיינען פארטריבען און פארשיקט געווארען אין אנדערע ערטער, אין די פארשיידענע געטאס, וואס די נאצים האבען פאר זיי באשטימט.

מיר וועלען, נאך דער מלחמה, פאדערען ביי די זיגרייכטע דעמאקראטישע רעגירונג, זיי זאלען אונז העלפען אויסגעפינען וואו אונזערע פארלוירענע ברידער זיינען. מיר וועלען פרעגען: וואו זיינען די אידען פון פוילען, פון טשעכאסלאוואקיע, פון פראנקרייך, פון בעלגיע. און מיר וועלען פאדערען, אז זיי זאלען אומגעקעהרט און צוריק אויפגעבויט ווערען אויף די ערטער וואו זיי האבען געלעבט, אויב זיי ווילען דארט ווייטער לעבען.

מיר וועלען אויך פאדערן, האט ראבאי מילער אויסגערופען, אז ווען די אלגעמיינע מלחמה געגען היטלער'ן וועט זיך ענדיגען, זאל זיך אויך ענדיגען די לאנגערע מלחמה, וואס היטלער האט געפיהרט געגען דעם אידישען פאלק, די מלחמה וועלכע דויערט שוין צעהן יאהר צייט. היטלער'ס וואפען אין דער מלחמה געגען אידען איז דער אנטיסעמיטיזם און מיר וועלען פאדערען, אז די דעמאקראטישע מלוכות זאלען מאכען א סוף צום אנטיסעמיטיזם איבער דער גאנצער וועלט.

א לעצטער קאמוניסטישער פארזוך זיך ארייצודרייסען אין קאנפערענץ דורכגעפאלען

די קרעדענשעלס קאמיטע האט ביי דער נאכמיטאג זיצונג באריכטעט, אז עס איז דא א סך הכל פון 502 דעלעגאטען, וועלכע זיינען אלע אנוועזענד ביי דער קאנפערענץ.

די קאמוניסטען האבען, ווי קרעמער פון דער קרעדענשעל קאמיטע האט באריכטעט, נאך אמאל געפרואווט זייער מזל זיך ארייצודרייסען אין דער קאנפערענץ. זיי האבען אפעלירט צו דער קרעדענשעל קאמיטע געגען דעם באשלוס פון דער דזשענעראל קאמיטע זיי ניט צוצולאזען.

די קרעדענשעלס קאמיטע האט זיי ערקלערט, אז דער באשלוס פון דער דזשענעראל קאמיטע איז ענדגילטיג און אז עס קען ניט זיין קיין אפיל צו דער קרעדענשעלס קאמיטע נאך איהר באשלוס.

נאך דעם האבען די קאמוניסטען, אויף זייער כאראקטעריסטישען שטייגער, געפרואווט ארייננשמוגלען אין דער פרעסע זייער פראטעסט געגען דער קאנפערענץ דורך א געטאיפראיטעטער מעלדונג, וואס זיי האבען פאנאנדערגעטיילט צו אלע פארשטעהער פון דער פרעסע, וואס זיצען ביי דער קאנפערענץ.

אזוי ווי די פרעסע־קאמיטע טיילט אפט אויס אזעלכע מעלדונגען, האבען זיי געהאפט אפצונארען נאאיווע רעפארטערס און דורך דעם קריגען פובליסיטי פאר זייער פראטעסט.

די פרעסע־קאמיטע פון דער קאנפערענץ האט זיך באלד געכאפט אויף דעם טריק און זיי האבען צוריק אפגענומען די קאמוניסטישע מעלדונג, ערקלערענדיג, אז זי איז אומגעזעצליך פאנאנדערגעטיילט געווארען.

אידישע קאָנפֿערענץ זוכט אויפֿלעבונג פֿון פּאַרטיליגטע קהלות

Forward Sept 1, 1943

צוויי נייע וואנדערליכע סאוועטישע זיגען.—רוסען נעמען שטאַרקסטע נאַצי פעסטונגען אין דאָראָגאָבוזש און יעלניא אויף סמאָלענסק פראָנט. — האָבען אויך אַ גרויסען זיג ביי סעווסק. — פאַרניכטען די לעצטע רעשטלעך פון אַרומגערינגעלטע נאַצים ביי טאַגאַנראָג. — היטלער׳ס מעכטיגסטע דיוויזיעס לויפען געשלאָגענע און באַזיגטע.

לאנדאן, אויגוסט 31. — די זיג־רייכע סאוועטישע ארמיי האט אנגע־הויבען א נייע שטארקע אפענסיווע אויף סמאלענסק און אין בליץ־שנעלע, צושמעטערנדע אטאקעס האבען די רו־סען פארטריבען די דייטשען פון צוויי שטארקסטע נאצישע פעסטונגס־פונק־טען אין דער פארטיידיגונגס־ליניע ארום סמאלענסק. שנעלע רוסישע טאנק־אפטיילונגען און מאטאריזיר־טע אינפאנטעריע האבען דורכגעבראָ־כען די שטארקסטע דייטשע פעסטונגס ליניעס, געגאנגען פאראויס אויף א שטרעקע פון 20 מייל אויף א פראנט 30 מייל די ברייט, און פארנומען דא־ראגאבוזש און יעלניא, ביידע ארום 50 מייל פון סמאלענסק.

די רוסען שניידען זיך איצט מיט איבערראשענדער שנעלקייט דירעקט אויף סמאלענסק, די כמעט וויכטיג־סטע נאצישע פעסטונגס באזע אין גאנץ רוס־לאנד.

פונקט אזא וויכטיגען און איבער־ראשענדען פארטשריט האבען די רו־סען געמאכט אויף דעם פראנט נידע־ריגער צו דרום, וועלכער איז איצט באקאנט אלס דער בריאנסק־סעווסק־כארקאוו פראנט, וואו די רויטע ארמיי האט דורכגעבראכען שטארקע נאצי באפעסטיגונגען און געוואונען אי־בער 40 מייל אויף א פראנט פון 60 מייל די ברייט. די רוסען אטאקירען דא אין דער ריכטונג פון קאנאטאפ, א וויכטיגער אייזנבאהן־צענטער, 155 מייל צו צפון־מערב פון כארקאוו. אין דערזעלבער צייט האלט די רוסי־שע ארמיי אין פארניכטען די נאצישע ארמייען, וועלכע זיינען ארומגעכאפט גע־ווארען לעבען טאגאנראג, ביים ברעג פון אזאווער ים.

עס איז איצט באקאנט געווארען, אז די רויטע ארמיי האט אנגעהויבען די אפענסיווע אויף סמאלענסק נאך לעצטען שבת און אין די ערשטע פיר טעג האבען די רוסען פארנומען 170 שטעטלעך און דערפער, אלע שטארקע נאצישע פעסטונגען. די דייטשען הא־בען די ערטער באפעסטיגט און זיי געהאלטען פון דעם אנפאנג פון קריג.

מיט זייער דורכברוך אין דער סעווסק געגענט, האבען די רוסען זיך אריינ־געריסען אין דעם צפון׳דיגען טייל פון אוקראינע און פארנומען ארום 200 שטעט און דערפער אין פיר טעג צייט. דער רוסישער פארטשריט אין דער געגענט האט צוזאמענגעבונדען די בריאנסק און כארקאווער פראנטען.

סומי, די וויכטיגע דייטשע באזע 77 מייל צו צפון־מערב פון כארקאוו, איז איצט ארומגערינגעלט און דער נאך וויכטיגערער פונקט קאנאטאפ געפינט זיך אין סאמע מיטען פון דער שטור־עמענדער רוסישער פראנט־ליניע.

די סמאלענסק אפענסיווע ווערט אנגעפיהרט אויף דער גאנצער לענג פון דער כארקאוו־ווארשע אייזנבאהן ביז דער סמאלענסק־פסקאוו־ויטעבסק ליניע. די רוסישע באריכטען זאגען, אז סמאַ־לענסק אליין, וואס איז אמאל געווען היטלער׳ס הויפט־קווארטיר אויף דעם רוסישען פראנט, איז דער ציל פון דער נייער אפענסיווע. דאראגאבוזש און יעלניא זיינען געווען די וויכטיג־סטע נאצישע פעסטונגען אויף דעם פראנט.

איידער די רוסישע באפעלקערונג האט נאר פארענדיגט פייערען דעם גרויסען זיג ביי טאגאנראג, איז באַ־קאנט געווארען די נייעס פון די פרישע געווינסטען.

מארשאל יאזעף סטאלין, וועלכער האט נעכטען ארויסגעגעבען א באַ־פעהל פון טאג לכבוד דעם פאלען פון טאגאנראג, האט געזאגט, אז די נאַ־צים זיינען פארטריבען געווארען פון דער גאנצער געגענט ארום ראסטאוו. די געפאהר פאר די קאווקאזער אויל־פעלדער איז שוין איינגאנצען פאר־שוואונדען.

היינט האט סטאלין ארויסגעגעבען צוויי נייע "באפעהלען פון טאג", אין וועלכע ער האט אנאנסירט די נייע סאוועטישע זיגען. דער ערשטער באַ־פעהל פון טאג האט באקאנט געמאכט די אפענסיווע ביי סמאלענסק און דאס פארנעמען פון יעלניא און איז געווען אדרעסירט צום קאמאנדיר פון דעם פראנט, גענעראל סאקאלאווסקי. די רוסישע ארמייען האבען זיך אין אמת׳ע אריינגעריסען קיין יעלניא, וואס סטאלין האט באצייכנט אלס "א גרויסער און וויכטיגער צענטער פון פארטיידיגונג". נאך מיטערנאַכט האט מאסקווע און גאנץ רוס־לאנד געפייערט דעם זיג פון טאגאנראג. 124 קאנאנען האבען אויסגעשאסען לכבוד דעם גרויסען זיג. אזוי איז אויך געפייערט געווא־ [illegible]

cont. from p.20

ניט געטאן, כסתמא דערפאר, ווייל ער האט געהערט פריהער, איז געוואר־רען אין דער קאנפערענץ־לופט א מין רעוואלט געגען איהם, ווי דאס וואלט געווען די איינציגע זאך, פאר וואס מ׳קען דר. וואיז׳ן קריטיקירען.

דער אידישער ארבייטער קאמיטעט האט זיך באטייליגט אין דער פאלקס־דיסקוסיע דורך זיין דעלעגאט י. גאלד־בערג (פירער פון מילינערי ארבייט־טער). אליין איז ער א שטארקער אנ־הענגער פון ציוניזם, אום צו זיין קאָ־רעקט, פון סאציאליסטישען ציוניזם. ער האט, אבער, גערעדט אין נאמען פון גאנצען ארבייטער קאמיטעט, וואס האט אריינגעטראגען אין דער דיסקו־סיע דעם אינטערעסאנטען געדאנק צו באטאנען זיך הויפטזעכליך אויף דער פאלעסטינער ארבייטער באוועגונג.

ס׳איז אודאי ניט געווען צו ערוואר־טען, אז אלע באלבאטישע עלעמענ־טען ביי דער קאנפערענץ זאלען זיך א כאפ־טאן מיט באגייסטערונג צו דעם ארבייטער קאמיטעט; דא איז דאך שוין געווען אויך א קלאסען־עלעמענט; אבער מען האט יא גע־קענט ערווארטען, אז די פירער פון דער קאנפערענץ זאלען האבען א באַ־גער צו האלטען די אויפטרעטונג פון דעם ארבייטער קאמיטעט אונטער דער גרעסטער מאס אויפמערקזאמ־קייט, און ס׳איז ביי דערזעלבער זיצונג דערצו ניט געקומען.

די ניט־ציוניסטישע בני ברית־עלע־מענטען און די ניט־ציוניסטישע אמע־ריקען דזשואיש קאמיטע און דער ניט־ציוניסטישער ארבייטער קאמיטעט קענען שאפען דעם אלגעמיין־אידישען אינהאלט פאר דער קאנפערענץ, וואס וואלט ריכטיג אפגעשפיגעלט די רא־זענוואלד־גרופע [illegible] איז ארויס מיט איהר נייעסטען דאקו־מענט, וואס איז אנטי־אידיש, כאטש זי טראגט דעם נאמען "קאונסיל און דזשודאאיזם". אבער מ׳לאזט זיי קיים צו פסוק, די ניט־ציוניסטישע גרופעס.

וועלען די פירער פון דער קאנפע־רענץ באלד עפעס לערנען דערפון, וועלען זיי געבען דער צוזאמענקונפט כאראקטער און אויפטאן נאך וויכטי־געס פאר פאלעסטינע; וועלען זיי ניט וואס לערנען דערפון, וועט די קאנפע־רענץ פארבלייבען אין אלעמענס גע־דעכעניש ווי א ציוניסטישע פראוואָ־קאציע, פון וואס די פריינט פון א אידי־שער פאלעסטינע וועלען מאמענטאל האבען גרויסע הנאה; אבער נאר מאָ־מענטאל...

האט ריכטער פראסקאוער, פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע, גע־שטעלט דעם טראפ אויף פרייער אי־דישער אימיגראציע אין פאלעסטי־נע, און ניט אויף דער קאמאנוועלטי־זאציע זייט פון דער פאלעסטינער פראגע. צי יא, צי ניט א שטאט, אדער א קאמאנוועלט, איז ארום דעם געווארען די הויפט־אישו פון דער קאנ־פערענץ, א גאנצע טומלעריי. אלע ניט־ציוניסטען, וואס די ציוניסטישע באוועגונג פארמאגט, און די ווייניג זעהר גוטע רעדנער, האבען פאלגע־ווירט דעם פראסקאוער־פונקט. און ווען דר. סטיפען וואיז האט עס געזאָ־ [illegible]

"ובערת את הרע מקרבך", רופט הרב לוקשטיין

הרב יוסף לוקשטיין, רעדנדיג אין נאמען פון דער הסתדרות הרבנים, ארגאניזאציע פון יונגע ארטאדאקסי־שע רבנים, האט נאכגעפאלגט דר. העלער און דר. גאררינס. ער האט דערקלעהרט:

"אין נאמען פון דער הסתדרות הרבנים אידענטיפיציר איך זיך מיט דער פארדאמונג, וואס די פארשטע־הער פון דער סענטראל קאנפערענס און פון דער ראבינינקעל אסעמבלי האבען פארדאמט דעם אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם . . . איך אידענטיפיציר זיך פולשטענדיג מיט די סענטימענטען, וואס זיינען דא אויסגעדריקט געווארען. די האנדלונג פון אמעריקען קאונסיל פאר דזשודא־איזם שטעלט אוועק די דאזיגע מענ־שען אין דער קאטעגאריע פון א בן סורר ומורה . . . און וועגען א בן סורר ומורה האבען מיר אן אלטען כלל: "ובערת הרע מקרביך", און זאלסט אויסראטען דאס שלעכטס פון דיין מיט. מיט זייער האנדלונג האבען זיי זיך געשטעלט מחוץ למחנה, ביים קבר פון דריי מיליאן אידען ריידען זיי מיט ברוטאלען ציניזם וועגען טע־ארעטישער אידישער היימלאזיגקייט". ער האט פארענדיגט מיט א רוף פאר אן אידישער קאמאנוועלט על פי רוח התורה.

חרם פאר פראָטעסט ראבינער, פאָדערט דר. וויז

דר. סטיפען ס. וויז האט זיך אויפ־געשטעלט דער לעצטער אין דער רייהע פון ראביים און רבנים, וואס האבען אפגעגעבען דעקלאראציעס געגען די פראטעסט ראבינער, וואס האבען זיך אידענטיפיצירט מיט׳ן לעסינג ראזענ־וואלד פארלוימדונג קאמפיין געגען אידישען היימלאנד. דר. וויז האט גע־רעדט אין זיין אייגענעם נאמען.

"זיי מוזען געלייגט ווערען אין חרם, — האט ער אויסגערופען וועגען די מיטגלידער פון אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם, — זיי זיינען א המשך פון די אמאליגע פראטעסט־ראבינער. מיר זאגען זיי שארף, קלאר און קאטעגאריש, אז מיר וועלען ניט אננעהמען די נייע לוחות, וואס עס ברייגנט דעם אידישען פאלק דאס דאָ־זיגע הייפעלע מענשען . . . און מיר דא, דערוועהלטע פארשטעהער פון די אידישע מאסען אין אמעריקע, ריידען אין נאמען פון כלל ישראל . . . די דאזיגע שונאי ציון ראביים שטארקען בלויז אונזער קוראזש אנצוגעהן וויי־טער מיט אונזער ארבייט פאר נצח ישראל".

מיט דר. וויז׳ס רעדע האט זיך גע־ענדיגט די דאזיגע אייגענטליך ספאנ־טאנע מאניפעסטאציע געגען דעם פאר־ראט, וואס דער אמעריקען קאונסיל פאר דזשודאאיזם איז באגאנגען. און קיין איינער פון זיינע מיטגלידער איז זאל האט ניט געוואגט, ועחט אויס, זיך אויפצושטעלען און זאגען א ווארט אין ווידערשפרוך צום סענטי־מענט פון גרויסען קול המון בקול שדי, וואס איז נעכטען געהערט גע־

וואָרען אויף דער אמעריקאנער אידי־שער קאנפערענץ. און אויב זיינע מיט־גלידער, וואס זיינען דעלעגאטען, זיי־נען בכלל בעת מעשה ניט געווען אין זאל, איז עס מסתם דערפאר, ווייל זיי האבען אליין געוואוסט וואס דער סענ־טימענט פון דער דאזיגער רעפרעזענ־טאטיווער קאנפערענץ וועט זיין.

אדאלף העלד לייגט פאר נאך מלחמה פראגראם פון אידישען ארבייטער קאמיטעט

נאך דר. וויז׳ן עטליכע ווערטער איז די אגענדא צוריקגעפיהרט געווא־רען אויף איהרע פריהערדיגע רעלסען — עס זיינען ווידער געהאלטען געווא־רען רעפעראטען וועגען אידישע נאך מלחמה פראבלעמען. אדאלף העלד, טשערמאן פון אידישען ארבייטער קאָ־מיטעט, האט אין זיין רעדע געזאגט: "פאר אונז, אידען, איז דער צוקונפ־טיגער פריידען א זאך פון לעבען אדער טויט . . . ". ער האט אנגעוויזען, אז "די לאסט פון אידישען ווידער אויפ־בוי קאן נישט באלאסטען בלויז די געבויגענע פלייצעס פון די לעבען גע־בליבענע אייראפעאישע אידען אדער בלויז דאס אמעריקאנער אידענטום". ער האט באטאנט ווידער אמאל, ציטי־רענדיג פון אפיציעלע דעקלאראציעס פון אידישען ארבייטער קאמיטעט, אז "מיר זיינען פעסט איבערצייגט, אז נאכ׳ן קריג וועלען די אידען בלייבען אין די לענדער, וואו זיי האבען גע־וואוינט גאנצע יאהרהונדערטער . . . מיר זיינען אויך איבערצייגט, אז מאַ־סען עמיגראציע קאן נישט לייזען די אידען פראגע". ער האט אויך אנגע־וויזען, אז דער אידישער ארבייטער קאמיטעט פאדערט באזונדערע אק־ציעס, גלייך נאכ׳ן קריג, פאר די מאַ־סען אידישע קריג יתומים, רעפאט־ריאציע פון יענע פליטים, וואס וועלען עס פארלאנגען, מינדערהייט רעכט און שפראכליכע אויטאנאמיע פאר די גרויסע אידישע ישובים אין אייראפע, און פארענדיגט האט ער מיט דער דערקלעהרונג, אז וואס שייך ארץ ישראל "האב איך זי ניט באריהרט ווייל וועגען דער פראגע האט נעכטען אין אונזער נאמען גערעדט י. ה. נאלד־בערג".

דר. יוסף טענענבוים האט אין זיין רעדע אנגעוויזען אז "אידען מוזען קריגען אלע רעכט פון א באזונדערער רעליגיעזער, קולטורעלער און שפראכ־ליכער גרופע, די רעכט פון א נאציא־נאליטעט וואס מוזען באשטימט ווע־רען אויף אן אינטערנאציאנאלען אופן. די אידישע הויפט פראבלעמען נאך דער מלחמה זיינען: די אויפ־בויאונג פון ארץ ישראל, די ווידער־אויפבויאונג פון די חרוב׳ע אידישע ישובים און די פראגע פון עמיגראציע.

דעלעגאטען קומען נאך אלץ ניט צום ווארט

איך מיז דא ווידערהאלען וואס כ׳האב שוין פריהער וויפיעל מאל אנ־געוויזען: מיט אלע איהרע שיינע מאַ־ניפעסטאציעס און שיינע רעדעס (און עס זיינען דא געווען לאנגווייליגע רע־ איז אבער די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ, ניט געקוקט אויף איהר רעפרעזענטאטיווען כאראקטער, צו שטארק עהנליך אויף רוטינע קאנווענ־שאנס. די פלאטפארם רעדט און די דעלעגאטען הערען. צום ווארט איז נאך דאס דעלעגאטענטום ניט געקו־מען. מען עקספלואירט זייערע אויערען אויפ׳ן חשבון פון זייערע שטימען.

לאנדסמאנשאפטען שלאגען פאר רע־זאלוציע וועגען אנטיסעמיטיזם

אין נאמען פון לאנדסמאנשאפטען און פראטערנאל בלאק האט הערמאן האפמאן, גרענד־מאסטער פון אינדע־פענדענט ארדער ברית אברהם, פאר־געשלאגען פאר דער רעזאלוציע קאמי־טע א רעזאלוציע וואס פאדערט אן אינטערנאציאנאל געזעץ געגען אנטי־סעמיטיזם.

לואיס ליפסקי אנאנסירט פרעזידיום

לואיס ליפסקי האט אויף דער נאכ־מיטאג זיצונג געמאלדען, אז די קאנ־פערענץ האט ענדליך א פרעזידיום וואס באשטעהט פון פערצעהן מיטגלי־דער (דער 14טער איז נאך דערוויילע ניט אויסגעקליבען געווארען). די מיט־גלידער פון פרעזידיום זיינען: הענרי מאנסקי, ריכטער פראסקאוער, דר. סטיפען ס. וויז, אדאלף העלד, דר. לואיס ע. לעווינטאל, דר. ישראל גאלדשטיין, קארל שערמאן, הערמאן האפמאן, מרס. רעבעקא פול און ער־נאר קאופמאן.

דער סעקרעטאריאט באשטייט פון: מאריס בוקסבוים, דזשעיקאב וואלט, ליליאן שולץ, מאיר וו. וויסגאל, סיימאן שע־צער, הרב מרדכי קירשבלום, מארי סירקין.

טשערמאן פון קרעדענשעלס קאמי־טע איז טשארלס פ. קרעמער; טשער־מאן פון רעזאלוציע קאמיטע — מאר־טימער מיי; טשערמאן פון קאמיטעט וועגען נאך מלחמה איבערבוי — ראבי אורווינג מילער; טשערמאן פון קאמיטעט וועגען ארגאניזאציע — ריכטער מאיר שטיינברינק.

דר. אבא הלל סילווער איז טשער־מאן פון ארץ ישראל קאמיטעט.

ציוניסטען באשטעהן אויף רעזאלוציע פאר אידישער קאמאנוועלט

דער אלגעמיינער ציוניסטישער בלאק האט אויף א זיצונג אין האטעל שעלטאן נעכטען באשלאסען אז די דעלעגאטען פון דעם בלאק, וואס זיי־נען מיטגלידער פון דער ארץ ישראל קאמיטע ביי דער אידישער קאנפערענץ זאלען באשטעהן דורכאוים אויף א רעזאלוציע פאר א אידישער קאמאנ־וועלטה אין ארץ ישראל.

אויף דער זיצונג, אונטער׳ן פאר־זיץ פון דניאל פריש, האט רבי ארלער אויסגעדריקט דעם סענטימענט פון די ציוניסטען מיט זיין ערקלערונג, אז איצט, "נאכדעם ווי עס איז געפאלען די באמבע פון קאונסיל און דזשודא־איזם מוז אונזער ענטפער זיין א קלא־רער".

NEWS AND VIEWS

When the Conference is Seething With Scorn. Council for Judaism Excoriated. The Jews Have a Word for It. An Unexpected Result.

The Day

By DR. S. MARGOSHES

9-2-43

The American Jewish Conference has given its reply in the name of all of American Jewry to the handful of self-appointed and self-opinionated men of the American Council for Judaism, Inc., and a mighty strong reply it is. It packs a powerful wallop, and it will be remembered both by the signers of the infamous Council statement as well as the whole American Jewish public.

Speaking in behalf of the entire Conference and rolling every word of his in a slow tempo so as to drive it home to every delegate, Henry Monsky, presiding officer in the chair, stated: "The American Council for Judaism, a body of 100 men speaking for themselves, has seen fit to issue a statement in the name of 'Americans of Jewish faith' at a time when the American Jewish Conference, a democratically elected body, representing every major Jewish o ganization and community in the United States, is seeking to unite American Jews on a common program for the solution of the life and death problems confronting World Jewry.

"The timing of this action must be characterized as unsportsmanlike and reprehens... impertinent. It is calculated to confuse American public opinion and to disrupt the American Jewish community.

"Today the delegates here assembled, representing every point of view, are united in their repudiation of this attempt to sabotage the collective Jewish will to achieve a united program."

Well and powerfully said. The Conference hit the nail on the head when it characterized the action of the American Council for Judaism as "reprehensibly impertinent". The old Jews of my town had a short and ugly word for it: "Chuzpah."

One had to ... te not only the measured utterances of indignation by the representative Rabbis on the platform but also the seething scorn of t e audience on the floor to get the proper idea of the depths of resentment of the entire American Jewish Conference, and I might add, of the entire American Jewish public whom the Conference represents. I watched ...r. Wise many a time giving vent to the feeling of bitterness and prote... which is in the heart of Jews against acts of unfairness and skullduggery, but I have never seen him at such high emotional pitch and lashing out so effectively at an opponent as he was in his very terse statement branding the willful men of the American Council for Judaism as traducers of their own people. Rabbi James Heller, former president of the American Conference of Reform Rabbis, brought down the house when at the end of a short denunciation of some of his own colleagues in the Reform Rabbinate, who are now the leaders of the American Council for Judaism, he termed their action a betrayal of the Jewish cause. Followed by Rabbi Gordis, representing the Conservative Rabbis of America and Rabbi Lookstein, speaking on behalf of the Orthodox Rabbinate, this excoriation of the Council came to represent the unanimous stand of all religious sections in American Jewry.

When the motion of Fred Butzel of the Reform and Welfare group to make the statement of Henry Monsky against the Council the official act of the Conference was carried by a rising vote accompanied by a storm of applause, the final judgment of American Jewry against the American Council for Judaism had been entered.

It is a severe sentence and a just one, for the crime is heinous indeed. Its heinousness, let us be perfectly clear about it, lies not in the opinions expressed by the Rabbis and Jewish laymen, erroneous as these opinions may be and are; it consists in the timing of their utterance to coincide with the American Jewish Conference whose very purpose it is to clarify the issues confronting American and World Jewry and compose the difference if at all possible. That the American Jewish Conference was perfectly right when, through the lips of Henry Monsky, it said of the Council statement that it was calculated "to confuse American public opinion and to disrupt the American Jewi...h community", there can not be the slightest doubt.

In these tragic days, one would expect every Jew, let alone a group of Rabbis, to be instilled with a sense of responsibility vis-a-vis every effort that is made to bring about real, functional unity among the various elements in the Jewish community. To see the Rabbis of the Council "attempt to sabotage the Jewish will to achieve a unified program" is to witness an act of the lowest kind of treason that only the lowest form of humanity is capable of.

Meanwhile, the American Council for Judaism has achieved one result, of which it didn't dream at all and which most decidedly it did not intend to attain. It cemented the Zionists and non-Zionists of the Conference in a common front of resistance to the anti-Zionists. It laid the foundation for a common action on Palestine in which both the Zionists and non-Zionists share the responsibility for the upbuilding of the Jewish national home.

אידישע קאנפערענץ

The Day 9-2-43

נאכמיטאג-זיצונג

(ספעציעלער באריכט צום „טאג")

פון ל. פיינבערג

ביי דער נאכמיטאג־זיצונג פון דער היסטארישער אידישער קאנפערענץ, וואס ווערט איצט אפגעהאלטען אין האטעל וואלדארף־אסטאריא, איז נעכטען ארויסגעשטעלט געווארען די וויכטיגע פאדערונג פון די פאראייניגטע פעלקער, אז באלד נאכ׳ן קריג זאלען אפגעשאפט ווערען אלע דיסקרימינאציע־געזעצע קעגען אידען אין אלע לענדער.

וועגען דער פראגע פון די נאך־מלחמה פאדערונגען פון דעם אידישען פאלק האט גערעדט ראבבי אירווינג מילער, גענעראל־סעקרעטער פון אידישען וועלט־קאנגרעס.

אין זיין שטאטסמענישער רעדע האט ראבבי מילער צווישען אנדערעס דערקלערט:

„ווי אמעריקאנער און ווי אידען דערקלערען מיר, אז די מלחמה ווערט געקעמפט פאר א לעבענסשטייגער, וואס איז פונדאמענטאל קעגענגעזעצט דעם לעבענסשטייגער פון די נאציס און פאשיסטען. מיר זיינען אבסאלוט קעגען דער אונטערדריקונג פון שוואכע פעלקער, קעגען דער פארלעצונג פון אפמאכען, קעגען דער פארלייקענונג פון דער מענשליכער ווירדע. אויב דער זיג פון די פאראייניגטע פעלקער שטרעבט צו באנייערן די מענשליכע הערצער און נשמות, מוז נאך דער מלחמה אויסגעבויט ווערען א נייע אינטערנאציאנאלע ארגאניזאציע, וואס וועט געפינען איר אויסדרוק אין אן אינטערנאציאנאלען „ביל־אוו־ראיטס" צו באשיצען אלע מענשען, וואו זיי זאלען נים לעבען און וואס זיי זאלען נים זיין. אזא „ביל אוו ראיטס", וואס זאל פארזיכערן די יורידישע און פאקטישע גלייכהייט פון אלע בירגער אין יעדען לאנד, דארף נים נאר גאראנטירען דאס רעכט אויף לעבען און רעליגיעזער פרייהייט פאר אלע מענשען אהן קיין אונטערשייד פון נאציאנאליטעט, ראסע אדער רעליגיע, נאר ער דארף אויך פארזיכערען די רעכט פון אלע עטנישע און רעליגיעזע גרופעס ווייטער־צופירען זייער אייגענעם קולטורעלען און רעליגיעזען לעבען.

„אזוי לאנג ווי מען וועט לאזען עקזיסטירען דעם ארגאניזירטען אנטיסעמיטיזם, וועט ער שטענדיג זיין א געפאר פאר דער פרייהייט און די לעבענס פון אידישע געמיינדעס אומעטום און וועט אונטערגראבען די פונדאמענטען פון יעדער דעמאקראטישער ארדענונג אין דער וועלט.

„אנטיסעמיטיזם, ווי אן אינסטרומענט פון אינגווייניגסטער און אויסווייניגסטער פאליטיק, מוז פארבאטען ווערען. דער פארבאט מוז ווערען א טייל פון אינטערנאציאנאלע אפמאכען און נאציאנאלער געזעצגעבונג.

„כדי צו פארגיטיגען פאר דעם חורבן פון דער איצטיגער מלחמה, וועלען די פאראייניגטע פעלקער דארפען אננעמען די פאלגענדע מיטלען:

„1. די באלדיגע אפשאפונג פון אלע געזעצע און דעקרעטען, וואס דיסקרימינירען קעגען וועלכען עס איז טייל פון דער באפעלקערונג אויפ׳ן גרונט פ. ראסע, רעליגיע, אדער פאליטישע מיינונגען. אלע געזעצע, וואס שליסען אויס פון בירגערשאפט וועלכע עס איז גרופע, מוזען אפגעשאפט ווערען און די אפשאפונג דארף זיין רעטראאקטיוו.

„2. אלע וואס זיינען באגאנגען פארברעכענס קעגען אינטערנאציאנאלען געזעץ און קעגען מענשליכקייט דארפען פארהאלטען ווערען, אהן קיין אונטערשייד צו זיי געהערען צו די „אקס"־מלוכות אדער צו די אקופירטע לענדער. אונטער די פארברעכענס דארפען פארשטאנען ווערען אלע מעשים פון די נאציס און זייערע נאכפאלגער אין באראויבען, דעפארטירען און אין חרוב־מאכען די פעלקער, וואס זיינען געשטאנען אונטער זייער הערשאפט. עס דארפען געמאכט ווערען אלע אראנזשירונגען צו משפט׳ן די אלע פארברעכער באלד נאכ׳ן סוף פון דער מלחמה, לויט די פארשריפטען, וואס וועלען באשלאסען ווערען פון די רעגירונגען פון די פאראייניגטע פעלקער.

„3. עס זאל געגעבען ווערען רעליף צו אלע טיילען פון דער באפעלקערונג לויט זייערע ספעציעלע נויטען און עס זאלען אנגענומען ווערען מיטלען ווידעראויפצובויען די פארומגליקטע לעבענס אזוי שנעל ווי מעגליך.

„4. עס דארפען אנערקענט ווערען די רעכט פון אלע פליכטלינגע, דעפארטירטע און אנדערע קרבנות פון די אקס־פארפאלגונגען זיך אומצוקערען צו זייערע פריערדיגע וואוין־ערטער און צו די געלעגענהייטען, וואס זיינען ביי זיי אוועקגענומען געווארען.

„5. עס דארף אנערקענט ווערען דאס רעכט פון פארגיטיגונג פאר די אלע, וואס האבען געליטען פון דיסקרימינאציעס אדער קריגס־אורזאכען, פאר׳ן פארלוסט פון לעבען און אייגענטום (אריינגערעכענט דעם פארלוסט פון אידישע געזעלשאפטליכע אייגענטום), וואס אידישע ארגאניזאציעס האבען געליטען.

עס דארפען אנגענומען ווערען די נויטיגע מיטלען צו רעסטאורירען נארמאלע באדינגונגען, אונטער וועלכע אלע טיילען פון דער באפעלקערונג זאלען ווידער איינגעשלאסען ווערען אין עקאנאמישען לעבען פון יעדען באפרייטען לאנד.

„7. עס דארף געשענקט ווערען ספעציעלע אויפמערקזאמקייט צו די באזונדערע פראבלעמען, וואס וואקסען ארויס דורך דעם אויסראטונגס־קאמפיין, וואס די נאציס פירען אן קעגען אידען".

ביי דער נעכטיגער נאכמיטאג־זיצונג, אונטער׳ן פארזיץ פון קארל שערמאן, זיינען אפגעגעבען געווארען קורצע באריכטען וועגען דער ארבייט אין די פארשידענע קאמיטעס פון דער קאנפערענץ.

טשארלס קרעמער פון ניו יארק האט, אין נאמען פון דער קרעדענשעלס־קאמיטע, באריכטעט, אז די קאמיטע האט אנערקענט די מאנדאטען פון 502 דעלעגאטען, וואס זיינען צוגעלאזען געווארען צו דער קאנפערענץ.

אייזיק העמלין, פון דעם ציוניסטישען ארבייטער בלאק, האט געמאכט א פארשלאג גוטצוהייסען דעם באריכט פון דער קרעדענשעלס־קאמיטע, און די קאנפערענץ האט איינשטימיג אנגענומען דעם באריכט.

אייזיק העלער האט אפגעגעבען א קורצען באריכט פון דער רעטונגס־קאמיטע, און פראפ. חיים פיינמאן האט באריכטעט וועגען קולטור־ארבייט.

דער באריםטער אידישער דיכטער און מיטארבייטער פון „טאג", ה. לייוויק, וועלכער איז א דעלעגאט פון דער ציוניסטישער ארבייטער־פראקציע, האט געהאלטען אן אינטערעסאנטע, אינהאלטסרייכע רעפעראט וועגען די אידישע קולטור־פאדערונגען נאך דער מלחמה.

(זיין רעפעראט וועט געדרוקט ווערען אין „טאג" אויף אנאנדער פלאץ).

בן־גוריון׳ס באגריסונג

די קאנפערענץ האט באקומען א באגריסונג פון דוד בן־גוריון, פארזיצער פון דער עקזעקוטיווע פון דער אידישער אגענטור פון ארץ ישראל, וואס לייענט זיך, ווי פאלגט:

„איך בעט אייך אנצונעמען מיין ווארעמע באגריסונג צו אייער היסטארישער אסיפה. די פארפייניגטע אידען אין נאצי־אייראפע און דער קעמפענדיגער ישוב אין ציון דערווארטען פון די אמעריקאנער אידען ניט קיין סימפאטיע, אויך ניט קיין צדקה, נאר, אז זיי זאלען מיט׳ן גאנצען הארצען און מיט א פעסטען אנטשלוס זיך אידענטיפיצירען מיט׳ן היסטארישען קאמף פון אידישען פאלק פאר א סטאטוס פון פולער גלייכקייט מיט אנדערע פעלקער דורכ׳ן אויפבוי פון א אידישער קאמאנוועלט אין אור־אלטען לאנד פון די אבות. בלויז הבטחות פון גלייכהייט פאר אידען אלס יחידים אין די גלות־לענדער וועלען נים פארמיידען די איבער־חזר׳ונג פון אנטיסעמיטישע אויסבריכען אין אלע זייערע פארמען. דאס אמעריקאנער אידענטום, ווען עס זאל זיין וויליג, קאן שפילען א גרויסע ראל אין אויסלייזען דאס אידישע פאלק און דאס אידישע לאנד. די קעמפער אין די געטאס און די בויער אין ציון דערווארטען, אז איר זאלט ברענגען אייער פולען ביישטייער אין דער זעלבסטבאפרייאונג פון ישראל.

דוד בן גוריון".

ציון ארבייטער־פראקציע שלאגט פאר רעזאלוציע, קאנפערענץ זאל בלייבען א שטענדיגע אינסטיטוציע

די ציוניסטישע ארבייטער־פראקציע ביי דער קאנפערענץ האט אריינגעבראכט א פארשלאג צום גענעראל־קאמיטעט, אז די היסטארישע אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ זאל פארבלייבען א שטענדיגע אינסטיטוציע.

מיר גיבען דא די רעזאלוציע פון דער ציוניסטישער ארבייטער־פראקציע, ווי זי איז פון איר פארגעשלאגען געווארען:

„די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ אנערקענט די נויטווענדיגקייט פון א פערמאנענטער דעמאקראטיש־געוויילטער אידישער קערפערשאפט, וואס זאל אין נאמען פון אמעריקאנער אידענטום זארגען פאר אל־אידישע אינטערעסען סיי אין לאנד־מאסשטאב, סיי אין וועלט־מאסשטאב.

„איינזעהענדיג, אז די איצטיגע סעסיע מוז זיך באשעפטיגען מיט די באלדיגע אויפגאבען פון רעטונג, מיט דער גאנצער נאך־מלחמה פראגראם פון אידישען פאלק און מיט דער אויפשטעלונג פון ארגאנען, וואס זאלן דורכפירען די דאזיגע גרויסע אויפגאבען;

„זייענדיג זיכער, אז עס וועלן דארפען פארקומען נאך סעסיעס פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ, ביז זי וועט דורכפירען די אנגעצייכענטע פראגראם,—

„באשליסט די קאנפערענץ:

„אויסצוקלייבען א ספעציעלען קאמיטעט וואס זאל שטודירען די פראגע פון פערמאנענץ אין אלע פאזען. צווישען זיי זאל אויך שטודירט ווערען די פראגע, צי און אויף וועלכען אופן די איצטיגע אידישע קאנפערענץ זאל פארוואנדעלט ווערען אין דער פערמאנענטער אידישער רעפרעזענטאנץ.

אויב דער קאמיטעט נעמט אן א פאזיטיווען באשלוס איז ער באאויפטראגט פון דער איצטיגער סעסיע צוצוגרייטען א פלאן פאר דער דעמאקראטישער פונקציאנירונג פון דער פערמאנענטער קערפערשאפט.

„דער באריכט פון דער דאזיגער קאמיסיע ווערט געבראכט צו דער צווייטער סעסיע פון דער אידישער קאנפערענץ, וועלכע נעמט אן אן ענדגילטיגען באשלוס וועגען דער פראגע פון פערמאנענץ און וועגען די פארגעשלאגענע פלענער פון ארגאניזאציע און טעטיגקייטען."

ארץ־ישראל איז גרייט אויפצונעמען גרויסע מאסען אידען — זאגט ישראל מערעמינסקי

— די לאגע אין ארץ־ישראל איז זעהר א פארוויקעלטע. דער ישוב איז מיד פון די גרויסע אנשטרענגונגען אין די לעצטע יאהרען, אבער ער איז פריש און צאפלדיג אין זיינע באמיהונגען צוצוגרייטען די באדינגונגען פאר אויפנעמען אינגיכען נאך גרויסע מאסען אידען אין לאנד. דריי דורות חלוצים האבען געארבייט און ארבייטען ווייטער אין ארץ ישראל דערפאר, אז אלץ, וואס איז פוסט אין לאנד, זאל ווערען פרוכטבאר. די 550 טויזענט אידען אין לאנד טרעטען אויס דעם וועג פאר נאך מיליאנען אידען. דער ישוב איז דער אוואנגארד. אבער עס איז שווער צו זיין דער אוואנגארד, ווען דא געהען נאך אן דיסקוסיעס, צי די אידען אין אמעריקע זאלען געהן צוזאמען מיט דעם אוואנגארד אין ארץ־ישראל.

ישראל מערעמינסקי רעדט אויך וועגען די גרויסע פינאנציעלע קרבנות, וואס דער ישוב אליין ברענגט פאר׳ן אויפבוי פון לאנד און וואס זיינען פראפארציאנעל פיל גרעסער פון די ביישטייערונגען פון די פינף מיליאן אידען אין אמעריקע. דער פארשטעהער פון ועד הלאומי זאגט ווייטער:

— מיר בויען ארץ־ישראל פאר׳ן אידישען פאלק. מיר ווילען נים האבען א אידישע היים אהן אידען. און פונקט אזוי ווי מיר אין ארץ־ישראל באקומען ארויס לעבען און בליהונג, אויפרייסענדיג פעלזען־שטיינער, אזוי דארפט איר אין אמעריקע דורכברעכען אלע שטיינער, וואס שטעהען אין וועג, פאר אויפבויען דאס אידישע לאנד פאר׳ן אידישען פאלק.

ישראל מערעמינסקי׳ס רעדע איז שטארק אפלאדירט געווארען.

דער פארזיצער, מר. קארל שערמאן, האט דאן געשלאסען די זיצונג, מיטטיילענדיג, אז אין אווענט וועט געבראכט ווערען פאר דעם באשלוס פון דער קאנפערענץ די רעזאלוציע וועגען ארץ־ישראל.

Opening of Palestine as Homeland Demanded by Jewish Conference

N.Y. Times Sept. 2 1943

A resolution calling for the reconstruction of Palestine as the Jewish Commonwealth, the immediate withdrawal of the British White Paper of 1939 which placed restrictions on Jewish immigration and land ownership, and the opening of the gates of Palestine to Jewish immigration under the control of the Jewish Agency, was adopted last night by the American Jewish Conference at the hotel Waldorf-Astoria.

The resolution, hailed with delight by the Zionist elements of the Conference as placing American Judaism on record for the first time in support of their aspirations, and received with dejection by the non-Zionists present, was adopted without debate by an overwhelming majority of the 502 delegates to the conference.

Dr. Stephen S. Wise, president of the American Jewish Congress, who was presiding, at first merely declared the resolution had been adopted by an overwhelming vote, but when he was pressed from the floor to be more specific he said he had observed only four dissenting votes.

Taking cognizance of rumors that had been prevalent that the delegates of the American Jewish Committee, headed by former Supreme Court Justice Joseph M. Proskauer, the recognized leader of the non-Zionists at the conference, might withdraw, Dr. Wise assured the conference that they would not do so. He announced that Mr. Proskauer would, however, have a statement to make to the session.

Recalling that the American Jewish Committee had entered the conference only on the assurance that its right to dissent would not be limited, Mr. Proskauer announced that he and his fellow delegates from the committee would not be bound by the conclusions reached by the resolution.

Statement by Proskauer

His statement follows:

It is with profound regreat that, for the American Jewish Committee and my two fellow-delegates from that organization, I must register dissent from the resolutions which have been introduced and which I have no doubt will receive the vote of this conference.

These resolutions at this critical time call for vesting in Jewish authority the full power to regulate and direct immigration into Palestine and presently call for the creation of a Jewish Commonwealth. Quite apart from the validity or invalidity of these proposals were they to be considered in the interval between the cessation of histilities and a peace conference, we believe that at this time, when the gravest and most delicate military and world-wide political questions are involved, the present issuance of these proposals contained in the resolutions is unwise because it may carry with it embarrassment to the governments of the United Nations, and is calculated to jeopardize the status of Jews and even prejudice the fullest development of the Jewish settlement in Palestine itself.

At this time it is our duty to concentrate on victory for the United Nations. We are convinced that it is inadvisable to bring to the foreground of public attention at this time political matters that may divide the peoples of the United Nations and create added difficulties.

And it is for that reason that we endeavored, without success, in the Palestine Committee, to secure the passage of a resolution deferring action on this matter until some subsequent session of this conference to be called by the presidium.

We yield to no one in our devotion to the cause of Judaism and to the protection of the rights of Jews throughout the world. We have demonsrated a deep and abiding concern for the welfare of Palestine and its full and proper development. We have asked for the abrogation at once of the White Paper, and have requested that the gates of Palestine be immediately opened for the freest entry of the victims of Nazi brutality. But because of the war considerations and the impossibility of foreseeing the quickly changing world scene, we deemed it wise to ask for the continuance of an international trusteeship to safeguard the Jewish settlement in Palestine and the fundamental rights of its inhabitants to prepare the country to become within a reasonable period of years a self-governing commonwealth under a constitution and a bill of rights that would protect the basic rights of all.

In entering this conference, the American Jewish Committee acted on the condition that the then so-called "Assembly" should be called the "Conference" and that the right of any participating organization to dissent from and, so dissenting, not to be bound by the conclusions of the conference was recognized. Pursuant to that provision, for myself and for my two fellow-delegates and the American Jewish Committee, and for the reasons I have mentioned, we regretfully dissent from concurrence with these resolutions.

The resolution was introduced by Rabbi Abba Hillel Silver of Cleveland, chairman of the conference's Palestine Committee, and was seconded by Henry Monsky of Omaha, Neb., chairman of the executive committee that convened the conference and president of B'Nai Brith.

Its passage had been clearly foreshadowed from the time it was reported by the committee late in the afternoon, when non-Zionists were unable to muster the strength to have a minority report submitted from the committee. Under the convention rules, ten signers were required for this purpose out of the committee's membership of sixty-two.

Pledges to Jews Cited

The resolution reported by the committee cited the Balfour Declaration of 1917, the Mandate subsequently given to Great Britain by the League of Nations and its unanimous approval by the United States Congress, and declared that on the basis of "this international covenant" the Jewish people had demonstrated a constructive capacity for the reconstruction of their historical homeland in Palestine.

Calling for the fulfillment of the Balfour Declaration and the Mandate, the resolution asserted that their "interest and underlying purpose" was to reconstitute Palestine as the Jewish Commonwealth. It attacked the White Paper, pointing out that the Permanent Mandates Commission of the League of Nations had refused to recognize its legality or its moral validity.

The resolution promised that scrupulous regard would be shown for the preservation of the religious, linguistic and cultural rights of the Arab population of Palestine, and for the civil and religious equality of all inhabitants. It also promised the inviolability of the Holy Places of the various religions.

An appeal to Soviet Russia to allow the Jews of the Soviet Union freedom of worship and the opportunity to participate in the establishment of a Jewish national home in Palestine was offered at the afternoon session by Rabbi Philip S. Bernstein, executive director of the Commission on Army and Navy Religious Activities of the National Jewish Welfare Board.

"Concerning the future of the Jews whose fate will be bound up with that of Soviet Russia, I would herewith publicly address an appeal to that government," Rabbi Bernstein said in the course of a discussion of the post-war status of Jews.

"Let Russian Jews, I plead, turn as they will to the Torah of their fathers. It is no opiate for the people—it is social vision and social justice. Let your Jews, I plead, share the hopes as they have shared the sorrows of their brothers in other lands. They will be better citizens of the Socialist State because of a deepened sense of brotherhood and because of the broadening of their horizons.

"Let your Jews, I plead, share the gratification and the obligations touching the Jewish national home in Palestine."

The credentials committee of the conference disclosed that it had refused to consider the apepal of the Jewish-American Section of the International Workers Order for admission to the conference. The general committee of the conference previously had ruled that the International Workers Order, which has often been attacked as a Communist front organization, was not a national Jewish organization, hence was not entitled to representation at the conference.

THE NEW YORK TIMES, T

9-2-43

Text of Jewish Resolution

The resolution on Palestine adopted last night by the American Jewish Conference at the Waldorf-Astoria Hotel follows:

We, Jewish citizens of the United States dwelling in security in this our beloved land, which, because of its democratic institutions and just laws "gives to bigotry no sanction and to persecution no assistance," and dedicated in undivided loyalty to the noble spirit of our country, are gathered here as an American Jewish Conference, a democratically elected body representative of American Jewry to cope with the tragic problems of our fellow-Jews all over the world. We make the following declaration of principles as to the relation between the Jewish people, the Homeland in Palestine and the world need for post-war reconstruction.

The Jewish problem has been made one of the central elements in the present assault on civilization. In a world-wide Nazi-Fascist conspiracy its exploitation has constituted the initial phase of the assault. Its solution is an integral part of the conditions needed for an enduring peace.

In the first World War the civilized nations pointed to a solution of the Jewish problem through the reconstruction of the Jewish Homeland in Palestine with which the Jewish people has been bound up historically and religiously throughout the centuries. This was expressed in the Balfour Declaration issued by the British Government, after consultation between the Allied and Associated Powers, on Nov. 2, 1917, and in the mandate for Palestine accorded to Great Britain in 1922, with the consent of the fifty-one member nations of the League of Nations and with the unanimous approval of the Congress of the United States.

Progress in 25 Years

On the basis of this international covenant the Jewish people set itself to the task of recreating its historic Homeland in Palestine. In the course of twenty-five years it has demonstrated a constructive capacity which has already had a profound effect both on the hopes and outlook of the Jewish people, and on a country which had for centuries been regarded as one of the derelict areas of the world. The progress of all sections of Palestine, Arab as well as Jewish, under the stimulus of the developing Jewish Homeland is one of the most notable phenomena of our time; the contribution of democratic Jewish Palestine to the victories of the armies of the United Nations in the Near East has been a significant vindication of the policy initiated by world opinion and carried out in the labors and sacrifices of the Jewish people.

This period of reconstruction, however, has coincided with a general deterioriation of world order and international morality. Chief among victims of this deterioration have been the millions of Jews in Europe. Yet despite the fact that the conditdtions which made imperative the re-establishment of the Jewish Homeland a quarter of a century ago have been intensified beyond the darkest ofrebodings, the rights internationally guaranteed to the Jewish people with respect to Palestine have been progressively whittled down on grounds of administrative and political expediency until, with the promulgation of the White Paper of May, 1939, the solemn promise made to the Jewish people was virtually nullified and the last hope of millions of homeless Jews threatened with extinction.

The American Jewish Conference, meeting at a time when the policies of the peace are in the making, and conscious of its historic responsibility and of its position as representative of American Jewry and spokesman for the silenced Jewish communities of Europe, calls for the loyalty and faithful fulfillment of the covenant entered into between the nations of the world and the Jewish people.

Demands Are Set Forth

We call for the fulfillment of the Balfour Declaration and of the mandate for Palestine whose intent and underlying purpose, based on the "historical connection of the Jewish people with Palestine," was to constitute Palestine as the Jewish Commonwealth.

We demand the immediate withdrawal in its entirety of the Palestine White Paper of May, 1939, with its unwarranted restrictions on Jewish immigration and land settlement. The White Paper is a violation of the rights accorded to the Jewish people under the Mandate for Palestine. It was characterized by Mr. Winston Churchill in the House of Commons as "a breach and a repudiation of the Balfour Declaration." The Permanent Mandates Commission of the League o fNations refused to recognize its legality or its moral validity.

The conference demands that the gates of Palestine be opened to Jewish immigration, and that the Jewish Agency, recognized under the mandate as the authorized representative of the Jewish people, be vested with authority to direct and regulate immigration into Palestine, to develop to the maximum the agricultural and industrial possibilities and the natural resources of the country, and to utilize its uncultivated and unoccupied lands for Jewish colonization and for the benefit of the country as a whole.

The measures here urged constitute the essential prerequisites for the attainment of a Jewish majority and for the re-creation of the Jewish Commonwealth.

Cooperation With Arabs

In the pursuit of its objective of a Jewish Commonwealth, the Jewish people has steadfastly held before it the ideals which shall integrate Jewish Palestine within the new democratic world structure. The Jewish people pledge itself to scrupulous regard for and preservation of the religious, linguistic and cultural rights of the Arab population of Palestine, and to the civil and religious equality of all its inhabitants before the law. The inviolability of the holy places of the various religions shall be guaranteed.

The Jewish people reaffirms its readiness and desire for full cooperation with its Arab neighbors in Palestine, and, in the work of its own national redemption, welcomes the economic and political development of the Arab peoples of the Near East.

On the basis both of the part it has played in the history of civilization, and of its present achievement in Palestine, the Jewish people believes that the Jewish Commonwealth to be established will represent another fundamental contribution to the social and political ideals of the world. It will finally answer the agonized cry of the most martyred of peoples, and enable it to take its rightful place in that progressive order of mankind which, we pray, may issue from the present struggle.

ארץ ישראל אויף דער אידישער קאָנפערענץ

The Day 9-2-43

איינדריקען — פון ש. ערדבערג

ארץ ישראל האט מאנטאג אווענט באהערשט די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ.

דער גרויסער עולם אין גרויסען זאל פון האטעל וואלדארף־אסטאריא האט געאטעמט מיט ארץ ישראל.

ארץ ישראל איז א וואונדערליכע, צויבערליכע סטרונע, וואס ווי נאר מ'גיט זי א ריר ציטערען אויף אידישע הערצער מיט בענקשאפט, מיט האפענונג.

אפילו די אידען, וואס זיינען „איר־דעלאנגיש" קאלט, קעגנעריש צו ארץ ישראל, האבען אויך פארבארגענע גלוסטונגען צו דעם אלט־נייעם אידישען היימלאנד.

דאס האט מען טאקע געזען אויף דער קאנפערענץ. דאס הייפעלע פון אמעריקען דזשואיש קאמיטע און די נישט גרעסערע מחנה פון ארבעטער קאמיטעט האבען דאס באוויזען — ארץ ישראל איז שטארקער, איז אויך זיי ג ו ב ר.

אודאי 95 פראצענט פון די 500 דעלעגאטען זיינען בלב ונפש פאר ארץ ישראל אלס א אידישע מלוכה. די געסט — זיי זיינען א ל ע דערפאר. אבער אפילו די 5 פראצענט, וואס בריקען זיך, זיינען געצוואונגען געווארען פון פאלק'ס דראנג צו ארץ ישראל און זיי האבען זיך אפילו אויפגעשטעלט ביים זינגען „התקוה".

גוטע רעדעס זיינען געהאלטען געווארען וועגען ארץ ישראל. טייל זייערע געווען אויסגעצייכענטע.

דר. נחום גאלדמאן האט געהאלטען א גלענצענדע רעדע. ער האט גערעדט אזוי קלאר, אזוי לויטער. דר. גאלדמאן, דער פארשטייער פון דער אידישער אגענטור. טיף־אריינדרינגענד זיינען געווען זיינע רייד וועגען דער באדייטונג פון די אייראפעאישע אידישע צענטערס, וואס די נאצי בעסטיעס האבען חרוב געמאכט. זיין פאדערונג, אז די פארטריבענע אידען זאלען צוריקגעבראכט ווערען אויף זייערע ערטער, צו זייערע פארוויסטע היימען, און גרויסע אידישע מאסען זאלען געבראכט ווערען קיין ארץ ישראל, וואו עס זאל ווערען די אידישע מלוכה, האט א ציטער געטאן דעם עולם.

שעהן גערעדט האבען אויך דר. שלמה גאלדמאן און ראביי דזשיימס העלער, דער זון, דאכט זיך, פון ערשטען רעפארם־ראביי, וואס איז געווען א פייערדיגער ציוניסט.

די קרוין־רעדע פון אווענט האט געהאלטען דר. אבא הלל סילווער, און ער האט דאס מיט זיין בריליאנטענער רעדע געצוואונגען די קעגנער פון ארץ ישראל אלס אידישע מלוכה אויפצושטעלען זיך ביי „התקוה".

דאס איז געווען נאך דער דעקלאראציע פון דער דעלעגאציע פון ארבעטער קאמיטעט — די עקשנות'דיגע קעגנער פון א אידישער מלוכה.

ביי אלע רעדעס וועגען ארץ ישראל, אפילו ביי די הייסטע רייד, זיינען די ארבעטער־קאמיטעט דעלעגאטען געזעסען ווי יז־קאלטע. די עטליכע ארבעטער־קאמיטעט דעלעגאטען, וואס זיינען יא פאר ארץ ישראל און זיינען אקטיוו אין געווערקשאפטען קאמפיין, האבען אויך נישט געהויבען קיין פינגער צו אפלאדירען.

אבער אט טרעט אויף זייער פארשטייער י. ה. גאלדבערג, וואס איז, ווי מ'זאגט, יא פאר א אידישער מלוכה אין ארץ ישראל, און ער לייענט זיין דעקלאראציע.

אלץ וואס זיי ווילען איז: מען זאל לאזען אידען פארען קיין ארץ ישראל און, נאטירליך, בטל־מאכען דעם שווארצען „ווייסען פאפיר".

זיי האט דר. אבא הלל סילווער געשניטען מיט א גליענדיג מעסער: אזוי? דאס אלץ? מער נישט? נאר לאזען זיי פארען קיין ארץ ישראל. איר פאדערט מיר זאלען אויפגעבען די טויזענטער־יעריגע רעכט און בענקשאפט אויף ארץ ישראל?!

דאס האט א הויב געטאן די קאנפערענץ. די קעגנערשאפט צו ארץ־ישראל איז אזוי באשיינפערליך געווארען לעכערליך.

היסטאריש איז געווען דר. סילווער'ס רעדע אין אינהאלט און אין ווערט. מייסטערהאפט האט גערעדט סילווער מיט דער גאלדענער צונג וועגען דער קיום פון [illegible]ישע לידען און אידישע האפענונגען. [illegible] צער האט געשמידט זיינע רייד. באהאלטענע טרערן האבען זיי ווייך געמאכט, און אז ער האט געענדיגט האט די גאנצע קאנפערענץ מיט שטורעם זיך א הויב געטאן און זיך צוזונגען אין „התקוה".

דאס מאל איז קיינער נישט געבליבען זיצען. די ארבעטער־קאמיטעט דעלעגאטען זיינען אויך געשטאנען אויף די פיס און טייל פון זיי, מיטגעריסענע, האבען מיטגעזונגען:

עוד לא אבדה תקותנו!

Jewish World 9-2-43

ראביי סילווער ערוועהלט פארזיצער פון דער ארץ ישראל קאמיטע ביי אידישער קאנפערענץ

ניו יארק, סעפט. 1. —

ראביי אבא הלל סילווער פון קליוולאנד איז ערוועהלט געווארען אלס פארזיצער פון דער ארץ ישראל קאמיטע פון דער קאנפערענץ. ראבערט גורמאן פון סינסינעטי, געוועזענער פרעזידענט פון דער יוניאן אוו היברו קאנגרעגיישאנס, איז וויצע פארזיצער פון דער קאמיטע.

די קאנפערענץ האט ערוועהלט 13 מיטגלידער אין איהר פרעזידיום. א פערצעהנטער וועט צוגעגעבען ווערען דורך דעם אויסוואהל פון דעם קאנסערוואטיווען רעליגיעזען בלאק.

פאלגענדע זיינען די דרייצעהן:

הענרי מאנסקי, פרעזידענט פון בני ברית; ראביי סטיפען ס. וויז; ריכטער דזשאזעף מ. פראסקויער; אדאלף העלד, פארזיצער פון דעם אידישען ארבייטער קאמיטעט; ריכטער לואיס לעווענטאל, פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע; ראביי איזראעל גאלדשטיין, פרעזידענט פון נאציאנאל פאנד; קארל שערמאן, טשערמאן פון דער עקזעקוטיוו קאמיטע פון אמעריקאנער אידישען קאנגרעס; הערמאן האפמאן פון ארדען ברית אברהם; מרס. דייוויד דע סאלא פול, פרעזידענט פון הדסה; ערגאר קאופמאן פון פיטסבורג; לעאן געלמאן, פרעזידענט פון מזרחי; חיים גרינבערג און אדאלף ראזענבערג.

די פארדאמונגס ערקלערונג געגען די פראטעסט־ראבינער

פאלגענדע איז די ערקלערונג פון הענרי מאנסקי פארדאמענדיג די האנדלונג פון די פראטעסט־ראבינער, וואס די קאנפערענץ האט, אויפ'ן פארשלאג פון ריכטער באצעל פון דעטראיט, אנגענומען אלס איהר אייגענע.

„דער אמעריקאנער קאונסיל פאר דזשודאיזם, א קערפערשאפט פון הונדערט מענשען, רעדענדיג פאר זיך אליין, האט עס געהאלטען פאר פאסיג ארויסצוגעבען א סטייטמענט אין דעם נאמען פון „אמעריקאנער

פערענץ, א דעמאקראטיש ערוועהלטע קערפערשאפט, פארטרעטענדיג יעדע גרעסערע אידישע ארגאניזאציע און געמיינדע אין די פאראייניגטע שטאטען, זוכט צו פאראייניגען אמעריקאנער אידען אויף אן אלגעמיינעם פראגראם פאר בעסער לייזונג פון די טראגישע פראבלעמען פון דעם וועלט אידענטום.

„שוין די צייט פון דיזער האנדלונג מוז כאראקטעריזירט ווערען אלס ניט ספארטמעניג און ניט פאסיג. דאס איז אויסגערעכענט צו פארטומלען די אמעריקאנער עפענטליכע מיינונג און צו צורייסען די אמעריקאנער אידישע געמיינדע.

„די פארזאמעלטע דעלעגאטען דא, פארטרעטענדיג יעדען שטאנדפונקט, זיינען פאראייניגט אין זייער צוריקווייזונג פון דיזען פארזוך צו סאבאטאזירען דעם קאלעקטיווען אידישען ווילען צו דערגרייכען אן איינהייטליכען פראגראם."

באטש עטליכע אונטערגעשריבענע אויף דעם קאונסיל'ס סטייטמענט זיינען אנוועזענד געווען אויף דער קאנפערענץ אלס דעלעגאטען, האבען זיי ניט געמאכט קיין פארזוך צו באקעמפען די פארדאמונג.

אידישע קאמאנוועלט אין ארץ ישראל געפאדערט אין רעזאלוציע אויף דער אידישער קאנפערענץ

ארץ ישראל קאמיטע איינינגט זיך אויף רעזאלוציע, 53 שטימען געגען 2

די צוויי געגען־שטימען זיינען געוועזען פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע. — ארבייטער קאמיטעט האלט זיך צוריק פון שטימען. — לאנגער קאמף אויף די זיצונגען פון ארץ ישראל קאמיטע איידער מען איינינט זיך אויף רעזאלוציע.

פון י. ל. טעלער

Forward 9-2-43

אז אידישע קאמאנוועלט אין ארץ ישראל — דאס איז די פאדערונג פון א רעזאלוציע, וואס דער ארץ ישראל קאמיטעט האט פארגעבראכט פאר דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ. בעת מיר גיהען צום דרוק.

אין זאל פון האטעל וואלדארף־אסטאריא, וואו די גלענארע אווענט־זיצונג, וואס דארף שטימען וועגען דער רעזאלוציע, ווערט אפגעהאלטען, הערשט גרויס שפאנונג. דאס איז אייגענטליך דער הויפט־קלימאקס פון דער קאנפערענץ, וועלכע דארף זיך מארגען אווענט שליסען. דער ארץ ישראל קאמיטעט האט, מיט 53 געגען 2 שטימען, באשלאסען פארצוברינגען פאר דער קאנפערענץ די קאמאנוועלט פאדערונג. די צוויי, וואס האבען געשטימט געגען, זיינען ריכטער פראסקאוער און דזשייקאב בלוסטאון — ביידע פארשטעהער פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע.

די עיקר־ספעקולאציע און איצטער: ווי וועלען האנדלען די פארשטעהער פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע? עס איז קיין צווייפעל ניט, אז די רעזאלוציע וועט גוטגעהייסען ווערען פון דער קאנפערענץ, וועלכע האט א ציוניסטישע מעהרהייט. עס ווערט דערווארט זעהר ווייניג אפאזיציע. די פראגע איז אבער, וואס די אמעריקען דזשואיש קאמיטע וועט טאן נאכדעם ווי די רעזאלוציע וועט אפגעשטימט ווערען. וועט די קאמיטע זיך בויגען פאר'ן ווילען פון דער מעהרהייט, אדער צי וועט זי ארויסטרעטען פון דער קאנפערענץ?

און אט־וואס עס האט זיך אפגעטאן אין ארץ ישראל קאמיטעט בעת די דאזיגע רעזאלוציע איז פארמולירט געווארען:

דער אידישער ארבייטער קאמיטעט, ווי שוין פריהער באקאנט, האט דערקלערט זיין נייטראליטעט; דערקלערט, אז ער נעמט ניט קיין שום שטעלונג צו דער א"י פראגע, ווייל צווישען זיינע מיטגלידער הערשען חלוקי דעות. די יוניאן און אמעריקען היברו קאנגרעגיישאנס האט פארגעשלאגען אן אריינפיהר, וואס זאל אונטערשטרייכען די אמעריקאנישע לאיאליטעט פון די באטייליגטע אין דער קאנפערענץ. דער דאזיגער אריינפיהר, ווי ער איז פארמולירט געווארען פון די פארשטעהער פון דער יוניאן, האט אבער געקענט אויסגעטייטשט ווערען ווי א מין פראקלאמאציע, אז די אמעריקאנער אידען באטראכטען דעם גאנצען ענין ארץ ישראל ווי א זאך פאר רעפיודזשים. דער אריינפיהר איז, מיט דער צושטימונג פון דער יוניאן און אמעריקען היברו קאנגרעגיישאנס, אזוי געענדערט געווארען, אז די פריהער־דערמאנטע אימפליקאציע איז מעהר ניטא אין איהר.

דער אומפארטייאישער בלאק האט פארגעשלאגען, אז מען זאל אונטערשטרייכען, אז עס ווערט געפאדערט, אז ארץ ישראל זאל פראקלאמירט ווערען ווי א קאמאנוועלט נאכדעם ווי זי וועט האבען אן אידישע מעהרהייט, כדי מען זאל ניט מיינען, אז די אידען ווילען אלס מינדערהייט ווערען די באלעבאטים פון לאנד. דער דאזיגער פונקט איז איינגעשלאסען געווארען אין דער רעזאלוציע. מיט דעם האט זיך די דיסקוסיע געענדיגט און ס'איז געקומען געווארען צו אפשטימונג. דער פארשטעהער פון דער יוניאן און אמעריקען היברו קאנגרעגיישאנס, אדאלף ראזענבערג, האט דערקלערט, אז די דעלעגאטען פון זיין בלאק וועלען שטימען ווי יחידים, יעדער איינער פון זיי ווי ער וויל. מען ווייסט אבער, אז צווישען די מיטגלידער פון זיין בלאק זיינען דא א סך ציוניסטען.

עס ווערען געמאכט פארשידענע פאראויסזאגונגען וועגען רעזולטאט פון דער אפשטימונג. שאצער שאצען, אז ניט מעהר ווי 25 פון די 500 דעלעגאטען וועלען שטימען געגען איהר. אבער, ווי געזאגט, איז די הויפט־פראגע איצט: וואס וועט די אמעריקען דזשואיש קאמיטע טאן? וועט זי מיטגעהן מיט דער מעהרהייט?

די מענשען פון דער אמעריקען דזשואיש קאמיטע האבען דערוויל זיך

טען פון אז אידישען מענשען לגבי זיינע טיעף־נאציאנאלע קולטור־חלומות... ניט ווייניגער ווי דער הונגער נאך ברויט איז דער פאלקס־הונגער נאך גייסט, נאך זיינע קוואלען, נאך זיינע געזאנגען". ער האט געווארענט, אז פארנאכלעסיגענדיג קולטור־פראבלעמען, וועלען "מיר אליין, דא אין אמעריקע איבערהויפט, בלייבען גייסטיג־טרייסטלאז... פיזיש געזעטיגט, מאטעריעל געזיכערט, אבער די זעטיגקייט וועט נעמען נקמה אן אונז, די געזיכערטקייט וועט אונז פארגרעבט מאכען", אויב אמעריקאנער אידען וועלען ניט נעמען אויף זיך פליכטען אין באצוג צו אידישער קולטור־טעטיגקייט.

טשערמאן פון דער זיצונג איז געווען קארל שערמאן. ראבי אירווינג מילער, סעקרעטאר פון אידישען וועלט קאנגרעס, האט געפאדערט, אז עס זאל דורכגעפיהרט ווערען "אן אינטערנאציאנאלער ביל אוו ראיטס" צו באשיצען מינדערהייטען, און אז עס זאלען גענומען ווערען שריט וועגען שאדענערזאץ פאר די פליטים. די דאזיגע פאדערונגען באריכטען מיר ניט באריכות, ווייל זיי דארפען ערשט פארגעבראכט ווערען אין רעזאלוציעס.

טשיקאווע איז געווען, ווען ס'איז באריכטעט געווארען, אז אויף דער קאנפערענץ זיינען דא 502 דעלעגאטען. איין דעלעגאט האט זיך אויפגעשטעלט און געפרעגט א קשיה: "ווי קענען זיין 502, אז לכתחילה האבען געזאלט זיין בלויז 500?" מען האט איהם געענטפערט, אז ער מעג זיין רוהיג, די צוגאב־צוויי זיינען פון סאן כאזע, אריזאנא, און פון באט מאנטאנא, און זיי זיינען דעמאקראטיש אויסגעוועהלט געווארען און געקומען אויף איינענע הוצאות. האט עולם אפלאדירט און די זיצונג איז ווידער אנגעגאנגען — ווי א מין אויסגענעמענס.

ישראל מערעמינסקי, פארטרעטער פון אידישען ישוב אין ארץ ישראל, האט אין זיין רעדע געפאדערט ניט צו מאכען קיין אונטערשיד צווישען רעטונג און גאולה. ער האט אויך דערקלערט צווישען אנדערע, אז "מיר אין ארץ ישראל האלטען מלחמה מיט אבצעהן מיליאן דונאם פוסטע בערגען".

אין פארלויף פון דער נאכמיטאג־זיצונג האבען אויך גערעדט רבי אירווינג מילער, רבי פיליפ בערנשטיין און הרב שאול זילבערשטיין.

רבי בערנשטיין האט אפעלירט צו דער רוסישער רעגירונג "צו לאזען די רוסישע אידען זיך קעהרען צו דער תורה פון זייערע פאטערס. עס איז ניט קיין אפיום פאר'ן פאלק — עס איז סאציאלע וויזיע און סאציאלע גערעכטיגקייט. לאזט אייערע אידען טיילען די האפנונג ווי זיי האבען גע-

נישע און אנדייטונגען. זיי האבען געוואונקען און אנגעדייטעט, אז — אז זיי וועלען טאן אזוי־און־אזוי־און־פארקעהרט. אבער וואס זיי וועלען טאן, ווייסט מען ניט. זיי האבען אויך אריינגעווארפען א ווארט, אז מען דארף זיך רעכענען מיט וואשינגטאן, און אימיצער פון זייער צד האט פריוואט צוגעווארפען, אז "ווען די צייט וועט קומען, וועלען מיר זיין מיליטאנטער פון די ציוניסטען, אבער דערוויל מוז מען ווארטען". הכלל, זיי האבען געפרואווט אויף יעדען מעגליכען אופן איבערגעווינען די קאמיטע אויף זייער צד. זיי האבען געוואוסט, אז ווען זיי וועלען פארלירען אין דעם ארץ ישראל קאמיטעט, וועלען זיי אויף דער קאנפערענץ באשטימט פארלירען.

די ארץ ישראל פראגע, ווי געזאגט, איז אויפגענומען געווארען אויף א אווענט־זיצונג נעכטען. די נאכמיטאג־זיצונג איז געווען א ניט־געראטענע קינד, ניט־אהער און ניט־אהין. עס זיינען געטיילט געווארען כיבודים. מען האט געלאזט דעם און יענעם מאכען א מעלדונג און דערמיט באפרידיגט דעם באגער פון א סך מענשען "צו אדרעסירען די קאנווענשאן". עס איז אבער געהערט געווארען אויך דאס ווארט פון דער אידישער קולטור.

ליוויק'ס רעפעראט

ה. ליוויק, ווי אן אידישער דיכטער, האט גערעדט וועגען דער וויכטיגקייט פון דער אידישער קולטור אין אידישען לעבען. געווארענט געגען "זאטקייט", וואס ברענגט צוגרונט דאס אידיש־אמעריקע. ער האט צווישען אנדערעס געזאגט: "ווען א מענש שרייט נאך ברויט, קען מען זיך ניט אוועקשטעלען און זאגען איהם: נא, לייען א בוך, דעקלאמיר א ליד, קוק זיך צו ווי איך שפיל א הצגה פון טוביה דעם מילכיגער. ווען מיר פארנעמען זיך מיט מאגען א לאנד פאר אונזער געפייניגטען פאלק, ווי קען מען, וועט אימיצער טראכטען, אוועקשטעלען זיך און מאנגען פון איהם, אז ער זאל דערציהען זיינע קינדער אין אידישען גייסט, אין די אידישע נאציאנאלע שפראכען, און אזוי ווייטער". אבער דאך, האט ליוויק געזאגט, "מוז באטאנט ווערען, אז גייסט און נוף זיינען ניט צעטיילבאר", און ער האלט עס פאר זיין פליכט אלס אידישער דיכטער צו רעדען "וועגען די פליכ-

טילט די לידען פון זייערע ברידער אין אלע לענדער. לאזט אייערע אידען טיילען די צופרידענהייט און אבליגאציעס אין פארבינדונג מיט דער נאציאנאלער היים אין ארץ ישראל".

די פולע ליסט פון פרעזידיום פון דער קאנפערענץ איז: דר. סטיפען ווייז, הענרי מאנסקי דזשאזעף פראסקאוער אדאלף העלד, לעאן געלמאן, דר. ישראל גאלדשטיין, חיים גרינבערג, הערמאן האפמאן, עדגאר קאופמאן, ריכטער לואיס לעווינטאל, מרס. תמר דע סאלא פול, אדאלף ראזענבערג און קארל שערמאן.

NEWS — AND — VIEWS

The Day 9-3-43

The Decision.
The Palestine Resolution.
The Dissenters.
Triumph of Jewish Unity.

—By DR. S. MARGOSHES—

The American Jewish Conference, before its adjournment yesterday, finally took a definite and unequivocal stand on the outstanding controversial issue which had threatened to disrupt the Assembly. It adopted the Palestine resolution featuring the demand for a Jewish Commonwealth in Palestine almost unanimously—498 against 4. But even the four who voted against the resolution remained at the Conference, giving up their right to vote. The split of which there was much fear durin, the last days of the Conference was averted. Unity was established.

The great value of the passage of the Palestine resolution lies in the fact that it now has behind it practically all of American Jewry. In this way, the five million Jews of the United States serve notice on the world that what they demand is the annulment of the White Paper, unlimited Jewish immigration into Palestine under the control of the Jewish Agency, ample opportunities for a vast colonization plan and the development of all natural resources in Palestine, and the establishment of the Jewish Commonwealth in the Jewish homeland.

It is on these demands that practically all of American Jewry, not only the Zionists, is united. Whatever talk there has been until now that Palestine as a Jewish Commonwealth is only the dream of visionary Zionists who constitute only a fraction of American Jewry must now be declared to be entirely without foundation.

It is a thousand pities, therefore, that a handful of Jews at the Conference found it in their hearts not only to strike a discordant note, but also to sound a warning of dire consequence in connection with the Palestine resolution.

My heart sank when I heard Judge Proskauer, president of the American Jewish Committee, state from the platform: "Quite apart from the validity or invalidity of these proposals, were they to be considered in the interval between the cessation of hostilities and the Peace Conference, we believe that at this time, when the gravest and most delicate military and world-wide political questions are involved, the present issuance of these proposals contained in the resolutions is unwise because it ma, carry with it embarrassment to the governments of the United Nations and is calculated to jeopardize the status of Jews and even prejudice the fullest development of the Jewish settlement in Palestine itself."

I call this a most ill-advised and unfortunate statement. Relying on Judge Proskauer's high character as well as astuteness, I had hoped he would follow the noble example of his great predecessor in the presidency of the American Jewish Committee, Louis Marshall, who. 25 years ago at a similar American Jewish conclave in Philadelphia and in a similar controversy on Palestine and Jewish national rights in diaspora, bowed before the will of the majority and made it his own. In this regard, Judge Proskauer disappointed me.

I must say that the representatives of the Jewish Labor Committee acted in a much more sportsmanlike and fair fashion. They did not vote. Though they could not go all the way with the Zionist resolution, particularly with its demand for a Jewish commonwealth, they did not vote against it.

The most important thing, however, to note about the Palestine session of the Conference is that though there was some dissent from the adopted resolution, there was no secession from the Conference itself. Instead of bolting, as it was their right to do under the agreement with them, the dissenters remained, promising loyal cooperation with the majority. And there can be no doubt that this promise will be carried out faithfully. The American Jewish Committee has dealt with Zionists before and has rendered yeoman service in supporting the Balfour Declaration. There is no reason why it should not now go a step further and support the Jewish commonwealth resolution adopted by the American Jewish Conference.

The hard-won unity which was fashioned at the American Jewish Conference will not be lost again. It will be jealously guarded not only by the 500 delegates representing every major organization and Jewish community throughout the country, but by the whole Jewish public as well. It will be almost impossible for anyone, no matter who he is, to buck this great desire on the part of the Jewish masses for functional unity and concerted action. Whoever will attempt it, will do so at his own risk and, sooner or later, will be isolated from the entire Jewish community.

The voice of American Jewry has spoken out in a decisive manner for Palestine and for unity. This voice must be heeded.

אידישע קאָנפערענץ שליסט זיך מיט פאָדע
פאַר באַלדיגער רעטונג פון אייראָפּעאישע א

קאָנפערענץ פאַר אינטערנאַציאָנאַלן געזעץ געגען דעם אנטיסעמיטיזם

רעזאלוציע אנגענומען איינצורופען קאנפערענץ צו נייער זיצונג אין א יאהר. — קאמיטע פון 55 וועט דערווייל אנפיהרען מיט טעטיגקייט פון קאנפערענץ. — רעליגיעזע דעקלאראציע פארמיידיגט פון רעליגיעזען בלאק. — ריהרענדע שלוס־רעדעס געהאלטען. — פאדערען צו ראטעווען אידישע קינדער פון די היטלער־לאפעס.

פון י. ל. טעלער

Jewish Journal 9-3-43

ראבביי אירווינג מילער

טשערמאן פון רעזאלוציע־קאמיטע איבער נאך־מלחמה פראבלעמען

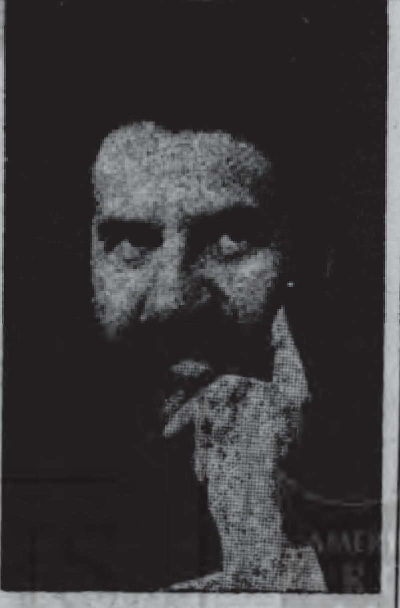

הרב זאב גאלד

האט געפאדערט וועגען אידישע רעכט אויף א"י לויט "דעקלאראציע" פון תנ"ך

ראבביי מאקס נוסבוים

האט באהאנדעלט פראבלעמען פון דער באלדיגער רעטונגסארבייט

די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ אין דעם וואלדארף־אסטאריא האטעל האט נעכטען ערב איהר שליסונג ארויסגעשטעלט א רייהע פאדערונגען בנוגע די באלדיגע רעטונג פון אידען פון די היטלער־לענדער און בנוגע די נאך־מלחמה פראבלעמען.

וואס איז שייך די באלדיגע רעטונג פון אידען פון אייראפא, זיינען ארויסגעשטעלט געווארען א רייהע פאדערונגען, וואס לויטען, אז די יונייטעד נעישאנס זאלען ארויסקומען מיט א ווארנונג צו די נאצים אפצושטעלען די שחיטות אויף אידען, צו אידענטיפיצירען זיך אפען מיט אידען און אויפנעמען זייער קריוודע, שיקען שפייז צו די אידען אין די היטלער־לענדער, כדי זיי זאלען דארט דערוויילע ניט אויסגעהן פון הונגער, און דאן עפענען די טירען פון אלע לענדער, איינשליסענדיג ארץ ישראל, פאר די אידען, וואס ווערען געראטעוועט פון די היטלער־לענדער.

פאר נאך דער מלחמה זיינען ארויסגעשטעלט געווארען פאלגענדע פאדערונגען:

אן אינטערנאציאנאלער געזעץ געגען אנטיסעמיטיזם; שאדענערזאץ פאר די, וואס האבען דורך היטלעריסטישער געזעצגעבונג פארלוירען זייערע פארמעגענס און פרנסה־קוואלען; הילף פאר פליטים, אז זיי זאלען זיך קענען צוריק אומקעהרען, אויב זיי ווילען, און זיך צוריק איינארדענען אין זייערע שטאם־לענדער; און פראצעסען געגען אלע, וואס האבען זיך באטייליגט אין די גרויל־אקטען געגען אידען.

בעת מיר נעהמען צום דרוק, נעהמט נאך אן די נעילה־זיצונג פון דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ. עס ווערט אויך פארמירט א קאמיטעט פון פינף און פופציג אנצופיהרען די ארבייט פון דער קאנפערענץ אינ'ם צווישענפעריאד ביז'ן צווייטען צוזאמענפאהר איהרען, וואס מוז פארקומען ניט שפעטער ווי אין א יאהר ארום.

די רעזאלוציעס וועגען נאך־מלחמה פראבלעמען, וואס זיינען פארגעבראכט געווארען נאכמיטאג, זיינען פארמולירט געווארען פון א ספעציעלען קאמיטעט, אונטער'ן פארזיץ פון ראבביי אירווינג מילער. דער קאמיטעט האט געהאט די מיטהילף פון א באזונדערער גרופע פון פאכמענער. פראפעסאר חיים פיינמאן האט די רעזאלוציעס פארגעלייענט.

צו די אלע פארגעבראכטע רעזאלוציעס האט בצלאל שערמאן, פון אידישען ארבייטער קאמיטעט, פארגעשלאגען אן אמענדמענט, וואס האט געפאדערט, אז "דארט, וואו רעליגיעזע, עטנישע און קולטורעלע גרופעס געניסען א סטאטוס פון לעגאלער אנערקענונג אלס גרופעס, זאלען אידען — אויב זיי וואוינען אין גרויסע און קאמפאקטע געמיינדעס — באקומען דעם זעלבען סטאטוס. עס זאל זיי דערלויבט ווערען צו ארגאניזירען זיך אין קהלות, וואס זיינען אנערקענט פון געזעץ און האבען די אויטאריטעט צו 1) אנהאלטען און האבען די אויפזיכט איבער זייערע אייגענע דערציערישע, קולטורעלע, רעליגיעזע און קאמונאלע טעטיגקייטען, און 2) ארויפצולייגען שטייערען אויף זייערע מיטגלידער".

דער אמענדמענט איז דורכגעפאלען נאך א הייסער דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך באטייליגט דר. סיימאן סיגעל, לואיס גריבעץ, הרב בוראק און הרב האפמאן, וועלכע האבען אלע גערעדט געגען, אנווייזענדיג אויף דער אומקלארקייט פון דער פארמולירונג.

נאך־מלחמה רעזאלוציעס

די נאך־מלחמה רעזאלוציעס הויבען זיך אן מיט א דערקלערונג, אז "קיין פאלק קען אין ערגעץ נישט האפען צו בויען זיין לעבען אויף דויערהאפטע יסודות פון זיכערקייט און גערעכטיגקייט, סיידען די פונדאמענטאלע רעכט פון דעם מין ווערען צוגעשטעלט צו אלעמען". די פיער פרייהייטען פון אטלאנטיק טשארטער וועלען געפינען זייער "אויסדרוק אין אן אינטערנאציאנאלען רעכט־געזעץ (ביל אוו ראיטס), וואס זאל איינשליסען די פולע באשיצונג פון לעבען און פרייהייט פון אלע איינוואוינער פון אלע לענדער, אהן אונטערשיד פון געבורט, נאציאנאליטעט, שפראך, ראסע אדער רעליגיע; אומאפפרעגבארע רעכט־גלייכהייט, סיי אין געזעץ און סיי אין לעבען, פאר אלע בירגער פון יעדען לאנד". דאס איז אן אנדייט אויף יענע מדינות, וואס האבען אפיציעל געגעבען אידען מינדערהייט־רעכט, אומאפיציעל ביי זיי צוגענומען דאס רעכט אויף בילדונג, דאס רעכט אויף פרנסה און אזוי ווייטער.

עס ווערט אנגעוויזען, אז אנטיסעמיטיזם איז געווען היטלער'ס ערשטער וואפען אין קאמף געגען די דעמאקראטיעס און אז אנטיסעמיטיזם "גראבט אונטער דעם סאמע יסוד פון דער ציוויליזאציע". מיט אן אנדייט אויף די אלע לענדער, וואס האבען נאך פאר'ן היטלעריזם איינגעפיהרט כל־ערליי אפיציעלע און אומאפיציעלע דיסקרימינאציעס געגען אידען, ווערט געזאגט: "אנטיסעמיטיזם אלס אן אינסטרומענט פון אינערליכער און אינטערנאציאנאלער פאליטיק מוז פארבאטען ווערען דורכ'ן געזעץ. דער דאזיגער געזעצליכער פארבאט דארף איינגעשלאסען ווערען און באשטעטיגט ווערען דורך אינטערנאציאנאלע אפמאכען און נאציאנאלער געזעצגעבונג".

עס ווערט ווייטער געפאדערט:

1) באלד אפשאפען אלע געזעצע, וואס דיסקרימינירען אויס'ן גרונד פון ראסע, רעליגיע, אדער אויף א פאליטישען גרונד געגען וועלכען עס איז טייל פון דער באפעלקערונג.

2) אנערקענען די רעכט פון אלע פליכטלינגע, דעפארטירטע און אנדערע קרבנות פון אקס־פארפאלגונגען זיך אומצוקערען צו זייערע היימען און וואוין־ערטער, אויב זיי ווילען דאס, און זיי אומקערען אלע מעגליכקייטען, פון וועלכע זיי זיינען בארויבט געווארען, און צו שאפען די נויטיגע פינאנציעלע באדינגונגען אדער אנדערע מיטלען, כדי זיי זאלען דאס קענען טאן.

3) אנערקענען די רעכט פון שאדענערזאץ פאר אלע די, וואס האבען געליטען א פארלוסט פון אייגענטום און הכנסה־קוואלען אלס רעזולטאט פון דיסקרימינאציע־געזעצע, איינגעשלאסען דאס קהל'שע אייגענטום און פארמעגנס פון אידישע ארגאניזאציעס; דער דאזיגער שאדענערזאץ דארף געדעקט ווערען דורך עפענטליכע פאנדען.

4) פארשפארען אלע, וואס ווערען באשולדיגט אין פארברעכענס געגען אינטערנאציאנאלען און מענשליכען געזעץ. אין די דאזיגע פארברעכענס געהען אריין אלע מעשים תעתועים, וואס די נאצים און זייערע נאכפאלגער זיינען באגאנגען און וואס זיינען געווען באשטימט צו באראובען, צו דערנידעריגען און צו פארניכטען ציווילע באפעלקערונגען אונטער זייער קאנטראל. און עס זאלען באלד פארעדינט ווערען אלע ארגאנישירונגען צו משפט'ען די דאזיגע פערזאנען באלד ווי עס וועלען זיך ענדיגען די מלחמה־אפעראציעס, אין איינקלאנג מיט די געריכטס־פראצעדורען, אויף וועלכע די רעגירונגען פון די פאראייניגטע פעלקער האבען זיך געאייניגט.

פאדערן ראטעווען קינדער קיין א"י

א באזונדערע רעזאלוציע לויבט די קינדער־עליה פאר האבען "ענטוויקעלט א סיסטעם פאר קינדער רעהאביליטאציע און בילדונג" און פאר האבען "אפגעראטעוועט טויזענטער קינדער און זיי אריינגעבראכט אין פראדוקטיווע, עקאנאמישע, לאנדווירטשאפטליכע און אינדוסטריעלע לעבען פון ארץ ישראל". עס ווערט אנגעוויזען, אז די יוגענט־עליה איז גרייט אויפצונעמען נאך טויזענטער קינדער, אז פאר קינדער זיינען שוין דא סערטיפיקאטען קיין ארץ ישראל, אבער אז פונדעסטוועגען געפינען זיך די דאזיגע קינדער נאך אלץ אין די היטלער־לענדער. און דערפאר ווענדט זיך "די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ מיט א פייערליכען רוף צו אונזער רעגירונג, די רעגירונגען פון גרויס־בריטאניע און פון די אנדערע פאראייניגטע פעלקער, ווי אויך צו דעם "אפיס אוו פארעין רעליף ענד רעהאביליטיישאן" און צו די נאציאנאלע און אינטערנאציאנאלע קערפערשאפטען, וואס באשעפטיגען זיך מיט די באוועגונגען פון פליכטלינגע, אז זיי זאלען, אויף יעדען מעגליכען אופן, מיטהעלפען אין דער עוואקואציע, אריבערפיהרונג און באזארגונג פון די דאזיגע קינדער, וועמענס לעבען איז באדראהט. יעדע פארשפעטיגונג פון זייער רעטונג, נאכדעם ווי זיי זיינען איינגעלאדען געווארען צו קומען קיין ארץ ישראל, וועט ארויפלעגען די אחריות פאר זייער עווענטועלער פארניכטונג אויף די פרייע פעלקער".

הרב גאלד קריטיקירט א"י רעזאלוציע פאר אויסלאזען רעליגיעזע רעכט

די אלע אויבען־אויסגערעכענטע רעזאלוציעס זיינען אנגענומען געווארען אויף דער נאכמיטאג־זיצונג נעכטען ביי טאג, אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער לואיס ע. לעווינטאל. אויף דער דאזיגער זיצונג האט הרב זאב גאלד, מזרחי פיהרער, אין נאמען פון רעליגיעז־נאציאנאלען בלאק, מיט פארדרוס אנגעוויזען אויף דעם, אז אין דער ארץ ישראל רעזאלוציע — די רעזאלוציע, וואס פאדערט א קאמאנוועלט און וואס איז אנגענומען געווארען מיטוואך אווענט — ווערט גארניט דערמאנט וועגען "רעליגיעזע רעכט". "רעליגיע, האט ער געזאגט, איז אונזער סאמע יסוד. ניט בלויז אונזער יסוד, נאר דער פונדאמענט פון דער גאנצער דעמאקראטישער ארדנונג. אונזער מאנדאט אויף ארץ ישראל נעמט זיך דאך ניט פון א פעלקער־בונד, נאר פון דער ביבעל".

מרס. גאלדמאן, רעדענדיג אין נאמען פון נעשאנעל קאונסיל אוו דזשואיש וואמען, האט אריינגעטראגען דעם מאמע־מאמענט. זי האט אנגעוויזען אויף דער ראל פון איהר ארגאניזאציע אין רעהאביליטאציע־טעטיגקייט נאכ'ן ערשטען וועלט־קריג און אנגעוויזען, אז "איצט, ווען מען רעדט וועגען רעהאביליטאציע, קען מען ניט טראכטען וועגען איין לאנד אדער צוויי מדינות. נאר מען דארף האבען פאר די אויגען א האלבע וועלט. מיר מוזען ארבייטען, אז די טויערען פון אלע לענדער זאלען זיין אפען, אז עס זאל מעהר ניט דורכגעפיהרט ווערען אזא גרוילזאם ווי דאס ווייסע פאפיר. ניט נאר דארפען מיר פאדערען מען זאל עפענען די טויערען, נאר מיר דארפען זעהן, אז די טויערען זאלען בלייבען אפען".

השומר הצעיר ברענגט אריין אן אמענדמענט

א שטיקעל שטורעם איז פארגעקומען, ווען משה פורמאנסקי, אין נאמען פון השומר הצעיר, האט פארלייענט א דעקלאראציע פאר א בי־נאציאנאלען שטאאט און דערקלערט, אז זיין קערפערשאפט איז ניט מסכים מיט דער "אידישער קאמאנוועלט פאדערונג". עס האט אויסגעבראכען א טומעל איבער דעם, צי ער האט א רעכט דאס פארצוברענגען, נאכדעם ווי די ארץ ישראל רעזאלוציע איז שוין דורכגעגאנגען. אין דער דיסקוסיע האבען גערעדט געגען פורמאנסקי'ס דעקלאראציע: הרב בוראק, א. רעוואוצקי, מיטארבייטער פון "מארגען זשורנאל", און אנדערע. דר. סילווער האט גע'פסק'ענט, אז פורמאנסקי האט א רעכט די דעקלאראציע פארצולייענען. אבער, ווי ס'איז געווען צו דערווארטען, איז זי אויפגענומען געווארען מיט זעהר ווייניג סימפאטיע.

די פראגע פון אנטיסעמיטיזם אין אמעריקע ווערט באהאנדעלט אין א באזונדערער רעזאלוציע, וואס רופט אלע אידישע קערפערשאפטען, וואס זיינען טעטיג אויף דעם געביט, אז זיי זאלען "קאארדינירען זייער ארבייט". עס איז שוין די העכסטע צייט, אז דאס זאל געשעהן, אבער ס'איז א שווער שטיקעל ארבייט צו ווירקען, אז די פארשידענע ארגאניזאציעס זאלען אויפגעבען זייערע באזונדערע קרעמלאך.

קאנפערענץ וועט גערופען ווערען אין משך פון יאהר

א רעזאלוציע, וואס די קאנפערענץ האט אנגענומען אויף איהר נאכמיטאג־זיצונג, איז געווען, אז אין משך פון א יאהר צייט זאל די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ ווידער גערופען ווערען.

פאר דער צווישען־צייט זאל דערוועהלט ווערען א קאמיטעט פון 55, וואס זאל דורכפיהרען די באשלוסען פון דער קאנפערענץ. די קאמיטע זאל דערוועהלען א פרעזידיום פון דריי.

עס איז פארשטאנען געווארען, אז דער פרעזידיום וועט באשטעהן פון הענרי מאנסקי, דר. סטיפען ווייז און ריכטער פראסקאוער.

אַ קוק אויף דער קאָנפערענץ פון רעליגיעזן שטאַנדפונקט

Day 9-3-43

שטריכען און איינדרוקען — פון הרב א. פעטשעניק

דער רעליגיעזער דיספוט

שאַטענס פון מיטעלאַלטער האָבען געשוועבט אויף דער אידישער קאָנפערענץ ווען דער שאַרפער פּראָטעסט קעגען דעם נייעם אַרויסטריט פון די „פּראָטעסט־ראַבינער" איז אויסגעדריקט געוואָרען. עס האָט זיך געדאַכט

און פון חסידות. ליוויק האָט געזאָגט: מיר זיינען פיזיש געזעטיגט, אָבער גייסטיג—הונגעריג און הימלאָז. און ווער וועט זיך ניט אונטערשרייבען אונטער די דאָזיגע ווערטער? אודאי זיינען דאָ גרויסע חלוקי דעות וועגען דעם עצם ענין פון גייסט, וואָס אַזויגס עס שטעלט מיט זיך פאָר, אָבער ווען

דער קלימאַקס

די אידישע מדינה—פאַר וועמען?

רעליגיע און קולטור

Jewish News 9-3-43

Jewish Conference Delegates Excoriate Council for Judaism

Henry Monsky and Fred M. Butzel Present Statement Adopted by Conference Condemning Action by Anti-Palestine Group as Being "Unsportsmanlike and Reprehensibly Impertinent"

(Special Wire to The Jewish News by Jewish Telegraphic Agency)

NEW YORK — Delegates to the American Jewish Conference voiced indignation over the appearance in the metropolitan press of the statement of the Council for American Judaism opposing a Jewish State in Palestine.

Henry Monsky offered a statement which was seconded by Fred M. Butzel of Detroit and which was adopted by the Conference, excoriating the Council for its disruptive tactics in issuing its anti-Palestine statement while American Jewish unity was being forged at the Conference.

The statement said:

"The American Council for Judaism, a body of 100 men speaking for themselves, has seen fit to issue a statement in the name of 'Americans of the Jewish faith' at a time when the American Jewish Conference, representing every major Jewish organization and community in the United States, is seeking to unite American Jewry on a common program for the solution of the tragic problem confronting world Jewry. The timing of this action must be characterized unsportsmanlike and reprehensibly impertinent. It is calculated to confuse American public opinion and disrupt the American Jewish community. Today the delegates here assembled, representing every point of view are united in their repudiation of this attempt to sabotage the collective Jewish will to achieve a unified program."

Dr. Abba Hillel Silver, whose stirring address in favor of a Jewish Commonwealth was one of the high points of the entire Conference, was elected chairman of the Palestine Committee. Robert P. Goldman of Cincinnati, former president of the Union of American Hebrew Congregations, was chosen vice-chairman. The American Jewish Committee and Union of American Hebrew Congregations delegates represent the opposition to the drafted resolution which awaits further revision before its presentation to the delegates.

The Jewish Labor Committee takes no stand on the Palestine Commonwealth issue due to division on the subject in its own ranks.

A presidium of 14 includes Henry Monsky, Judge Proskauer, Dr. Wise and Adolph Held as members at large.

Rabbis Max Nussbaum of Berlin and Jacob Hoffman of Frankfort-an-Main described the plight of German Jewry. Others who spoke analyzing the tragedy of the Jewish position included Rabbi Irving Miller of the World Jewish Congress, Louis Siegel of Jewish National Workers' Alliance, Dr. Joseph Tenenbaum of American Federation of Polish Jews.

קאנפערענץ שליסט זיך; פאדערט „ביל און ראיטס" פאר אידען

נאכמיטאג זיצונג

Day 9-3-43

ספעציעלער באריכט פאר'ן „טאג"

פון ל. פיינבערג

די היסטארישע אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ האט זיך נעכטען געשלאסען מיט גרויס פייערליכקייט נאכדעם ווי די 502 דעלעגאטען האבען אנגענומען א ריי וויכטיגע רעזאלוציעס — וועגן דעם פאליטישען סטאטוס פון די אידען נאך דער מלחמה, וועגן דעם קלעגן אנטיסעמיטיזם אויסער'ן געזעץ און א צאל אנדערע.

ווען מיר גייען צום דרוק מיט דער ערשטער אויסגאבע פון „טאג", קומט פאר די אווענט שלוס־זיצונג פון דער קאנפערענץ, וואו וויכטיגע רעזאלוציעס האלטען אין אנגענומען ווערען.

ביי דער נאכמיטאג־זיצונג, וואס האט זיך אנגעהויבען 3 אזייגער, אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער לעווינטאל, פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, זענען דיסקוטירט און אנגענומען געווארען א ריי וויכטיגע רעזאלוציעס.

פראפ. חיים פיינמאן האט פארגעלייגט די רעזאלוציע וועגן דעם פאליטישען סטאטוס פון די אידען נאך דער מלחמה, וואס פאדערט, אז עס זאל איינגעשטעלט ווערען אן אינטערנאציאנאלער „ביל און ראיטס" (דעקלאראציע פון מענשען־רעכט) פאר'ן אידישען פאלק, און אז דער אנטיסעמיטיזם אין יעדען לאנד זאל דערקלערט ווערן אלס א פארברעכען און אויסער'ן געזעץ:

1) פולע באשיצונג פון לעבען און פרייהייט פון אלע איינוואוינער פון אלע לענדער, אהן אונטערשיד פון געבורט, נאציאנאליטעט, שפראך, ראסע אדער רעליגיע.

2) אומצווייידייטיגע גלייכהייט פון רעכט, געזעצליך און ממשות'דיג, פאר אלע בירגער פון יעדען לאנד.

3) די אומצעשטערבארע רעכט פון אלע רעליגיעס, עטנישע און רעליגיעזע גרופעס אויפצוהאלטען און צו אנטוויקלען זייער רעספעקטיווע גרופען־אידענטיטעט אויפ'ן גרונט פון גלייכהייט.

וועגן דעם דריטען פונקט, האט פראפעסאר פיינמאן באריכטעט, איז געווען א חלוקי־דעות ביי דער קאמיטע, און די דעלעגאטען פון דעם אידישען ארבייטער־קאמיטעט האבן איינגעטראגען אן אמענדמענט.

דער אמענדמענט פון ארבייטער־קאמיטעט לויטעט, אז עס זאל געפאדערט ווערען מינדערהייט־רעכט פאר אידען אין יענע לענדער, וואו אידען וואוינען אין קאמפאקטע מאסען.

ווען ריכטער לעווינטאל האט פארגעשלאגען צו שטימען וועגן דער רעזאלוציע און אמענדמענט, האט זיך אנטוויקעלט א ברייטע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך באטייליגט פיל דעלעגאטען, צווישען זיי: לואי נוריוועץ, דר. סיימאן סיגעל, ראבאי בוירעק, ראבאי האפמאן, א. רעוואוצקי, ווילים גוירבער און אנדערע.

בצלאל שערמאן, דעלעגאט פון דעם אידישען ארבייטער־קאמיטעט, האט פארטיידיגט דעם אמענדמענט, אבער נאר א גרויסע צאל דעלעגאטען האבען געשטימט קעגען אים.

די רעזאלוציע וועגן דעם פאליטישען סטאטוס פון אידען נאך דער מלחמה איז אנגענומען געווארען אין דער אריגינעלער פארם, ווי זי איז פארגעשלאגען געווארען פון דער קאמיטע.

א צווייטע רעזאלוציע, וואס האט אנגעדייכענט די מיטלען, ווי אזוי דאס אידישע לעבען זאל רעקאנסטרוקטירט און רעהאביליטירט ווערען, איז אויך אנגענומען געווארן ביי דער נאכמיטאג־זיצונג מיט א גרויסער מערהייט פון שטימען.

דאס זענען די פונקטען, וואס באהאנדלען די דאזיגע וויכטיגע פראגע:

1. באלד אפשאפען אלע געזעצען, וואס דיסקרימינירען אויפ'ן גרונט פון ראסע, רעליגיע, אדער אויף א פאליטישען גרונט קענען וועלכען עס איז טייל פון דער באפעלקערונג, איינגעשלאסען אלע אקטען פון אוועקנעמען די בירגערשאפט פון מענשען. די דאזיגע שריט דארפען זיין רעטראאקטיוו.

2. אנערקענען די רעכט פון אלע פליכטלינגע, דעפארטירטע און אנדערע קרבנות פון אקס־פארפאלגונגען זיך אומצוקערען צו זייערע היימען און וואוין־ערטער, אויב זיי ווילען דאס, און זיי אומצוקערען אלע מעגליכקייטען, פון וועלכע זיי זיינען בארויבט געווארען, און צו שאפען די נויטיגע פינאנציעלע באדינגונגען אדער אנדערע מיטלען, כדי זיי זאלען דאס קאנען טאן.

3. צו אנערקענען די רעכט פון שאדען־ערזאץ פאר אלע די, וואס האבען געליטען א פארלוסט פון אייגענטום און הכנסה־קוואלען אלס רעזולטאט פון דיסקרימינאציע־געזעצען, איינגעשלאסען דעם פארלוסט פון קהל'שען אייגענטום און פארמעגנס פון אידישע ארגאניזאציעס; דער דאזיגער שאדען־ערזאץ דארף געדעקט ווערען דורך עפענטליכע פאנדען.

4. פארשפארען אלע פערזאנען, וואס ווערען באשולדיגט אין פארברעכענס קעגען אינטערנאציאנאלען און מענשליכען געזעץ; אין די דאזיגע פארברעכענס גייען אריין אלע מעשים תעתועים, וואס די נאציס און זייערע נאכפאלגערס זיינען באגאנגען און וואס זיינען געווען אשטימט צו פארטרייבען, צו דערנידעריגען און צו פארניכטען ציווילע באפעלקערונגען אונטער זייער קאנטראל, און עס זאלען באלד פארענדיגט ווערען אלע אראנזשירונגען צו משפט'ן די דאזיגע פערזאנען באלד ווי עס וועלען זיך ענדיגען די מלחמה־אפעראציעס, אין איינקלאנג מיט די געריכטס־פראצעדורען, אויף וועלכע די רעגירונגען פון די פאראייניגטע פעלקער האבען זיך געאייניגט.

רעזאלוציע וועגן אנטיסעמיטיזם אין אמעריקע

עס איז אויך אנגענומען געווארען א רעזאלוציע וועגן אנטיסעמיטיזם אין די פאראייניגטע שטאטען, וואס פאדערט:

ערשטענס, אז מיר אנערקענען און לויבען די ארבייט פון די ארגאניזאציעס, וואס זיינען באשעפטיגט אין באקעמפען אנטיסעמיטיזם אין די פאראייניגטע שטאטען;

צווייטענס, אז מיר רעקאמענדירען צו די דאזיגע ארגאניזאציעס זיי זאלען מאכען יעדע אנשטרענגונג כדי צו קאאפערירען איינע מיט דער אנדערער צום צוועק פון מאקסימאלער ווירקזאמקייט, און וואס זאל רעזולטירען אין אויסמיידען דופליצירונג, און

דריטענס, אז מיר רעקאמענדירען די דאזיגע ארגאניזאציעס זיי זאלען זיך צוזאמענקומען אזוי שנעל ווי מעגליך פאר דעם צוועק פון אויסארבייטען וועגן און מיטלען פון קאארדינירען זייער ארבייט.

רעזאלוציע וועגן ראטעווען אידישע קינדער פון היטלער'ס גיהנום

ביי דער זיצונג איז אויך פארגעלייגט און אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו ראטעווען אידישע קינדער פון היטלער'ס גיהנום, קריגען פאר זיי סערטיפיקאטען און זיי אריבערפירען קיין ארץ־ישראל.

די רעזאלוציע לויטעט:

„אז די אמעריקאנער אידישע קאנפערענץ ווענדעט זיך מיט א פייערליכען רוף צו אונזער רעגירונג, די רעגירונגען פון גרויס־בריטאניע און פון אנדערע פאראייניגטע פעלקער, ווי אויך צו דעם „אפים און פארעין רעליף ענד רעהאביליטיישאן", צו די נאציאנאלע און אינטערנאציאנאלע קערפערשאפטען, וואס באשעפטיגען זיך מיט די באוועגונגען פון פליכטלינגע, אז זיי זאלען, אויף יעדען אופן, וואס איז נאר מענשליך מעגליך, מיטהעלפען אין דער עוואקואציע, אריבערפירונג און באזארגונג פון די דאזיגע קינדער, וועמעס לעבען איז בארדאהט. יעדע פארשפעטיגונג פון זייער רעטונג, נאכדעם ווי זיי זיינען איינגעלאדען געווארען צו קומען קיין ארץ־ישראל, וועט ארויפלייגען די אחריות פאר זייער עווענטועלער פארניכטונג אויף די פרייע פעלקער".

רעזאלוציע וועגן בורזשעט און פינאנצען

ביי דער נאכמיטאג־זיצונג איז אויך אויסגעהערט געווארען א באריכט און עס איז פארגעשלאגען געווארען א רעזאלוציע וועגן בורזשעט און פינאנצען.

ריכטער לואיס האט פארגעלייגט די רעזאלוציע, וואס פאדערט, אז יעדע אידישע קהילה (קאמיוניטי) איבער'ן לאנד זאל ביישטייערען דאס געלט, וואס וועט נויטיג זיין צו דעקען די אויסגאבען פון דער קאמיטע, אדער אפאראט, וואס וועט געשאפען ווערען ביי דער איצטיגער קאנפערענץ.

אין דער ברייטער דיסקוסיע, וואס האט זיך אנטוויקעלט ארום דער דאזיגער רעזאלוציע, האבען זיך באטייליגט די דעלעגאטען: מאשי־ענשטאק פון מאנטשעסטער, ניו העמשיר; ראבײ סוויטשקא פון מילוואקי, א. שפייזהענדלער, ס. קרעמער און מאיר סיגאל.

די אפשטימונג אין פארגעקומען שפעטער אין אווענט.

דעלעגאטען פראטעסטירען געגען רעדע פון „השומר הצעיר" פארשטייער

ביי דער נאכמיטאג־זיצונג אין פארגעקומען אן אויפרודער, ווען דער דעלעגאט פון „השומר הצעיר" האט געמאכט א דערקלערונג אין נאמען פון זיין גרופע.

פורמאנסקי, דער פארשטייער פון „השומר הצעיר", האט דערקלערט, אז כאטש זיי האלטען זיך פאר גוטע ציוניסטען, האבען זיי נים געשטימט פאר דער ארץ־ישראל רעזאלוציע, ווייל זיי זיינען „פאר א צוויי־פעלקער שטאט אין ארץ־ישראל".

די דאזיגע דערקלערונג האט ארויסגערופען א שטארקען פראטעסט מצד די דעלעגאטען, וועלכע האבען אויפגעפאדערט דעם פארזיצער אפצושטעלען דעם רעדנער.

ריכטער לעווינטאל, דער פארזיצער, האט בארוהיגט די אויפגערעגטע דעלעגאטען און זיי אויפגעפאדערט אין נאמען פון דעמאקראטישען פרינציפ, פון פרייער רעדע, צו לאזען פורמאנסקי'ן ענדיגען זיין דערקלערונג — און דער פארשטייער פון „השומר הצעיר" האט פארענדיגט זיין ווארט.

ביי דער נאכמיטאג־זיצונג האט ראבאי וואלף גאלד, פרעזידענט פון דער מזרחי, געהאלטען א קורצען רעפעראט וועגן די רעליגיעזע פאדערונגען פון די אידען נאך דער מלחמה.

די קאנפערענץ האט אויך אנגענומען א רעזאלוציע צו דאנקען די אידישע פרעסע און די ענגלא־אידישע פרעסע פאר זייער גלענצענדער אפשפיגלונג פון דער קאנפערענץ.

א רוף צו ראטעווען אידישע קינדער פון אייראפע

א באזונדערע רעזאלוציע האט אנגענומען די קאנפערענץ וועגן ראטעווען אידישע קינדער פון אייראפע. אין דער רעזאלוציע ווערט געזאגט, אז צווישען די מיליאנען אידען פון דער נאצי־באהערשטער אייראפע, וועמעס לעבענס עס געפינען זיך אין סכנה, זיינען טויזענטער קינדער, וואס קענען אריבערגעפירט ווערן קיין ארץ־ישראל צוזאמען מיט זייערע באגלייטער, און פאר זיי אליין האט די בריטישע רעגירונג ארויסגעגעבען סערטיפיקאטען.

די קאנפערענץ ווענדעט זיך דעריבער מיט א פייערליכען רוף צו אונזער רעגירונג, צו די רעגירונגען פון גרויס־בריטאניע און צו אנדערע פאראייניגטע פעלקער, ווי אויך צום „אפים און פארעין רעליף ענד רעהאביליטיישאן", אז זיי זאלן, אויף יעדען אופן, וואס איז נאר מענשליך מעגליך, מיטהעלפען אין דער עוואקואציע, אריבערפירונג און באזארגונג פון די דאזיגע קינדער, וועמעס לעבן עס איז בארדאהט. יעדע פארשפעטיגונג פון זייער רטונג, נאכדעם ווי זיי קאנען קומען קיין ארץ ישראל, וועט ארויפלייגען די אחריות פאר זייער עווענטועלער פארניכטונג אויף די פרייע פעלקער.

פאר דער אפשטימונג פון די דאזיגע רעזאלוציעס אין ארויסגעטרעטען מיט א רירענדער רעדע ראבינער מאקס נוסבוים פון בערלין (איצט ראבאי אין לאס־אנדזשעלעס). מרס. שבח פערדער האט אונטערשטיצט די רעזאלוציע וועגן ארויסראטעווען קינדער. עס האט אויך גערעדט הרב וואלגערלערענטער פון דעטראיט.

די קאנפערענץ שאפט א קאמיטעט אנצופירען די ארבייט ביז דער צווייטער סעסיע

סופרים קאורט ריכטער מאיר סטיינבערג האט אפגעגעבען דעם באריכט פון דער ארגאניזאציע־קאמיסיע און האט פארגעלייגט די רעזאלוציע, אז עס זאל געשאפען ווערען א קאמיטעט, וואס וועט אויספירען די באשלוסען און בכלל אנפירען מיט דער ארבייט ביז דער צווייטער סעסיע. דער קאמיטעט וועט באשטיין פון 55 מיטגלידער (לויט דעם ביז־איצטיגן סיסטעם פון 1 מיטגליד פון יעדער גרופע פון 10 דעלעגאטען, און וועט האבען דאס רעכט צו קאאפטירען נאך 8 מיטגלידער. די צווייטע סעסיע פון דער קאנפערענץ דארף גערופען ווערען נים שפעטער ווי אין א יאר ארום פון איצט.

וועגן דעם דאזיגען פארשלאג אנטוויקעלט זיך א לענגערע דעבאטע. א טייל רעדנער זעהען אין דעם פארשלאג די טענדענץ צו פארוואנדלען די קאנפערענץ אין א פערמאנענטער אינסטיטוציע און זאגען זיך ארויס געגען דעם. די דאזיגע דעלעגאטען קומען פערטשטענס פון דער גרופע פון די „ניט־גרופירטע". עס נעמען דאס ווארט די דעלעגאטען: ריכטער מאריס ראטענבערג, (וועלכער איז געגען דעם, אז די צווייטע סעסיע זאל מוזען גערופען ווערען ביז אין א יאר ארום), א. העמלין, לואי סיגעל, יעקב פישמאן, סיידעלמאן, ווייסמאן, ראביי רייזמאן, הערצל מיס עוואנס, א. א.

צום סוף ווערט דער פארשלאג פון דער קאמיסיע אנגענומען מיט זעהר א גרויסער מערהייט. דאס מיינט, אז די קאנפערענץ ווערט פאקטיש פערמאנענט. יערענפאלס וועלען די דעלעגאטען זיך צונויפקומען נאך אויף א צווייטער סעסיע, און אין דער צווישען־צייט וועט די ארבייט אנגעפירט ווערען דורך א ספעציעלען קאמיטעט, וועלכער וועט האבען די אויטאריטעט פון דער גאנצער קאנפערענץ.

מיט אננעמען דעם דאזיגען וויכטיגען באשלוס ענדיגט זיך די נאכמיטאג־זיצונג. דער טשערמאן, מר. הענרי מאנסקי, טיילט מיט, אז 8 אין אווענט הויבט זיך אן די שלוס־זיצונג פון דער איצטיגער סעסיע פון דער קאנפערענץ.

קאָנפערענץ פאָדערט פולע פרייהייט פאַר אַלע אידען

Forward 9-3-43

קאָנפערענץ שליסט זיך מיט פאָדערונג פאַר פולער פרייהייט און גלייכבארעכטיגונג פאַר מענשען פון דער גאַנצער וועלט. — דערמאָנט ניט דעם וואָרט „אידען". — פאָדערט פאַרבאָטען אנטיסעמיטיזם און באַלדיגע רעטונג פון אידען אין נאַצי־אָקופּירטע לענדער. — פאָדערט אויך שאַדענערזאַץ פאַר בארויבטע נאַצי־קרבנות. — קאָמיטעט ערוועהלט דורכצופיהרען די באַשלוסען פון דער קאָנפערענץ.

פולע בירגערליכע, נאַציאָנאַלע און רעליגיעזע רעכט פאַר אידען און אַלע אנדערע, פאַרבאָט פון אנטיסעמיטיזם איבער דער גאַנצער וועלט. צוריק אויפבויען אַלע אידישע געמיינדעס, וואָס די נאַצי־בעסטיעס האָבען צושטערט און באַלדיגע רעטונג פון די אידען פון נאַצי־גיהנום — דאָס זיינען געווען די ווייכטיגסטע פאָדערונגען, וואָס די אַמעריקאַנער אידישע קאָנפערענץ האָט געשטעלט צו דער וועלט אידער זי האָט זיך געשלאָסען נעכטען אָוונט.

[illegible]

קאַמף נעגען דער דעמאָקראַטישער וועלט. דער אנטיסעמיטיזם איז א שעדליכער אינסטרומענט נעגען די פרייהייטס־ליבענדע פעלקער און דאָס נראָבט אויך אונטער דעם פונדאַמענט פון דער ציוויליזירטער אָרדנונג.

דעריבער פאָדערט די אידישע קאָנפערענץ, אַז דער אנטיסעמיטיזם אַלס אַן אינסטרומענט פון אינערליכער און אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק זאָל פאַרבאָטען ווערען דורכ'ן געזעץ. די קאָנפערענץ האָט אויך געפאָדערט, אַז עס זאָל געשאַפען ווערען אַן אַפּאַראַט, וואָס זאָל אויסווירקען און באַשיצען די דאָזיגע צילען. און די קאָנפערענץ פאָדערט:

1. באַלד אָפּשאַפען אַלע געזעצע, וואָס דיסקרימינירען אויפ'ן גרונד פון ראַסע, רעליגיע אָדער אויף א פּאָליטישען גרונד נעגען וועלכען עס איז טייל פון דער באַפעלקערונג. איינגעשלאָסען אַלע אַקטען פון אוועקנעמען די בירגערשאַפט פון מענשען. די דאָזיגע שריט דאַרפען זיין רעטראָאַקטיוו.

2. צו אַנערקענען די רעכט פון אַלע פליכטלינגע, דעפּאָרטירטע און אַנדערע קרבנות פון אַקס־פאַרפאָלגונגען זיך אומצוקערען צו זייערע היימען און וואוין־ערטער, אויב זיי ווילען דאָס און זיי אומצוקערען אַלע מעגליכקייטען, פון וועלכע זיי זיינען בארויבט געוואָרען, און צו שאַפען די נויטיגע פינאַנציעלע באַדינגונגען אָדער אַנדערע מיטלען, כדי זיי זאָלען דאָס קענען טאָן.

3. צו אַנערקענען די רעכט פון שאַדענערזאַץ פאַר אַלע די, וואָס האָבען געליטען א פאַרלוסט פון אייגענטום און הכנסה־קוואַלען אַלס רעזולטאַט פון דיסקרימינאַציע־געזעצע, איינגעשלאָסען דעם פאַרלוסט פון קהל'שע אייגענטום און פאַרמעגענס פון אידישע אָרגאַניזאַציעס; דער דאָזיגער שאַדענערזאַץ דאַרף גערעכט ווערען דורך עפענטליכע פאָנדען.

4. פאַרשפאַרען אַלע פּערזאָנען, וואָס ווערען באַשולדיגט אין פאַרברעכענס נעגען אינטערנאַציאָנאַלען און מענשליכען געזעץ; און די דאָזיגע פאַרברעכענס נעהמען אַריין אַלע מעשים תעתועים, וואָס די נאַציס און זייערע נאָכפאָלגער זיינען באַגאַנגען און וואָס זיינען געווען באַשטימט צו בארויבען, צו דערנידעריגען און צו פאַרניכטען ציווילע באַפעלקערונגען אונטער זייער קאָנטראָל, און עס זאָל באַלד פאַרענדיגט ווערען אַלע אַראַנזשירונגען צו משפט'ן די דאָזיגע פאַרבאַנגען באַלד נאָך וואָס עס וועלען פאַרענדיגט ווערען די מלחמה־אָפּעראַציעס, אין איינקלאַנג מיט די געריכטס־פּראָצעדורען, אויף וועלכע די רעגירונגען פון די פאַראייניגטע פעלקער האָבען זיך געאייניגט.

די דעלעגאַטען, וואָס האָבען אויסגעהערט די רעדעס פון אַראָלף העלד,

פּרעזידענט פון אידישען אַרבייטער קאָמיטעט, און פון יוסף וויינבערג, געפינען אין די רעזאָלוציעס פיל פון די פאַרשלאָגען פון אידישען אַרבייטער קאָמיטעט.

אין באַצוג צום אנטיסעמיטיזם אין אַמעריקע איז ניט אָנגענומען געוואָרען קיין באַזונדערע רעזאָלוציע. די אידישע קאָנפערענץ האָט אָבער רעקאָמענדירט די אָרגאַניזאַציעס, וואָס באַשעפטיגען זיך מיט באַקעמפען אנטיסעמיטיזם, אַז זיי זאָלען ווייטער אַנשטרענגען זייער טעטיגקייט אין באַקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם. די אידישע קאָנפערענץ רעקאָמענדירט די דאָזיגע אָרגאַניזאַציעס, אַז זיי זאָלען זיך צוזאַמענקומען ווי אַמשנעלסטע און זאָלען אויסגעפינען די וועגן און מיטלען פאַר זייער אַרבייט.

א גרוס צו די אידען אין די געטאָס

די קאָנפערענץ האָט אויך אָנגענומען זעהר א וואַרימען גרוס צו די אידען אין די געטאָס. דער גרוס לייענט זיך:

„מיר, די דעלעגאַטען צו דער אַמעריקאַנער אידישער קאָנפערענץ, וואָס פאַרטרעטען 5 מיליאָן אידען אין די פאַראייניגטע שטאַטען, די ערשטע קערפּערשאַפט פון די אַמעריקאַנער אידען, וואָס האָט זיך פאַרזאַמעלט זינט דער היטלעריזם האָט אויסגעשפּרייט זיין שאָטען איבער דער ערד, שיקען, ביי דער דאָזיגער היסטאָרישער געלעגענהייט א גרוס און א וואָרט פון טרייסט, אינגערגעבענהייט און דערמוטיגונג צו אונזערע ברידער אין די נאַצי־אָקופּירטע טעריטאָריעס און אין די פייניגונגס־קאַמערן פון אייראָפּע.

„איר זענט אומגעקומען אויף קידוש השם — קרבנות פון בייז און אומגערעכטיגקייט!"

אויף די טויטען־פעלדער פון די טרעבלינקאַס און בעלץ האָבען אונזערע שונאים געוואָלט באַגראָבען דאָס אידישע פאָלק. דאָס וועט נישט געשעהן, דאָס קאָן נישט געשעהן. דער גייסט פון די העלדען פון די געטאָס איז דער סימבאָל פון דעם אומדערשראָקענעם גייסט פון אונזער פאָלק. מיר וועלען איבערלעבען היטלער'ן און זיינע שותפים פון שלעכטס. אויף די איצטיגע חורבות וועלען מיר היילען אונזערע וואונדען און ווידעראויפבויען אונזער לעבען. דאָס אידישע לעבען וועט קיינמאָל ניט אויסגעלאָשען ווערען.

נצח ישראל לא ישקר! — דאָס אידישע פאָלק איז אייביג!

די אידישע קאָנפערענץ האָט אויך אָנגענומען א גרוס צו דעם אידישען ישוב אין ארץ ישראל.

און אין נאָך א פּונקט האָט דער אידישער אַרבייטער קאָמיטעט געזאָגט: די פראַגע פון שאַפען באַזונדערע רעטונגס־פאָנדען איז דורך דער דזשענעראַל קאָמיטע אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

נעבען דעם גאַנצען פּאַרמיטאָג אין די הויפּטאַרבייט געלעגען אין דער דזשענעראַל קאָמיטע, וועלכע האָט זיך באַשעפטיגט מיט גוטהייסען די רעזאָלוציעס צו דער פאַרזאַמלונג פון דער קאָנפערענץ.

שאַדענערזאַץ פאַר אידען געפאָדערט

אין דער אויבענדערמאָנטער רעזאָלוציע וועגען נאָך מלחמה פּראָבלעמען האָט די קאָנפערענץ אויך איינגעשלאָסען די פאָדערונג פון שאַדענערזאַץ צו אַלע אידען, וועלכע האָבען פאַרלוירען זייער אייגענטום, אָדער

זייער פּרנסה דורך די נאַצישע פאַרפאָלגונגען, ווי אויך צו די אידישע געמיינדעס און אינסטיטוציעס, וועלכע זיינען צושטערט געוואָרען.

אַלע פּערזאָנען, וועלכע זיינען באַגאַנגען פאַרברעכענס נעגען ציווילע פּערזאָנען, איינגעשלאָסען אידען, זאָלען גענויעליך פאַרפאָלגט ווערען און ווי געהעריג באַשטראָפט ווערען.

קאָנפערענץ ווערט פּערמאַנענטע אינסטיטוציע

די קאָנפערענץ האָט באַשלאָסען צו ערוועהלען א פּראָוויזאָרישען קאָמיטעט, וועלכער וועט ווייטער אָנפיהרען די טעטיגקייט פון דער קאָנפערענץ און דורכפיהרען איהרע באַשלוסען ביז א צווייטע קאָנפערענץ וועט צוזאַמענגערופען ווערען. דער קאָמיטעט האָט דאָס רעכט צוזאַמענצורופען די קאָנפערענץ ווען נאָר ער וועט עס געפינען פאַר נויטיג, צוליב א דרינגליכער לאַגע, אָבער ניט שפּעטער ווי אין א יאָהר אַרום.

דערמיט ווערט די קאָנפערענץ פאַקטיש א פּערמאַנענטע קערפּערשאַפט, אַמוועניגסטען ביז וואַנען די פּראָגראַם, וועלכע זי האָט אָנגעצייכענט, וועט פאַרווירקליכט ווערען.

ראַבאַי שלאָגט פאָר פּרעזענטירען א תנ"ך צו פּרעזידענט רוזוועלט

ראַבאַי גאָלד, פּרעזידענט פון דער אָרטאָדאָקסישער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, „מזרחי", האָט געהאַלטען אַן איינדרוקספולע רעדע, אין וועלכער ער האָט פאָרגעשלאָגען, אַז ווען די קאָנפערענץ וועט דערלאַנגען איהר דעקלאַראַציע צו פּרעזידענט רוזוועלט'ן זאָל זי איהם אויך פּרעזענטירען מיט א ביבעל, און זאָגען:

„מיר, דאָס פאָלק פון דער ביבעל, וועלכע האָט געגעבען צו אַמעריקע די אינספּיראַציע פאַר פרייהייט, קומען צו דיר אין נאָמען פון דער ביבעל און פאָדערן, אַז ארץ ישראל זאָל אויפגעבויט ווערען אַלס א אידישע קאָמאָנוועלט."

די קאָנפערענץ האָט אויך אויפגעפאָדערט די דעמאָקראַטישע רעגירונגען צו העלפען אַרויספיהרען אידישע קינדער פון נאַצי אייראָפּע און אַריבערפיהרען זיי קיין פּאַלעסטינע.

רעזאָלוציע וועגען ארץ ישראל

די רעזאָלוציע וועגען א אידישע קאָמאָנוועלט אין ארץ־ישראל, וואָס די קאָנפערענץ האָט אָנגענומען, לייענט זיך ווי פאָלגט:

מיר, די אידישע בירגער פון די פאַראייניגטע שטאַטען, וואָס לעבען אין זיכערקייט אין דעם דאָזיגען באַ־

ליבטען לאַנד אונזערען, וואָס צוליב איהרע דעמאָקראַטישע אינסטיטוציעס און גערעכטע געזעצע „דערמוטיגט עס ניט קיינע פאָראורטיילען און שטיצט ניט קיין פאַרפאָלגונגען"; מיר, וואָס ווידמען זיך אין פולער לאָיאַליטעט צו דעם נאָבעלען גייסט פון אונזער לאַנד, זיינען דאָ פאַרזאַמעלט ווי די אַמעריקאַנער אידישע קאָנפערענץ, א דעמאָקראַטיש־געוועהלטע רעפּרעזענטאַטיווע קערפּערשאַפט פון אַמעריקאַנער אידענטום, צו באַהאַנדלען דאָס טראַגישע פּראָבלעם פון אונזערע אידישע ברידער איבער גאָר דער וועלט. מיר מאַכען די פאָלגענדע פּרינציפּען־דערקלערונג בנוגע דעם שייכות צווישען אידישען פאָלק, דער היימלאַנד אין ארץ־ישראל און דעם גרויסען נאָך־מלחמה'דיגען ווידער־אויפבוי.

דאָס אידישע פּראָבלעם איז געוואָרען איינער פון די צענטראַלע עלעמענטען אין דער איצטיגער אַטאַקע אויף דער ציוויליזאַציע. אין דער נאַצי־פאַשיסטישער קאָנספּיראַציע, וואָס איז אויסגעשפּרייט געוואָרען איבער גאָר דער וועלט, איז דער דאָזיגער עלעמענט אויסגענוצט געוואָרען ווי דער אָנהייב פון דער אַטאַקע. דאָס דאָזיגע פּראָבלעם מוז געלייזט ווערען אַלס אינטעגראַלער טייל פון די באַדינגונגען, וואָס זיינען נויטיג פאַר א דויערהאַפטען שלום.

אין דער ערשטער וועלט־מלחמה האָבען ציוויליזירטע נאַציעס אָנגעוויזען, אַז די לייזונג פון אידישען פּראָבלעם דאַרף דורכגעפיהרט ווערען דורך דער ווידער־אויפבויאונג פון דער אידישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ ישראל, מיט וועלכען דאָס אידישע פאָלק איז פאַרבונדען היסטאָריש און רעליגיעז אין משך פון לאַנגע דורות. דאָס איז אויסגעדריקט געוואָרען אין דער באַלפור דעקלאַראַציע, וואָס די ענגלישע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען נאָך א באַראַטונג מיט די אַליאירטע רעגירונגען, דעם צווייטען נאָוועמבער, 1917, און אין דעם מאַנדאַט איבער ארץ ישראל, וואָס איז געגעבען געוואָרען צו ענגלאַנד אין 1922 מיט דער הסכמה פון 59 פעלקער, מיטגלידער פון דער פעלקער־ליג און מיט דער איינשטימיגער באַשטעטיגונג פונ'ם קאָנגרעס פון די פאַראייניגטע שטאַטען.

אויפ'ן סמך פון דעם דאָזיגען אינטערנאַציאָנאַלען אָפּמאַך האָט דאָס אידישע פאָלק אָנגעהויבען זיין אויפגאַבע ווידער אויפצובויען זיין היסטאָרישע היים־לאַנד אין ארץ ישראל. אין משך פון 25 יאָהר האָט דאָס אידישע פאָלק באַוויזען זיין קאָנסטרוקטיווע פעהיגקייט און מעגליכקייט, וואָס האָבען שוין געהאַט א טיפע ווירקונג סיי אויף די האָפענונגען, סיי אויף די אויסזיכטען פון אידישען פאָלק, און אויך אויפ'ן לאַנד, וואָס איז אין משך פון דורות באַטראַכט געוואָרען ווי איינס פון די אָפּגעלאָזענסטע און וויסטע לענדער פון דער וועלט. דער פאָרטשריט פון אַלע פעלקער־טיילען פון ארץ ישראל, אַראַבער אַזוי גוט ווי אידען, איז אונטער דער ווירקונג פון דער אַנטוויקלונג פון אידישען היימלאַנד — איינע פון די מערקווירדיגסטע דערשיינונגען פון אונזער צייט; דער ביישטייער פון דעם דעמאָקראַטישען אידישען ארץ ישראל

צו די זיגען פון די אַרמייען פון די פאַראייניגטע פעלקער אין נאָהענטען מזרח איז געווען א באַדייטענדער, טריאומפירענדע באַשטעטיגונג פון דער פּאָליסי פון דער עפענטליכער מיינונג פון דער וועלט, און וואָס איז דורכגעפיהרט געוואָרען פון אידישען פאָלק דורך שווערע מיה און גרויסע קרבנות.

די דאָזיגע תקופה פון ווידער־אויפבוי איז אָבער אויסגעפאַלען אין א צייט פון אַלגעמיינעם פאַנאַנדערפאַל פון דער וועלט־אָרדנונג און אינטערנאַציאָנאַלער מאָראַל. די הויפּט־קרבנות פון דעם דאָזיגען פאַנאַנדערפאַל זיינען געווען מיליאָנען אידען פון אייראָפּע. נישט געקוקט דערויף

וואָס די באַדינגונגען, וואָס האָבען נויטווענדיג געמאַכט דעם ווידער־אויפבוי פון אידישען היימלאַנד מיט א פערטעל יאָהרהונדערט צוריק זיינען פאַרשאַרפט געוואָרען איבער אַלע פינסטערע אַהנונגען, זיינען די אינטערנאַציאָנאַל־גאַראַנטירטע רעכט, וואָס זיינען געגעבען געוואָרען דעם אידישען פאָלק בנוגע ארץ ישראל, כסדר באַגרעניצט און פאַרשמעלערט געוואָרען אויפ'ן גרונד פון אַדמיניסטראַטיווע און פּאָליטישע פּאַרטייאישע ביז, מיט'ן אַרויסגעבען פון „ווייסען פּאַפּיר" אין מאַי, 1939, איז דער פייערליכער צוזאָג צום אידישען פאָלק כמעט פולשטענדיג אַנולירט און עס דראָעט, אַז די לעצטע האָפענונגען פון מיליאָנען היימלאָזע אידען זאָל אויסגעלאָשען ווערען.

די אַמעריקאַנער אידישע קאָנפערענץ, וואָס איז פאַרזאַמעלט אין א צייט ווען די שלום־פּאָליסיס ווערען אויסגעאַרבייט, און וואָס איז זיך באַוואוסט וועגען איהר היסטאָרישער אחריות און איהר לאַגע אַלס א רעפּרעזענטאַטיווע קערפּערשאַפט פון אַמעריקאַנער אידענטום און אַלס פירשפּרעכערין פון די שטום־געמאַכטע אידישע ישובים פון אייראָפּע, רופט, אַז דער אָפּמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען צווישען די פעלקער פון דער וועלט און דאָס אידישע פאָלק זאָל לאַיאַל און געטריי דורכגעפיהרט ווערען.

מיר רופען, אַז עס זאָלען דורכגעפיהרט ווערען די באַלפור דעקלאַראַציע און דער מאַנדאַט פאַר ארץ ישראל, וועמענס צוועק איז כוונה באַזירט אויף דער „היסטאָרישער פאַרבינדונג פון אידישען פאָלק מיט ארץ ישראל", זיינען געווען צו שאַפען אין ארץ ישראל א אידישע קאָמאָנוועלט.

מיר פאָדערן, אַז דאָס „ווייסע פּאַפּיר" וועגען ארץ ישראל פון מאַי, 1939, און זיינע אומבארעכטיגטע באַגרענצונגען פון אידישער אימיגראַציע און באַזעצונג אויפ'ן לאַנד, זאָל תיכף פולשטענדיג אָפּגעשאַפט ווערען. דאָס „ווייסע פּאַפּיר" איז א ברוך פון די רעכט, וואָס זיינען צוגעטיילט געוואָרען דעם אידישען

פאָלק אונטער'ן מאַנדאַט פאַר ארץ ישראל. דאָס דאָזיגע „ווייסע פּאַפּיר" איז דורך ווינסטאָן טשוירטשיל'ן כאַראַקטעריזירט געוואָרען אין ענגלישען פּאַרלאַמענט ווי „א ברוך און אָפּשאַפונג פון דער באַלפור דעקלאַראַציע". די פּערמאַנענטע מאַנדאַטען קאָמיסיע פון דער פעלקער־ליג האָט זיך אָפּגעזאָגט צו אַנערקענען די לעגאַליטעט און דעם מאָראַלען ווערט פון דעם דאָזיגען „ווייסען פּאַפּיר".

די קאָנפערענץ פאָדערט אויך, אַז די טויערען פון ארץ ישראל זאָלען ברייט געעפענט ווערען פאַר א אידישער אימיגראַציע, און אַז די אידישע אַגענטור, וואָס איז אונטערן מאַנדאַט אַנערקענט געוואָרען ווי די באַפולמעכטיגטע פאַרשטעהערין פון אידישען פאָלק, זאָל באַקומען די פולמאַכט אָנצופיהרען און צו רעגולירען די אימיגראַציע קיין ארץ ישראל, צו אַנטוויקלען דעם מאַקסימום פון לאַנדווירטשאַפטליכע און אינדוסטריעלע מעגליכקייטען און די נאַטירליכע אוצרות פון לאַנד, און אויסנוצען די נישט־בעאַרבייטע און נישט־באַזעצטע שטחים לאַנד פאַר אידישער קאָלאָניזאַציע און לטוב דעם גאַנצען לאַנד.

די שריט און מאָס־מיטלען, וואָס דאַרפען אָנגענומען ווערען, ווי עס ווערט דאָ פאָרלאַנגט, זיינען דער ווייטיגסטער פאָרבאַדינג פאַר דער דערגרייכונג פון א אידישער מאַיאָריטעט פון דעם ווידעראויפבוי פון דער אידישער קאָמאָנוועלטה.

שטרעבענדיג און אַרבייטענדיג פאַר דעם ציל פון א אידישער קאָמאָנוועלטה, אין דאָס אידישע פאָלק בסדר באַגלייט געוואָרען פון די אידעאַלען, וואָס זאָלען איינגלידערען א אידיש ארץ־ישראל אין דער נייער דעמאָקראַטישער סטרוקטור פון דער וועלט. דאָס אידישע פאָלק גיט א פייערליכע פאַרזיכערונג, אַז עס וועט האָבען א געוויסענהאַפטע איינזעהעניש און באַציהונג פאַר דער אויפהאַלטונג פון רעליגיעזע, שפּראַכליכע און קולטורעלע רעכט פון דער אַראַבישער באַפעלקערונג, און פאַר דער בירגערליכער און רעליגיעזער גלייכהייט פון אַלע איהרע איינוואוינער. די אומבארירבאַרקייט פון די הייליגע ערטער פון פאַרשידענע רעליגיעס וועלען גאַראַנטירט ווערען.

דאָס אידישע פאָלק באַשטעטיגט נאָך אַמאָל זיין גרייטקייט און וואונש פאַר פולער קאָאָפּעראַציע מיט זיינע אַראַבישע שכנים אין ארץ־ישראל און, אין דער אַרבייט פאַר זיין אייגענער אויסלייזונג, באַגריסט עס די עקאָנאָמישע, פּאָליטישע אַנטוויקלונג פון די אַראַבישע פעלקער אין נאָהענטען מזרח.

סאַי אויפ'ן גרונד פון זיין ראָלע, וואָס עס האָט געשפּילט אין דער געשיכטע פון דער ציוויליזאַציע, סאַי אויפ'ן גרונד פון זיין איצטיגער דערגרייכונג אין ארץ־ישראל, גלויבט דאָס אידישע פאָלק, אַז די אידישע קאָמאָנוועלטה, וואָס וועט אויסגעבויט ווערען, וועט מיט זיך פאַרשטעלען א

The Jewish News 9-3-43

Adherents of Jewish Commonwealth in Palestine Predominate at the American Jewish Conference

Dr. Silver's Powerful Plea Moves Audience to Tears

Noted Zionist Spokesman Leads Majority of Delegates Against Making Concessions on Palestine; Monsky's Address Is Keynote for Sessions

By PHILIP SLOMOVITZ
(Jewish News Correspondent at the Conference)

NEW YORK—American Jewry's outstanding leaders, men and women who are prominent in every walk of life, were the participants in a great drama this week, in the sessions of the American Jewish Conference which was called into being for the purpose of solidifying the efforts of the American Jewish community in behalf of immediate action to rescue European Jewry, to protect the rights of our people wherever they may be after the war and to assure uninterrupted progress in the redemption of Palestine as the Jewish National Home.

From the very beginning it was evident that there is unanimous agreement on the first two objectives. But it soon became apparent that the Palestinian question not only fails to unite, but continues to divide several elements in American Jewry.

Keynote for Sessions

The impressive address delivered by Henry Monsky, president of Bnai Brith, chairman of the executive committee of the Conference organizational committee, at the opening session on Sunday afternoon, at the Waldorf-Astoria Hotel, was believed to strike the keynote for all sessions. The very able Bnai Brith leader was cheered when he declared:

"We are to consider and recommend action upon all matters loking to the implementation of the rights of the Jewish people with respect to Palestine."

The addresses by Dr. Stephen S. Wise and Judge Joseph M. Proskauer, president of the American Jewish Congress and the American Jewish Committee, on Sunday evening, were similarly received with acclaim. Both called for unrestricted Jewish immigration and for opposition to the British White Paper which would end Jewish colonization in 1944.

Adoption of the attitudes of these speakers would have meant a compromise on the question of a Jewish Commcnwealth as incorporated in the Biltmore Platform of all Zionist parties.

Disagree On Issue

But at noon on Monday it became clear that Zionist leaders are not agreed on the issue, and that the rank and file of the movement will insist upon the adoption of a demand for a Jewish Commonwealth.

Possessing an overwhelming majority of Zionists in the delegation of 500, the proponents of the Jewish Commonwealth idea frankly stated that those leaders who favored compromise were abandoning basic Zionist principles.

The issue first came to a head at a luncheon which was arranged in honor of Dr. Abba Hillel Silver. In accordance with an agreement reached two weeks ago, Dr. Silver was elected cochairman, with Dr. Wise, of the Emergency Committee for Zionist Affairs.

Choice for Presidency

Dr. Israel Goldstein is to be the sole choice for the presidency of the Zionist Organization of America. Those who organized to draft Dr. Silver for leadership in the Zionist movement gathered at this luncheon on Monday to dissolve the committee and to honor Dr. Silver.

Among those who spoke at this luncheon were Emanuel Neumann, prominent Zionist leader; Dr. Milton Steinberg of New York and Dr. Harry Friedenwald of Baltimore, one of the first presidents of the Zionist Organization. All insisted on firm action in defense of the Jewish position in Palestine.

Dr. Silver condemned those who sought to make concessions. He charged that such an attitude must lead to the abandonment of the program which forms the foundation of Zionism. From that moment, the battle for a maximum program in Zionism was on.

Present Zionist View

The Zionists presented their best array of speakers in defense of the Jewish Commonwealth policy. Dr. Silver, Dr. Solomon Goldman, Dr. James G. Heller and Judge Louis B. Levinthal were among those who presented the Zionist point of view at the historic session on Monday night.

The audience of more than 3,000 was moved to tears by Dr. Silver's powerful plea for an unequivocal declaration by the Conference for a Jewish Commonwealth in Palestine.

Declaring that there can be no compromise on a Jewish Commonwealth, Dr. Silver said that there is but one solution to Jewish homelessness—the Jewish National Home in Eretz Israel. His soul-stirring address often was interrupted by prolonged and stormy applause.

Free Immigration

Speaking for the Jewish Labor Committee, Israel Goldberg announced that his group supports free immigration to Palestine but has no stand on the Commonwealth question because there is no unanimity on the issue among the Labor Committee members. Mr. Goldberg stated:

"We declare our solidarity with organized Jewish labor in Palestine and with its demands regarding Jewish immigration and colonization."

The demands for a Jewish Commonwealth were strengthened by a message from Dr. Chaim Weizmann, from London, urging support of the Jewish Commonwealth plan; a cable from Chief Rabbis Isaac Herzog and Ben-Zion Uziel of Palestine, pointing to "Israel's divine historic right to Palestine;" a message from Dr. Selig Brodetsky, president of the Board of Deputies of British Jews; and the address of Gedaliah M. Bublick, Mizrachi leader.

Zuckerman's Reply

The first spoken words demanding a Jewish Commonwealth were uttered by Baruch Zuckerman, labor Zionist leader, at the Monday afternoon session. He made a direct reply to Judge Proskauer and repudiated his claims for a program on unity based only on free immigration to Palestine.

He called for opposition to efforts of the minority at the conference to secure veto rights over the action of the majority. "I demand," he declared, "not free immigration to Palestine but privileged immigration."

A stirring address was delivered by Dr. Nahum Goldmann, member of the World Zionist Executive. He, too, emphasized the deed for the establishment of a Jewish Commonwealth, and he declared:

"We have today the right to come to the democratic world, which endorsed the great enterprise of rebuilding the Jewish homeland in Palestine, and tell them amicably, but firmly, — here is our record—we proved we could do it and the others have proved that they cannot do it for us . . . Because of our own achievements in Palestine, we demand the right to be the masters of our fate in Palestine, to direct this enterprise ourselves to control our own immigration and colonization and, once the foundations are laid, to constitute there our own Jewish Commonwealth."

Groups May Bolt

At this writing it is uncertain whether an amicable agreement can be reached on the subject. Until the final moment of the Conference sessions, the danger remains that several minority groups may bolt the Conference.

Louis Lipsky, as chairman of the elections board, presented a program of rules for the Conference. One of the leading figures in the Conference, he was chosen chairman of the general committee.

Herman Shulman of New York, member of the national executive committee of the Zionist Organization, was named vice-chairman of the general committee of 62, and Maurice Bisgyer, secretary of Bnai Brith, was chosen secretary of the committee.

Mr. Monsky's address was significant from many points of view. He demanded that "leadership must be responsible to the yearnings, the aspirations and the hopes of those for whom they presume to speak." He called for practical and effective measures of relief and rescue, and he declared: "The time has come to say less and do more about it."

The importance of Dr. Wise's address was centered in the proposal he made to the Conference that it should deputize a small group of its members to meet with President Roosevelt during the period of the Conference "so that it may be in direct touch with our country's President and Commander-in-Chief and receive from him such healing assurance as will satisfy the heart of the American Jewish community and our broken brothers across the seas that nothing will be left undone to save the limited number of the surviving whom prompt rescue alone can keep from joining the armies of the Jewish dead."

A five-point program of action, including the settlement of large numbers of Jews in Palestine, was proposed by Dr. Israel Goldstein, the next president of the Zionist Organization of America.

The rescue work of Hadassah, through Youth Aliyah, was described by Mrs. David de Sola Pool, president of Hadassah, who announced at the beginning of her address that a cable was received from Palestine revealing that 107 more children had just arrived there from Poland.

Joseph Weinberg, vice-chairman of the Jewish Labor Committee, outlined his group's attitude on peace and war aims.

The sessions opened with an impressive memorial service in tribute to the millions of victims of Nazism, after Emma Lazaroff Schaver of Detroit led the vast assembly of more than 3,000 in singing the Star Spangled Banner and Hatikvah.

Participate in Service

The participants in the service were:

Rabbi William Drazin of Savannah, Ga., president of the Rabbinical Council of America; Rabbi Solomon Freehof of Pittsburgh, Pa., president of the Central Conference of American Rabbis; Rabbi Louis M. Levitsky of Newark, N. J., president of the Rabbinical Assembly of America, and Rabbi Naphtali Riff of Camden, N. J., vice-president of the Union of Orthodox Rabbis of the United States. Cantor Ben-Zion Kapov-Kagan of New York chanted the traditional El Mole Rachamin.

The invocation was pronounced by Rabbi B. L. Levinthal, dean of orthodox American rabbis, of Philadelphia.

Side Happenings

There were many side happenings which stirred delegates to the Conference.

The report of the American Jewish Congress that Europe's Jewish population has been reduced by 5,000,000 saddened the assembly.

Publication by the New Republic of a special supplement on the status of world Jewry attracted wide interest.

Delegates were also seriously concerned with Maurice Samuel's condemnation of Jews who oppose Zionism, in the current issue of Mercury Magazine, especially since his article appeared on the eve of the issuance of a new anti-Zionist statement on Monday by the Council for American Judaism.

The six-column advertisement of the Committee for a Jewish Army, the Revisionist-sponsored group, aroused resentment.

Resentment was also expressed against the Sedgewick articles in the New York Times on the trumped-up "gun-running" trial in Palestine.

Delegates Alert

Delegates were alert and deeply concerned over the tragedy of our people. It took time for the Conference to organize, but once it was set in motion, it was apparent that the delegates knew what the major aim is in Jewish life today—that of rescuing the suffering millions of Jews in Europe and of creating safe and permanent homes for them.

״אידענשטאַט אין ארץ ישראל״ ווערט די פאָדערונג פון גאנצן אמעריקאנער אידענטום

ווייטערער באריכט פון דער אידישער אסעמבלי.

ספעציעל פון ניו יארק
פון י. ד. גאלדמאן

וואלדארף אסטאריא האטעל. — גאנצע פיער שעה זיינען שוין אריבער זינט עס האט זיך געשלאסען די אומפארגעסליכע, היסטארישע זיצונג פון דער אידישער אסעמבלי, אויף וועלכער עס איז אויף אן ערליכען און גראנדיעזען אופן פראקלאמירט געווארען די פאדערונג פון דעם גאנצען ארגאניזירטען אמעריקאנער אידענטום אז „דאס ווינציגסטע, מיט וואס דאס אידישע פאלק וועט זיך באנוגענען פאר ימים בלוט וואס זיינען פון איהם אפגעצאפט געווארען אין דער איצטיגער מלחמה, איז א פולשטענדיגער אידען־שטאט אין ארץ ישראל״. און איך קען זיך נאך אלץ ניט באפרייען פון דעם באראשענדען רושם, וואס די זיצונג האט אויף מיר איבערגעלאזען.

אין מיינע אויערען הילכט נאך דער אפקלאנג פון דער הערליכער ספאנטאנער פאלקס אוואציע, וואס האט ממש אויפגעציטערט די ווענט פון דעם גראנדיעזען וואלדארף אסטאריא האטעל, ווען א פינף טויזענט קעפיגער עולם איז ווי איין מאן אויפגעשפרונגען פון די ערטער און מיט א קלאפעריי, בראזגעריי און יובעל געשרייען וואס האט אנגעהאלטען גאנצע 15 מינוט, אויפגענומען די רעזאלוציע וואס שטעלט אוועק דעם אידען־שטאט אין ארץ ישראל אלס די אונקאנדיציאנעלע פאדערונג פון דעם גאנצען מעכטיגען אמעריקאנער אידענטום.

פאר מיינע אויגען שטעהען נאך די טויזענטער פנים׳ער, באשטראלט מיט ליכטיגער פרייד, די טויזענטער אויגען וואס האבען געגלאנצט מיט פרייענס טרערען און די טויזענטער אפענע מיילער פון וועלכע עס האט זיך ווי פון א טיפען פריש־געעפענט קוואל ארויסגעריסען דער קאלעקטיווער התקוה געזאנג. מיין שפראך איז ווייט צו ארים איבערצוגעבען אין ווערטער באטש א בלאסען אפשיין פון אט דער וואולקאנישער פאלקס דעמאנסטראציע; מען האט געדארפט אליין דא זיין, מיט די אייגענע אויגען זעהן אט דאס וואונדערליכע בילד, כדי צו באגריפען דעם טיטאנישען כח וואס עס ליגט אין א פאלקס בענקשאפט פאר אן אייגענער היים.

אזעלכע דעמאנסטראציעס געהען ניט לאיבוד; אזא טיטאנישע קראפט פון אנגעזאמעלטע פאלקס ווילען קען ניט אפגעשטעלט ווערען פון קיין שום אויסערליכע כחות. עס מאכט ניט אויס ווי גרויס און שטארק די דאזיגע אויסערליכע כחות זאלען מאמענטענווייז שיינען צו זיין!

איך וועל זיך נאך צו אט דער היסטארישער און היסטאריע־שאפענדער זיצונג צוריקקעהרען. דערווייל אבער טאר איך מיינע לייענער ניט בלייבען קיין בעל חוב און מוז זיך צוריקקעהרען צו באריכטען פון די פריהערדיגע זיצונגען.

* * *

א טאג פון דראמאטישע איבערלעבונגען

דינסטאג, דער 31טער אויגוסט, איז געווען א טאג פון דראמאטישע איבערלעבונגען אין דער אידישער אסעמבלי. דער הויפט דראמאטישער מאמענט איז געקומען ניט פון אינעווייניג אין דער אסעמבלי גופא, נאר פון דרויסען.

די זיצונגען פון דער אסעמבלי הויבען זיך געוועהנליך אן דריי דעם זייגער נאכמיטאג. אין די פריהמארגען און פארמיטאג שטונדען זיינען כמעט אלע דעלעגאטען צו דער אסעמבלי פארנומען אין פארשידענע קאמיסיעס. עס זיינען דא אין דער אסעמבלי אכט פארשידענע קאמיסיעס, וואס באשטעהען יעדע פון פופציג מיטגלידער, באשטימט לויט דער פראפארציע פון איין קאמיסיע מיטגליד אויף יעדע צעהן דעלעגאטען. די מעהרסטע אסעמבלי ארבייט ווערט אפגעטאן אין די פארשידענע קאמיסיעס. זיינען אלזא אין די פריהמארגען און פארמיטאג שטונדען די דעלעגאטען פארנומען אין די קאמיסיע זיצונגען און די פלענארע זיצונגען פון דער אסעמבלי ווערען אפגעהאלטען נאכמיטאג און אין אווענט.

דינסטאג אין דער פריה, דעם 31טען אויגוסט, זיינען די דעלעגאטען צו דער אסעמבלי שאקירט געווארען פון א שענדליכער, פארעטערישער דערקלערונג, וואס איז געווען פראמינענט פאנאנדערגעשפרייט אויף די זייטען פון דער „ניו יארק טיימס״ פון יענער קליינער גרופע אידישע „בוגדים״, וואס האבען זיך א נאמען געגעבען קאונסיל אוו אמעריקאן דזשודאאיזם און זיינען שוין איין מאל פריהער ארויסגעטראטען אין דער עפענטליכקייט, מיט א מיאוס׳ער מסירה אויף אידישע האפנונגען און אספיראציעס.

דאס מאל איז די עפענטליכע דערקלערונג פון אט דער גרופע אידישע דעגענעראטען געווען געצילט ווי א מעסער אין רוקען פון דער אידישער אסעמבלי. די אסעמבלי דעלעגאטען זיינען פון׳ אט דער פרעכער, מיאוסער פארלוימדונג אויף דעם אידישען פאלק און אידישע האפנונגען, געווארען אויפגעטרייסעלט ביז די טיפסטע טיפענישען פון זייערע נשמות.

צארן און אויפרעגונג האבען אנגעפילט די לופט אין דעם וואלדארף אסטאריא האטעל פון דעם ערשטען מאמענט אן, ווען דעלעגאטען האבען זיך דינסטאג פריה אנגעהויבען ווייזען אין די לאבים פון דעם האטעל. עס איז געווען א טרויעריג און פיינליך בילד; דעלעגאטען האבען געפרואווט מיט שוים אויף די ליפען. ביי פילע דעלעגאטען זיינען געשטאנען טרערען אין די אויגען פון שאנדע און וועהטאג. ביי אנדערע האבען זיך צוזאמענגעדריקט די פויסטען פון פיין און צארן. וועגען נארמאלער אסעמבלי ארבייט האט שוין יענעם טאג קיין רייד ניט געקענט זיין. כמעט אלע דעלעגאטען האבען מיט אויפגערעגטער אומגעדולד געווארט אויף דער עפענונג פון דער פלענארער זיצונג, כדי צו געבען אויסדרוק צו זייער צער און צארן אויף די אידישע בוגדים, און דערווייל האט מען דעם כעס און שוים אויסגעלאזט צווישען זיך, אין היציגע לאבי געשפרעכען.

עס איז ענדליך געווארען דריי דער זייגער. אין אן אטמאספערע פון אויפגערעגטע שפאנונג איז די פלענארע זיצונג געעפענט געווארען. דער גרויסער זאל, איבערגעפאקט מיט דריי טויזענט געסט, אויסער די דעלעגאטען, איז געזעסען שטיל מיט אן איינגעהאלטענעם אטעם און אן געצויגענער שפאנונג, געווארט אויף דאס ריכטיגע ווארט . . .

פון דער פלאטפארמע ווערט געמאלדען דאס באשטימונג פון דער אסעמבלי סעקרעטאריאט. דער עולם הערט עס אויס און געהט עס שטיל פארביי; ניט דאס איז מען איצטער אויסען . . . ניט דאס וויל מען איצט הערען . . . ענדליך טרעט אויף דער טריבונע ארויף די מאסיווע פיגור פון ראביי דזשיימס העלער פון סינסינעטי, אליין א רעפארמירטער ראביי צו וועלכען חדר עס געהערען אויך די הונדערט אידישע „קוויזלינגס״ און אין שארפע, ניט געקליבענע ווערטער, רופט ער אן די האנדלונג פון די אידישע בוגדים מיט דעם ריכטיגען נאמען: „מיאוסער, אומפארגעבליכער פאראט״. ער זאגט: „אזא האנדלונג איז פונקט דער היפוך פון דעם נאמען אונטער וועלכען זיי זעגלען — עס איז ניט אמעריקאניש, ניט אידיש און פארלעצט יעדען באגריף פון עלעמענטארער מענשליכער אנשטענדיגקייט״.

עס טרעטען דאן אויף נאך דריי רבנים, פארשטעהער פון אלע דריי רבנישע ארגאניזאציעס, און איינער נאך דעם אנדערען, פארדאמען זיי אין די שטארקסטע ווערטער און אויסדרוקספולסטע טערמינען דעם שענדליכען אקט פון די הונדערט ראזענוואלד אפטריניגע. און ווען דער פארטרעטער פון די ארטאדאקסישע רבנים באצייכענט אט די האנדלונג אלס אן אקט פון „בנים סוררים און מורים״ און שרייט אויס מיט פאטאס, אז די צייט איז געקומען פון מקיים זיין די מצוה „ובערת את הרע מקרבך״. ווערט מיט אמאל ברייט פאנאנדערגעעפענט דער קוואל פון איינגעהאלטענעם צארן אין דעם פינף און דרייסיג הונדערט קעפיגען עולם און דער זאל ווערט בוכשטעבליך פארטויבט פון א דונערענדער דעמאנסטראציע וואס האלט אן מינוטען לאנג.

אזוי הילכיג, שארף און צארנדיג איז געווען אט דער אויספרוך, אז טייל דעלעגאטען האבען זיך נאך דעם געפיהלט געקרענקט פון אט דער פיינליכער סצענע. לויט זייער מיינונג, האט די ערשטע אידישע אסעמבלי ניט געטארט אריינגעווארפען ווערען, אין דאס וואס זיי באצייכענען אלס „פאגראם שטימונג״ געגען א מינאריטעט מיינונג. אונגעאכטעט ווי נאריש און פארברעכעריש די האנדלונג פון אט דער מינאריטעט איז געווען.

עס האבען זיך פון זאל איבער די פראטעסטען פון דעם פרעזידיום אויך געהערט שארפע פארדאמונגס אויסרופען געגען דער „ניו יארק טיימס״ פאר דרוקען די דאזיגע אידישע מסירה. דאס אינטערעסאנטסטע דערביי איז אפשר דער פאקט, וואס די „ניו יארק טיימס״ האט אויף מארגען, מיטוואך, אויף דעם געוויסטען אופן איבערגעגעבען אלץ וואס איז אויף דער קאנפערענץ וועגען אט דעם פיינליכען ענין געזאגט געווארען, אריינרעכענענדיג אויך די טאדלונגען אויף איהר גופא.

אין פארלויף פון אט דער צארנדיגער דעמאנסטראציע, האט דזשארדזש פראסקאוער, דער פרעזידענט פון דער אמעריקאן דזשואיש קאמיטע, דעמאנסטראטיוו פארלאזען די פלאטפארמע און דעם זאל פון דער אסעמבלי, און צווישען דעלעגאטען וואס האבען עס געזעהן, האט זיך גלייך אנגעהויבען א ספעקולאציע וועגען דעם צי ער וועט צו דער אסעמבלי צוריק קומען אדער ניט.

עס האט גענומען הענרי מאנסקי׳ן, דעם טשערמאן פון דער זיצונג, א היבשע צייט ביז ער האט די אויפרעגונג אין זאל געקענט איינשטילען, און דאן האט ער אין נאמען פון דער גאנצער אסעמבלי געליינט א דערקלערונג, וואס פארדאמט אין שטארקע, אבער יורידישע טערמינען, די האנדלונג פון דער „קאונסיל פאר דזשודאאיזם, אלס א „פרעכען, געמיינעם פארזוך צו סאבאטאזשירען דעם קאלעקטיווען ווילען פון אמעריקאנער אידענטום״.

פארשטעהט זיך אז נאך אזא שטורמישע און אויפגערעגטער זיצונג, האט קיין רייד ניט געקענט זיין וועגען איבערגעהן צו נארמאלע פארהאנדלונגען און פון פרעזידיום איז געמעלדעט געווארען, אז די גענעראל דעבאטע איבער ארץ ישראל, וואס האט ערשט געדארפט פארטגעזעצט ווערען ווערט איבערגעריסען און קיין אווענט זיצונג וועט ניט אפגעהאלטען ווערען.

אט אזוי איז דינסטאג דעם 31טען אויגוסט באשערט געווען צו זיין א טאג פון אויפרעגונג און דראמאטישע איבערלעבונג אין דער אידישער אסעמבלי.

דער היסטארישער מיטוואך

אויב דינסטאג איז געווען א טאג פון אויפרעגונג, וועט דערפאר מיטוואך דער 1טער סעפטעמבער, בלייבען א טאג פון גרויסער היסטארישער באדייטונג אין דער אמעריקאנער אידישער געשיכטע.

אפגעזונדערט פון דעם גרויסען דעלעגאטען טומעל, פארשפארט אין א זייטיגען צימער, הינטער געשלאסענע טירען, איז מיטוואך דעם גאנצען טאג געפאכטען געווארען דער גרויסער קאמף ארום דער ארץ ישראל פראגע. אין דער גענעראל קאמיסיע ארער „פערמאנענץ אויסשוס״ פון דער אידישער אסעמבלי. די מערצאהל דעלעגאטען און געסט האבען אפילו קיין ברעקעל אהנונג ניט געהאט פון דער ריזיגער ווערטער־שלאכט וואס קומט פאר הינטער די שווערע טיהרען פון דעם „באסיליאן פארלאר״.

דארטען אין דער קאמף געפיהרט געווארען ארום דריי פארשידענע רעזאלוציעס, פון וועלכער בלויז איינע האט געקענט צופרידענשטעלען דער איבערוועגענדער מאיאריטעט דעלעגאטען אין דער אסעמבלי. די צוויי פעלד מארשאלען אין יענע שלאכטען זיינען געוועזען אונזער קליוולאנדער ראביי אבא הלל סילווער און דער ניט פיל וועניגער באריהמטער פרעזידענט פון דער אמעריקאן דזשואיש קאמיטע ריכטער פראסקאוער. ניט אלץ וואס עס האט זיך אין אט דעם קאמיסיע צימער אפגעטאן, קען איך שוין איצט דערצעהלען. מיט דער צייט וועל איך קענען אויפהויבען דעם פארהאנג פון אט דער שלאכט ארענא און איבערגעבען די דראמאטישע איינצעלהייטען פון אט דער ארץ ישראל שלאכט. דערווייל אבער מוז איך זיך באנוגענען מיט צוריקגעהן צו די פלענארע זיצונגען.

די ערשטע אהנונג אז עפעס דראמאטישעס קומט פאר, האבען די דעלעגאטען דערשפירט [illegible] פלוצלונג געמעלדעט געווארען, אז קיין בייטאגיגע פלענארע זיצונג וועט ניט פארקומען, ווייל די גענעראל קאמיסיע האט זיך נאך ניט געאייניגט איבער דער ארץ ישראל רעזאלוציע.

THE JEWISH WORLD

Published every morning except Saturday & Jewish Holidays

THE JEWISH WORLD PUBLISHING CO.
10600 Superior Ave. Cleveland, Ohio

Entered as Second Class Matter at the Post Office in Cleveland, Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

SUBSCRIPTION RATES IN THE UNITED STATES		סובסקריפשאן רייט אין אמעריקא	
1 YEAR	$10.00	1 יאהר	$10.00
6 MONTHS	5.25	6 מאנאטען	5.25
3 MONTHS	3.00	3 מאנאטען	3.00
1 MONTH	1.20	1 מאנאט	1.20
DAILY	.04	טעגליך	.04

די נייע אטאקע פון די רעפארם ראבינער

דער אנטי-ציוניסטישער סטייטמענט פון דעם אמעריקאנער קאונסיל פאר דזשודאאיזם, אינק., וואס איז לעצטע וואך ארויסגעגעבען געווארען, אונטערגעשריבען פון א גרופע אסימילאטארען און פראטעסט-ראבינער, וואלט קיין גרויסער חידוש ניט געווען ווען דאס וואלט ניט ארויסגעקומען דוקא אין דער צייט ווען די אידישע קאנפערענץ האט דעבאטירט די ארץ ישראל פראגע.

ניט אומזיסט האט דאס הענרי מאנסקי באצייכענט אלס ניט ספארטסמענשיפ און ניט פאסיג. דאס האט אויסגעקוקט ווי א מעסער שטאך אין רוקען דוקא אין א צייט ווען דער אנדערער צד, דער ציוניסטישער, שטרענגט זיך אן צו געווינען שטיצע אין דער אויסערליכער וועלט, ווי צווישען אידען.

דאס ברענגט דעריבער ארויס דעם בארעכטיגטען חשד, אז די אנטי-ציוניסטען קומען ארויס אין אן אפענע מלחמה געגען אלע, און זיי זיינען א גרויסער טייל פון דעם אידישען פאלק, וועלכע זעהען אין ארץ ישראל דעם אנהאלט פאר דער אידישער צוקונפט, דעם פאסיגען און וויכטיגסטען מקום מקלט פאר די מאסען אידישע ליידענדע און היימלאזע אין דער איצטיגער שרעקליכער צייט.

עס איז ממש אומבאגרייפליך פאר אונזערען א מענשען ווי אזוי כלומרשטע אידישע געזעלשאפטליכע טוער און ראביים זאלען זיך דאס ערלויבען צו טאן. מען קען פארשטעהן, אז זיי זאלען ניט זיין סימפאטיש צום ציוניזם, אבער ארויסצוקומען אין אפענעם קאמף אין דער איצטיגער צייט — איז מעהר ווי מען האט געדארפט ערווארטען אפילו פון זיי.

און זיי האבען נאך אריינגעלייגט די טומאה אין דער יראה אריינווארפענדיג די באמערקונג, אז ווען ניט די פאדערונג פון א אידישע מלוכה'שאפט און א אידישע ארמעע, וואלטען מעהר פון „אונזערע אומגליקליכע ברידער" איצט געפונען א מקום מקלט אין ארץ ישראל.

צו וואס האבען זיי דאס געטאן דוקא אין דער איצטיגער צייט?

עס דערוועקט זיך דער חשד, אז זיי זיינען אפילו אנגעמוטיגט געווארען פון אויסערליכע קוועלען, אפשר פאליטישע קרייזען, וועלכע האלטען ניט איצט קיין אידישע פאדערונגען. זיי דינען יענע קרייזען פונקט ווי דער מה-יפית'ניק האט געדינט דעם פריץ.

פון דעם דאזיגען שטאנדפונקט איז עס גארניט ראטזאם דאס אוועקצומאכען מיט דער האנט, ווייל דאס קען פיל שאדען די אידישע אינטערעסען. די אויסערליכע וועלט קען אנווייזען, אז אט זיינען כלומרשט אידישע פיהרער, וועלכע זיינען אויסגעשפראכען געגען דער גאנצער זאך.

קריטיק און פארדאמונג אליין איז ניט גענוג. עפעס פראקטישעס דארף געטאן ווערען אפצושלאגען די אטאקע פון די רעפארם ראבינער.

cont. from p.32

אט אזוי טאג איין, טאג אויס . . . דערביי האבען די לעבעדיגע געפיהלט אז בלויז צופעליג שטעהען זיי נאך אין שוהל, און אז מארגען, איבערמארגען קען זייער אש זיין אין איינע פון די ניי-צוגעשיקטע געשטאפא קעסטלאך".

דער גרויסער עולם סיי דעלעגאטען סיי געסט, האבען זיך באגאסען מיט טרעהרען, אויסהערענדיג אט די איינפאכע מענשליכע שילדערונג פון שוידער און גרויל.

ביי אט דער זיצונג האט גערעדט לואיס סיגעל, דער גענעראל סעקרעטאר פון דעם אידיש-נאציאנאלען ארבייטער פארבאנד, וואס האט באטאנט דעם פראגראם פון דעם ארבייטער ציוניסטישען בלאק פאר דער נאך מלחמה ארבייט וואס די אסעמבלי דארף אויף זיך נעהמען סיי פאר'ן וועלטליכען אידענטום און סיי פאר דעם איינשטעל פון א בעסערען אידיש נאציאנאל געזעלשאפטליכען לעבען אין דעם אמעריקאנער אידענטום. סיגעל'ס ווערטער האבען אין דער אסעמבלי ארויסגערופען גרויס בייפאל.

אויף אן אמת אויפגערודערט דער אסעמבלי, ביי אט דער זיצונג, האט דער באריהמטער אידישער דיכטער ה. לייוויק, מיט א טיפער און ערנסטער באהאנדלונג אויף אידיש וועגען דער אומפארמיידליכער נויטווענדיגקייט פון קולטורעלער, אזוי גוט ווי מאטעריעלער זארג פאר די אידישע מאסען, אויב מען האט באמת ברעה צו געבען א געזונטען קיום דאס אידישע פאלק.

לייוויק'ס רעדע איז אויסגעהערט געווארען מיט גרויס אינטערעס און אויפמערקזאמקייט פון דער אידישער אסעמבלי און אונטער דעם איינפלוס פון זיין גייסטרייכער רעדע איז די זעקסטע זיצונג פון דער אידישער אסעמבלי געשלאסען געווארען.

די קדושה זיצונג פון דער אסעמבלי

איך באצייכען די זיבעטע זיצונג פון דער אידישער אסעמבלי מיט דעם ווארט קדושה זיצונג, ניט בלויז ווי א שעהנער שרייבערישער אויסדרוק, נאר טאקע פשוטו כמשמעו. אין אט דער זיבעטער זיצונג האט דאס גאנצע אמעריקאנער אידענטום דורך דער אידישער אסעמבלי זיך אליין נאציאנאל מקדש געווען, מיט אוועקשטעלען זיך סאליד הינטער דער פאדערונג פון אן אייגענעם אידישען פאליטישען שטאט אין ארץ ישראל.

די דאזיגע זיצונג וועט פארבלייבען אין דער געשיכטע אלס דער אנהויב פון דער נאציאנאלער ווידערגעבורט פון דעם אמעריקאנער אידענטום. עס שטעלט אויך אוועק דאס אמעריקאנער אידענטום ווי דעם פאראנטווארטליכען מליץ יושר פאר דעם גאנצען וועלט אידענטום און פאר דער אידיש-נאציאנאלער צוקונפט אין דער וועלט.

געעפענט האט זיך אט די היסטארישע זיצונג מיט עטליכע איינדרוקספולע ווערטער פון דעם גאר ערשטען פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין אמעריקע, דעם גרייז-גרויען פראפעסאר הערי פרידענוואלד.

ראביי סטיפען ס. וויז, דער אנערקענטער פיהרער פון דעם אמעריקאנער ציוניזם, האט דאן פארגעשטעלט ראביי אבא הלל סילווער, דעם פארזיצער פון דער פאלעסטינער קאמיסיע אין דער אידישער אסעמבלי, צו לייענען די ארץ ישראל רעזאלוציע.

אין זאל, וועלכער איז ביי אט דער זיצונג געווען נאך מערער געפאקט ווי ווען עס איז פריהער, איז מיט אמאל אנטשטאנען א טיף-רעליגיעזע שטילקייט. מויל און אויער זיינען מיט גרויס יראת הכבוד געווארען אנגעשטעלט אויף דער טריבונע, וואו עס זיינען געשטאנען אין דער רייהע די אימפאזאנטע פיגורען פון ראביי וויז, ראביי סילווער, הענרי מאנסקי, לואיס ליפסקי, חיים גרינבערג און ריכטער פראסקאוער.

אין א ריינער קרישטאלענער שטימע, האט ראביי סילווער אפגעגעבען צוויי קורצע ערקלערונגען, פאר דעם אידישען ארבייטער קאמיטעט און דעם קאונסיל אוו דזשואיש ווימען, און איז דאן איבערגעגאנגען צו לייענען די רעזאלוציע.

ווען ראביי סילווער איז צוגעקומען צו דעם פונקט, וואו עס ווערט קלאהר, דייטליך און שטאלץ געפאדערט א אידישע קאמאנוועלט פאר ארץ ישראל, האט דער גרויסער זאל אנגעהויבען ציטערען פון יענער ספאנטאנער דעמאנסטראציע, וועגען וועלכער איך דערצעהל ביי דעם אנפאנג פון מיין הייניגען באריכט.

ווען ראביי סילווער האט פארענדיגט לייענען דעם היסטארישען דאקומענט און פארגעלעגט, אז די אסעמ-

אט די ידיעה האט ווי א באמבע געפלאצט אין די קולוארען פון דער אסעמבלי. א ווילדע ספעקולאציע האט זיך גלייך אנגעהויבען צווישען די דעלעגאטען. פרעהליכע פנים'ער זיינען מיט אמאל באזארגט געווארען. גרופען דעלעגאטען האבען זיך אנגעהויבען צונויפקומען און פרובירען טרעפען וואס אזוינס עס קומט פאר הינטער די קוליסען פון דער גענעראל קאמיסיע . . .

ווייזט אויס אז די גענעראל קאמיסיע האט זיך גלייך געכאפט, אז מען טאר ניט לאזען די דעלעגאטען בלייבען אין אזא אויפגערעגטען זושטאנד, און ארום דריי דעם זייגער איז פון דער גענעראל קאמיסיע געקומען א נייע מעלדונג, אז א פלענארע זיצונג וועט זיך יא עפענען אין א האלבער שעה ארום. אט די נייע מעלדונג האט די דעלעגאטען טיילווייז בארוהיגט און מען האט זיך מיט נייגיר גענומען שפארען אין דעם אסעמבלי זאל.

אט די „אפגעשריענע" זיצונג האט זיך פארנומען מיט אויסהערען א צאל זעהר אינטערעסאנטע רעדעס פון ראביי אירווינג מילער, א רעפיודזשי ראביי ניוסבאום, וואס איז ערשט ניט לאנג ארויסגעראטעוועט פון פראנקפורט-אם-מאין, און איז איצטער ראביי אין לאס אנדזשעלעס, קאליפארניע. ראביי נוסבאום האט אין א פרעכטיגען ענגליש, געריהרט דער אסעמבלי ביז טרעהרען, שילדערענדיג אין פשוט'ע מענשליכע ווערטער וואס ער אלס פארשטעהער פון דער אידישער קהילה אין פראנקפורט-אם-מאין האט געהאט דורכצולעבען אין צעהן יאהר היטלער ממשלה.

„יעדען טאג, פאר א משך פון יאהרען" — האט ראביי נוסבאום דערצעהלט — „פלעג איך קריגען דריי, פיער פעקלאך א טאג פון דער געשטאפא. יעדער פעקעל איז באשטאנען פון עטליכע קעסטלאך, און יעדען קעסטעל האט זיך געפונען די אש פון צעהנדליגע אידישע הרוגים, מיט'ן באריהמטען געשטאפא צעטעלע „ניט מערער צווישען די לעבעדיגע". מיין אויפגאבע איז געווען יעדען טאג צוזאמענצורופען אלע אידען פון פראנקפורט או זאגען בצבור קדיש איבער די קעסטלאך. קיינער פון מיין געמיינדע האט ניט געוואוסט וועמענס אש עס געפינט זיך אין די קעסטלאך און דערפאר האט יעדער מיטגליד פון מיין געמיינדע זיך אין אט דער שוידערליכער צערעמאניע באטייליגט ווי ביי א לויה פון זיין אייגענעם . . .

בלי זאל דאס אקצעפטירען, איז דער זאל ווידער אמאל פארוואנדעלט געווארען אין א רוישענדען ים פון יובעל געשרייען און התקוה געזאנג. אפילו ריכטער פראסקאוער איז מיטגעריסען געווארען מיט דער אלגעמיינער קדושה שטימונג פון דעם ריזיגען עולם, און האט עפענטליך מיטגעיובעלט מיט אלע אנדערע אין זאל.

עס זיינען אוועק פופצעהן, צוואנציג מינוט פון ספאנטאנער פאלקס שמחה און דאן האט דער פארזיצער ראביי וויז געבעטען דעם עולם אויסצוהערען א דערקלערונג פון דזשאדזש פראסקאוער פון דער אמעריקאן דזשואיש קאמיטע.

דער עולם איז ווידער שטיל געווארען, דאס מאל מיט אפענער שמחה אויף די פנים'ער און אויפמערקזאם זיך צוגעהערט צו די ווערטער פון דעם גרייז-גרויען ריכטער.

דזשאדזש פראסקאוער האט אנגעהויבען זיין ערקלערונג מיט די ווערטער: „ערשט איצט פארשטעה איך ווי אזוי עס האט געפיהלט דער נביא דניאל, ווען ער האט זיך געפונען אין לייבען גרוב . . ." אט די ווערטער זיינען פון עולם באגעגנט געווארען מיט א ווארימען אפלאדז און הילכיגען גוטמוטיגען געלעכטער. דער ווירדיגער ריכטער האט דאן אין דעם נאמען פון דער אמעריקאן דזשואיש קאמיטע ערקלערט, אז „באטש ער און זיינע קאלעגען זיינען מיט דער מיינונג אז עס איז ניט געווען טאקטיש אין דעם איצטיגען מאמענט אנצונעמען אזא שארפע רעזאלוציע, האלטען זיי דאך אז זייער ארט איז צוזאמען מיט דעם גאנצען ארגאניזירטען אמעריקאנער אידענטום אין דער איצטיגער קריטישער צייט פאר דאס אידישע פאלק".

א שטורעם מיט אוואציעס האט באגעגנט אט די ווערטער פון דעם פרעזידענט פון דער אמעריקאן דזשואיש קאמיטע, און אונטער דעם מעכטיגען אפקלאנג פון אט דעם שטורעם וואס האט באגריסט א ווירקליך פאראייניגטען אמעריקאנער אידענטום, האט זיך די זיבעטע קדושה זיצונג פון דער אידישער אסעמבלי געשלאסען.

ערשט נאך דער שליסונג פון דער זיצונג האט זיך די טיפע אינערליכע שמחה אריבערגעטראגען אין די גרויסע האטעל לאבים און אידישע יוגענט האט מיט אמאל אנגעהויבען פלאטערען אין א הייסען טאנץ קאראהאד, זינגענדיג עם ישראל חי. דאס איז געווען א הערליך-ריהרענד בילד! א בילד וואס איז אין דעם אריסטאקראטישען וואלדארף אסטאריא האטעל קיין מאל פריהער ניט געזעהן געווארען . . .

די אַנגעוועהטאָגטע פראַגען, וואָס זיינען באַהאַנדעלט געוואָרן אויף דער אַמעריקאַנער אידישער קאָנפערענץ

Forward 9-5-43

די פראַגען וועגען עמיגראַציע, די פראַגע וועגן פאַלעסטינע און וועגן איפבויען אידיש לעבען אין די חרוב געוואָרענע שטעט און שטעטלאך. — אַפילו דער טייל מענשהייט וואָס סימפאַטיזירט מיט אידען, באַגרייפט ניט געהעריג וואָס עס טוט אידען וועה. — די האַלטונג פון אידישען אַרבייטער קאָמיטעט ביי דער קאָנפערענץ.

פון ה. לאַנג

די דעקלאַראַציע מיט איהר פראַגראַם פאַר אַלגעמיין־אידישע טעטיגקייטען, וואָס די קאָנפערענץ פון די אַמעריקאַנער אידען האָט איבערגעלאָזען, דאַרף באַטראַכט ווערען באַזונדער. דאָ וויל איך בלויז אָנווייזען אויף עטליכע קאָנפערענץ־דאָקומענטען פון אַ דויערנדען ווערט. אויך זיי וועלען פאַרבלייבען אַ ביטראַג פאַר די אידישע באַוועגונגען פון היינט־צו־טאָג.

צווישען אַזעלכע דאָקומענטען מוז מען אַריינגעמען אַ פּאָר רעדעס, ניט פאַר זייער געפלינקעלטקייט, פאַר זייער סטיל, פאַר'ן וואָרט־שפּיל און אימפּעט און אָראַטאָרישער קראַפט, נאָר פאַר דעם תוך זייערען, פאַר עטליכע געדאַנקען זייערע, וואָס האָבען געווירקט אויף די פאַרשטעהער פון אַלע אידישע אָרגאַניזאַציעס און געמיינדעס, און וואָס ווערען איצט צוטראָגען איבער'ן לאַנד, דורך וועלכע מען זאָל אָפּשאַצען די קאָנפערענץ.

דערביי דאַרף מען האָבען אין זינען דעם צוויי־פאַכען כאַראַקטער פון דער קאָנפערענץ: אי אַלס אַ טריבונע, פון וועלכער די אידען פון אַמעריקאַ האָבען גערעדט צו דער וועלט, אַז זי זאָל אָנהויבען באַגרייפען די אידישע פּראָבלעמען, אי אַלס אַ פּלאַטפאָרם פון אידען צו אידען, אַז מיר זאָלען אַליין געהעריג אַריינגעמען אין זיך וואָס עס זיינען היינט־צייטיגע אידישע אויפגאַבען.

איין רעדע אַזאַ מיט'ן אינהאַלט פון אַ פאַרבלייבענדען דאָקומענט, איז ראַבאַי סילווער'ס, וואָס האָט געקראָגען דעם אורטייל אַלס די גרעסטע רעדע פון דער קאָנפערענץ. דער אורטייל באַרופט זיך אויף איהר גרויסען פּאָלעמישען און אַפּעלירענדען טאָן. אָבער דאָס איז ניט געווען דער עיקר, דערמיט אַליין וואָלט זי ניט געהאַט אַ דויערנדען ווערט. איהר עיקר איז אין איהר געדאַנק פון אַ פּראָגראַם פאַר'ן אידישען לעבען, וואָס זאָל ניט נאָר ניט אויפלאָזען קיין איין אידען ווי אַזוי איבערצוקומען דעם חורבן, נאָר וואָס זאָל צונויפקייטלען אידען מיט אידען און עס זאָל אַרויסקומען אַ גאַנצע זאַך, אַ באַשטימטער גאַנג, אַזוי, אַז איין אידע זאָל זיך נאָר ווענדען אָן דער צווייטער.

בלויז אַ קורצע שטעלע פון דער סילווער־רעדע האָט אויסגעדריקט אָט דעם געדאַנק. ער האָט הויפּטזעכליך געזוכט צו באַפעסטיגען דעם ציוניסטישען שטאַנדפּונקט, אָבער אַרויסגעקומען איז מעהר. ער האָט, אומגעפער, געזאָגט: „מיר קענען ניט קלערען וועגען ראַטעווען די אידען פון אייראָפּע אָהן אַ פאַרטראַכטען־זיך וועגען וואַנדערונג; און מיר קענען ניט אויפנעמען די וואַנדערונגס־פראַגע אָהן פרייער אימיגראַציע אין ארץ ישראל; און פרייע אימיגראַציע אין ארץ ישראל קענען מיר ניט האָבען אָהן אָנערקענונג פון אידישע פּאָליטישע רעכט אויפ'ן לאַנד; און אידישע פּאָליטישע רעכט אויפ'ן לאַנד האָט ניט קיין זין אָהן אָנערקענונג פון די אידישע היסטאָרישע פאַרבינדונגען מיט'ן לאַנד; און אָנערקענונג פון די אידישע היסטאָרישע פאַרבינדונגען מיט'ן לאַנד שאַפט דאָס רעכט פאַר אַ נאַציאָנאַלער היים. מיינט עס, אין אַנדערע ווערטער, אַז די אַמעריקאַנער אידען קענען זיך פאַרנעמען מיט דער רעטונג פון די אידען אין אייראָפּע בלויז אויף איין וועג, אויף אַ גאַנצען וועג, וואָס פיהרט פון ערשטען ביז'ן לעצטען פּונקט.

אָרט פאַר דיסקוסיע בלייבט דאָ נאָר ווען מען לייקענט אַנטשידען אָפּ די ערשטע באַהויפּטונג, אַז מ'קען ניט קלערען וועגען רעטונג אָהן אַ פאַרטראַכטען־זיך וועגען וואַנדערונג.

אַזאַ טאָן פון דיסקוסיע האָט אַריינגעטראָגען די פּראָגראַם פון אידישען אַרבייטער קאָמיטעט, פאָרגעלעגט פון אַדאָלף העלד. ער האָט אונטערשטראָכען: „מיר זיינען פעסט איבערציוגט, אַז נאָך דער מלחמה וועלען די אידען פאַרבלייבען אין די לענדער, אין וועלכע זיי האָבען געלעבט יאָהרהונדערטע, און וואו זיי האָבען געשאַפען זייער מאָדערנע געשיכטע. מיר זיינען פּונקט אַזוי איבערציינגט, אַז מאַסען־אימיגראַציע קען ניט לייזען די אידישע פראַגע. מיר ווייזען אַבסאָלוט צוריק אַלע פּראָיעקטען פאַר געצוואונגענער אידישער וואַנדערונג. מיר שטעהען פעסט ביים פּרינציפּ, אַז אַ לאַנד געהערט צו דער גאַנצער באַפעלקערונג אין לאַנד. אידען האָבען דאָס רעכט צו אָרגאַניזירען זייער עקאָנאָמישע, סאָציאַלע און פּאָליטישע עקזיסטענץ לויט זייער באַגעהר און זייער נויט און אונטער דער פּראָטעקציע פון די געזעצען אין לאַנד. און דאָס נעהמט אַריין דאָס רעכט פון אידען צו באַטייליגען זיך אויף אַ גלייכען פונדאַמענט און אין אַ דעמאָקראַטישען שטייגער אין די אינלענדישע און אויסלענדישע אויפגאַבען פון דער מלוכה".

שוין באַלד די ערשטע שורות אַנטהאַלטען דעם דיסקוסיע־כאַראַקטער, כאָטש מען דאַרף פון זיי ניט אורטיילען, אַז דער אַרבייטער קאָמיטעט לייקענט פולשטענדיג אָפּ, אַז עס וועט נאָך דער מלחמה זיין אַ אידישע וואַנדערונגס־פראַגע. אין זיין פּראָגראַם זיינען אויך פאַראַן געגען־פּונקטען צו די ציטירטע שורות. איין פּונקט געפינט זיך צווישען די אַלגעמיינע אידישע פאָרדערונגען פון דעם אַרבייטער קאָמיטעט. ער זאָגט דייטליך: „עס מוז זיין גאַראַנטירט צו אידען דאָס רעכט אויף פרייער אויסוואַנדערונג און איינוואַנדערונג. עס טאָרען ניט זיין קיין געזעצען, וואָס צילען צו פאַרשטעלען דאָס רעכט פון אידען אויף פרייער אויסוואַנדערונג און איינוואַנדערונג, אָדער וואָס צילען צו צוימען די אידען ביים אויסוועהלען זיך אַ פּראָפעסיע, אָדער אַ טרייד אין דעם לאַנד וואו זיי באַזעצען זיך". אַ צווייטער פּונקט מיט'ן טראָפּ אויף וואַנדערונג קומט אַריין אין דער פאָרדערונג פון אַרבייטער קאָמיטעט אין באַצוג צו ארץ ישראל: אָפּשאַפונג פון „ווייסען פּאַפּיר" און גאַראַנטיע פאַר פרייער אידישער אימיגראַציע און קאָלאָניזאַציע.

אין די שטעלונג פון אַרבייטער קאָמיטעט בלויז אַ טאָן פון דיסקוסיע מיט'ן געדאַנק, וואָס דר. סילווער האָט אַרויסגעבראַכט, אָבער לייקענט ניט אָפּ דעם גאַנצען געדאַנק. קוים אָנערקענט מען אַז וואַנדערונג וועט יאָ זיין, ווערט דערמיט זיין געדאַנק אונטערשטראָכען. דערווייל זעהט זיך ניט אָן אַנדער איינוואַנדערונגס־לאַנד פאַר אידען אַ חוץ ארץ ישראל. דאָס איז די איצטיגע ווירקליכקייט. אין נאָמען פון גערעכטיגקייט קען געהן אַן אַפּיל פון די אַמעריקאַנער אידען צו די פאַראייניגטע שטאַטען פאַר אַ גרעסערען אויפנאַם פון אימיגראַציע, אָבער מען מוז דאָך קלערען, אַז דער אַפּיל וועט זיין אָהן אַ געהעריגען אָפּקלאַנג. די באַציהונג פון דער אַמעריקאַנער אַרבייטער באַוועגונג אַליין וועט זיין אַ געגנערישע. רעאַליסטישע אָפּשאַצונג אונטערשטרייכט דעם סילווער־געדאַנק און מאַכט זיין רעדע פאַר אַ דויערהאַפטען דאָקומענט.

אַן אַנדער קאָנפערענץ־דאָקומענט פון אַ דויערנדען ווערט איז אַדאָלף העלד'ס ערקלערונג פון דעם אַלגעמיינעם כאַראַקטער פון אידישען אַרבייטער קאָמיטעט, פון זיין גלויבען, פון זיין ריכטונג אין אידישען לעבען און זיין צוגאַנג צו וועלט־פראַגען. ס'האָט ניט צו טאָן מיט יאָ אָדער ניט וואַנדערונג, אָדער מיט אַנדערע רעטונגס־פּראָיעקטען, נאָר ס'האָט צו טאָן מיט די כחות אין דער וועלט, צו וועלכע ס'קענען זיין געווענדעט אַלע אידישע האָפנונגען. מיר שטרעבען דאָך דערצו, אַז דער איצטיגער וועלט־קאַמף זאָל ברענגען אַ בעסערע אינטערנאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציע און אַ בעסערע עקאָנאָמישע איינאָרדנונג אין דער וועלט; צו וועלכע כחות, וואָס וועלען זיך אָנשטרענגען דאָס צו שאַפען, קענען אידען אויפהויבען זייערע אויגען? דער אַרבייטער קאָמיטעט ענטפערט דאַרויף, עס איז זיין איבערצייגונג, אַז ערשט דער איצטיגער וועלט־קאַמף וועט אויפלעבען די קרעפטען פאַר'ן דעמאָקראַטישען סאָציאַליזם און זיי צונויפנעמען אי אין יעדען לאַנד באַזונדער, אי אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער סצענע. דעמאָקראַטישער סאָציאַליזם מיינט ניט דווקא געזיכערטע עקאָנאָמישע און פּאָליטישע פרייהייט. עס מיינט איבער אַלעם מענשליכקייט, מאָראַל, רעכט פון פעלקער פאַר זייערע קולטורען, פאַר זייערע אמונות, פאַר זייערע ציוויליזאַציעס אין פרייהייט און אין טאָלעראַנץ. דאָס איז דער גלויבען פון אַלע אַרבייטער באַוועגונגען; דאָס איז אויך דער גלויבען פון דער אידישער אַרבייטער באַוועגונג, צי אין אַמעריקאַ, צי אין ארץ ישראל, צי אַנדערשוואו. רופט דערפאַר די אידישע אַרבייטער באַוועגונג אַלע אידישע שיכטען צו ווענדען זייער בליק אין אָט דער זייט פון דער ניי־אויפקומענדער וועלט. די אידישע קאָנפערענץ האָט דורך דעם געהערט אַ קול, וואָס האָט אָפּגעקלונגען גאַנץ אַנדערש ווי די אַנדערע קולות. און ס'האָט דער קאָנפערענץ צוגעגעבען אַלזייטיגקייט, גאַנצקייט, באַשטימטקייט, און זי שטעלט מיט זיך פאָר די אַמעריקאַנער אידישע פאָלקסמאַסע, אָפּגעזעהן פון קלאַסען.

אין פאַרבינדונג דערמיט דאַרף איך אָנווייזען אויף דער אַלגעמיינער האַלטונג פון דער דעלעגאַציע פון דעם אידישען אַרבייטער קאָמיטעט. ס'איז געווען אַ האַלטונג פון ווירדע פון אָנהויב ביז'ן סוף. ס'איז איהר גאָרנישט געווען באַקוועם צו זיין אין דער ראָל פון אַ סאָרט אָפּאָזיציע אין דעם אַלגעמיינעם גאַנג פון דער קאָנפערענץ. די אַטמאָספערע איז געווען הונדערט פּראָצענט ציוניזם, און די דעלעגאַציע פון אַרבייטער קאָמיטעט איז געווען אַריינגערעכענט אין דעם געגנער־לאַגער, דערצו נאָך ווי אַ באַזונדערע גרופּע אין דעם געגנער־לאַגער. די קאָנפערענץ־פיהרער אויף דער פּלאַטפאָרם האָבען כסדר געזוכט צו מאַכען געדיכטער די אַטמאָספערע פאַר הונדערט פּראָצענט ציוניזם, כאָטש עס איז גאָרניט געווען קיין באַזונדערע נויט פאַר דעם. גלייך ווי די קאָנפערענץ האָט זיך איינגעזעצט איז געוואָרען קלאָר, אַז עס וועט ניט זיין קיין שום דראַמאַטישער געפעכט פאַר און געגען דער פּאַלעסטינע־אידעע.

די איינציגע ערקלערונג, וואָס האָט געקענט זיין פאַר די אָנגעפייערטע קאַמפס־שטימונגען פאַר ציוניזם, איז די איצטיגע נויט אין ציוניזם צו רעדען צו דער ניט־אידישער וועלט, און צו יענעם טייל פון אַמעריקאַנער אידענטום, וואָס ווייזט בכלל אַרויס גלייכגילטיגקייט צו אידישע טעטיגקייטען. אַזוי געדיכט איז די לופט געווען פאַר אַלץ, וואָס די ציוניסטישע רעדנער האָבען געזאָגט, אַז ווען האָט איינער פון דער דעלעגאַציע פון אַרבייטער קאָמיטעט, י. וויינבערג, אין זיין געפיהלפולער רעדע וועגען די אידישע יסורים און דעם אידישען קאַמפס־גייסט אין די געטאָס ניט דערמאָנט האָפנונג אויף פּאַלעסטינע, פשוט דערפאַר, ווייל דאָס איז ניט געווען זיין טעמע, איז געוואָרען אַן „אישו", אַרום דעם. האָט די דעלעגאַציע פון אַרבייטער קאָמיטעט געהאַט מערערע געלעגענהייטען אַרויסצוקומען מיט אַ האַנדלונג, אָדער אַ וואָרט, וואָס זאָל כאָטש פאַר אַ ווייל איבעררייסען די געדיכטקייט. זי האָט עס, אָבער, ניט געטאָן. זי האָט עס ניט געטאָן אויס פאַראַנטוואָרטליכקייט. זי איז געקומען מיטאַרבייטען מיט דער אידישער געזעלשאַפטליכקייט, ניט אויפצורייצען די, אָדער יענע גרופּע, ניט אַ שפּיל־צוטאַן פאַר ליטיק, ניט צו זיין אַ דיסאָנאַנס. דאָס איז אין איינקלאַנג מיט דער גאַנצער געשיכטע פון דער אידישער אַרבייטער באַוועגונג אין אַמעריקאַ אין באַצוג צו אַלגעמיין־אידישע אידעען, אָדער פראַגען. אַזאַ האַלטונג גיט צו איהר קאָנפערענץ־דאָקומענט נאָך אַ באַזונדערען געוויכט.

פאַראַן נאָך אַ קאָנפערענץ־דאָקומענט, וואָס מען מוז אורטיילען אַלס אַ ביטראַג פאַר די אָפּשאַצונגען פון איצטיגען אידישען גורל: די פאַנאַנדערגלידערונג פון דר. גאָלדמאַן וואָס אידיש לעבען איז געווען אין מזרח־אייראָפּע ביז אונזער איצטיגען דור און ביז דער מלחמה; וואָס ווילנע און וואַרשע און קאָוונע און בריסק האָבען באַדייטעט, און צי מ'קען האָפען, אַז זיי וועלען צוריק ווערען וואָס זיי זיינען געווען. זיי זיינען דאָך ניט געווען סתם שטעט אָדער שטעטלאַך, אָדער גאַנצע צענטערס, וואו אידען האָבען צופעליג געלעבט, אַז מ'זאָל קענען האָפען, אַז אידען וועלען קענען דאָרטען ווייטער לעבען. ווען דער שונא האָט זיי פאַרברענט, איז פאַרברענט געוואָרען אַ גאַנצע אידישע ציוויליזאַציע, וואָס מ'וועט זי ניט קענען ווידער אויפשטעלען. דאָ איז דער צער פון אונזער דור. און עס איז אַזאַ צער, וואָס די גרויסע וועלט באַנעמט עס גאָרניט. מיט'ן צער

באַפעסטיגען מיר די פאָרדערונגען פאַר אידישער מינאָריטעט־רעכט, און די גרויסע וועלט וואונדערט זיך: צו וואָס דאַרף מען עס, ווייבאַלד אידען וועלען זיין פאַרזיכערט מיט גלייכע בירגער־רעכט?

מוז טאַקע אַריינקומען אין אַ סך־הכל פון דער קאָנפערענץ אויך דער פאַקט, וואָס די אַמעריקאַנער פּרעסע האָט זי ניט באַהאַנדעלט אויף אַ געהעריגען שטייגער. זי האָט געדרוקט געוועהנליכע סטעיטמענטס, ס.ת.ם. סטעיטמענטס, איין צייטונג מעהר, אַן אַנדער צייטונג ווייניגער, אָבער אָהן אַ פּאַסענדער אויפקלערונג פאַר וואָס אידען שטעלען אַזאַ פאָרדערונג און אַזאַ פאָרערונג, וואָס עס וועהטאָגט די אידען. אַזאַ באַציהונג צו דער קאָנפערענץ ווייזט אונז, אַז אַפילו דער טייל פון דער ציוויליזירטער וועלט, וואָס סימפּאַטיזירט מיט אידען, האָט ניט קיין געהעריגען באַגעהר צו דערגעהן וואָס אין דער אמת'ן טוט וועה די אידען.

אָט זיינען מיר געווען פאַרזאַמעלט אין אַ קאָנפערענץ כמעט אַ גאַנצע וואָך צייט. מיר — די גרויס־אויסגעוואַקסענע אידישע געמיינדע אין אַמעריקאַ, אַ געמיינדע, וואָס איז אויפגעקומען דורך אימיגראַציע, און וואָס איז געוואָרען איינע פון די וואַכזאַמסטע בירגער־גרופּעס אין לאַנד. זי איז אויך וואַכזאַם צו איהר נעכטען, צו די לענדער, פון וואַנען זי איז געקומען, און וואו אַ העלפט פון זיך האָט געלעבט ביז דער מלחמה. און זי איז פּונקט אַזוי וואַכזאַם צו דעם וואָס פאַר אַ צוקונפט עס ערוואַרטעט איהר פאָלק. זיינען ביי דער קאָנפערענץ פאַרהאַנדעלט געוואָרען אַלע פראַגען, וואָס וואַקסען אַרויס פון איבערגעבראָכענעם אידישען לעבען: די פראַגע וועגען באַנייטער איינפעסטיגונג פון אידישען לעבען אין אייראָפּע, אין די איצט חרוב'ע שטעט און שטעטלאַך, און וועגען ווייטערער וואַנדערונג אויף וויפיל די איינפעסטיגונג וועט ניט קענען ווערען קיין פאַקט, און וועגען פּאַלעסטינע אַלס אַן ענטפער אויף דער וואַנדערונגס־פראַגע, און בכלל וועגען אַ אידישער פּאַלעסטינע. איז אַרום דעם אַלעמען געווען איבערגענוג מאַטעריאַל פאַר אַלגעמיינעם אינטערעס, אָבער געקומען איז אינטערעס הויפּטזעכליך פון דער אידישער וועלט אַליין...

The Jewish News 9-10-43

The American Jewish Conference was significant as the ting place for the outstanding leaders in U. S. Jewry and able leaders will undoubtedly emerge from this t assembly.

The genius of Dr. Abba Hillel Silver is becoming prover- as a result of the brilliant leadership he displayed at the ference in defense of the Palestine resolution.

Henry Monsky, able president of the Bnai Brith, has ed a place of unquestioned leadership in Israel.

Other men and women have risen high in the estimation ur people as a result of the Conference.

May the hands of our spokesmen be strengthened in the ed tasks they face in behalf of suffering Israel.

* * * * *

JIPS 9-10-43

Most admired speaker at the Conference was Rabbi Silver, who had the delegates eating out of his hand with his plea for a Jewish Commonwealth. But the most envied one-minute speaker was Rabbi Joseph Shubow, whose ferocious attack on the New York Times expressed the sentiments of a lot of people in that room. It was strange that there weren't more delegates grabbing at the floor microphone to capture attention. Another one was M.J. Slonim of St. Louis who took his leader Rabbi Stephen Wise to task for saying that the Palestine resolution had been adopted by "an overwhelmingly affirmative vote" and forced the chairman to announce that only four cards were raised in the negative.

RIDAY, SEPTEMBER 10, 1943 Entered as Second Class Mail Oct. 27, 1933 at Hartford, Conn. $2.50 Per Year

Jewish Ledger

American Jewry Demands Commonwealth in Palestine

New York (JPS)—For the second time in twenty-five years the Jewish community of the United States, represented by democratically chosen delegates to the American Jewish Conference, has gone on record as favoring the establishment of a Jewish Commonwealth in Palestine. The momentous action, its importance enhanced by the low political fortunes of the Zionist movement and by the warnings against the decision coming from a small number of delegates representing the American Jewish Committee, was the climax of the American Jewish Conference, which had brought 502 delegates from all parts of the United States and representing every major national organization and Jewish community.

Because the Palestine resolution had been the core of contention even before the Conference had opened and was the subject of the most intense debate during the proceedings, the atmosphere in which it was finally presented on the floor was charged with the deepest emotion. As Dr. Abba Hillel Silver, Chairman of the Palestine Committee, read the resolution that represented the composite of all the groups, an extraordinary burst of cheering, applause and finally the singing of Hatikvah in the very midst of the resolution greeted his mention of the phrase "Jewish Commonwealth."

Other major resolutions adopted by the Conference before it concluded its sessions on Thursday night, September 2nd included several devoted to the rescue of the Jews of Europe, outlining a program for the postwar status of European Jewry and demanding Jewish representation on international bodies to be set up to deal with relief, rehabilitation and resettlement.

It was also decided that the Conference would be subject to recall, not later than one year from the date of adjournment, at the request of a body known as the Interim Committee which was set up to consist of one member for every ten delegates plus eight at large. The Interim Committee would implement the decision of the Conference. However, if peace should be declared, the Jewish delegates to any peace conference would have to be selected by another session of the entire American Jewish Conference and not by the Interim Committee, a name chosen in deference to those who disliked the name Executive Committee on the ground that it implied broad powers to act.

One of the chief issues that dominated the behind-the-scenes discussion—and virtually every major decision was ironed out in committee meetings rather than on the floor of the Conference. Several of the existing organizations felt that converting the Conference into an

Palestine Champion

DR. ABBA HILLEL SILVER

established and permanent body body would jeopardize their own scope of activity. The only group which strongly favored making the Conference an all-time assembly for the expression of views by American Jews on all important Jewish problems was the Zionist labor bloc.

Prior to the reading of the resolution on Palestine, Dr. Silver called attention to the fact that the Jewish Labor Committee and the National Council of Jewish Women representatives were abstaining from voting. He read a declaration by each. The Jewish Labor Committee declared its solidarity with Jewish labor in Palestine on the subjects of Palestine immigration and colonization, demanded the revocation of the White Paper of 1939 and a guarantee of free immigration, land purchase and colonization in Palestine. As to the ultimate constitutional status of Palestine, the Committee could not express any opinion because there is no unanimity of view among its members. The Council of Jewish Women statement pointed out that its membership is widely divergent and that its program does not specifically cover the subject of Zionism. Under the circumstances the three delegates would have to refrain from casting any vote.

Three resolutions had been submitted, Dr. Silver observed. All had been incorporated into a single resolution. He did not report what was commonly known that in his committee the vote on the resolution was 62 to 2. The resolution read as follows:

"We, the Jewish citizens of the United States dwelling in security in this our beloved land, which, because of its democratic institutions and just laws 'gives to bigotry no sanction and to persecution no assistance,' and dedicated in undivided loyalty to the noble spirit of our country, are gathered here as an American Jewish Conference, a democratically elected body representative of American Jewry to cope with the tragic problems of our fellow Jews all over the world. We make the following declaration of principles as to the relation between the Jewish people, the Homeland in Palestine and the world need for postwar reconstruction.

"The Jewish problem has been made one of the central elements in the present assault on civilization. In a world-wide Nazi-Fascist conspiracy its exploitation has constituted the initial phase of the assault. Its solution is an integral part of the conditions needed for an enduring peace.

"In the first World War, the civilized nations pointed to a solution of the Jewish problem through the reconstruction of the Jewish Homeland in Palestine with which the Jewish people has been bound up historically and religiously throughout the centuries. This was expressed in the Balfour Declaration issued by the British Government, after consultation between the Allied and Associated Powers, on November 2, 1917, and in the Mandate for Palestine accorded to Great Britain in 1922, with the consent of the fifty-one member nations of the League of Nations and with the unanimous approval of the Congress of the United States.

"On the basis of this international covenant the Jewish people set itself to the task of recreating its historic Homeland in Palestine. In the course of twenty-five years, it has demonstrated a constructive capacity which has already had a profound effect both on the hopes and outlook of the Jewish people, and on a country which had for centuries been regarded as one of the derelict areas of the world. The progress of all sections of Palestine, Arab as well as Jewish, under the stimulus of the developing Jewish Homeland is one of the most notable phenomena of our time; the contribution of democratic Jewish Palestine to the victories of the armies of the United Nations in the Near East has been a significant vindication of the policy initiated by world opinion and carried out in the labors and sacrifices of the Jewish people.

"This period of reconstruction, however, has coincided with a general deterioration of world order and international morality. Chief among the victims of this deterioration have been the millions of Jews in Europe. Yet despite the fact that the conditions which made imperative the re-establishment of the Jewish Homeland a quarter of a century ago have been intensified beyond the darkest forebodings, the rights internationally guaranteed to the Jewish people with respect to Palestine have been progressively whittled down on grounds of administrative and political expediency until, with the promulgation of the White Paper of May 1939, the solemn promise made to the Jewish people was virtually nullified and the last hope of millions of homeless Jews threatened with extinction.

"The American Jewish Conference meeting at a time when the policies of the peace are in the making, and conscious of its historic responsibility and of its position as representative of American Jewry and spokesman for the silenced Jewish communities of Europe, calls for the loyal and faithful fulfillment of the covenant entered into between the nations of the world and the Jewish people.

"We call for the fulfillment of the Balfour Declaration, and of the Mandate for Palestine whose intent and underlying purpose, based on the 'historical connection of the Jewish people with Palestine,' was to reconstitute Palestine as the Jewish Commonwealth.

"We demand the immediate withdrawal in its entirety of the Palestine White Paper of May 1939 with its unwarranted restrictions on Jewish immigration and land settlement. The White Paper is a violation of the rights accorded to the Jewish people under the Mandate for Palestine. It was characterized by Mr. Winston Churchill in the House of Commons as 'a breach and a repudiation of the Balfour Declaration. The Permanent Mandates Commission of the League of Nations refused to recognize its legality or its moral validity.

"The Conference demands that the gates of Palestine be opened to Jewish immigration, and that the Jewish Agency, recognized under the Mandate as the authorized representative of the Jewish people, be vested with authority to direct and regulate immigration into Palestine, to develop to the maximum the agricultural and industrial possibilities and the natural resources of the country, and to utilize its uncultivated and unoccupied lands for Jewish colonization and for the benefit of the country as a whole.

"The measures here urged constitute the essential prerequisites for the attainment of a Jewish majority and for the re-creation of the Jewish Commonwealth.

"In the pursuit of its objective of a Jewish Commonwealth, the Jewish people has steadfastly held before it the ideals which shall integrate Jewish Palestine within the new democratic world structure. The Jewish people pledges itself to scrupulous regard for and preservation of the religious, linguistic and cultural rights of the Arab population of Palestine, and to the civil and religious equality of all its inhabitants before the law. The inviolability of the Holy Places of the various religions shall be guaranteed.

"The Jewish people reaffirms its readiness and desire for full co-operation with its Arab neighbors in Palestine, and, in the work of its own national redemption, welcomes the economic and political development of the Arab peoples of the Near East.

"On the basis both of the part it has played in the history of civilization, and of its present achievement in Palestine, the Jewish people believes that the Jewish Commonwealth to be established will represent another fundamental contribution to the social and political ideals of the world. It will finally answer the agonized cry of the most martyred of peoples, and enable it to take its rightful place in that progressive order of mankind which, we pray, may issue from the present struggle."

Throughout the reading of the resolution applause greeted virtually every sentence, until at the end the audience rose, cheered and broke into the singing of Hatikvah. Henry Monsky, president of B'nai B'rith, rose to say that the resolution would become an historic document vital to the future of the Jewish people and he wanted to claim the privilege, one he would cherish all his life, of seconding the motion. The vote was then taken by the showing of the blue delegate cards. A vast sea of upraised arms replied to the call for affirmative votes. There were four negative votes by Rabbi Louis Mann, of Chicago, and the delegates of the American Jewish Committee, Joseph M. Proskauer, New York, Jacob Blaustein, Baltimore, and Fred Lazarus, Columbus.

Dr. Stephen S. Wise, who presided at the session, expressed gratification at the vote and noted that although he had voted against the resolution the President of the American Jewish Committee had remained in the hall as a delegate. At this, Mr. Proskauer received a rising ovation. He then read the Committee declaration which said, in part:

"It is with profound regret that for the American Jewish Committee and my two fellow-delegates from that organization, I must register dissent from the resolutions which have been introduced and which I have no doubt will receive the vote of this Conference.

These resolutions at this critical time call for vesting in Jewish authority the full power to regulate and direct immigration into Palestine and presently call for the creation of a Jewish Commonwealth. Quite apart from the validity or invalidity of these proposals were they to be considered in the interval between the cessation of hostilities and a Peace Conference, we believe that at this time, when the gravest and most delicate military and world-wide political questions are involved, the present issuance of these proposals contained in the resolutions is unwise because it may carry with it embarrassment to the governments of the United Nations, and is calculated to jeopardize the status of Jews and even prejudice the fullest development of the Jewish settlement in Palestine itself . .

"In entering this Conference, the on the condition that the then so-on the condition that the ten so-called 'Assembly' should be called the 'Conference' and that the right of any participating organization to dissent from and, so dissenting, not to be bound by the conclusions of the Conference was recognized. Pursuant to that provisions, for myself and for my two fellow-delegates and the American Jewish Committee, and for the reasons I have mentioned, we regretfully dissent from concurrence with these resolutions."

Although it was evident that there was resentment among many delegates at the phrases Mr. Proskauer used to describe his dissent, the audience seemed to regard the action of the American Jewish Committee delegates in remaining part of the Conference despite their dissent as sportsmanlike.

At other sessions of the Conference, major addresses were delivered by Rabbi Irving Miller of Far Rockaway, L. I., Rabbi Philip S. Bernstein of New York, Rabbi Wolf Gold and Halpern Leivick, the poet.

One of the significant resolutions presented by Judge Levinthal at the closing session expressed the support of the Conference of the labors of Dr. Chaim Weizmann as President of the Jewish Agency for Palestine. A series of tributes to individuals associated with the Conference was heard at the final session, with Dr. Stephen S. Wise being given a warm ovation and praise being given also to his fellow members of the preliminary praesidium, Henry Monsky and Joseph M. Proskauer. The mood of the Conference was also reflected when, after Judge Harry M. Fisher of Chicago had delivered a speech in praise of America and its blessings, the audience broke into the singing of Irving Berlin's God Bless America. Rabbi Wise paid tribute to the survivors of the first American Jewish Congress peace delegation, which comprised, besides himself, Rabbi B. L. Levinthal, Philadelphia, and Judge Julian W. Mack. At Dr. Wise's suggestion that latter two were elected honorary delegates to the Conference and Bernard G. Richards was named honorary secretary. The spirit of high resolve on which the Conference ended was enhanced by a brief message spoken by Dr. Silver, who expressed the hope that the next time the Conference met it would be in a time of redemption and peace.

35

PALESTINE AND THE AMERICAN JEWISH CONFERENCE

By JACOB S. RICHMAN

The following article was written exclusively for THE JEWISH EXPONENT *by Mr. Richman in the capacity of an observer, not as an official delegate to the American Jewish Conference.*

WITH the closing of the sessions of the American Jewish Conference, a feeling of satisfaction and achievement permeates the entire Jewish community. The Conference has proved to be the productive assembly which its initiators had intended it to be. In spite of the many rumors circulating during the weeks before the Conference—rumors about impending compromises, rumors of unsavory deals behind the scenes, rumors of possible postponement—the Conference has met as scheduled and has gone on record in the name of American Jewry as standing behind a constructive program of action.

Whatever may have been the plans of a stubborn minority and several individuals in high places to weaken the Jew's position on the vital political issues which we must all face immediately, these plans were frustrated by a militant and overwhelming majority led by those men who would not permit any pleas for "unity" to becloud the real question confronting the Jews of America. For the adherents of Zionism, these results are particularly gratifying because the chief issue before this historic assembly was the clarification of our stand on the Palestine question. The delegates were fully aware that unless an end was made to the eternal equivocation, nothing could be done about Palestine either now or after the war. From the Zionist point of view, this war the pivotal question. For all the other groups, the saving of Israel's European remnant, the transfer of Jews to Palestine after the war, and the achievement of peace and security for all Jews are ultimately linked with the re-establishment of Palestine as a Jewish commonwealth.

Two forces were at work during the period of preparation for the Conference, both of which aimed at rendering it ineffective either through the indefinite postponement or through the emasculation of its program of action by taking it out of the political sphere, and placing it in the realm of philanthropic rescue. On the one hand, there were certain Jews who seemed willing, in order to achieve the empty husk of a dubious unity in American Israel, to water down the program until nothing of a controversial nature remained. Then there were those who, in order to be released from pressure which was being exerted by men in high political places, were willing to hide the whole question of Israel's restoration to nationhood behind a resolution for a vague "unlimited immigration into Palestine."

Those who attended the Conference during the first few days,

RABBI ABBA HILLEL SILVER

nation for such an attitude is that some of the Zionist leaders were either unaware of the strength of Zionist sentiment among the delegates and their readiness to accept an all-out program, or lacked confidence in their own ability to sweep the wavering into line.

On the second evening of the Conference—the Palestine Night—each group or "bloc" was allotted time to present its point of view on Palestine to the delegates. It was assumed that, at a time when the problem of Palestine is universally admitted to be primarily political, the spokesman for the Zionist position would be Rabbi Abba Hillel Silver, who had just been elected Co-Chairman, and Chairman of the Executive, of the Emergency Committee for Zionist Affairs,

spoke as a "non-partisan" though he is Chairman of the Administrative Council of the Zionist Organization of America, and he, as well as Rabbi Goldman, failed to make a plea for the Jewish Commonwealth. It became obvious that any Palestine resolution based merely on the condemnation of the White Paper and a request for unlimited immigration was doomed to weakness and sterility.

Profound disappointment and uneasiness gripped the delegates. At this point, very late in the evening, Rabbi Abba Hillel Silver arose to speak using the time allotted to him by the American Jewish Congress, an organization which withdrew its own speaker to make way for the message of Dr. Silver which it considered of paramount im-

out of a total of five hundred and two delegates.

Under the impact of this speech the delegates approved almost unanimously the resolution submitted by Dr. Silver as Chairman of the Palestine Committee of the Conference. Even in that Committee, Dr. Silver with masterful patience and adroit statesmanship demonstrated his skilful leadership, for out of the Palestine Committee came but a single resolution which embodied as its central idea the creation of a Jewish Commonwealth in Palestine. Dr. Silver was able to satisfy the semantic desires of various groups and to persuade others to withdraw their objections and unite behind a single strong and convincing Palestine resolution.

Dr. Abba Hillel Silver had made his point—that only strong and just demands on their part would satisfy the responsibility vested in the delegates by the American Jewish community. So effective was his strategy that even the apparently intransigent group of non-Zionists did not withdraw from the Conference, but bowed, at least to that extent, to the general will. Yielding to the moral force of Dr. Silver they took the advice he offered to remain in the Conference as the "loyal opposition."

American Zionism is indeed fortunate to have such leadership at last. It has been some time now since Chaim Weizmann, leader of the World Zionist Organization, has been urging the elevation of Dr. Silver to the political leadership of American Zionism, as head of the Emergency Committee for Zionist Affairs, the "High Command" of American political Zionism. It was only the opposition of a few Zionist leaders that thwarted Dr. Weizmann's desires and rebuffed Dr. Silver. It was only as a result of popular pressure manifested through the sudden and overwhelming Draft-Silver-for-President movement, that the intransigent few in the Zionist organization yielded to the larger requirements of the times and made way for his elevation to political leadership. Even after Dr. Silver withdrew his candidacy for the Zionist presidency, in pursuance of an agreement to elect him as the political leader, the intransigents resorted to dilatory tactics aimed at postponing his election. These tactics if successful would have prevented his coming to the Ameri-

able palliatives and ineffective solutions. To solve the problem of homelessness is to find a home. Dr. Silver puts it as simply as that.

Anything short of a legally secured self-determined Jewish Commonwealth is not a home. Anything less than a program of immediate action looking to a self-governing Jewish homeland is, in fact, not worthy of the organized efforts of the Jewish people. First, because less than that will not solve the problem of Jewish homelessness, and, more important, because less than that we will get automatically with the winning of the war. There will be the repatriation of the handful of European Jews who remain; there will be formal declarations looking to the protection of Jews in the democratic countries; there will be minority rights for Jews if they exist for others; there will be restitution of property rights; and there will come the punishment of those who murdered Jews. For this we need no delegations to the peace conferences of the United Nations. For this we need no united action on the part of American Jewry. Even the American Council for Judaism will agree to all these points.

It is the question of the re-establishment of the Jewish nation in Palestine which is the crux of the matter. On this question no one can demand unanimity from American Jews. But we can demand, and it should be the business of the Conference to attain, a general understanding among all Jewish groups in America of the importance of a Jewish nation in Palestine to the larger solution of the Jewish problem throughout the world.

Palestine and the American Jewish Conference

By JACOB S. RICHMAN

Jewish Exponent 10 Sept 43

WITH the closing of the sessions of the American Jewish Conference, a feeling of satisfaction and achievement permeates the entire Jewish community. The Conference has proved to be the productive assembly which its initiators had intended it to be. In spite of the many rumors circulating during the weeks before the Conference—rumors about impending compromises, rumors of unsavory deals behind the scenes, rumors of possible postponement—the Conference has met as scheduled and has gone on record in the name of American Jewry as standing behind a constructive program of action.

Whatever may have been the plans of a stubborn minority and several individuals in high places to weaken the Jew's position on the vital political issues which we must all face immediately, these plans were frustrated by a militant and overwhelming majority led by those men who would not permit any pleas for "unity" to becloud the real question confronting the Jews of America. For the adherents of Zionism, these results are particularly gratifying because the chief issue before this historic assembly was the clarification of our stand on the Palestine question. The delegates were fully aware that unless an end was made to the eternal equivocation, nothing could be done about Palestine either now or after the war. From the Zionist point of view, this was the pivotal question. For all the other groups, the saving of Israel's European remnant, the transfer of Jews to Palestine after the war, and the achievement of peace and security for all Jews are ultimately linked with the re-establishment of Palestine as a Jewish commonwealth.

Two forces were at work during the period of preparation for the Conference, both of which aimed at rendering it ineffective either through the indefinite postponement or through the emasculation of its program of action by taking it out of the political sphere, and placing it in the realm of philanthropic rescue. On the one hand, there were certain Jews who seemed willing, in order to achieve the empty husk of a dubious unity in American Israel, to water down the program until nothing of a controversial nature remained. Then there were those who, in order to be released from pressure which was being exerted by men in high political places, were willing to hide the whole question of Israel's restoration to nationhood behind a resolution for a vague "unlimited immigration into Palestine."

Those who attended the Conference during the first few days, were overwhelmed by a feeling of perplexity and distress because practically all those who addressed the open sessions placed the emphasis on the need for unity and on the fact that any divergence of opinion among the various groups was due to an unfortunate use of ambiguous words and phrases. Inquiry among many of the leaders and delegates suggested that there was a "deal" in the making whereby the Zionists, in return for the non-Zionists' agreement to support an open-door policy of unlimited immigration, would give up their demand for a Jewish Commonwealth. This in spite of the fact that most of the delegates who were elected expressed their support of the Jewish Commonwealth platform, and in the face of a cable to the Conference from Dr. Chaim Weizmann, in his own behalf and that of the Jewish Agency and the Palestine Yishuv, urging a Palestine resolution for a Jewish Commonwealth. The only possible explanation for such an attitude is that some of the Zionist leaders were either unaware of the strength of Zionist sentiment among the delegates and their readiness to accept an all-out program, or lacked confidence in their own ability to sweep the wavering into line.

On the second evening of the Conference—the Palestine Night—each group or "bloc" was allotted time to present its point of view on Palestine to the delegates. It was assumed that, at a time when the problem of Palestine is universally admitted to be primarily political, the spokesman for the Zionist position would be Rabbi Abba Hillel Silver, who had just been elected Co-Chairman, and Chairman of the Executive, of the Emergency Committee for Zionist Affairs, and was thus charged with political leadership. Instead Rabbi Solomon Goldman was designated as spokesman for the Zionist "bloc". The delegates and observers expected that, in view of the fact that none of the previous speeches of American Zionist leaders had been devoted to the question of the Jewish Commonwealth, Rabbi Goldman as the official Zionist spokesman would make a full statement of the case and a strong plea for the Biltmore Program for a Jewish Commonwealth. Instead he proceeded to acknowledge the points upon which the Conference was already in full agreement: the reaffirmation of the peoplehood of Israel, the recognition of the achievements of Palestine, the condemnation of the White Paper, and the desire to see unlimited immigration into Palestine. The two speakers who followed said nothing additional to indicate a plan for a Jewish Commonwealth, one of whom was Rabbi James Heller who spoke as a "non-partisan" though he is Chairman of the Administrative Council of the Zionist Organization of America, and he, as well as Rabbi Goldman, failed to make a plea for the Jewish Commonwealth. It became obvious that any Palestine resolution based merely on the condemnation of the White Paper and a request for unlimited immigration was doomed to weakness and sterility.

Profound disappointment and uneasiness gripped the delegates. At this point, very late in the evening, Rabbi Abba Hillel Silver arose to speak using the time allotted to him by the American Jewish Congress, an organization which withdrew its own speaker to make way for the message of Dr. Silver which it considered of paramount importance to the Conference, although Dr. Silver had never been affiliated with the Congress. He delivered so magnificent and powerful a call to action that a speech-weary audience was electrified into continuous bursts of momentous applause. His superb address dispelled the perplexity of the delegates and removed all doubts as to the necessity of a Jewish Commonwealth. Dr. Silver was relentless in his logic, uncompromising in his convictions, dealing effectively with considerations of "expediency" and the illusory facade of "unity." He pleaded with the Zionist leaders and delegates not to blunder into compromises, to remain firm and to remove from their minds the haunting fear that the Jewish Commonwealth proposal would not be carried by an impressive majority. His faith in the determination and integrity of the delegates was later fully justified by an overwhelming vote in favor of his Palestine resolution, four dissenting votes out of a total of five hundred and two delegates.

Under the impact of this speech the delegates approved almost unanimously the resolution submitted by Dr. Silver as Chairman of the Palestine Committee of the Conference. Even in that Committee, Dr. Silver with masterful patience and adroit statesmanship demonstrated his skilful leadership, for out of the Palestine Committee came but a single resolution which embodied as its central idea the creation of a Jewish Commonwealth in Palestine. Dr. Silver was able to satisfy the semantic desires of various groups and to persuade others to withdraw their objections and unite behind a single strong and convincing Palestine resolution.

Dr. Abba Hillel Silver had made his point—that only strong and just demands on their part would satisfy the responsibility vested in the delegates by the American Jewish community. So effective was his strategy that even the apparently intransigent group of non-Zionists did not withdraw from the Conference, but bowed, at least to that extent, to the general will. Yielding to the moral force of Dr. Silver they took the advice he offered to remain in the Conference as the "loyal opposition."

American Zionism is indeed fortunate to have such leadership at last. It has been some time now since Chaim Weizmann, leader of the World Zionist Organization, has been urging the elevation of Dr. Silver to the political leadership of American Zionism, as head of the Emergency Committee for Zionist Affairs, the "High Command" of American political Zionism. It was only the opposition of a few Zionist leaders that thwarted Dr. Weizmann's desires and rebuffed Dr. Silver. It was only as a result of popular pressure manifested through the sudden and overwhelming Draft-Silver-for-President movement, that the intransigent few in the Zionist organization yielded to the larger requirements of the times and made way for his elevation to political leadership. Even after Dr. Silver withdrew his candidacy for the Zionist presidency, in pursuance of an agreement to elect him as the political leader, the intransigents resorted to dilatory tactics aimed at postponing his election. These tactics if successful would have prevented his coming to the American Jewish Conference as the Zionist political leader with all the authority and prestige to which his position entitled him and which the situation required.

The real significance of Dr. Silver's tour-de-force has yet to be fully appreciated by the Jewish masses in America. By redirecting the attention of the Conference to the indispensability of the Jewish Commonwealth and framing the Palestine resolution in such unequivocal and uncompromising terms, he has provided the Conference with an instrument which, if acted upon, will in large measure solve the pressing problems of the Jewish people.

In order to find a cure for an ill, one must dscover its real cause. The persistent treatment of superficial and transitory causes will solve no problems and cure no ailments. The real problem is the condition of Jewish homelessness and no amount of circumvention will change the problem or validate the innumerable palliatives and ineffective solutions. To solve the problem of homelessness is to find a home. Dr. Silver puts it as simply as that.

Anything short of a legally secured self-determined Jewish Commonwealth is not a home. Anything less than a program of immediate action looking to a self-governing Jewish homeland is, in fact, not worthy of the organized efforts of the Jewish people. First, because less than that will not solve the problem of Jewish homelessness, and, more important, because less than that we will get automatically with the winning of the war. There will be the repatriation of the handful of European Jews who remain; there will be formal declarations looking to the protection of Jews in the democratic countries; there will be minority rights for Jews if they exist for others; there will be restitution of property rights; and there will come the punishment of those who murdered Jews. For this we need no delegations to the peace conferences of the United Nations. For this we need no united action on the part of American Jewry. Even the American Council for Judaism will agree to all these points.

It is the question of the re-establishment of the Jewish nation in Palestine which is the crux of the matter. On this question no one can demand unanimity from American Jews. But we can demand, and it should be the business of the Conference to attain, a general understanding among all Jewish groups in America of the importance of a Jewish nation in Palestine to the larger solution of the Jewish problem throughout the world.

Reprinted from "The Jewish Exponent," Sept. 10, 1943

פאָרווערטס

SOME OF THE LEADING DELEGATES AND SPEAKERS AT THE HISTORIC AMERICAN JEWISH CONFERENCE

א טייל פון די הויפּט-דעלעגאַטען און רעדנער ביי דער היסטאָרישער אַמעריקאַנער אידישער קאָנפערענץ

דושאַדוש לואיס ע. לעווינטאַל, פּרעזידענט פון דער אַמעריקאַנער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. — זיין טאַטע, הרב דוד אריה לעווינטאַל פון פילאַדעלפיע, האָט געזאָגט די תפילה מיט וועלכער די קאָנפערענץ איז ערעפענט געוואָרען.

JUDGE LOUIS E. LEVINTHAL, president of the Zionist Organization of America.

מרס. דעיוויד דע־סאָלא פּוהל, פּרעזידענטין פון „הדסה" (האַדאַסאַ), די ציוניסטישע פרויען־אָרגאַניזאַציע פון אַמעריקע.

MRS. DAVID DE SOLA POOL, president of Hadassah, Women's Zionist Organization of America.

דושאַדוש דושאָזעף מ. פּראָסקאַוער, טשערמאַן פון דער „אַמעריקען דושואיש קאָמיטי".

JUDGE JOSEPH M. PROSKAUER, chairman of the American Jewish Committee. Mr. Proskauer was among the fourteen members of the Conference Praesidium which included Dr. Stephen S. Wise, Henry Monsky, Adolph Held, Judge Louis Levinthal, Mrs. de Sola Pool.

אַדאָלף העלד, טשערמאַן פון אידישען ארבייטער קאָמיטעט, וועלכער איז געווען איינער פון די פאָרזיצער אויף דער היסטאָרישער קאָנפערענץ.

ADOLPH HELD, chairman of the Jewish Labor Committee.

דר. סטיפען ס. וואַיז, פּרעזידענט פון אַמעריקאַנער אידישען קאָנגרעס און טשערמאַן פון דער ציוניסטישער „עמוירדושענסי" קאָמיטע.

DR. STEPHEN S. WISE, president of the American Jewish Congress and chairman of the Emergency Committe for Zionist Affairs.

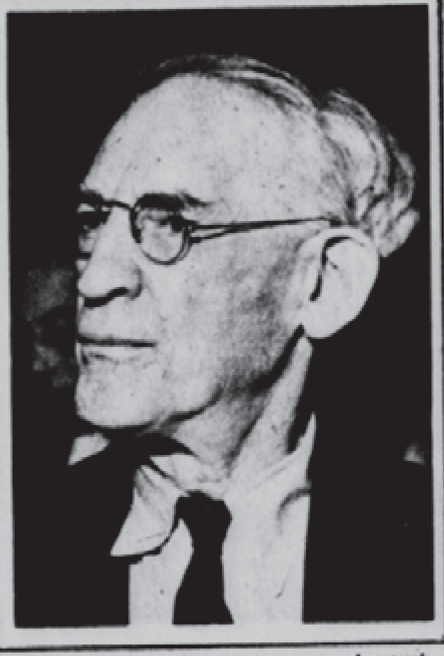

לואיס ליפּסקי, איינער פון די הויפּט־אָרגאַניזאַטאָרען פון דער קאָנפערענץ.

LOUIS LIPSKY, chairman of the governing board, American Jewish Congress, who was one of the chief organizers of the great meeting.

הענרי מאָנסקי, פּרעזידענט פון „בני ברית" און טשערמאַן פון דעם קאָמיטעט וואָס האָט צונויפגערופען די אַמעריקאַנער אידישע קאָנפערענץ.

HENRY MONSKY, president of B'nai Brith and cairman of the executive committee that called the conference.

יוסף וויינבערג, עקס־פּרעזידענט פון ארבייטער רינג, וועלכער איז געווען צווישען די ערשטע רעדנער אויף דער קאָנפערענץ, אַלס אַ פאָרשטעהער פון אידישען ארבייטער־קאָמיטעט.

JOSEPH WEINBERG, former president of the Workmen's Circle, who as a representative of the Jewish Labor Committee was among the first speakers at the conference.

ישׂראל גאָלדבערג, פון אידישען ארבייטער קאָמיטעט, וועלכער האָט געמאַכט די ערקלערונג, אַז דער קאָמיטעט שטעהט מיט די פּאַלעסטינער אידישע ארבייטער־מאַסען און שטיצט די פאָדערונג פאַר פרייער אימיגראַציע אין פּאַלעסטינע.

ISRAEL H. GOLDBERG who submitted the Jewish Labor Committee's program regarding Palestine.

דר. סאָלאָמאָן גאָלדמאַן, געוועזענער פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקע.

DR. SOLOMON GOLDMAN, former president of the Zionist Organization of America.

ראַבאַי אבא הלל סילווער, קאָ־טשערמאַן פון דער ציוניסטישער „עמוירדזשענסי קאָמיטע", וועלכער איז געווען דער פאָרזיצער פון קאָמיטעט וואָס האָט ביי דער קאָנפערענץ אויפגענומען די פראַגע וועגען פּאַלעסטינע.—אַלס הויפּט פון דעם קאָמיטעט האָט ראַבאַי סילווער אריינגעטראָגען די רעזאָלוציע, וואָס פאָדערט אַ אידישען שטאַט אין ארץ־ישׂראל און די באַלדיגע אָפּשאַפונג פון געזעץ וואָס באַגרעניצט די איינוואַנדערונג פון אידען אין דעם אַמאָליגען אידישען לאַנד. די רעזאָלוציע איז אָנגענומען געוואָרען כמעט אָהן געגנערשאַפט.

Above — RABBI ABBA HILLEL SILVER, co-chairman of the Emergency Committee for Zionist Affairs, who headed the conference's Palestine Committee. As chairman of this committee Rabbi Silver introduced the resolution calling for the reconstruction of Palestine as the Jewish Commonwealth and the immediate withdrawal of the British White Paper of 1930 which placed restrictions on Jewish immigration into the ancestral homeland of the Jews. The resolution was adopted almost unanimously.

ראַבאַי דושעימס דזש. העלער, געוועזענער פּרעזידענט פון דעם פאַרבאַנד פון רעפאָרם רבנים אין אַמעריקע.

RABBI JAMES G. HELLER, former president of the Central Conference of American Rabbis (Reform).

לואיס סיגעל, גענעראַל־סעקרעטאַר פון נאַציאָנאַלען אידישען ארבייטער־פאַרבאַנד, פּאָ־לעגראַטיס אינמיטען זיין רעדע.

LOUIS SEGAL, general secretary of the Jewish National Workers Alliance (Labor Zionist).

נ. כאַנין, בילדונגס־דירעקטאָר פון ארב. רינג, וועלכער האָט גערעדט אין נאָמען פון אידישען ארבייטער־קאָמיטעט. דער קאָמיטעט האָט געשיקט 16 דעלעגאַטען צו דער קאָנפערענץ.

N. CHANIN, educational director of the Workmen's Circle, who addressed the conference as a spokesman for the Jewish Labor Committee.

לעאָן געלמאַן, פּרעזידענט פון דער „מזרחי" אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקע.

LEON GELMAN, president of the Mizrachi Zionist Organization of America (Orthodox).

חיים גרינבערג, פּועלי־ציוניסטישער שרייבער און רעדאַקטאָר.

CHAIM GREENBERG, editor of "The Jewish Frontier" (Labor Zionist Group).

דר. ישׂראל גאָלדשטיין, פּרעזידענט פון נאַציאָנאַל פאָנד.

DR. ISRAEL GOLDSTEIN, president of the Jewish National Fund of America.

הערמאַן האָפמאַן, גראַנד־מאַסטער פון דעם „ברית אברהם" אָרדען.

HERMAN HOFFMAN, grand master of the Independent Order of Brith Abraham.

ברוך צוקערמאַן, פון די פּועלי ציון, פּאָטאָגראַפירט ווען ער האָט געהאַלטען זיין רעדע אויף דער קאָנפערענץ.

BARUCH ZUCKERMAN, of the Labor Zionist Group, addressing the conference.

ראַבאַי דושייקאָב האָפמאַן, איינער פון די פאָרשטעהער פון „מזרחי" — די אָרטאָדאָקסישע ציוניסטען.

RABBI JACOB HOFFMAN of the Mizrachi Organization (Orthdox Zionists).

אַ בילד פון מעהרסטע דעלעגאַטען אויף דער אַמעריקאַנער אידישער קאָנפערענץ, וואָס איז לעצטענס פאָרגעקומען אין ניו יאָרק, אין האָטעל וואָלדאָרף־אַסטאָריא.— איבער 500 ערוועהלטע פאָרשטעהער פון אידישע אָרגאַניזאַציעס און געמיינדעס איבער'ן גאַנצען לאַנד האָבען זיך באַטייליגט אין דער היסטאָרישער פינף־טאָגיגער פאַרזאַמלונג, וואָס איז פאַררופען געוואָרען מיט'ן צוועק צו ראַטעווען די אידען פון היטלער־גיהנום און צוגרייטען פּלענער פאַר קאָנסטרוקטיווע הילפס־ארבייט נאָך דער מלחמה. די ערוועהלטע דעלעגאַטען האָבען פאָרטראָטען אַלע שיכטען פון אַמעריקאַנער אידענטום, מיט'ן אויסנאַם פון קאָמוניסטען. די קאָמוניסטישע קליקע איז ניט צוגעלאָזען געוואָרען צו דער קאָנפערענץ.

GROUP PICTURE. — Delegates to the American Jewish Conference, shown during a pause in the momentous five-day meeting at New York's Waldorf-Astoria Hotel. Representing every section of American Jewry, exclusive of Communist groups, the 502 elected delegates met to formulate a program for the immediate rescue and post-war rehabilitation of Jewish victims of Nazism and the war.

(Photos by Alexander Archer, official photographer of the Conference)

WEIZMANN HAILS ELECTION OF SILVER TO ZIONIST POST

9-10-43

New York (JPS) — Dr. Chaim Weizmann, president of the World Zionist Organization and of the Jewish Agency for Palestine, in a cable from London felicitating Dr. Silver on his election as co-chairman of the American Emergency Committee for Zionist Affairs and chairman of the Executive Committee of that body, characterized this "as an event fraught with significance for our cause at this critical moment when the Zionist world looks to America and American Zionism for political support."

"I am confident," the cable read, "that you will place unreservedly at the disposal of the cause your great gifts and qualities of vision, courage and statesmanship which you possess and which the movement requires."

A reply cabled to Dr.Weizmann by Dr. Silver said: "For myself and my colleagues in the leadership, as well as for the whole of American Zionism, I assure you of our unshakable resolve to carry on the struggle for the full realization of Zionist aims recently endorsed by the whole of American Jewry through the American Jewish Conference. The Zionist movement and you as its leader may count upon our utmost effort and devotion."

The Jewish World 2 אידישע וועלט

Sept 13 1943

ווייצמאן קייבלט צו דר. סילווער באגייסטערונג און צוטרוי

א רירענדער וועקסעל פון דעפעשען צווישען דעם פירער פון אלוועלטליכען ציוניזם און דעם נייעם פאליטישען פירער פון אמעריקאנער ציוניזם.

ניו יארק. — דר. חיים ווייצמאן, פרעזידענט פון דער ציוניסטישער וועלט ארגאניזאציע און פון דער אידישער אגענטור פאר ארץ ישראל, האט צוגעשיקט צו דר. אבא הלל סילווער א טעלעגראמע פון לאנדאן אויסדריקענדיג זיין באגייסטערונג פאר זיין אויסוואל צו דער פאליטישער פירערשאפט פון אמעריקאנער ציוניזם און זיינע גליקס וואונשען צום ערפאלג אין וועלכען דער וועלט ציוניזם נויטיגט זיך איצט.

אין זיין דעפעשע זאגט דר ווייצמאן:

„מיינע הארציגסטע באגריסונגען צו אייך מיט אייער וואהל אלס קא־פארזיצער, מיט דר. וויז, פון דער אמעריקאנער עמערדזשענסי קאמיטע פאר ציוניסט'שע אנגעלעגענהייטען, און אלס פארזיצער פון איהר עקזעקוטיווען קאמיטעט. עס איז א פאסירונג פון גרויסער באדייטונג אין אונזער באוועגונג אין איצטיגען קריטישען מאמענט ווען ציוניסטען פון דער גאנצער וועלט קוקען צו אמעריקא און צום אמעריקאנער ציוניזם פאר פאליטישער שטיצע. איך בין איבערצייגט, אז איהר וועט שטעלען צום דינסט פון אונזער באוועגונג אייערע גרויסע פעהיגקייטען און די מעלות פון וויזיע, כוח און שטאטסמאנשאפט וואס איהר באזיצט און וועלכע די באוועגונג נויטיגט זיך איצט. איך שיק אייך מיינע ווארימסטע גליקוואונשען פאר ערפאלג אין אייער ארבייט.

הערצליכסט,

חיים ווייצמאן.“

אויף דער ראזינער טעלעגראמע האט דר. סילווער געענטפערט דאס פאלגענדע:

„איך בין טיף גערירט פון אייער באגריסונגס דעפעשע און דער אויסדרוק פון צוטרוי. אין מיין אייגענעם נאמען און אין נאמען פון מיינע קאלעגען אין דער פירערשאפט, פונקט ווי פאר דעם גאנצען אמעריקאנער ציוניזם, פארזיכער איך אייך ווענען אונזער פעסטען באשלוס אנצופירען דעם קאמף פאר דער פולער פארקערפערונג פון די ציוניסטישע אויפגאבען, וועלכע זיינען לעצטענס באשטעטיגט געווארען פון דעם גאנצען אמעריקאנער אידישען כלל דורך דער אמעריקאנער אידישער קאנפערענץ. די ציוניסט'ישע וועלט באוועגונג און איהר אלס איהר פירער קענען רעכענען אויף אונזערע שטארקסטע באמיהונגען און איבערגעבענקייט. מיינע ווארימסטע דאנקען און בעסטע וואונשען.

אבא הלל סילווער.“

דר. ווייצמאנ'ס טעלעגראמע איז איינע צווישען זעהר פילע טעלעגראמעס וואס דר. סילווער האט באקומען פון איבער לאנד, פון ארץ ישראל, פון זיד אפריקא און אנדערע לענדער, באגריסענדיג איהם מיט זיין נייער פיהרערשאפט.

THE DAY Sept 21, 43

NEWS AND VIEWS

The Conference Resolutions Before the State Department.
Reform Judaism and the Jewish Commonwealth.
Making It Unanimous.
A Chance for the Union of American Hebrew Congregations.

—By DR. S. MARGOSHES—

The reports and resolutions adopted by the American Jewish Conference were submitted to Secretary of State Cordell Hull, I notice, by a delegation eaded by Rabbi Solomon B. Freehof, newly-elected President of the Central Conference of American Rabbis.

I regard this a most interesting as well as welcome development. As far as I recall, this is the first time that a president of the Central Conference of American Rabbis has been officially delegated to represent all of American Jewry. If some of the people I know, and occasionally speak for, had been told as late as a decade ago that the official leader of the Reform rabbinate in America would be authorized to speak in the name of all of us, they would have laughed out loudly, or, what is more likely, they would have burst out in a fit of anger. Today those very people will not only receive the news without protest but with definite satisfaction.

The Central Conference of American Rabbis has done a fine piece of work in changing the attitude of what I may call the Jewish masses in the United States. No longer is the Reform rabbi regarded as a sort of a distant relative who has given up all family ties. For a long time a sojourner in a far country, he has come back to the family threshhold. He has become one of us again.

When a few months ago the Union of American Hebrew Congregations, after its convention in New York City, issued a call to Yiddish writers to meet in intimate d'scussion with the official representatives of Reform Judaism, very few confirmed Yiddishists found it in their hearts to reject the outstretched hand. The rapprochement, which a quarter of a centry ago would have seemed absolutely inconceivable, was now at hand. The Reform rabbis of the type of Silver, Brickner, Wohl, Heller and Freehof had paved the way for an understanding between the Reform leaders and the Jewish masses, and it was not difficult at all for the laity to travel along that road.

I do hope that the Reform laity will continue to travel along that road. It so happens that the lay leaders of the Reform Congregations now have an excellent opportunity to make a real advance in this direction. The Executive Board of the Union of American Hebrew Congregations will, I understand, meet in Cincinnati on October 3rd to take a definite stand on the resolutions adopted by the American Jewish Conference, the understanding being that the Reform organization reserves to itself the right to take its final decision on all controversial issues raised by the Conference at the meeting of its own Executive Board. In the interests of that rapprochement between Reform Jews in the United States and the Jewish masses, if for nothing else, I do hope that the Union of American Hebrew Congregations at its Executive Board meeting in Cincinnati will vote overwhelmingly in favor of all Conference resolutions, including, of course, the Palestine Resolution.

The Union of American Hebrew Congregations was very ably represented at the American Jewish Conference. Mr. Rosenberg particularly made a dee impression upon all delegates with his fairmindedness and readiness to see the other side as well as his own. While he reserved for himself and his group the right to take a final stand on the Palestine resolution, he did not vote against it. Unlike the American Jewish Committee, the Union was a truly constructive force in the deliberations of the Conference. It did very much in this manner to raise the high esteem in which Reform Jewry was held by those attending the Conference. It would be a thousand pities, indeed, if this high esteem were to be lessened now and turned into disillusionment by any anti-Zionist action taken by the Executive Board of the Union.

It is too late now to reiterate all the arguments made at the Conference for the Jewish Commonwealth in Palestine and the need of promulgating this demand at this juncture in Jewish life. However, I cannot resist repeating what struck me as the strongest argument advanced in behalf of the Commonwealth idea, namely, that the Jewish Commonwealth is absolutely imperative if we are ever to create in Palestine the very conditions which alone would make a large scale Jewish immigration economically possible. Whether the Union can or cannot accept the nationalist implications of the [illegible]ish Commonwealth, it cannot gainsay the economic factor which is involved in a Jewish autonomous governmental body in control of Palestine.

Considering the whole question without bias and with a real desire to join in a spirit of cooperation with the majority of American Jewry, the Union of American Hebrew Congregations should not find it impossible to give its final assent to all the resolutions adopted by the American Jewish Conference, including the Palestine resolution.

Such a stand by Reform Jewry's premier lay organization would constitute a most fitting as well as telling reply to the fulminations of the anti-Zionist diehards in the American Council for Judaism. It proves to all and sundry that Reform Judaism as such was done with anti-democratic and anti-Jewish anti-Zionism, which now has become the exclusive characteristic of an insignificant group of Reform rabbis stricken with Zion-phobia. The Union of American Hebrew Congregations now has the historic opportunity of making unanimous the verdict of American Jewry in favor of the Jewish Commonwealth in Palestine. Unless I am greatly mistaken in the character of the Union's leadership, it will not permit this opportunity to pass without turning it into a great asset for Reform Judaism and the whole of American Jewry.

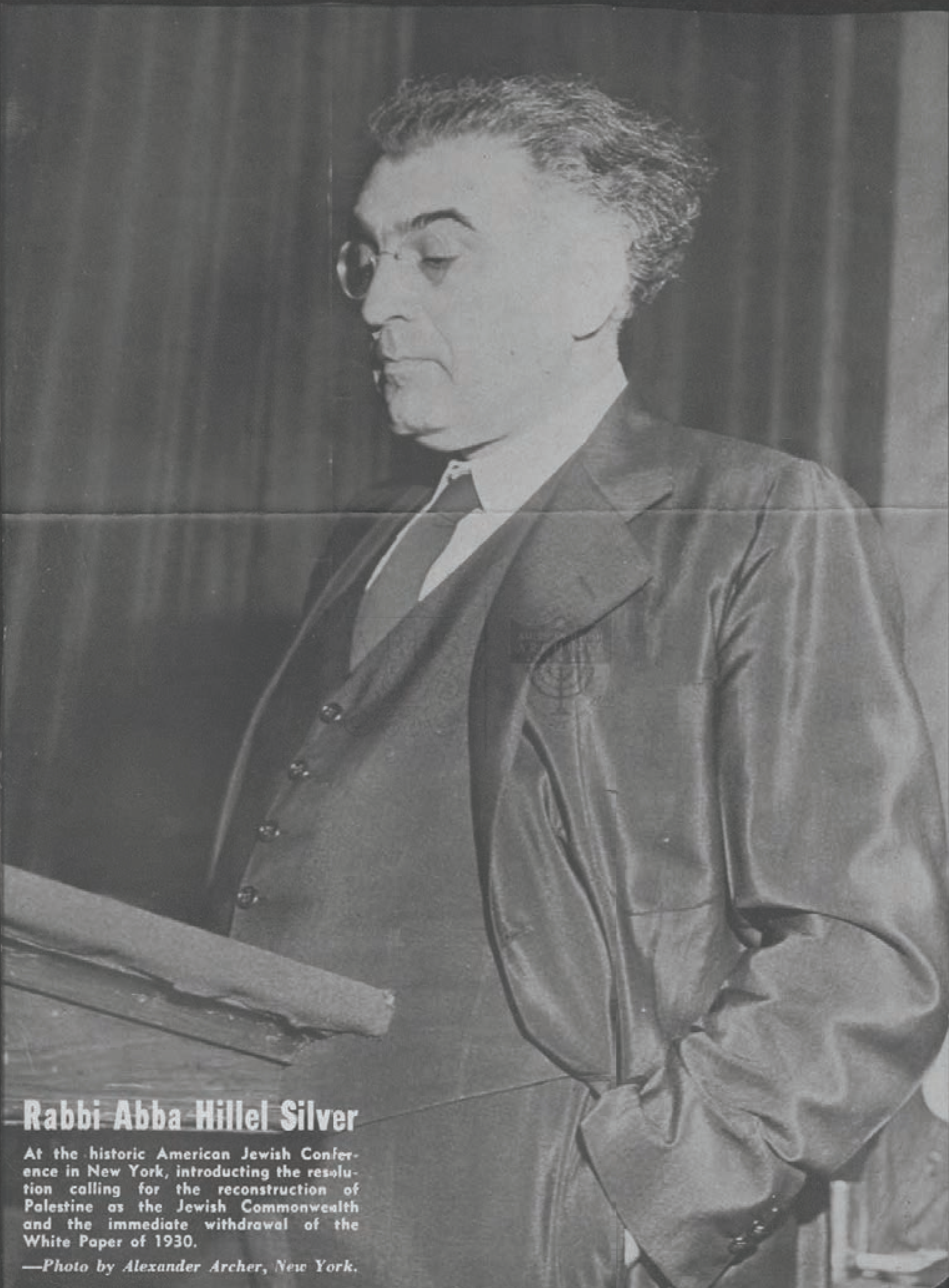

Rabbi Abba Hillel Silver

At the historic American Jewish Conference in New York, introducting the resolution calling for the reconstruction of Palestine as the Jewish Commonwealth and the immediate withdrawal of the White Paper of 1930.

—*Photo by Alexander Archer, New York.*

Jewish View Pictorial 9-1943

THE ZIONIST CONVENTION

Detroit Zionist Bulletin 9-43

The Zionist Convention met this year at Columbus, Ohio. Coming right after the meeting in New York, the Zionists were in a happier mood as a result of the Conference decisions. It was a peaceful and harmonious convention. The speeches were sober and effective. The address of Dr. Nachum Goldman was statesmanlike. Mr. William Ziff, author of "Rape of Palestine" and "The Coming Battle of Germany" counselled against a weak implementation of the Commonwealth Resolution. All of the younger speakers demanded a strong policy, to implement the vote of the Conference delegates.

Dr. Israel Goldstein, for ten years president of the Jewish National Fund, was unanimously elected president of the Z.O.A. for the coming year. At the same time it was announced that Dr. Abba Hillel Silver will become co-chairman, with Dr. Wise, of the American Emergency Committee for Palestine. Thus we are assured of inspiring and highly competent leadership for the next few years.

A dramatic moment was reached when Commander Ben Kaufman, of the Jewish War Veterans, appeared before the convention with a statement that his organization would back up Zionist demands for a Jewish Commonwealth in Palestine. This declaration of the Jewish War Veterans constitutes a new source of strength for the movement. Together with the strong pro-Zionist policy initiated by Mr. Henry Monsky on behalf of Bnai Brith, there is practically no organized opposition to Zionism in America.

It is gratifying to Detroit Zionists to know that Simon Shetzer has won the approbation and support of the American Zionist community. Simon Shetzer has done a fine job and has built up an efficient and loyal staff both in Washington and the field

A LEADER EMERGES

Bulletin 9-43 7th Zionist District

It is generally acknowledged that the results of the American Jewish Conference represent a triumph for Zionist principles and policy beyond the most sanguine expectations. Nor can it be questioned that these results could not have been achieved but for the campaign of education in favor of the Biltmore Program, which had been carried on throughout the country by the Zionist Organization of America and other branches of the movement.

Nevertheless, many of us entered the Conference with trepidation and the fear that we would emerge with a Palestine resolution attenuated by compromise and evasive circumlocutions. It is an open secret by now that dangerous tendencies existed on the eve of the Conference and during its opening phases.

If we turned this dangerous corner and won such a resounding victory for the Zionist idea, it was unquestionably due in largest measure to the moral leadership and amazing performance of Dr. Abba Hillel Silver. Fortunately, he had assumed the active direction of our political affairs three days before the opening of the Conference and came to it, therefore, clothed with the full authority of his position.

The Conference was his first task and he addressed himself to it with all the great gifts at his command—his unrivalled eloquence; contagious enthusiasm; firmness of purpose; lucidity of mind; parliamentary skill and the great confidence of the born leader. With a ruthlessness, which at moments troubled even his friends, he stamped out all thought of surrender to compromise, whether among leaders or rank and file. His passionate conviction swept the delegates in the Palestine debate. In committee his adroitness and finesse resulted in the presentation of only one resolution embodying the commonwealth formula and in the complete isolation of Judge Proskauer and his three supporters. He achieved the further result that the few dissenters adopted his recommendation to remain in the Conference as the "loyal opposition," to use Silver's happy phrase.

More could not have been expected of any man.

But in the midst of our rejoicing a word of sober caution is in place. We now have behind us two great meetings which have made history in our movement: the Zionist Emergency Conference of 1942 and the American Jewish Conference of 1943. The pronouncements which have issued from these conferences are politically invaluable and, indeed, indispensable. But, standing by themselves, unsupported by effective action on a scale commensurate with the scope of the declared program, they will not advance us materially toward our goal and may even serve as a boomerang. In the fourteen months which elapsed between Biltmore and the Waldorf-Astoria our political position has not improved but actually deteriorated—despite declarations, resolutions and proclamations. Nor have our deeds kept pace with our protestations. The disparity between the two became increasingly glaring and increasingly dangerous. The moment has now come for a supreme effort and a complete mobilization of

Dr. Abba Hillel Silver

Zionist forces and energies in an all-out struggle to snatch a political victory from threatening defeat.

Dr. Silver takes command at a moment when the political fortunes of Zionism are at a low ebb. His performance at the Conference affords the assurance that he will lead the battle with courage and sound judgment but if he is to succeed it can only be with the complete cooperation and devotion of the whole of American Zionism. The political offensive which he will undoubtedly initiate must have first call upon our Zionist energies and devotion.

Hoc opus, hic labor est.

EMANUEL NEUMAN

A

DR. ISRAEL GOLDSTEIN assumes the presidency of the Zionist Organization at a time when American Jewry is looking to that organization for leadership as never before. It must be encouraging to him, on assuming his duties, to know that he has the support of an organization which has achieved genuine unity and that he enjoys the confidence of its rank and file, a confidence well earned by his achievements as chairman of the Jewish National Fund in America. The recent Zionist convention had the happy distinction of being totally free from the partisan squabbles that had for so many years bedeviled Zionist activity. The patience, perseverance and single-heartedness of the outgoing president, Judge Louis Levinthal must largely be credited with thus having cleared the Zionist deck for action. The acceptance by Dr. Abba Hillel Silver of the co-chairmanship, together with Dr. Stephen S. Wise, of the Emergency Committee and the chairmanship of its Executive Committee, places the difficult task of political leadership in the hands of a bold, imaginative, and persuasive personality. To these leaders the Zionist membership and, indeed, American Jewry look with confidence. Reconstructionist 10-4-43

D

Salutation to Dr. Silver

10-43 Jewish Review

Dr. Abba Hillel Silver is no new figure either in world Zionism or on the American Jewish scene and his many years of service to Israel have been so fully recognized that it would seem to be superfluous to welcome him to any new office.

But his assumption of some very important duties at the time of crisis in our history is an event to be heralded and acclaimed, and the Zionist League should feel gratified in having had some share in urging the greater utilization of his high talents.

Dr. Silver's new work as Co-Chairman of the American Emergency Zionist Council and as Chairman of its Executive Committee is to be greeted with the utmost satisfaction as a means of fortifying and giving great vigor to the Jewish historic claims to Palestine and the fulfillment of the pledges so often made to us and as frequently defaulted. Dr. Silver's new endeavors really began with the dominant role which he played at the sessions of the American Jewish Conference, his address pleading the historic cause of Israel having lifted that assembly to the high plane of parliamentary dignity and effectiveness.

Since then he has yielded to the demands of the Zionists and friends of Palestine throughout the country and has assumed the duties which place him at the forefront of the fight for our rights in Palestine and first of all for the revocation of the shameful White Paper of 1939. His forceful presentation of our demands, his irresistible logic and moving persuasiveness are the best guarantee for an appeal and challenge that will raise our standard to a high place in the respect of the world.

AMERICAN JEWISH ARCHIVES

Zionist Review

Issued by the
ZIONIST LEAGUE OF NEW YORK
276 Fifth Avenue, New York

September, 1943 Published Monthly No. 4

Where Exactly Do We Stand?

The annual convention of the Zionist Organization of America again offers an opportunity for stock-taking, reviewing and estimating our work for the past year, and although standards and practices have changed lately, we still assume that the passing of judgment and frank discussion of our tasks and problems are in order.

After a honeymoon and jubilation period of over four years, during which the present regime attempted to banish all thought of criticism and free speech which is inherent in a democratic movement, it may now be time to remove the ban and to apply to our affairs the usual criterions of judgment and examination.

With the infusion of a great flow of new blood, we were to have an era of business administration, of detached, neutral, impersonal control, of far-sighted political leadership. But where is all this?

Of the new blood there is considerable evidence in the form of a liberal amount of bad blood which has been infused into the movement. But with regard to the promised business administration, detachment and neutrality, the far-sighted and courageous leadership—well, we would like at least to see the signs of them.

We will, of course, have ample reports placed before us, and we are ready to applaud in advance any new gains in memberships and subscriptions, or more efficient methods of arranging desks or cutting stencils. But what some of us would like to know relates to the movability of the movement itself, to the essential character and purpose of Zionism, to the high tasks which a critical and tragic time imposes upon us. We do not want to anticipate any of the reports, and would be happy if contrary to our expectations the questions that trouble us would be answered and all our misgivings dissipated by the things to be heard and read at this gathering. But for the time being, we feel impelled to voice our anxieties and fears, and to assert that, having given the present leadership sufficient opportunity to demonstrate its qualifications for the duties and tasks entrusted to it, it is high time to re-examine the situation and to ask where we stand.

* * *

To begin with, where is that galaxy of extraordinary personalities who were to man our various enterprises? Where are the new advocates and leaders of the Cause? Since the answer does not come very readily, we go further and ask: If the more substantial, the creative, the determining Zionist spokesmen and workers are still the old types of tried and true exponents of our ideal, why the ban, why the *cherem* against all the members of the "Old Guard," why the laws of exclusion, the *numerus clausus* in connection with the Executive Committee for the benefit of new fly-by-night Zionists?

It seems to be very thin that new blood, and it is oozing out like water. That probably explains why we blundered so badly in connection with a number of issues notably the question of the Jewish Army, which was first neglected, misjudged and allowed to drift without direction, and then left to the mercies of sensationalists and irresponsible exploiters of Jewish woes.

The Emergency Committee for Zionist Affairs also blundered and missed an extraordinary political opportunity. But the Zionist Organization shares with the Hadassah and other delicate and appeasing elements the discredit for the mess that was made out of the Army issue and similar political questions.

How is the Z. O. A. to explain all the circumlocuitous gyrations surrounding the political work that was to be done from the "embassy" in Washington?

In the face of most disheartening adverse political circumstances, in the presence of a menacing Arab propaganda, we were continually planning and preparing, and never got down to the business of pressing our claims in the most effective manner.

The four years of war have almost coincided with the four years of the incumbency of the present leadership. During that time the whole Jewish world has been shaken to its foundations with extermination, destruction, and catastrophe, leaving its trail of ruins throughout the Diaspora.

Notwithstanding the magnificent and heroic role which the Jews of Palestine have played in the great struggle for freedom and democracy, the cause which Palestine symbolizes still hangs in the balance, and the United Nations remain as indifferent to the guarantees for a Jewish homeland as to the rights and safety of Jews in war-torn and devastated Europe. In the presence of this abyss of misery and calamity, and in the face of the threat that hangs over our highest hope for re-established nationhood in Palestine, the Zionist Organization of America has evinced no powerful force of direction, has shown no determining uplifting course of action, and has displayed a lamentable lack of initiative, resourcefulness, courage, and vision.

There are different ways of judging the aspirations and achievements of an administration, and one of them surely is through the medium of the official organ of the organization. The *New Palestine*, once a vigorous expression of the animating motives of the movement has now become an index of the ineptitude, indecision, easy opportunism of the present regime, serving only to confuse and divide our forces in line with the new classifications of Zionism.

* * *

The urgency and tragic needs of the hour having made a certain mark upon the complacency and self-satisfaction of our easy-going leadership, we now have the assurance that due regard will hereafter be given to the consistent conduct of political work under auspices that give promise of genuine effectiveness. However, what guarantees can we have that Rabbi Abba Hillel Silver, as the Chairman of the Executive Committee of the Emergency Committee for Zionist Affairs, will have the full and wholehearted support of the Z. O. A. with an Executive Committee that is not abreast of the time and lacks understanding of the demands of this critical hour?

It will be recalled by those who were fully informed that Dr. Weizmann and Dr. Nahum Goldmann, with the complete concurrence of Dr. Wise, labored for nearly a whole year to have Dr. Silver take a leading part in political work to be undertaken in behalf of the Emergency Committee and that the boss of the Z. O. A. blocked the utilization of such rare services on no other ground than that "the boys" won't like it. Equally disturbing and foreboding is the knowledge that at the sessions of the American Jewish Conference, Dr. Silver, who was chiefly responsible for such a magnificent achievement as the overwhelming adoption of the historic resolution for a Jewish Commonwealth, was not accorded the full support of the Zionist Delegation. In the memorable meetings of the Committee on Palestine, headed by Dr. Silver, the two official spokesmen of the Z. O. A., Dr. Solomon Goldman and Dr. James G. Heller, made no mention of a Jewish Commonwealth. It was the American Jewish Congress, which the heads of the Z. O. A. and Hadassah have lately abandoned in favor of the American Jewish Committee, which first sponsored Dr. Silver as the leader of all Zionist forces at the Conference and it was the Congress that provided the time on the program for his superb address on the great hope in Zion.

* * *

If the Z. O. A. will continue to maintain its present character of club exclusiveness and secret society methods, it will exert only a deleterious influence on all branches and activities of the movement and not least the political work which, with an open-minded and hospitable policy, can draw support from many and varied sources. Above all the Z. O. A. must close its four-year period of hemming and hawing on Zionist and Jewish issues and become vocal again with clear voice and definite ideas and convictions on all the issues that are related to our purposes.

General Jewish leadership, which in former years could lean upon Zionism for intellectual stimulus and inspiration, must again be given our guidance and support, both to redeem our standing and to make amends for our vacillation and failure to play our full role in the convening of the American Jewish Conference.

Constantly seeking new support, we must continue the quest for new workers, new minds with fresh ideas, but we must not exchange substance for shadow, and need not cast aside genuine Zionists for neophytes who have yet to prove their quality. In a large, open, free, hospitable movement there is room for all men and women who have proven their mettle. Above all, there is room for true ideas of genuine and all-inclusive Zionism.

Zion Wins at the Conference

Zionist Review 9-43

The American Jewish Conference is to be hailed as a great and gratifying event in the history of our people both from the point of view of uniting the forces of our people for postwar efforts to safeguard the rights and security of our people abroad and from our predominant interest in Jewish national restoration in Palestine.

The Palestine resolution presented by Dr. Abba Hillel Silver, adopted with tremendous enthusiasm by an overwhelming vote, was an occurrence of historic significance, recalling the notable decision of the American Jewish Congress of 1918, when as now, all groups in Jewry participated in the deliberations. Two days before Rabbi Silver had electrified the vast assembly with his masterly address on the great Jewish stake and hope in Palestine. The reading and adoption of the resolution brought to a dramatic climax the intense outburst of emotion which this soul-stirring utterance aroused.

No less heartening and significant was the demolishing rebuke which this authoritative Jewish gathering administered to the wilful and vindictive little men of the so-called Council for Judaism and their vicious manifesto timed to hurt Zionism and to disrupt Jewish unity.

The Zionists of the country as members and participants of the American Jewish Congress and of various other organizations and communities in general, played their proper part in the convening of the Conference and in its deliberations; but the Zionist Organization of America as such—which was the advance guard of the movement of 1916-17—now limped and lagged behind, groping in the dark and bungling matters during the elections for delegates, when it failed to put Dr. Wise and Mr. Lipsky on its ticket, and coming to the sessions without plan or determination to follow a clear and upstanding course.

In his brilliant championship of the Zionist cause at the Conference, Dr. Silver had to lean for support on forces outside the official Zionist circle, the American Jewish Congress particularly having made possible his inspiring role at these sessions. The redeeming and commanding word of the hour was the demand for the fulfillment of the strivings and pledges leading to the establishment of a Jewish Commonwealth in Palestine. The "official" Zionist spokesmen in the Palestine Committee would not let this specific demand pass their lips.

Zionist leaders who are members of the American Jewish Committee would not or could not exert themselves to have modified the damaging portions of the dissenting address of Judge Joseph M. Proskauer, President of the Committee. Judge Proskauer in behalf of himself and the other delegates from the Committee quite conspicuously dissented from the almost unanimous decision of the Conference, but the Zionist members of the American Jewish Committee, Judge Levinthal and Mrs. Pool, did not at the time and have not since dissented from the statement of Judge Proskauer, either as a whole or at least in part.

Here is part of the declaration of the Judge which remains unrejected by the Zionist members of the American Jewish Committee:

> These resolutions at this critical time call for vesting in Jewish authority the full power to regulate and direct immigration into Palestine and presently call for the creation of a Jewish Commonwealth. Quite apart from the validity or invalidity of these proposals were they to be considered in the interval between the cessation of hostilities and a Peace Conference, we believe that at this time, when the gravest and most delicate military and world-wide political questions are involved, the present issuance of these proposals contained in the resolutions is unwise because it may carry with it embarrassment to the Governments of the United Nations, and is calculated to jeopardize the status of Jews and even prejudice the fullest development of the Jewish settlement in Palestine itself.

Thus while the Zionists in general played their part and did their duty in connection with the action of a united Jewry, the official and narrowing circle, which is the present Z. O. A., dragged behind and muffed an opportunity to serve the cause in upstanding manner.

The story is all the more sad and disheartening when read in the light of a whole period of official control of our movement marked mainly by indecision, hesitation, appeasement and the groping for a new brand of Zionism that may be easier to put over.

There is comfort, however, in the success of the American Jewish Conference and the honorable role played therein by the rank and file of Zionists, whose hearts are in the right place and who happily found authoritative and eloquent voices to express their deepest sentiments and aspirations.

The New Judaea Aug-Sept 1943

THE American Jewish Conference, which met in New York from August 29th to September 2nd, was an event of outstanding importance not only for American Jewry but for the whole Jewish people. It was distinguished from previous gatherings of the kind by its size and by its widely representative character. The delegates numbered five hundred, about one quarter of them representing nation-wide organisations, and the other three-quarters chosen by Jewish communities throughout the United States, grouped in regions for purposes of the election. It is estimated that the number of American Jews for whom they were empowered to speak was not less than one and a half millions, the delegates having been chosen by organisations and electoral conferences, and not by the individual suffrages of members of the organisations and communities represented. The Conference must, however, be taken to have reflected the views of the vast majority of the Jews of the United States; and in the light of that fact the almost complete unanimity of the delegates on the issue of Zionism and Palestine gains added significance. Early in the proceedings an attempt was made, ostensibly in the interests of unity, to persuade the Zionist delegates to search for some compromise formula "for keeping the gates of Palestine open for further immigration" rather than risk a split by asking the Conference to endorse the full Zionist programme. The Zionist leaders did not take the bait. Rabbi Silver, in the course of a trenchant speech, effectively disposed of the suggestion that unity must be achieved at the expense of compromise on the Zionist issue. "Frequently," he said, "I am bewildered: If I agree with certain people that is unity; if I ask them to agree with me that is disunity!" The result showed that he and his colleagues were fully justified in sticking to their guns. The resolution finally put to the Conference was an amalgam of three resolutions which had been submitted to the Palestine Committee of the Conference by three groups—one by a combination of the Zionist bloc with the American Jewish Congress and the national religious bloc, a second by the religious reform group, and a third by the non-partisan group; it supported unequivocally the Zionist demand for a Jewish Commonwealth, and it was carried by an overwhelming majority, with only four votes against and two bodies abstaining.

cont. next page

ARCHIVES

from

THE full text of the resolution, adopted by the Conference "amidst scenes of indescribable and unforgettable enthusiasm," as stated by Dr. Silver in his message to Dr. Weizmann "whose wisdom and statesmanship in initiating the Conference (while in the U.S.) is fully vindicated," will be found elsewhere in this issue. It will repay careful study. Substantially it is a revised version of the greater part of the so-called Biltmore resolution, which was adopted at the Extraordinary Zionist Conference held in New York in May of last year, and has since been endorsed by the Zionist General Council, and by responsible Zionist bodies throughout the world; but, apart from amplifications of wording, all of which are unexceptionable from the Zionist point of view, there are two additions of substance. The Biltmore resolution designedly refrained from dealing with the question of Jewish-Arab relations in the new Palestine; the American Conference resolution covers this point, in terms which every Zionist must approve, declaring that the Jewish people "pledges itself to scrupulous regard for, and preservation of, the religious, linguistic and cultural rights of the Arab population of Palestine, and to the civil and religious equality of all its inhabitants before the law," and also "reaffirms its readiness and desire for full co-operation with its Arab neighbours in Palestine, and in the work of its own national redemption welcomes the economic and political development of the Arab peoples of the Near East." The other point is the statement that "the inviolability of the Holy Places of the various religions shall be guaranteed." In its attitude to the White Paper of May, 1939, the new resolution takes a stronger line than the earlier one: whereas the Biltmore Conference contented itself with affirming its unalterable rejection of the White Paper, the American Jewish Conference demands the immediate withdrawal of that document in its entirety. There is, finally, one important deviation from the Biltmore resolution which may be regarded as a modification, though it is one of form rather than of substance. The Biltmore resolution included in one paragraph its demand for control by the Jewish Agency of immigration and the development of Palestine, and its demand for the establishment of Palestine as a Jewish Commonwealth; the new resolution separates these two points. Having first demanded—in terms which seem on the whole to be an improvement on those of the Biltmore resolution—that the Jewish Agency be vested with authority to direct and regulate immigration into Palestine and to develop the country, it goes on to say in the next paragraph that "the measures here urged constitute the essential prerequisites for the attainment of a Jewish majority and for the recreation of the Jewish Commonwealth."

* * *

THE almost unanimous adoption of this resolution by a body so representative as the American Jewish Conference marks a long step forward towards the attainment of that united Jewish front which is essential if Jewish hopes are not to be frustrated in the post-war settlement. At the same time, it would be folly to underestimate the danger represented by the small but influential group of out-and-out anti-Zionists in American Jewry. While the American Jewish Conference was in session, the so-called "American Council for Judaism," under the Presidency of Mr. Lessing Rosenwald, issued to the Press a lengthy statement, signed by about a hundred Reform Rabbis and laymen, in which it roundly denounced Zionism and Zionists, actually going so far as to include Jewish nationalism among the "racist philosophies" which its authors dislike. This subversive action was the subject of angry comment at the Conference, which left no doubt as to what it thought of these new "Protest-Rabbiner," as Dr. Stephen Wise called the signatories of the anti-Zionist manifesto. We may expect a struggle in American Jewry like that which took place in Great Britain before the issue of the Balfour Declaration in 1917, and, it may be hoped, with a similar result. Meanwhile it is pleasant to record, by way of contrast, the attitude of those delegates to the Conference who were not in full sympathy with Zionist views, and in particular of Judge Proskauer, the President of the American Jewish Committee. Judge Proskauer would have liked a compromise resolution about Palestine, and was one of the tiny minority which voted against the resolution actually adopted; but after it had been adopted Dr. Wise told the Conference that Judge Proskauer "had exercised a fine and conciliatory and truly healing influence," and the judge himself, after reiterating his disagreement and that of his colleagues of the American Jewish Committee, emphasised that the Committee "had demonstrated its deep and abiding concern for the welfare of Palestine and its full and proper development," and expressed "the devout hope that we may still co-operate in the great area in which we have found accord and agreement." While Palestine was the dominant issue at the American Jewish Conference, the assembly devoted most of its sessions to the problems of the Jews in the Diaspora after the war. The political status, Jewish rights as citizens in all countries in which they dwell, the abolition of discriminatory laws and the outlawing of anti-Semitism as an instrument of national and international policy, and other questions relating to minority groups, were fully considered. Decisions, printed elsewhere in this issue, were adopted unanimously relating to the numerous problems of relief, rehabilitation, reconstruction and Jewish representation on the international bodies dealing with these complex problems. Based on justice and equity and in accordance with the principles embodied in the Atlantic Charter, these decisions will be welcomed by the whole of Jewry.

* * *

THE burden of the 46th Annual Convention of the Zionist Organisation of America, held at Columbus, Ohio, must have been made considerably easier following, as it did, the historic Assembly of the American Jewish Conference at New York. American Jewry having unmistakably and emphatically voiced its Zionist convictions and feelings, it remains for the American Zionist Organisation to harness, to an even greater extent, the deep Zionist sentiment in American Jewry for the active advancement of the Jewish National Home. The Zionist Convention had the great satisfaction, a satisfaction shared by Zionists all the world over, of hearing a message from the President of the United States. In it, Mr. Roosevelt expresses his horror at the cruelties visited upon innocent peoples by the Axis authorities and wishes to "emphasise that all feasible measures are being adopted to lessen the sufferings of the persecuted Jews in Europe." The President adds: "I am confident that the helpful contributions made by American citizens towards the establishment of the National Home for the Jewish people in Palestine will be continued." This is surely a most effective reply to some Jewish and non-Jewish opponents of Zionist efforts. The message of General Smuts to the Zionist Conference at Port Elizabeth, too, will be noted with appreciation. After referring to the trials and tribulations of the war and looking forward to the bright promise of a better future, the Prime Minister of South Africa observes that he felt certain that the United Nations realise "that Jewry has played its part in hastening the end of one of the bitterest periods in human history." Expressing appreciation of Jewish loyalty to the cause of the United Nations, General Smuts writes: "You have helped us towards victory in the war. Help us towards victory in the peace that must follow. Your reward will be great, for your reward will be a world freed from persecution and domination, a world in which Jewry will regain Zion." At a time when the opponents of Zionism are again assailing the National Home and, as Dr. Weizmann said the other day at a reception in London in honour of Mrs. Irma Lindheim, when the Zionist position is made more difficult because of the hostile atmosphere that is being created in certain quarters, the reassuring words of President Roosevelt and General Smuts are very heartening.

1044 PENOBSCOT BLDG. PHONE CHERRY 6559

Detroit Zionist Bulletin

Lawrence W. Crohn, Editor.

Vol Vl September-1943 Detroit Zionist Bulletin No. 1.

R E V I E W

Since the last Bulletin, the world scene has changed in a marked degree. To Palestine and the Jewish world has come surcease from anxiety over the fate of the Yishub. With the surrender of Italy the danger to Palestine and the whole Near-East is ended. So we may console ourselves that the tide against us has turned. On the occasion of the surrender of Italy jubilant throngs gathered in the streets of Tel Aviv and other towns to give vent to the joy in their hearts over the good news.

Yet no victories can lessen our sorrow over the virtual annihilation of European Jewry. From Lithuania reports have been received that 170,000 Jews out of a total of 220,000 have been slaughtered by the Nazi animals. In an article included in the Information Bulletin issued by the Russian Embassy in Washington, Ilya Ehrenber has described in gruesome language what he calls the murder of the Jewish people.

Quite recently much publicity was given to rumors that the State Department together with the British Foreign Office was ready to issue a statement to the effect that the Palestine question should be shelved until after the war. Through the intercession of Jewish and non-Jewish friends in Washington and especially because of the visit of Dr. Stephen S. Wise to the President, the matter was dropped, temporarily at least. The reactionary clique at the State Department apparently passed unnoticed the published declaration of members of the Senate and House a few months earlier on the occasion of the 25th anniversary of the Balfour Declaration. This pronouncement signed by 68 members of the Senate and 194 members of the House, including 18 members of the Senate Committee on Foreign Relations, reaffirmed their interest and loyalty to the cause of Zionism. Their declaration concludes, in part, as follows: "We therefore, take this occasion to record our continued interest and support of the purposes and principles (Balfour Declaration) which it embodies. We wish to send a message of hope and cheer to those in Palestine who are confronting the common enemy with courage and fortitude."

A short time ago Mr. Shertok, political chief of the Jewish Agency, declared in an interview to Cyrus L. Sulzberger, of the New York Times, that "realism compels the conclusion that it would be wrong to consider the Jews incapable of deeds of despair if driven to extremes of exasperation by a decision to persevere in what is to them a cruelly unjust policy." From the Yishub come these words of determination to fight for a just and enduring solution of the Jewish problem. The balance of Mr. Shertok's statement was temperate and logical as if to emphasize the final resolve of the Yishub to be martyred rather than submit to the British policy in Palestine.

THE AMERICAN JEWISH CONFERENCE

The foregoing was the background for the meeting of the Conference of American Jews. A few weeks ago 500 representatives of American Jewry met in New York to discuss the problems facing the Jews of the world and to make plans for the post-war period. As was anticipated in the pre-Conference election period, the main question turned out to be the Palestine resolution. Fortunately, the delegates were largely from constituencies who were thoroughly aroused by the Zionist question. Thus an aroused majority was heard despite the efforts of a few to tone down the desires of the Jewish people. As Dr. Silver stated at the Conference, real unity in a democratic organization "depends not upon unanimity but upon the willingness of the minority to submit to the decisions of the majority."

Upon every question but the Palestine resolution, all delegates were virtually in accord. The resolution to be drafted concerning Palestine was awaited with excitement and some misgivings. Voices were heard in favor of compromise, even by some Zionists. The advocacy of large-scale immigration into Palestine, abrogation of the White Paper, and financial support for the Yishub were freely given whole-heart

support by all delegates. The minority group, however, balked at support for a Jewish COMMONWEALTH and made effective speeches against the demand for a supporting resolutio

Two great American Jewish leaders led the fight for the Commonwealth Resolution, Mr. Henry Monsky and Dr. Abba Hillel Silver. The great speech of Dr.Silv welded all the charged Zionist determination at the Conference into an exciting climax This speech has already become historic. His burning appeals for full support did no go unheeded. Demanded Dr. Silver in clarion tones "What is the solution of the persistent emergency in Jewish life? There is one solution for national homelessness, which is the source of our millenial tragedy. That is a National Home, not new immigration opportunities, nor new colonization schemes. The only solution is to normalize the political status of the Jewish people in the world by giving it a national basis in its national and historic home." Concerning the opposition to the Jewish Commonwealth idea we quote in part Dr. Silver's words.

"It is amazing to me, I frankly confess, that Jews are moved to applaud a fellow Jew when he consents that Jews should have the right to go to Palestine. Once having made this monumental concession, they feel justified in asking the Zionists to make a little concession of their own, just a little concession, namely, to surrender that for which they and their fathers hoped and prayed for and which is already in process of fulfillment -- A Commonwealth in Palestine."

The conference was asked to agree upon a practical program, and to avoid a split on the basis of a mere ideology. This was Dr. Silver's rejoinder:

"We are told that our insistence on this Jewish Commonwealth is an insistence on an ideology, and why should one create disunity in the ranks of American Israel over an Ideology?

In all sincerity, friends, I askyou -- and think along with me -- is it an ideology? Is the natural, normal instinct of a homeless people to find a home for itself after centuries of homelessness and to lead a normal, natural existence, an ideology?

Was it an ideology which kept alive the hope of national restoration among our peoples for 19 centuries? Was it not rather the hard, cruel facts of our existence, written and repeated, exiles, massacres, pogroms, indignities, all the way along the black stout cord of disaster, never broken from 1917 to 1943?

We are not insisting on ideologies; we are insisting on the faithful fulfillment of obligations internationally assumed towards our people and on the honoring of covenants made with us. We ask for nothing new; it is they who tell us to surrender these demands which have already been acknowledged in international sanctions. It is they who are motivated by ideologies, not we. It is they who are forcing the reopening of a question which should have in all conscience been closed in 1917.

From infested typhus-ridden Ghettos of Warsaw. From the death block of Nazi-occupied lands where pyramids of our people are awaiting execution by the slow or the quick method, from a hundred concentration camps which befoul the map of Europe, from the pitiful ranks of our wandering hosts over the entire face of the earth, comes the cry: "Enough; there must be a final end to all this, a sure and certain end."

And finally upon the question of Jewish Unity, Dr. Silver stated:

"I am for unity in Israel, for the realization of the total program of Jewish life. Relief, rescue, reconstruction, and the national restoration in Palestine. I am not for unity on a fragment of the program, for a fragment of the program is a betrayal of the rest of the program and a tragic futility besides."

And so the American Jewish Conference once and for all gave public and solemn proof of the overwhelming sentiment in support for a complete Jewish Palestine The American Jewish Conference voted Zionism full support and thereby American Jewry flouted and negated the original role which was fashioned for us by the "Melting-Pot" and "Promised Land" assimilationists of yore. We may rejoice that our delegates to the Conference spoke out in this historic hour.

B. Brith Nat. Jewish Monthly Oct-1943.

ORDER'S CENTURY OF WORK FOR JEWISH UNITY CLIMAXED BY AMERICAN JEWISH CONFERENCE

IN a very real sense, B'nai B'rith was the "father" of the great American Jewish Conference, which ended its session at New York's Waldorf-Astoria Hotel on September 2. For it was the President of B'nai B'rith who called the Pittsburgh Conference of last January which voted to hold an American Jewish Conference. Even more significant, B'nai B'rith was the only organization that could have made Pittsburgh a success; the only one so universally respected, the only one so non-partisan and representative that groups that had never before sat together around a table were glad to do so at B'nai B'rith's call.

It was eminently appropriate for this to have been so. Because the Order was founded specifically to work for unity among Jews, and it has done so ever since. The American Jewish Conference, coming only a few weeks before B'nai B'rith's centennial, was thus in effect a crown to its century-long striving for Jewish unity, a climax to 100 years of "the mission of uniting Israelites in the work of promoting their highest interests and those of humanity."

Henry Monsky, President of the Order, made this clear at the Conference itself. A resolution, unanimously and enthusiastically passed, praised him and tendered "profound gratitude and heartfelt thanks for his leadership." But in response, Mr. Monsky modestly declared:

"I am grateful to the B'nai B'rith for having placed me in a position several years ago that made it possible for me as the official head of that organization to convene the Pittsburgh Conference. They gace me an opportunity for service. I did not do it as an individual. I did it as head of an organization which by reason of its 100 years of traditional service and because of its philosophy was in a position to call it. I was just the instrumentality."

Great Hour . . . Great People

If the Conference had failed in its objective, tribute would still have been due to B'nai B'rith for having moved heaven and earth in at least the effort to achieve unity. But far from having failed, the Conference was a shining success. The foundation of unity was laid. Dr. Abba Hillel Silver summed up the Conference at its final session: *"A great hour has not found us a small people."*

There was a gleam of satisfaction in his piercing eyes and a ring of triumph in his resonant voice as he uttered these words. And with good reason. For he was the chief instrument that brought about the most popular single action taken by the Conference: passage of the resolution demanding a Jewish Commonwealth in Palestine. He was chairman of the Conference's committee on Palestine, and he delivered the keynote speech on that subject—a speech that caused at least one anti-Zionist delegate to turn to his friends and exclaim: "Boys, I'm a Zionist!"

The Commonwealth resolution emerged as the only major issue at the five-day meeting. And even it was a strange one, for practically speaking, there was no opposition to it! Issues are usually debated, but this one was not. Almost all the speakers favored it; the delegates and visitors uproariously applauded every mention of it; nobody attacked it publicly. Of the 502 delegates, only four actually voted against it, although an indeterminate minority abstained from voting. Even the American Jewish Committee, as represented by its President, Judge Joseph M. Proskauer, did not really express itself against the idea of a Jewish Commonwealth in Palestine; it voted against and asked to be disassociated from the resolution more because it felt it was premature during wartime than for any stated ideological reason. The Jewish Labor Committee did not vote on the resolution because its members were simply not in agreement on the subject of the ultimate constitutional status of Palestine. And the National Council of Jewish Women refrained from voting with the same explanation. But all groups, without exception, were in accord in attacking the British White Paper, opening wide the gates of Palestine for Jewish immigration, and in lauding the work of the Yishuv.

Unity Without Agreement

Perhaps the most gratifying aspect of the whole Conference was that no group and no individual "took a walk." From the opening of the five-day session to its final meeting that possibility was a bug-bear among the delegates, causing a certain air of tension. At the beginning it was known, of course, that several organizations were opposed to any action demanding Palestine as a Jewish Commonwealth. Some persons feared that if such a resolution were passed, these groups might formally withdraw from the Conference, and thus create grave disservice to the cause of unity. When they remained in the Conference, even though registering their dissent from the resolution, they were paid a tribute by the majority. One speaker referred to them appreciatively as "the loyal opposition." But the sentiment was overwhelming in favor of the resolution.

And when it was all over, when the resolution was adopted almost unanimously, and the tumult and cheering and strains of *Hatikvah* had died down, there were many who doubtless asked themselves, a bit sheepishly: "What was all the excitement about in the first place? What was there to be afraid of, anyway?" For days of speeches, committee meetings, and discussion had clearly established (1) that in asking for a Commonwealth in Palestine the Jews were demanding nothing new, but were merely insisting that the world, as represented by the League of Nations, live up to its solemn promise, made 20 years ago, guaranteeing a Jewish Homeland in Palestine, instead of withdrawing that promise, as the White Paper threatens to do; (2) that the slaughter of most of Europe's Jews has created a situation of the direst peril for the remainder, and that objectively speaking, Palestine as a Jewish state would represent the most effective practical way of saving that remainder and creating a new life for them; (3) that nobody—even the most rabid Zionist—was trying to force anyone to go to Palestine against his own wish, but that Jews left in Europe after the war should have complete freedom to choose either Palestine or repatriation in their native lands; (4) that the status of Jews in the diaspora would therefore remain precisely what it is now: that of loyal citizens of their own countries, with only a moral, cultural, or spiritual interest in Palestine, or none at all; and finally (5) that the overwhelming majority of the delegates were in favor of a Jewish Commonwealth in Palestine.

The resolution itself left nothing to the imagination, or to "interpretation." It described the Jewish problem as "one of the central elements in the present assault on civilization," and declared that after the First World War the nations of the earth had aimed to solve it through the Balfour Declaration and the Mandate for Palestine. As a result of this stimulus, social and industrial progress in Palestine, for both Jews and Arabs, advanced by leaps and bounds, but during recent years, precisely when the Jewish needs for a Homeland were "intensified beyond the darkest forebodings," Jewish rights in Palestine were "progressively whittled down" by "administrative and political expediency" and finally nullified altogether by the British White Paper of 1939 which would stop Jewish immigration into Palestine forever after April of next

(inc.)

THE DRAMA OF THE CONFERENCE

By LOUIS LIPSKY

THE laudatory descriptions of the American Jewish Conference in the press will be dehydrated in the course of time and the objective historian will fix its true value. The great expectations expressed in advance were based on the frantic desire of Jews to find a way out of the confusion that prevails in Jewish life at this time. It was thought that a great assembly on a large platform might clear the atmosphere. The debacle of Jewish life is so terrible and Jews themselves can do so little to relieve the situation. Relief must come from the outside. But the world is too absorbed in its own affairs to concern itself with the speck of a problem which the Jewish tragedy occupies in its eyes. It is therefore necessary to shout and clamor and register feelings, impressions, demands. Symphonic unity was expected to emanate from the Conference, where all groups in Jewish life were to be assembled.

What was written during the sessions described the dramatic moments, the highlights of the more sensational addresses, and the atmosphere of the lobbies. There was no perspective at that time, nor is it known at this writing, what is going to happen to the agency the Conference set up in the form of its Interim Committee. Already fears are being expressed by impatient columnists for the future of the Conference; and the pessimists are getting a head-start by declaring that nothing will come out of the event.

In this period of lull, however, it may be allowed to revert to the sessions of the Conference and to reconstruct what might be called the "composition" of the historic event.

II.

There were two preludes to the American Jewish Conference. The Pittsburgh meeting of January, 1943, was the second. It is important to know that the Pittsburgh meeting came into being as a result of the failure of an antecedent effort to establish a program of co-operation through negotiation and private conference. Dr. Chaim Weizmann was responsible for persuading the American Jewish Committee and its morganatic affiliate, the Jewish Labor Committee, to discuss the Jewish problems in relation to the peace that is to come. The negotiations were designed to clear up misunderstandings and to arrive at a program for united action in the Councils of Peace at the end of the war. The issues of diaspora nationalism, of how the National Home should develop into its ultimate form of self-government or statehood, of the so-called double loyalties involved in Zionism, of the immediate and the long-range program, were discussed in a friendly way, up and back, over many months. But there was no definite result, no agreed formulas, no agreement at all. It seemed that the American Jewish Committee could not reconcile certain internal differences of opinion. It was not a homogeneous body. Finally, the Committee issued a statement of its own, in which views known to be in direct contradiction of the Zionist program were advanced. This was taken to mean a rejection of the Zionist proposals. It registered the failure of the negotiations. Unable to find a way through negotiation for united action in American Jewry, it was decided to appeal to Jewish public opinion and to invoke democratic procedure; to submit the question to judgment by majority vote. The point was, who would issue the call? It is to the credit of Henry Monsky, President of the B'nai B'rith, that he stepped into the situation and called the Pittsburgh Conference, which, supported by all Jewish national organizations (with the exception of two), decided to initiate action for summoning an American Jewish Assembly. Although the American Jewish Committee was not present at Pittsburgh, it subsequently agreed to enter the committee for the organization of an American Jewish Assembly, provided two conditions it presented were accepted. One condition was that the name be changed; the second, that any organization entering the Conference and expressing its dissent on any question had the right to withdraw.

III.

The Zionists had adopted the Biltmore Hotel Resolution in 1942. In this Reso-

(cont- next page)

 Nov. 1943

Louis Lipsky

lution, the term "Commonwealth" was formally introduced into the political discussion. It was not a new term. It had been used by President Wilson. It was included in the text of the Resolution of the first American Jewish Congress. But it had been absorbed in the terminology of the Balfour Declaration. It was translated in the official documents into "National Home." Being evoked at this juncture in 1942, it revealed the determination of the Zionists to avoid the ambiguities connected with the term "National Home" and to project the idea of Commonwealth as the expression of the ultimate political goal. It also asked for the control of immigration to be vested in Jewish hands in order to avoid detours and delays and frustrations in the establishment of the National Home under the administration of the Mandatory Government. This bold utterance was employed with full knowledge that it would alienate many Jews who had been drawn to Zionism and Palestine as defined in the Declaration and the Mandate. It was felt, however, that this boldness was warranted by political conditions and by Jewish needs the world over. The Biltmore Hotel Resolution became a formula accepted by the whole Zionist Organization. Nevertheless, there were fears that if this unequivocal Resolution would be pressed in the Conference — *in the state of non-Zionist opinion existing at that time* — many friends would be lost and a unanimous vote would become impossible. But the Zionists seemed to be determined to go ahead with this line. They conducted a campaign of education over a period of many months. The idea of the Commonwealth was talked about and written about with a great show of militancy. There were many who felt that when the delegates of the American Jewish Conference came together, no matter how many of them were Zionists, how few were non-Zionists, the logic of the situation would compel some form of compromise in order to avoid the withdrawal of the minority.

IV.

The trained observer of Jewish life was struck, during all this time, by the strange disparity between what was being uttered on the Zionist platform and printed in the Zionist press, and what was being done in actual encounters with what was being referred to as the "opposition." Bold statement and suggestion of compromise went hand in hand. The louder the asseveration of Zionist Maximalism, the readier the asseverator seemed to be to find a way to the reconciliation of opposing views. Everything possible was done to please the representatives of the American Jewish Committee and other minorities. The idea seemed to be to make concessions on details now in order to be stronger later in forcing bold conclusions to a vote. Such concessions were made in the framing of the call, in the Rules of Election, in the precise limitation of the program. Zionists went out of their way to fraternize with the leadership of the Committee. Some even ran ahead of suggestion and made overtures on their own account, prepared memoranda for "off-the-record" consideration in order to ease the lot of the Daniels in the den of the Lions. It was suggested that the Conference might even be postponed out of deference to the views of the Committee. The first session might be an innocuous, general debate, with the real decisions and the election of a Delegation to take place later. Why hurry the process of conversion? Why not give time for adjustments to be made? Why could not, ultimately, the obnoxious terms of the Zionist Resolution be dissolved in a happy circumlocution that would be palatable to the non-Zionists? Why could not a general statement be devised that would make the explicit implicit, but invisible? In fact, at the last minute, an effort was made to have the Conference laid over out of deference to views alleged to have been expressed in Washington.

But all these matters never reached a climax. The "off-the-record" never became a matter of record anywhere. The date for the opening of the Conference drew near. Delegates began pouring into the Waldorf-Astoria and it was obvious that whatever was to happen would have to happen within the agenda of the Conference itself.

V.

The lobbies were filled with delegates and their friends as early as Thursday, three days before the opening of the Conference. The time was consumed in caucuses of delegates under various auspices, but chiefly by the American Jewish Congress. The General Zionists avoided any caucus on matters of program and did not hold their meeting until Sunday morning, but they were very busy with the issues of "committee placements," which they seemed to regard as of the highest political importance. The Labor group developed a strong feeling about the "permanence" of the Conference and went about advocating that cause with great fervor. In the Congress caucus, only post-war problems were discussed. It was taken for granted that the problem of Palestine would be taken care of by a small committee of the Zionist Emergency Committee, which was engaged in formulating the draft of the Palestine Resolution and was still going through the tortures of editing and re-editing.

But there were no discussions with the non-Zionists in advance of the Zionist decision. There seemed to be nobody with whom discussions could be held. The only other resolution visible was the one submitted by the Union of American Hebrew Congregations, which had been deposited in the "hopper" waiting for something to be done with it, but no Zionist representative accosted a delegate of the Union with the suggestion for a heart-to-heart talk about the matter. So far as was known, the American Jewish Committee had no prepared resolutions of its own. It had a large bundle of negatives. It suggested that resolutions satisfactory to them should be presented, but gave no hint as to what might be satisfactory. No Zionist seemed to have the temerity to open conversations on his own with the other side in order to provoke reactions. And yet, all the indications were that something would have to happen pretty soon to break down the walls of difference and to establish something "in between" that would get unanimous support. There was a crying need for an intermediary to negotiate a breakdown, to start the creation of an era of mutual interest. A "shatchen" was sorely needed. But no such service was forthcoming from either side.

VI.

There were many difficulties in setting up the Conference as a formal body. The foundations of a new institution were being laid. The procedure had to be agreed to by groups that had never before co-operated on a democratic basis. The organization of the Conference was still in a state of flux at the opening session. The report on elections had to be formally presented to the delegates. The procedure agreed to unofficially by the groups had to be ratified by the delegates. The relative strength of the groups had yet to be officially established. The procedure to do that remained in a state of confusion even after the Conference had been opened. The groupings did not follow party lines. Many non-Zionists could not be persuaded to enter "like-minded" groups and finally entered "unlike-minded" groups solely to secure representation on committees. The result was that general agreement had to be given at the first session to the proposal that the plenary session on Sunday evening and on Monday should be devoted to general debates. The subjects were: "Saving the Jews," "Palestine," and "Post-war Europe." The first general debate was held on Sunday evening. The committees had not yet been set up. The registry of the groups had not been completed and sealed. The intentions of the parties were still obscure. The agenda was still in the making.

Here, Dr. Wise, who was the first Zionist speaker, found himself in an awkward situation. It was intended that he should devote his address to the problem of saving the Jews of Europe. He was not prepared to open the Zionist case. He took refuge in his impression that a clash of opinion on the platform at that time should be avoided. At any rate, he was not inclined to start what might become the first controversy of the Conference. He thus unwittingly helped to maintain the impression that the Zionists were reserving their adjustments for the committees, but in the meantime would not disturb the atmosphere of good will and peace and unity.

When the plenary session adjourned on Sunday evening and the delegates scattered, meeting in clusters at various coffee houses, there was a dead certainty in their minds that the much-discussed bold attack, the "maximalist" program, was in the process of deflation. This was confirmed the next day when "the rights of the Jewish people with reference to Palestine" was under specific discussion by speakers officially representing various groups. The general debate on "Palestine" was introduced by Dr. Nahum Goldman, who, representing the Jewish Agency, considered that it was his duty to present a thesis in which polemics would be avoided and the formal aspects of the Zionist problem would be elucidated. But the position taken by both Dr. Solomon Goldman (speaking for the General Zionists), and by Dr. James Heller (speaking, strangely enough, for the non-partisan group), continued the general impression made by Dr. Wise the evening before. They rejected the role of provocateurs. They preferred to sail the sea of generalities about which there could be no division of opinion, no acrimony, no ill-will. Dr. Heller used the occasion to make an appeal for the avoidance of an "insensate partisanship," and declared that he was greatly disturbed by many things arising not so much from consecration to principles as of consecration to party "in that narrow sense of the word of which at this juncture of our history we ought not to be guilty." Dr. Goldman could not bring himself to approach anywhere near the political aspects of the situation. He looked for signs of agreement. He had found among the delegates an agreement as to the peoplehood of the Jews, that the White Paper should be abrogated, that Jewish achievements in Palestine had been considerable, and that there should

cont. next page

be unlimited immigration to Palestine. But he made no reference to the Jewish Commonwealth, to the Jewish control of immigration, to any idea in dispute. He contented himself with saying that "Israel must be restored to nationhood."

VII.

At this halting moment between night and day, between peace and war; with the Zionists greatly troubled, with the non-Zionists uncertain as to where this confusion would lead, the man destined to play the part of *deus ex machina* revealed himself in the person of Abba Hillel Silver, who was the next speaker — not representing the Zionists, but the American Jewish Congress. Dr. Silver rose from his seat in the second row on the platform. He moved somewhat clumsily and with uncertain steps in the direction of the speaker's desk. He leaned his hands on the desk and braced his shoulders. Then his voice rang out. He was the debater, the pleader, the rebuker. He was interested in making a case and winning it, and used all the arts of the advocate who wanted to win a verdict. He sought the right word to describe what he wanted to say. He was not evasive. He was not tactful. He was not considerate. He was in dead earnest and wanted his truth to be known. He gave a moving, penetrating analysis of the present conditions of Jewish life.

He said: "The Jewish people are in danger of coming out of this war the most ravaged of peoples and the least healed and restored. The last war granted the Jews of Europe not only the rights of citizenship, but even minority rights. But it brought in its wake the most thoroughgoing, brutal and annihilationist anti-Semitism our people has ever experienced."

He disdained the reference to the idea of a Jewish Commonwealth as an ideology. He asked: "Is the natural, normal instinct of a homeless people to find a home for itself after centuries of homelessness and to lead a normal, natural existence, an ideology? Is it an ideology for an Englishman to want an England, or for a Frenchman to want a France? Is it an ideology for the people of Israel to want the land of Israel? *We* are not insisting on ideologies. We are insisting on the faithful fulfillment of obligations internationally assumed towards our people and on the honoring of covenants made with us. If we surrender our natural and historic claim to Palestine and rely solely on the refugee philanthropic appeal, we shall lose our case as well as do violence to the historic hopes of our people. To ask, therefore, the Jewish people to abdicate the political positions which after centuries it finally acquired in Palestine, or by remaining silent about them, to suggest to the world that we have abandoned them, on the vain assumption that this would lead to the opening of the doors of Palestine to large-scale Jewish immigration, is utterly fantastic."

Any summary would be inadequate to convey the totality of the impression made by Dr. Silver. His address was interrupted many times by fervent applause, by resounding acclaim. It created an electrical excitement that seemed to bind every listener to every syllable uttered by the speaker. It was the climax of a great moment. It was the most significant event in the Conference. It served to bring back the Zionists to the mood of unswerving loyalty to their cause. It banished all thought of compromise and retreat. It strengthened their conviction that they could carry the whole Jewish people with them on the wings of their faith and enthusiasm in the great struggle in which they are now immersed.

VIII.

Having riveted the attention of the Conference, of the visitors, of the lobbies on the presentation of the Zionist position, the demands of the Zionists as the representatives of the majority in Jewish life, having aroused their spirits and their enthusiasm and their determination, and having given one of the clearest expositions of Zionism, uncomplicated by ideology, heard in many a year in the American Jewish Community, the question of Palestine passed over into the hands of a committee, of which Dr. Silver had been selected as Chairman. There, Dr. Silver adopted the reverse of the platform method he had used the night before. He was silent. He did not join in the debate. He was the moderator, directing the discussion of forty-six speakers, keeping "the table" clear for the resolutions, adding nothing to his presentation in the plenum. All the Zionist speakers, as if at last released from their inhibitions, forgot whatever idea they may have had of conciliation and compromise, of adjustment and avoidance, and stoutly held to the line laid down. The vote in committee was sixty to two. The vote in the plenum recorded only four against and about twenty not voting.

Thus, the drama was played and came to its unexpected end. If I may venture to say, the Hero (as described) gave a great performance. The Adversary contented himself with a small part, well-mannered, urbane, but ineffectual. And the Conference proceeded to the other matters on its agenda. All else was in the nature of an anti-climax, as happens very often in the last act of a great drama.